

2025-12-17
Dnr: KS 2020/01379

Informationsklass: Publik

Samrådsredogörelse

Västerås 2050 - utblick 2070

2025-12-17

1.	SAMMANFATTNING	6
2.	HUR HAR SAMRÅDET BEDRIVITS	6
2.1.	SAMRÅDSAKTIVITETER	6
2.1.1.	TIDIG DIALOG	7
2.1.2.	UNGDOMSDIALOG	7
2.1.3.	SAMRÅDET	10
2.2.	BEARBETNING EFTER SAMRÅDET.....	13
3.	SYNPUNKTER OCH KOMMENTARER I SAMMANDRAG	14
3.1.	LÄNSSTYRELSEN VÄSTMANLAND.....	14
ÖVERGRIPANDE SYNPUNKTER	15	
PRÖVNINGSGRUNDER ENLIGT 11 KAP. 10 § PBL.....	18	
RÅD ENLIGT 2 KAP. PBL	34	
3.2.	ÖVRIGA REGIONALA OCH STATLIGA MYNDIGHETER OCH BOLAG	41
3.2.1.	ENERGIMYNDIGHETEN	41
3.2.2.	FÖRSVARSMAKTEN.....	43
3.2.3.	LUFTFARTSVERKET	47
3.2.4.	MYNDIGHETEN FÖR SAMHÄLLSKYDD OCH BEREDSKAP	47
3.2.5.	POLISMYNDIGHETEN I VÄSTMANLAND.....	50
3.2.6.	POST- OCH TELESTYRELSEN	50
3.2.7.	REGION STOCKHOLM	50
3.2.8.	REGION SÖRMLAND	50
3.2.9.	REGION VÄSTMANLAND.....	51
3.2.10.	REGION ÖREBRO.....	59
3.2.11.	SJÖFARTSVERKET	59
3.2.12.	SKANOVA AB.....	62
3.2.13.	SKOGSSTYRELSEN DALARNAS DISTRIKT	63
3.2.14.	STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT (SGI).....	63
3.2.15.	STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN (SSM).....	66
3.2.16.	SVENSKA KRAFTNÄT	67
3.2.17.	SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING (SGU).....	69
3.2.18.	TILLVÄXTVERKET	69
3.2.19.	TRAFIKVERKET	70
3.3.	KOMMUNER	76
3.3.1.	ARBOGA KOMMUN	76

2025-12-17

3.3.2.	ENKÖPINGS KOMMUN	76
3.3.3.	ESKILSTUNA KOMMUN.....	78
3.3.4.	HALLSTAHAMMARS KOMMUN	79
3.3.5.	KUNGSÖRS KOMMUN	81
3.3.6.	SALA KOMMUN	81
3.3.7.	STOCKHOLMS STAD.....	83
3.3.8.	STRÄNGNÄS KOMMUN	83
3.3.9.	UPPSALA KOMMUN.....	84
3.3.10.	ÖREBRO KOMMUN	85
3.4.	KOMMUNALA NÄMNDER, STYRELSER OCH BOLAG.....	86
3.4.1.	ARBETSMARKNADSNÄMNDEN.....	86
3.4.2.	BOSTADS AB MIMER	87
3.4.3.	BYGGNADSNÄMNDEN.....	89
3.4.4.	FASTIGHETSNÄMNDEN	102
3.4.5.	FÖRSKOLENÄMNDEN OCH GRUNDSKOLENÄMNDEN	105
3.4.6.	KULTURNÄMNDEN	106
3.4.7.	MILJÖ- OCH KONSUMENTNÄMNDEN	118
3.4.8.	MÄLARDALENS UNIVERSITET	123
3.4.9.	MÄLARENERGI.....	127
3.4.10.	MÄLARHAMNAR	136
3.4.11.	NYA VÄSTERÅS FLYGPLATS AB OCH STRATEGISKA FASTIGHETER AB	137
3.4.12.	NÄMNDEN FÖR IDROTT, FRITID OCH FÖREBYGGANDE.....	138
3.4.13.	NÄMNDEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING	143
3.4.14.	RÄDDNINGSTJÄNSTEN MÄLARDALEN	144
3.4.15.	SKULTUNA KOMMUNDELSNÄMND	145
3.4.16.	TEKNISKA NÄMNDEN.....	149
3.4.17.	VAFAB MILJÖ	155
3.4.18.	VÄSTERÅS STADS STRATEGISKA FASTIGHETER	156
3.4.19.	ÄLDRENÄMNDEN.....	157
3.5.	POLITISKA PARTIER	159
3.5.1.	CENTERPARTIET.....	159
3.5.2.	KRISTDEMOKRATERNA	163
3.5.3.	LIBERALERNA.....	170
3.5.4.	MILJÖPARTIET	172
3.5.5.	MODERATERNA	176

2025-12-17

3.5.6.	SOCIALDEMOKRATERNA	182
3.5.7.	SVERIGEDEMOKRATERNA	186
3.5.8.	VÄNSTERPARTIET	191
3.6.	SAMFUND, FÖRENINGAR OCH INTRESSEORGANISATIONER MM	195
3.6.1.	FASTIGHETSÄGARNA MITTNORD	195
3.6.2.	FRILUFTSFRÄMJANDET	195
3.6.3.	KUNGSÅRA HEMBYGDSFÖRENING.....	196
3.6.4.	LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND	199
3.6.5.	LUNDBY HEMBYGDSFÖRENING.....	204
3.6.6.	NATURSKYDDSFÖRENINGEN I VÄSTERÅS.....	206
3.6.7.	NYKVARNS VÄGSAMFÄLLIGHET	214
3.6.8.	REBELLMAMMOR VÄSTERÅS OCH REBELLPAPPORNA	216
3.6.9.	RIKSIDROTTSFÖRBUNDET SISU VÄSTMANLAND	217
3.6.10.	RÖRELSEHINDRADE BARN OCH UNGDOMAR I VÄSTERÅS	220
3.6.11.	SVENSKA KYRKAN VÄSTERÅS PASTORAT	222
3.6.12.	SYNSKADADES RIKSFÖRBUND	223
3.6.13.	TILLBERGA GRANNSKAPSSERVICE	224
3.6.14.	TILLBERGA HANDBOLL.....	228
3.6.15.	VÄSTER MÄLARSTRANDS BÅTHUS EKONOMISK FÖRENING.....	230
3.6.16.	VÄSTERÅS HANDEL	231
3.6.17.	VÄSTERÅS IDROTTSALLIANS	234
3.6.18.	YIMBY VÄSTERÅS	236
3.7.	FÖRETAG, BYGGHERRAR MM	238
3.7.1.	ABB	238
3.7.2.	AB HVALFISKEN	241
3.7.3.	BORUP BACKE OCH GÅRD	246
3.7.4.	CASTELLUM MÄLARDALEN AB	248
3.7.5.	CITYSAMVERKAN	250
3.7.6.	EDENS GARDEN	252
3.7.7.	H2SOLO	256
3.7.8.	JERNHUSEN AB	259
3.7.9.	KUNGSBYN FÖRVALTNING AB	260
3.7.10.	LABYRINTEN AB	264
3.7.11.	MG REAL ESTATE	264
3.7.12.	NORTHVILLE.....	265

2025-12-17

3.7.13.	TORP 21 AB	268
3.8.	SYNPUNKTER FRÅN ENSKILDA PERSONER.....	272
3.8.1.	BOSTÄDER	272
3.8.2.	ARBETSTILLFÄLLEN	272
3.8.3.	ÖSTANBRO/ INDUSTRIOMRÅDE VID ORRESTAAVFARTEN	273
3.8.4.	TRAFIK	274
3.8.5.	CITY.....	279
3.8.6.	STADSDELAR OCH STADSDELSKÄRNOR	281
3.8.7.	LANDSBYGD OCH LANDSBYGDSKÄRNOR	285
3.8.8.	SKÄRGÅRD	293
3.8.9.	JÄMLIKA LIVSVILLKOR.....	294
3.8.10.	TEKNISK INFRASTRUKTUR.....	295
3.8.11.	BEREDSKAP	295
3.8.12.	KLIMAT, MILJÖ OCH HÅLLBARHET.....	296
3.8.13.	ENERGIFÖRSÖRJNING.....	296
3.8.14.	GRÖNSTRUKTUR	297
3.8.15.	JORDBRUKSMARK OCH LIVSMEDELSFÖRSÖRJNING	308
3.8.16.	STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING	309

2025-12-17

1. SAMMANFATTNING

Under perioden 14 maj till 30 september 2025 hölls samråd om Västerås stads förslag till ny översiktsplan. Samrådsredogörelsen är en sammanfattning av hur samrådet genomförts, vilka synpunkter som kommit in och hur dessa hanterats. Den upprättas av kommunen efter att samrådet slutförts och redovisas i samband med granskningen av översiktsplanen. Där framgår hur planen ändrats efter samrådet.

Samrådsredogörelsen innehåller en sammanställning av de skriftliga synpunkter som har kommit in under samrådet samt en redovisning av kommunens ställningstaganden och förslag med anledning av synpunkterna. Av samrådsredogörelsen bör det särskilt framgå vilka synpunkter som inte kunnat beaktas och skälen till detta.

Muntliga synpunkter vid "öppet hus", på samrådsmöten, i telefonsamtal samt inkomna synpunkter via sociala medier under samrådet har omhändertagits av tjänstepersoner och besvaras i samrådsredogörelsen under rubriken "Synpunkter från enskilda personer". Samrådsredogörelsen behandlar inkomna synpunkter av översiktsplanekaraktär. Inkomna synpunkter på en mer detaljerad nivå har förmedlats vidare inom kommunen till berörd avdelning/enhet.

2. HUR HAR SAMRÅDET BEDRIVITS

2.1. SAMRÅDSAKTIVITETER

En översiktsplan ska upprättas i samråd med både myndigheter, organisationer och allmänhet. Syftet med samrådsfasen är att förbättra beslutsunderlaget och att ge de som kan bli berörda insyn i arbetet och möjlighet att påverka planens utformning. Samrådet startade på ett tidigt stadium, när behovet av idéer är som störst och det ännu finns stora möjligheter att påverka. Resultatet av samrådet ska redovisas i denna samrådsredogörelse.

385 personer prenumererar på nyhetsbrev och uppdateringar om Västerås stads översiktsplan på stadens hemsida.

2025-12-17

2.1.1. TIDIG DIALOG

Som en del i tidig dialog genomfördes år 2022 en öppen enkät om Västerås framtida hållbara samhällsutveckling (1 026 personer deltog i enkäten). Utöver enkäten även möten, workshops och dialoger hölls med politiker i kommunstyrelsen, tjänstepersoner, samt representanter från civilsamhälle och näringsliv. Allt insamlat material från dialoger och enkäten används som underlag i arbetet med Västerås nya översiktsplan.

Utvecklingen av innerstaden är ett arbete som sker i samverkan med flera aktörer, bland annat med fastighetsägare och med Västerås Citysamverkan. År 2021 skrevs en avsiktsförklaring om samverkan mellan Västerås stad och fastighetsägare i city. Tankarna är sammanfattade i ett initiativ som kallas Framtid Västerås City. Arbetet utgick från Målbild för Västerås innerstad.

2.1.2. UNGDOMSDIALOG

Genom ett flertal ungdomsdialoger (från tidig dialog till samråd) har ca 1000 ungdomar gjort sina röster hörda gällande översiktsplanen samt Västerås framtid och identitet. Tack vare dessa dialoger har kommunen fångat in ett värdefullt perspektiv som annars kan vara svårt att nå och som dessutom är viktigt arbete för att minska barriärerna mellan generationer. Dialogerna har även möjliggjort för möten mellan ungdomar samt uppmärksammat ungdomarnas möjligheter till inflytande i planeringen av sin stad. Skultunas Ungdomsdialog engagerades i arbetet och samlade in ungas åsikter om planen genom workshops, utskick via en SMS-panel och intervjuer. Ungdomsdialog har även genomförts i Tillberga och Tortuna, Irsta samt vid ett flertal tillfällen i city. Sammantaget har ungdomar deltagit fysiskt (193) och många synpunkter har även inkommit via svar från enkätundersökningar (ca 850).

Utbud och mötesplatser

Många synpunkter berörde en önskan om fler ungdomsanpassade, kostnadsfria platser där unga kan umgås. Fritidsgårdarna lyfts som viktiga trygga platser, men de flesta tillåter inte ungdomar över 18 år, vilket skapar ett tomrum för äldre tonåringar och unga vuxna.

Därtill efterfrågas en utveckling och renovering av idrottsplatser (som konstgräsplaner, parkourbanor, basketplaner), samt ett bredare utbud av service, butiker och restauranger utanför City för att skapa mer levande centrum i

2025-12-17

stadsdelarna. Många synpunkter inkom kring fler planerade aktiviteter även på vinterhalvåret, då city upplevs vara betydligt mycket mer aktivt på sommaren.

Ungdomar i Skultuna är positiva till förslaget att bygga ett nytt bostadsområde vid Hägervallen (32), då ungdomarna såg att Skultuna skulle kunna bli mer levande samt att det skulle möjliggöras för fler affärer, hängytor och arbetsmöjligheter. Det trycktes starkt på behovet av bostäder till rimliga priser som passar människor från alla socioekonomiska situationer. Det uttalades dock en oro för hur förslaget skulle kunna påverka åkermark och jordbruk, samt att avståndet mellan det nya området och centrum ansågs som långt.

Trafik

I ungdomsdialogerna framkom att behovet av trygga och sammanhängande cykel- och gångvägar är stort. Ungdomarna påtalar att den befintliga infrastrukturen kännetecknas av farliga sträckor utan belysning (exempelvis Skultuna–Haraker), farliga korsningar och att det råder en avsaknad av trottoarer. Ungdomarna vill se gång- och cykeltrafiken prioriteras framför biltrafik, bland annat genom att dra om tung trafik från centrum (Skultuna) och att flytta busslinjerna till en Cityring för att minska buller och göra centrum mysigare.

Framträdande var även klagomålen på undermåliga busstider och det önskades bättre förbindelser till Orresta/Kärsta samt Gäddeholm. Spåret ansågs bidra till obehagskänslor och kritik riktades till att den inte sandas vintertid. Sigurdrings gata upplevs otryggt på grund av den höga trafikhastigheten.

Ungdomarna i Skultuna var positiva (28) till förslaget om att dra om bilvägen i Skultuna för att slippa lastbilstrafik i centrum. Det menades kunna öka tryggheten, skapa ett lugnare och mer levande centrum, möjliggöra för fler mötesplatser samt minska buller och störande ljud runt centrum. Vissa ungdomar uttryckte oro kring omdragningens eventuella negativa miljöpåverkan.

Ungdomarna i Skultuna angav sig även vara positiva (49) till förslaget om att göra en cykelbana mellan Skultuna och Haraker. Den befintliga vägen upplevs idag som väldigt otrygg då vägen är smal, saknar belysning och har en hög hastighetsbegränsning. Avsaknaden av cykelbana menades bidra till att Harkerbor isoleras och att vägen hade bidraget till ökad gemenskap. Ungdomarna såg positivt på vägen även för att det möjliggör för cykling som transportmedel vilket gynnar hälsan och är ett miljövänligt alternativ. Underhåll

2025-12-17

Trygghet

Trygghet var ett återkommande tema i alla ungdomsdialoger. Ungdomarnas otrygghetskänslor härrörde främst från brist på belysning i grönområden, spår och på gator, vilket de uppger leder till att mörka platser undviks. Under ungdomsdialog i Irsta lyftes Linbanelekparken och båtleksparken som trygga platser dagtid men otrygga på kvällen på grund av bristande belysning. I Tillberga lyftes skogen, lekparken och idrottsplanen som otrygga av samma anledning. Ungdomarna upplevde även otrygghet på grund av kriminalitet (särskilt Vasaparken och Norra City) samt i stadsdelar som Vallby och Tillberga. För att motverka detta efterfrågades ökad vuxennärvaro och att mötesplatser som Växhuset inte saknade vuxna i lokalerna. Vidare föreslås Växhuset som en plats för "ungdomens hus" med möjligheter för spel, ungdomscafé, filmkväll, dans, utrymmen för studier och lärande, sport och kultur. Ett återkommande önskemål från ungdomarna var även laddstationer i innerstaden. Detta menades kunna öka den upplevda tryggheten, då en mobil med batteri säkerställer möjligheten att kunna kontakta en anhörig eller kunna köpa en bussbiljett hem.

Följande platser anger ungdomarna upplevas som otrygga och föreslås att omvandlas till platser för möten och umgänge:

- Den öppna ytan vid Engelbrectsgatan saknar aktivitet och upplevs otrygg. Föreslås ett kulturtorg med plats för konstutställningar.
- Ungdomar önskar förre parkeringar i city för att öka tryggheten. Längs Domkyrkosesplanaden föreslås ett gångstråk med mycket grönska, blommor och belysning i form av ljusslingor för en inbjudande känsla.
- Aseatorget upplevs idag som kall och tråkig. Föreslås som en plats för multisport och utegym.
- Ungdomarna anser att Botaniska trädgården behöver aktivitet och rörelse. Där föreslås lekplatser och bänkar.
- Utrymmena intill Svartån föreslås som platser för hängytor, förslagsvis ett "Cityparadis" med solstolar och konstgjord sandstrand för en lekfull och inbjudande känsla.
- Ungdomarna upplever att parken vid domkyrkan behöver aktivitet. Foodtrucks, belysning och möbler föreslås som åtgärd.
- Stora torget upplevs som tomt och livlöst. Ungdomarna önskar en loungehörna med tak, sevärdheter som fontäner samt livfull arkitektur.

2025-12-17

Drift och underhåll

Under ungdomsdialogerna lyftes även frågor som behandlas på andra nivåer än översiktsplanen. Däribland uttrycks frekvent en önskan om regelbunden skötsel av offentliga miljöer som i idrottsanläggningar, borttagning av klotter på fasader och skötsel av grönområden för att motverka nedskräpning och känslan av otrygghet. Många ungdomar önskar fler växter, blommor och grönska i centrum och vid byggnader för att göra miljöerna mer välkomnande och levande.

Kommentar: *Allt insamlat material från ungdomsdialog används som underlag i arbetet med Västerås nya översiktsplan. Ungdomarnas medskick kring landsbygds kärnor, samband mellan landsbygds kärnor och mindre landsbygdsorter samt stadsdelskärnorna och dess kopplingar, har varit input i framtagandet av planförslaget. Ungdomarnas tankar har använts inför pilotprojekt. Synpunkter om gång- och cykelkopplingar har föranlett ändringar tillika ändring av bytespunkter. Ungdomsdialog har varit med och format samrådet och dess aktiviteter för att nå barn- och unga. Synpunkter om handel och utbud förs vidare till till exempel Ciitysamverkans arbete. Generella medskick gällande mobilitet samt drift och underhåll har vidarebefordrats till berörda förvaltningar.*

2.1.3. SAMRÅDET

En kommunikationsplan arbetades fram tidigt i projektet. I den anges kommunikationsmålen. Kommunikationen ska bidra till:

- Att målgrupperna förstår varför det är viktigt att delta
- Att målgrupperna bidrar med synpunkter
- Att de som deltar ska känna sig lyssnade på

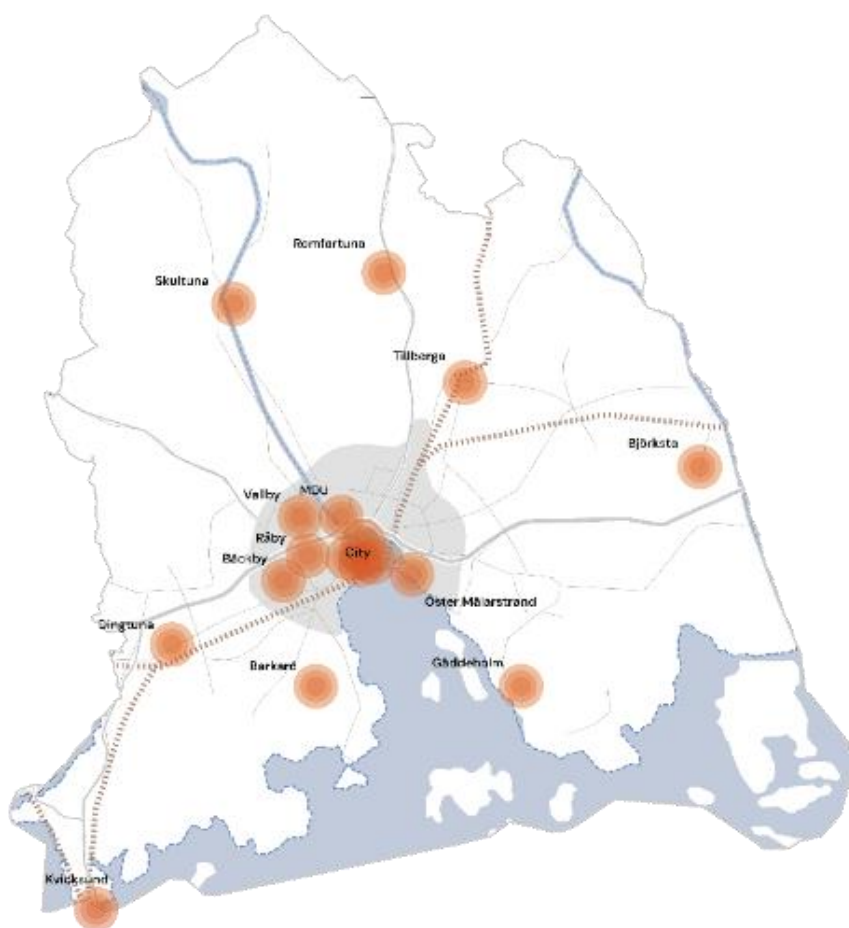
Under perioden 14 maj till 30 september 2025 genomfördes det formella samrådet. Till beslutet om samråd finns en sändlista över dem som fått brev eller meddelande om samrådet.

Västeråsarna hade möjlighet att yttra sig via olika kanaler; Ta del av digitala översiktsplanen (hemsidan i form av kartberättelse), ta del av PDF (läsa i Stadshuset och låna via bibliotek och bokbussar), ta del av kartlänkar via hemsida och QR-koder, skicka synpunkter via enkät eller direkt till kommunstyrelsens myndighetsbrevlåda. Vid dialogmöten har hjälp funnits att tillgå för att lämna synpunkt i enkäten.

2025-12-17

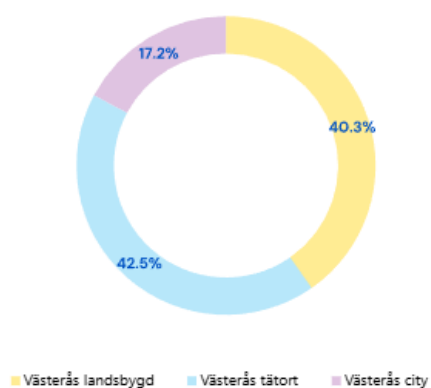
Det genomfördes 35 unika samrådsaktiviteter, dels planerade av kommunen för att få en geografisk spridning av träffar över kommunen men också utifrån förfrågningar från olika organisationer.

- Geografiska dialogmöten
- Råby konstlek
- Ungdomsdialog
- Kvarnbackadagen
- MDU
- Cityfestivalen
- Bibliotek
- Arkitekturdagarna
- Torgfest
- Vårfest
- Mobilitetsveckan
- Talarkväll
- Politiska partier
- Hembygdsgrådar
- PRO
- Möten med aktörer

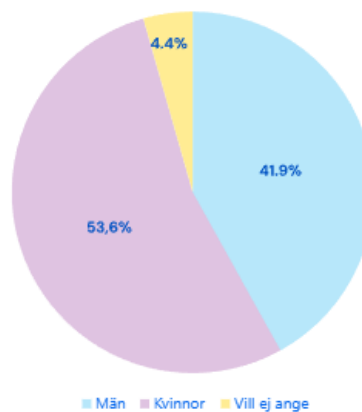

Kartbilden ovan illustrerar geografisk spridning av samrådsaktiviteter.

Fördelning boendeområde

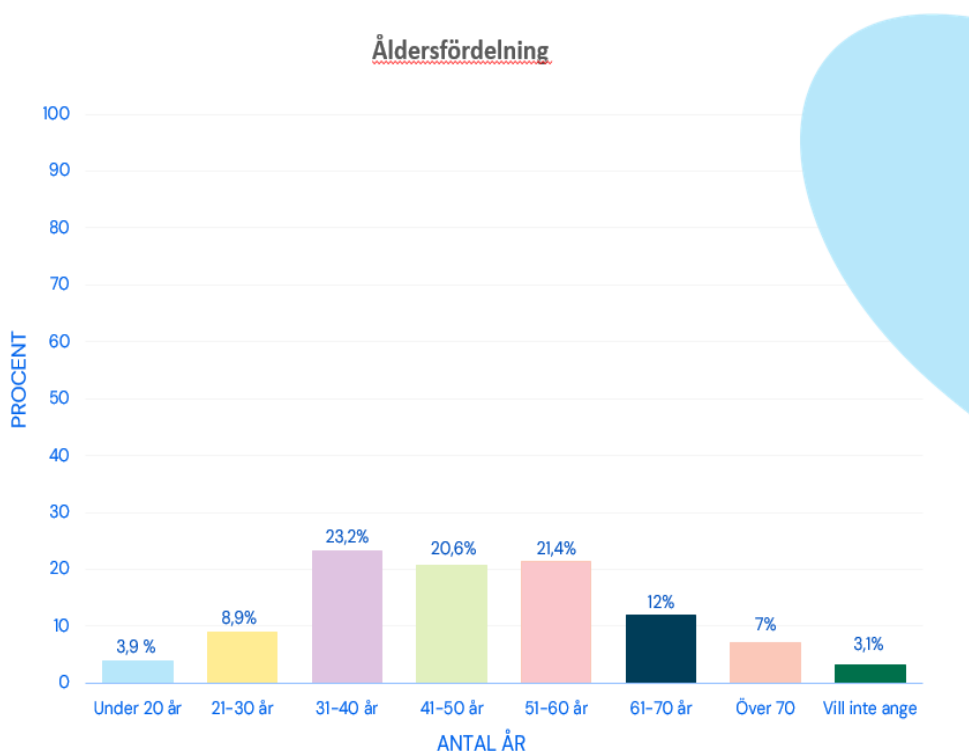

Könsfördelning

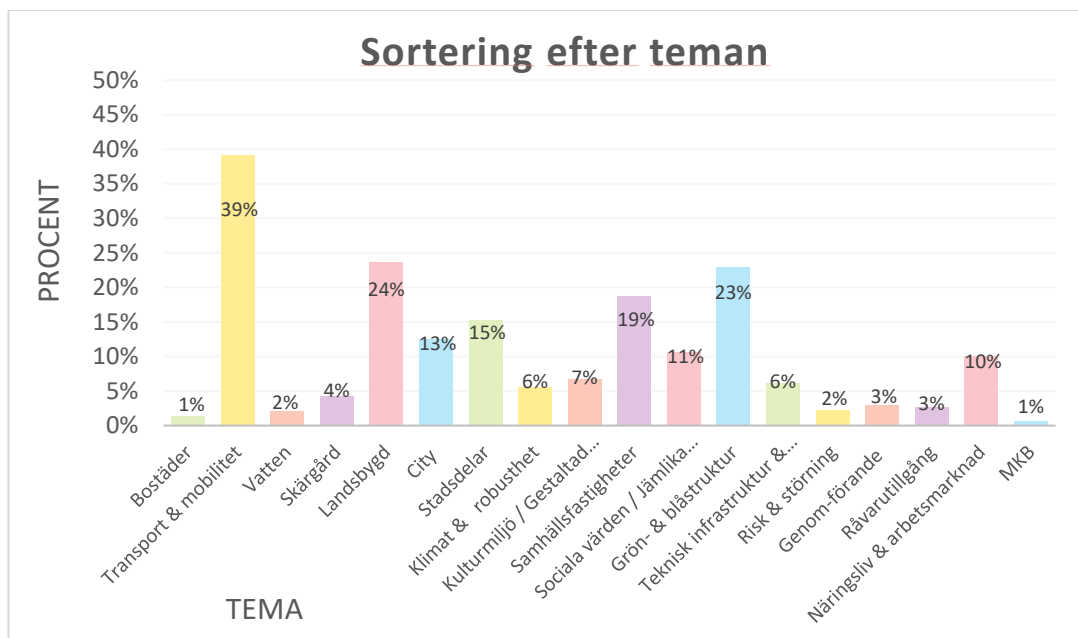
Bilden visar utdrag från enkäten under samrådet. Respondenterna har angett var de är bosatta och kön.

Åldersfördelning

Bilden visar utdrag från enkäten under samrådet. Respondenterna har angett sin ålder.

2025-12-17

Bilden visar inkomna synpunkter från allmänheten sorterat efter tema.

2.2. BEARBETNING EFTER SAMRÅDET

Efter samrådet har kommunen upprättat samrådsredogörelsen och förslaget till översiktsplan har bearbetas utifrån de yttranden som kom in under samrådet. Under respektive yttranden nedan framgår kommunens ställningstaganden och förslag med anledning av synpunkterna. Det slutliga förslaget ställs sedan ut för granskning.

2025-12-17

3. SYNPKTER OCH KOMMENTARER I SAMMANDRAG

Originalyttrandena finns hos Västerås stad och kan lämnas ut på begäran. Länsstyrelsens yttrande redovisas i sin helhet men de flesta av yttrandena nedan har sammanfattats. Yttrandena redovisas efter en rubrik namngiven efter vem som yttrat sig och synpunkterna besvaras i underrubriken "kommentar". Inkomna synpunkter från enskilda har sammanställts och besvaras tematiskt. Privatpersoner benämns under "enskilda personer" för att värna personlig integritet enligt GDPR. Enligt detsamma har personuppgifter som förekommer i yttrandena också tagits bort.

3.1. LÄNSSTYRELSEN VÄSTMANLAND

Rubricerat ärende har översänts till Länsstyrelsen för samråd enligt 3 kap. 8 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Enligt 3 kap. 10 § PBL ska Länsstyrelsen vid samråd om översiktsplan särskilt

1. ta till vara och samordna statens intressen,
2. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. PBL som hänsyn bör tas till vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,
3. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken (1998:808), MB, tillgodoses, att miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. MB följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 h § första stycket MB,
4. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

I rollen att ta till vara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på planförslaget från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Energimyndigheten, Försvarsmakten, Luftfartsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Post- och telestyrelsen, Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen, Statens geotekniska institut (SGI), Strålsäkerhetsmyndigheten, Svenska kraftnät, Sveriges geologiska undersökning

2025-12-17

(SGU), Tillväxtverket och Trafikverket. Myndigheternas yttranden bifogas till Länsstyrelsens yttrande.

ÖVERGRIPANDE SYNPUNKTER

Miljökonsekvensbeskrivning

Länsstyrelsen anser att miljökonsekvensbeskrivningen ska kompletteras och utvecklas avseende miljöaspekten kulturmiljö. Konsekvenserna av nya årsringar, nya landmärken, omvandling och komplettering av befintlig bebyggelse med mera behöver förtydligas för att möjliggöra en korrekt bedömning av miljöaspekten. Ett kulturmiljöperspektiv saknas också i miljökonsekvensbeskrivningens slutsatser. Vidare ser Länsstyrelsen ett behov av att miljökonsekvensbeskrivningen utvecklas gällande vilka konsekvenser bostadsutveckling i skärgården kan ge upphov till. Detta gäller särskilt för miljöaspekten kulturmiljö. Länsstyrelsen ser dock att det kan vara problematiskt att bedöma konsekvenserna på grund av bristen på kunskapsunderlag om skärgården.

Länsstyrelsen anser att konsekvenserna för skyddade/fridlysta arter ska belysas och bedömas i miljökonsekvensbeskrivningen. Dessa arter är inte alltid rödlistade. Länsstyrelsen vill också poängtera att ianspråktagande av jordbruksmark/betesmark kan ha negativ påverkan på fridlysta arter och rödlistade arter eftersom dessa miljöer kan vara artrika. Detta behöver därför också beaktas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Kommentar: *Bedömningarna av berörda miljöaspekter har utvecklats i samband med att förändringarna av planförslaget har vägts in. Påverkan av nya årsringar bedöms huvudsakligen under miljöaspekten Landskapsbild.*

Nationella och regionala mål, planer och program

Enligt 3 kap. 5 § PBL ska det av översiktsplanen framgå hur kommunen avser att ta hänsyn till och samordna planen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling.

Kommunen beskriver att Agenda 2030 samt nationella och kommunala planer och program ligger till grund för arbetet med översiktsplanen. Länsstyrelsen anser dock att kommunen ska förtydliga vilka mål, planer och program som avses. I detta sammanhang vill Länsstyrelsen till exempel lyfta det nationella målet för totalförsvaret respektive det civila försvaret, länets livsmedelsstrategi med tillhörande handlingsplan samt länets energi- och klimatstrategi.

Länsstyrelsen anser också att kommunen ska lyfta fram politikområdet gestaltad livsmiljö och dess mål. Kommunen bör förtydliga hur gestaltad livsmiljö kan

2025-12-17

användas som en resurs i arbetet med att stärka och utveckla Västerås befintliga och tillkommande bostadsområden samt andra publika miljöer. Att använda gestaltad livsmiljö i den fysiska planeringen, som ett perspektiv och redskap, främjar hållbar samhällsutveckling, folkhälsa och en god livsmiljö.

Kommentar: Parallellt med framtagandet av översiktsplanen pågår det även framtagande av exempelvis hållbarhetsprogram och program och handlingsplan för bostadsförsörjning. Även arbete med visionen har tagits fram parallellt med översiktsplanen. Bilden som redovisar samhällsbyggnadsmål och strategier kommer uppdateras till antagandet då det klargjorts mer kring de pågående arbetena med övriga planer och program.

Kommunen delar länsstyrelsens bedömning, att politikerområdet Gestaltad livsmiljö och dess mål bör användas som en resurs i arbetet med att stärka och utveckla Västerås befintliga och framtida byggda miljöer. Detta lyfts med andra ordval i strategierna "Stärk det unika" och "Bygg för framtiden" samt i kapitlet "Framtidens city, Västerås kärna", där rubriken "Gestaltade livsmiljöer" samt efterföljande text har förtydligats. Även i stycket "Offentliga rummens utformning – stärka identitet och skapa engagemang för platser" har förtydliganden gjorts.

Planeringsinriktning

Befolkningsökningen i kommunens planeringsinriktning, som inte är en prognos, avviker från SCB:s befolkningsprognos. Länsstyrelsen anser att det hade varit relevant med ett förtydligande om vad som ligger till grund för planeringsinriktningen eftersom avvikelserna är relativt stora.

Kommentar: Planeringsinriktning till 2070 med 100 000 fler invånare än idag är ingen prognos utan en planeringsinriktning. Detta för att reservera tillräckligt med mark och ta tillräcklig höjd för en fortsatt befolkningsutveckling på lång sikt. Demografins utveckling kommer följas utifrån stadens ordinarie befolkningsprognoser på kortare sikt än till 2070.

Översiktsplanens nytta och funktion

Kartor

Länsstyrelsen anser att kommunen ska se över kartorna i översiktsplanen. Vissa kartor behöver kompletteras med förklaringstexter avseende vad som redovisas och vad de olika färgerna betyder. Detta gäller både i textdelen av översiktsplanen och i markanvändningskartan samt hänsynskartan. Ett exempel är den lilafärgade

2025-12-17

kartan under rubriken *Bostadsbyggande på den varierade landsbygden* i kap. 2, som också finns som ett lager i hänsynskartan.

I markanvändningskartan saknas i många fall text under rubriken *Särskild hänsyn*. För att kartan ska vara användbar och ge vägledning i efterföljande planering behöver kommunen komplettera kartan med mer information. Länsstyrelsen ser också ett behov av att hänsynskartan kompletteras med information om särskild hänsyn, exempelvis gällande *Kommuntäckande landskapsanalys, landskapstyper*. Länsstyrelsen noterar att hänsynskartan enbart visar generellt och utvidgat strandskydd. Kartan visar dock inte var strandskydd aldrig har införts, eller där strandskyddet helt eller delvis har upphävts. Ändringarna i reglerna om strandskydd, som trädde i kraft den 1 juli 2025, kan också innebära att vissa vattendrag inte omfattas av strandskydd. Länsstyrelsen anser att kommunen ska tydliggöra detta på ett lämpligt sätt.

Hänsynskartan kan med fördel även kompletteras med de samrådsområden som finns utpekade i Länsstyrelsens länskarta¹. Vid åtgärder inom dessa områden krävs anmälan för samråd med Länsstyrelsen. Kontakta Länsstyrelsen för mer information.

Kommentar: *Översiktsplanen har till granskningsversionen omarbetats så att hänsynskartan med inspiration från Boverkets vägledning för ÖP-modellen 2.1 endast innehåller ett urval av förhållanden av väsentlig betydelse som kommunen bedömer behöver redovisas i sin helhet och till vilka det finns kommunala ställningstaganden. Alla de faktaunderlag som redovisades i samrådet för att uppfylla PBL 3:8 3:e stycket, och fler därtill, finns tillgängliga för kommunens efterföljande planering och lovgivning i kommunens interna kartportal, där de hålls löpande uppdaterade. Exempel på detta är alla olika kartsnitt om strandskydd från Länsstyrelsens visningstjänster. Markanvändningskartan har kompletterats med attributtexter om hänsyn i de fall det finns specifika hänsyn som blir avgörande för eller är av särskild vikt för den efterföljande planeringen.*

Ställningstaganden

Länsstyrelsen anser att kommunens ställningstaganden och åtaganden i översiktsplanen ska ses över så att planen uppfyller sin vägledande funktion. Det är positivt att ställningstaganden och åtaganden presenteras separat i gula rutor. Detta görs dock inte konsekvent då en del ställningstaganden eller åtaganden i stället återfinns i den löpande texten. För vissa områden/aspekter saknas dessutom ställningstaganden.

2025-12-17

Kommentar: Detta har setts över efter samrådet och justeringar i planförslaget har gjorts.

PRÖVNINGSGRUNDER ENLIGT 11 KAP. 10 § PBL

Riksintressen enligt 3 kap. MB

Riksintresse för kulturmiljövård – övergripande synpunkter

Länsstyrelsen anser att kommunen ska se över texterna om riksintressen för kulturmiljövård i hänsynskartan. Kommunen behöver vara konsekvent i vilken information som redovisas och det behöver framgå om texterna är beskrivningar av riksintressena eller om de utgör motivering och uttryck. Länsstyrelsen vill också påtala att texten om Lindö (U26) är felaktig och behöver korrigeras.

Kommentar: Hänsynskartan har setts över efter samrådet och attributtexterna för riksintressena för kulturmiljövården har reviderats. För tydlighetens skull har riksintresse U7 tagits bort från kartmaterialet, då området inte ligger inom Västerås kommun. Även om det gränsar till kommunen är Strömsholms kanal – som utgör grunden för riksintresset – belägen i Hallstahammars kommun. Texterna som beskriver de olika riksintressena har uppdaterats, och för Lindö har formuleringen korrigerats så att det tydligt framgår att det rör sig om en herrgård och inte ett slott.

Riksintresse för kulturmiljövård – Badelunda (U25)

Riksintressets geografiska avgränsning reviderades under 2023, men i hänsynskartan visas den gamla avgränsningen. Länsstyrelsen ställer sig därför frågande till om den nya avgränsningen har beaktats i arbetet med översiktsplanen. Inför granskningsskedet är det viktigt att riksintressets geografiska avgränsning uppdateras i hänsynskartan. Länsstyrelsen vill understryka vikten av att hänsyn tas till riksintresset i det fortsatta arbetet med att utreda en väg förbi Anundshög. Påverkan på fornlämningsmiljön, kyrkomiljön, kulturhistoriska värden och landskapsbild behöver också belysas och beaktas.

Kommentar: Avgränsningen för Badelunda (U25) och beskrivningen av Lindö (U26) är rättade. Exakt sträckning för den planerade vägen förbi Anundshög är ännu inte fastställd. Vägen pekas ut i planens utvecklingsinriktning men behöver belysas ytterligare i fortsatt planering. Vägen planeras dock så att den befintliga miljön, inklusive Badelunda kyrka och den omkringliggande kulturmiljön, påverka så lite som möjligt. Innan vägsträckningen fastställs kommer en kulturhistorisk

2025-12-17

utredning att genomföras, med fokus på fornlämningsmiljön, kyrkomiljön, landskapsbilden samt de kulturhistoriska värden som utgör riksintressets kärnvärden. Detta för att säkerställa att ny infrastruktur inte medför negativ påverkan på riksintressets värden. Staden avser att fortsatt beakta riksintressets värden i all planering och detaljprojektering för vägförslaget, i enlighet med översiktsplanens mål om levande och kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

Riksintresse för kulturmiljövård – Irsta (U31), Svanå (U18), Svartåns dalgång med Skultuna bruk (U19)

Länsstyrelsen vill upplysa om att Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen inte har tagit ställning till kunskapsunderlagen med koppling till riksintresseöversynen för Irsta (U31), Svanå (U18) och Svartåns dalgång med Skultuna bruk (U19). Det finns i nuläget ingen tidplan för det fortsatta arbetet med översynen. Kommunen kan dock använda kunskapsunderlagen som ett planeringsunderlag.

Kommentar: Västerås stad kommer fortsatt att använda underlagen som planeringsunderlag, i avvaktan på länsstyrelsens översyn. Redovisningen av kommunens avvikande syn på U19 har förtydligats men inte ändrats i sak till granskningsförslaget.

Riksintresse för kulturmiljövård – Svanå (U18)

Kommunen har pekat ut områden för potentiella framtida bergtäkter i närheten av riksintresset Svanå (U18). Om kommunen går vidare med dessa utpekade områden vill Länsstyrelsen understryka vikten av att riksintresset och kulturhistoriska värden beaktas för att undvika påverkan på dessa.

Kommentar: Potentiella bergtäkter är fortsatt utpekade i planförslaget, och dess konsekvenser redovisas i den strategiska miljöbedömningen. Vid eventuell fortsatt planering ska konsekvenserna för riksintressets historiska värden särskilt belysas och den potentiella påverkan från en bergtäkt noggrant bedömas. På så sätt säkerställs att riksintressets kärnvärden och kulturmiljövärden beaktas genom hela planerings- och tillståndsprocessen.

Riksintresse för kulturmiljövård – Västerås (U24)

Länsstyrelsen bedömer att det finns en risk av riksintresset Västerås (U24) kommer påverkas negativt av de förslag som presenteras i översiktsplanen. Detta gäller exempelvis förslagen om indragen påbyggnad i en eller flera våningar och att gå upp i höjd i del av kvarter eller i hörn.

2025-12-17

Som stöd i bedömningen av påverkan på riksintresset beskrivs att kommunen har tagit fram vyer från Djäkneberget. Länsstyrelsen vill påtala att det är viktigt att även beakta vyer från andra väderstreck, särskilt från norr och från öster. Vilka vyer och siktlinjer som är mest väsentliga att beakta varierar från fall till fall. Vidare anser Länsstyrelsen att kommunen ska utreda risken för kumulativa effekter på riksintresset i ett längre tidsperspektiv och inte bara från revideringen 2018. Detta har även lyfts i dialog med kommunen gällande olika detaljplaner som berör riksintresset.

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ställningstagande om att tidiga samråd med Länsstyrelsen ska genomföras vid framtagande av detaljplaner inom Västerås (U24). En tidig dialog med Länsstyrelsen är att rekommendera även för andra riksintressen. Tidiga samråd behöver genomföras innan markanvisning ges eller tävlingar om utformning av nya kvarter och byggnader sker. En plan eller ett projekt ges på så sätt rätt planeringsförutsättningar redan från början.

I miljökonsekvensbeskrivningen nämns att en uppdaterad riksintressebeskrivning kan hjälpa till att minska risker, inom ramen för miljöaspekten kumulativa effekter. Länsstyrelsens tolkning är att denna text avser Västerås (U24). Utifrån detta vill Länsstyrelsen påtala att beslutet som fattades 2018 är gällande och att Länsstyrelsen inte ser något behov av en uppdatering.

Kommentar: Kommunen delar Länsstyrelsens bedömning att förändringar i höjd och volym inom stadskärnan måste prövas med stor varsamhet för att undvika negativ påverkan på riksintresse U24. Den nuvarande bebyggelsen har tillkommit genom successiva och måttliga tillägg som anpassats till karaktär, skala och gatunät – ett utvecklingsmönster som är centralt för riksintressets kulturhistoriska värde. Kommunen vill fortsatt arbeta för att nya kompletteringar följer denna tradition.

Översiktsplanens vägledande principer, såsom indragna påbyggnader eller höjningar i strategiska lägen, är framtagna för att pröva hur ny bebyggelse kan tillkomma utan att försvaga miljöns karaktärsdrag eller stadsprofilens kontinuitet. Kommunen betonar att projekt som kan innebära påverkan på riksintresset kräver fördjupade kulturmiljöanalyser, volymstudier och visualiseringar för att säkerställa att nya tillägg utformas med respekt för platsens historiska karaktär och riksintressets läsbarhet.

2025-12-17

Djäkneberget har en särskild betydelse för avläsningen av riksintresset U24. Höjdläget och topografin gör att stadsprofilen och de kulturhistoriska sambanden i stadskärnan framträder tydligast just från denna utsiktspunkt. Djäkneberget fungerar dessutom som en etablerad mötesplats och ett välbesökt mål för både boende och besökare, vilket förstärker dess roll som identitetsskapande plats i Västerås. Kombinationen av topografiska förutsättningar, offentlig tillgänglighet och stark lokal förankring gör utsiktspunkten central för förståelsen av riksintressets helhetskaraktär och visuella läsbarhet.

Kommunen har inte identifierat någon annan offentlig plats där samtliga riksintresseuttryck kan upplevas samtidigt. Däremot finns viktiga siktlinjer där flera uttryck kan ses samtidigt exempelvis gatustråk som Vasagatan, Skultunavägen och Pilgatan/Stora gatan, se ÖP sid 69 visuella samband. Om Länsstyrelsen anser att vissa andra vyer bör bedömas som likvärdiga med Djäkneberget, behöver dessa preciseras tillsammans med en beskrivning av på vilket sätt de motsvarar Djäknebergets betydelse utifrån riksintressets uttryck och kulturhistoriska värden.

Kommunen vill betona att Västerås stads digitala 3D-modell används som ett verktyg i bedömningen av påverkan på riksintresset. Genom modellen kan visuella samband, siktlinjer och relationen mellan befintlig och föreslagen bebyggelse analyseras från valfria utgångspunkter i hela stadslandskapet. Modellen möjliggör en samlad och metodisk analys av hur nya volymer kan påverka riksintressets helhetskaraktär och visuella läsbarhet.

Kommunen har, enligt dialogen med Länsstyrelsen vid mötet den 20 december 2023, kommit överens om att analysen av kumulativa effekter ska utgå från riksintressets revidering 2018. Detta år utgör en tydlig och gemensam förändringspunkt i den stadsutveckling som berör U24, och ger därmed en konsekvent och enhetlig utgångspunkt för fortsatt bedömning. Riksintressets reviderades 2018. Kommunen vill därför tydliggöra att vissa stadsutvecklingsprojekt och fysiska förändringar som idag ligger inom riksintressets geografiska område inte omfattades av riksintresset vid den tidpunkt då revideringen genomfördes. Dessa förändringar anser kommunen därmed inte kan betraktas som kumulativa effekter på dagens riksintresse, eftersom de tillkom innan området fick sin nuvarande status.

2025-12-17

Mot denna bakgrund utgår kommunen från 2018 som gemensam och fast tidpunkt för bedömningen av kumulativa effekter i kommande planerings- och prövningsprocesser.

Översiktsplanen uppdateras så att det framgår tydligare att tidig dialog alltid ska ske med Länsstyrelsen.

Västerås stad noterar att RI U 24 inte avses att revideras ytterligare.

Riksintresse för naturvård, friluftsliv och rörligt friluftsliv

Länsstyrelsen noterar att det saknas ställningstaganden för riksintressen för naturvård. Även om riksintressena inte berörs av utpekade utvecklingsområden anser Länsstyrelsen att översiktsplanen ska innehålla ställningstaganden som vägledning för kommunen.

Länsstyrelsen vill upplysa om att den geografiska avgränsningen för riksintressen för naturvård, friluftsliv och rörligt friluftsliv ofta är större än där de högsta värdena finns. Detta innebär att en åtgärd inom ett riksintresse inte alltid går i konflikt med riksintresset. Inom riksintressen för friluftsliv är det exempelvis de stråk och passager som människor använder sig av som ska skyddas från påverkan.

Kommentar: *Ställningstaganden gällande riksintressen för naturvård är tydliggjorda.*

Riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen

Samtliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el samt ledningarna i distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland med tillhörande stationer, liksom områden för förnyelse och förstärkning av dessa, utgör riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen. I samrådsförslaget av översiktsplanen redovisas inte dessa riksintresseanspråk och kommunen redogör inte heller för hur de ska tillgodoses. Länsstyrelsen anser därför att kommunen ska komplettera översiktsplanen med detta till granskningsskedet.

Länsstyrelsen delar MSB:s bedömning att samrådsförslaget inte tillgodoser riksintresseanspråken och att ett genomförande av översiktsplanen påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Länsstyrelsen vill upplysa kommunen om att MSB den 30 september 2025 beslutade om en ny sektorsbeskrivning avseende områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar och områden som har betydelse för totalförsvaret.

2025-12-17

Kommunen berörs också av två pågående riksintresseärenden avseende livsmedelsförsörjning och dricksvatten respektive energiförsörjning. MSB ansvarar för detta arbete i samverkan med Livsmedelsverket respektive Energimyndigheten. Se även MSB:s och Svenska kraftnäts yttranden, bilaga 4 respektive bilaga 10.

Kommentar: *Planen är kompletterad med text rörande riksintresset för totalförsvarets civila del. Kommunen har genomfört dialog med MSB och Länsstyrelsen och tagit del av information om pågående riksintresseärenden. Då utredningarna ännu inte är klara pekas inte aktuella objekt ut i planförslagets karta.*

Riksintresse för totalförsvarets militära del

Länsstyrelsen anser att kommunen ska komplettera hänsynskartan med påverkansområde väderradar tillhörande riksintresset Väderradar Håtuna (TM0101). Se även Försvarmaktens yttrande, bilaga 2.

Kommentar: *Påverkansområdet tillhörande riksintresset Håtuna väderradar har lagts in i karta och text i planförslaget har kompletterat med information om denna.*

Riksintressen enligt 4 kap. MB

Natura 2000

Alla Natura 2000-områden utgör riksintressen enligt 4 kap. 1 § MB.

Askö-Tidö

Det tematiska tillägget till översiktsplan 2026, TÖP 73, kommer efter samrådskedet att inarbetas i översiktsplanen. Länsstyrelsen vill därför påtala vikten av att verksamhetsområde 3, Skästa, inte ökar belastningen på Asköbäcken som rinner till Natura 2000-området Askö-Tidö. Tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB kan krävas för verksamheter som kan riskera påtaglig påverkan på naturmiljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även verksamheter utanför Natura 2000-området.

Kommunen har i samrådsförslaget pekat ut fem utredningsområden för ny begravningsplats. Länsstyrelsen vill påtala att utredningsområdet vid Dingtuna ligger intill Asköbäcken. Om kommunen väljer att gå vidare med detta alternativ ska kommunen säkerställa att bäcken inte belastas ytterligare eftersom det i sin tur kan påverka Natura 2000-området Askö-Tidö.

2025-12-17

Kommentar: De riktlinjer för exploatering som togs fram för verksamhetsområde Skästa i samband med TÖP 73 ska fortsatt gälla och stor hänsyn ska tas för att inte riskera påverkan på Asköbäcken. Till granskningsversionen har planförslaget snävats in till att endast peka ut två utredningsområden för begravningsplats. Dingtuna är inte en av dessa.

Ridöarkipelagen

Länsstyrelsen noterar att kommunen på längre sikt planerar för bostadsutveckling på Ridön. Ön ligger inom Natura 2000-området Ridöarkipelagen och utgör boplats för flertal hotade och fridlysta arter. Länsstyrelsen bedömer att det är olämpligt att peka ut områden för bostadsbebyggelse, även i mindre skala, inom det skyddade området eftersom ny bostadsbebyggelse riskerar att strida mot gällande lagstiftning.

Kommentar: Vid framtida bostadsutveckling i skärgården ska stor hänsyn tas till skärgårdens höga natur- och kulturmiljövärden.

Miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. MB

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen anser att kommunen, i enlighet med 3 kap. 4 § PBL, ska komplettera översiktsplanen med en redogörelse för hur kommunen anser att gällande miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. MB ska följas. Relevanta delar ur åtgärdsprogram för buller, handlingsplan för yt- och grundvatten samt handlingsplanen för luft, som kommunen hänvisar till, ska enligt Länsstyrelsen lyftas in i översiktsplanen. Länsstyrelsen vill också tydliggöra att den utveckling som kommunen föreslår inte får påverka möjligheterna att klara miljökvalitetsnormerna. En utökning av verksamheten i Västerås hamn och utvecklingen av verksamhetsområdet intill Svartån i Skultuna är två exempel där detta är av särskild vikt avseende miljökvalitetsnormerna för vatten.

Kommentar: Kommunen har genomgående valt att inte inkludera information från åtgärdsprogram och handlingsplaner i översiktsplanen. Kommunen är väl medveten om att möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna ej får riskeras. Detta är en förutsättning vid fortsatt utveckling av hamnen och annan verksamhet. Planen föreslår inte några nya verksamhetsområden i Skultuna utan möjliggör endast fortsatt utveckling enligt gällande detaljplan. Utveckling av verksamhetsmarken i direkt anslutning till Svartån (i Skultuna) bedöms utgöra en möjlighet till förbättring för miljökvalitetsnormerna för vatten. Vid framtida

2025-12-17

utveckling och etablering inom verksamhetsmarken ges möjlighet att samtidigt hantera områdets eventuella problem med markföroreningar.

Luft

Västmanlands läns luftvårdsförbund, där kommunen är medlem, samordnar och stöttar kommunernas rapportering av miljö kvalitetsnormer för luft till Naturvårdsverket. Förbundet upprätthåller även en emissionsdatabas för utsläpp till luft. Genom att använda emissionsdatabasen kan inte bara skattningar av halter av miljöfarliga ämnen i luft göras, utan även simuleringar. Länsstyrelsen anser att kommunen i översiktsplanen ska ange att beräkningar (simuleringar) avseende klimatpåverkande utsläpp ska göras vid detaljplanering.

Länsstyrelsen vill också upplysa om att det inom förbundet pågår ett projekt med mätningar av föroreningshalter i anslutning till förskolor. Utgångspunkten är de kommande, strängare, miljö kvalitetsnormerna för luft men också att det inte finns några säkra nivåer för luftföroreningar. Barn är dessutom särskilt känsliga för luftföroreningar. Länsstyrelsen vill poängtera att det är viktigt att väga in detta vid planering av miljöer där barn vistas.

I översiktsplanens avsnitt om luftkvalitet anser Länsstyrelsen att kommunen ska redovisa att miljö kvalitetsnormerna för partiklar, PM 10, har överskridits de senaste åren vid mätstationen på Oxbacken i Västerås. Naturvårdsverket har därför beslutat att ett åtgärds-program behöver tas fram, vilket kommunen nu arbetar med.

Kommentar: I PBL framgår att kommunen ska ta hänsyn till miljö- och klimat-aspekter vid all planering. En hänvisning till åtgärdsprogram för PM 10 är tillagt.

Strandskydd enligt 7 kap. MB – Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen vill betona vikten av att kommunen i fortsatt arbete utreder de utpekade LIS-områdena i ett brett perspektiv. Kommunen behöver beskriva vilka konsekvenser utpekandena förväntas få för olika värden och kommunen behöver redogöra för hur dessa konsekvenser ska hanteras.

Gästhamn på Elba

Länsstyrelsen har svårt att se att ett anläggande av en gästhamn på Elba skulle bidra till utveckling av landsbygden, med tanke på närheten till Västerås. I fortsatt arbete ska kommunen motivera på vilket sätt en gästhamn skulle bidra till landsbygdsutveckling och redogöra för vilken landsbygd som kommunen syftar på

2025-12-17

i sammanhanget. Länsstyrelsen ställer sig också frågande till om någon form av service eller verksamhet planeras att tillkomma inom ramen för anläggande av en gästhamn. Ön ingår i Natura 2000-området Hästholmarna och omfattas av naturreservatsföreskrifter för Hästholmarna. Enligt nuvarande naturreservatsföreskrifter är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd utföra anläggning och anordning för friluftslivet, utöver vad som framgår av skötselplanen.

Länsstyrelsen har tagit fram ett nytt förslag till beslut och skötselplan i samverkan med kommunen. Enligt den nya skötselplanen kommer varken tillstånd från naturreservatsföreskrifterna eller strandskyddsdispens behövas för en gästbrygga om den utformas som en gästbrygga enligt textförslaget i skötselplanen. Utifrån detta bedömer Länsstyrelsen att det föreslagna LIS-området inte är ändamålsenligt eftersom det kommer att finnas möjlighet att uppföra gästbrygga med stöd av skötselplanen. En gästbrygga finns även med i friluftslivskartan i den föreslagna skötselplanen.

Tidö 1:86

Länsstyrelsen ställer sig tveksam till att det föreslagna LIS-området endast skulle ha en liten betydelse för strandskyddets syften. Strandskyddet är upphävt inom stora delar av området vid Tidö-Lindö och flera av stränderna är inte tillgängliga för allmänheten. Tidö 1:86 är av därmed betydelsefull för allmänhetens tillgång till stränder i området. Fastigheten har också värdefulla naturvärden. I fortsatt arbete anser Länsstyrelsen att kommunen ska utreda och redovisa på vilket sätt en badplats och en turismanläggning skulle gynna utvecklingen och bidra till långsiktig utveckling av landsbygden. Det behöver också utredas om det rent fysiskt finns förutsättningar att anlägga en turismanläggning och/eller badplats på denna plats.

Kommentar: *Kommunen delar Länsstyrelsens syn, att de utpekade LIS-områdena behöver belysas ur ett brett perspektiv i fortsatt, mer detaljerad planering. I översiktsplaneskedet är intentionen främst att visa på områden för framtida utveckling. Mer detaljerad planering krävs innan utveckling av Tidö 1:86 och detsamma gäller för en utveckling av Elba. Att peka ut dessa områden som LIS-områden och därmed öppna för fortsatt planering, går i linje med kommunens vilja till att stärka möjligheten till friluftsliv vid Mälaren. Vidare utredning avseende etableringarnas utformning för att stödja friluftsliv och stärka serviceutbudet kommer att ingå som del i mer detaljerad planering. Så även*

2025-12-17

resonemang gällande hur en etablering på Elba kan bidra till landsbygdsutveckling.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen har inget att erinra över hur samordning av användning av mark- och vattenområden som angår två eller fler kommuner har genomförts.

Hälsa och säkerhet

Beredskap och totalförsvaret – övergripande synpunkter

I översiktsplanen redogör kommunen för hur den fysiska planeringen kan bidra till att öka säkerheten för kommunens invånare. Länsstyrelsen ser positivt på detta men anser att texten ska vidareutvecklas med information om exempelvis utrymning, inkvartering och varningssignaler.

Länsstyrelsen anser att kommunen i fortsatt arbete med översiktsplanen ska utgå från MSB:s vägledning *Totalförsvarets civila intressen i samhällsplaneringen – med fokus på den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen*⁴. Vägledningen ger exempel på metoder, frågeställningar och checklistor som kan utgöra ett stöd för kommunen i omhändertagandet av totalförsvarets civila intressen. Länsstyrelsen anser att delar av vägledningen ska lyftas in i översiktsplanen.

Kommentar: *Kommunen har tagit del av MSB:s vägledning Totalförsvarets civila intressen i samhällsplaneringen. Texten om totalförsvarets intressen har kompletterats gällande kommunens ansvar men frågor om utrymning och inkvartering bedöms inte som frågor för översiktsplanen utan är en del av kommunens beredskapsplan.*

Beredskap och totalförsvaret – jordbruksmark

Enligt översiktsplanens planeringsinriktning ska nästan en tredjedel av de 50 000 nya bostäderna tillkomma i landsbygdkärnorna och dess omland. Med detta som utgångspunkt vill Länsstyrelsen poängtera att brukningsvärd jordbruksmark endast får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen, enligt 3 kap. 4 § MB. I takt med att andelen brukningsbar mark minskar blir jordbruksmarken allt viktigare för livsmedelsförsörjningen och Länsstyrelsen ställer sig därför negativ till ianspråktagande av jordbruksmark för bostadsbyggnation. En stark inhemsk jordbruks- och livsmedelsproduktion är den bästa investeringen för att öka svensk beredskap i kristider.

2025-12-17

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen har genomfört en klassning av jordbruksmark. Hur denna klassning har genomförts och vad den bygger på behöver dock beskrivas. Länsstyrelsen anser också att kommunen ska redogöra för hur klassningen har beaktats i utpekandet av utvecklingsområden i översiktsplanen och hur klassningen ska beaktas i efterföljande detaljplanering. Innebörden av de olika klassningarna behöver också framgå, både i textdelen av översiktsplanen och i hänsynskartan.

I detta sammanhang vill Länsstyrelsen understryka vikten av att kommunen har en tydlig överblick av hur mycket brukningsbar jordbruksmark som planläggs för annan markanvändning, för att på så sätt ta ett helhetsgrepp i frågan. Kommunen behöver arbeta strategiskt och långsiktigt för att undvika en fragmentering av jordbruksmarken.

Kommentar: *Kommunen delar länsstyrelsens syn, att en stark inhemsk jordbruks- och livsmedelproduktion är den bästa investeringen för att öka svensk beredskap i kristider. Detta betonas i det inledande kapitlet om Riskhantering och Totalförsvarets intressen. Kommunen betonar i kapitlet "Grönblå infrastruktur för ett robust Västerås" att "Mellan landsbygds kärnorna och utanför bebyggelsestråken värnas jordbruksmark och landskapsbild samt natur för rekreation och biologisk mångfald värnas och utvecklas. Inom dessa områden ska ekosystemtjänsten matförsörjning prioriteras. Åsens funktion som vattentäkt och dess tillrinningsområden är ett överordnat intresse som behöver säkras för framtiden."*

Den jordbruksmark som tas i anspråk enligt planförslaget är belägen i direkt anslutning till de föreslagna större landsbygds kärnorna. I kapitlet "Kärnor och stråk stärker den varierade landsbygden" påvisar kommunen att "Nästan en tredjedel av planeringsinriktningens 50 000 nya bostäder ska tillkomma i landsbygds kärnorna och dess omland" och hävdar att "Bostadsförsörjning av denna omfattning är utpekad som ett väsentligt samhällsintresse, vilket möjliggör ianspråktagande av jordbruksmark i anslutning till kärnorna. Prioritering av närrekreation medför att jordbruksmark behöver tas i anspråk för att möjliggöra en sammanhållen bebyggelsestruktur, med bostäder, samhällsfastigheter och arbetsplatser samt för nyttjande av redan befintlig infrastruktur och tekniska försörjningssystem."

Kommunen bedömer att jordbruksmark behöver ianspråktagas för att tillgodose bostadsförsörjningsbehovet, lokalisera bostäder och arbetsplatser nära

2025-12-17

varandra, säkerställa viktiga rekreationsintressen samt skapa väl fungerande och lämpliga försörjningssystem. Detta sammantaget, alltså inte bara bostadsförsörjning, är att betrakta som väsentligt samhällsintresse vilket möjliggör ianspråktagande av jordbruksmark. Då de flesta av kommunens landsbygds kärnor är belägna i jordbruksbygd kommer jordbruksmark behövas i anspråk, annan lokalisering av bebyggelse ger inte dessa samordningsfördelar.

Efter samrådet har granskningshandlingen kompletterats med ett kartsnitt i mark- och vattenanvändningskartan, som anger var livsmedelsförsörjning är prioriterad markanvändning.

I analysen av markanspråket har kommunen utgått från den nationella klassningen av jordbrukets intresseområden. Dessa ytor har därefter jämförts med underlag från Jordbruksverket (Jordbruksblock) för att se vilka ytor som har fått någon sorts stöd (produktion- och eller naturvårdsstöd). De områden som är klassade som högsta klass A (och där planen inte föreslår annan markanvändning) har därefter föreslagits att pekats ut som prioriterade för livsmedelsförsörjning av särskild vikt för beredskap och totalförsvaret. Detta utpekande stärker skyddet för jordbruksmarken ytterligare i dessa delar. Avgränsningen i översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta är schematisk och inte lämplig att mäta i.

Beredskap och totalförsvaret – Stockholm-Västerås flygplats

Stockholm-Västerås flygplats är utpekad som både riksintresse för kommunikation och som beredskapsflygplats. Länsstyrelsen vill därför, ur ett totalförsvarsperspektiv, betona vikten av att kommunen säkerställer att verksamheten inte påverkas negativt vid planläggning av mark- och vattenområden vid flygplatsen och i dess närområden.

Kommentar: Synpunkten noteras. Flygplatsens betydelse som beredskapsflygplats är förtydligad i kapitlet om totalförsvarets intressen. Kommunen bedömer att dricksvattenproduktionen, som även kan komma att bli en del av riksintresset för livsmedelsproduktion, här bör prioriteras och funktion säkerställas. I synnerhet då vattnet försörjer flera kommuner i Mälardalen. Att flygplatsen är beredskapsflygplats innebär inte att den är av riksintresse för totalförsvaret.

2025-12-17

Brandvattenförsörjning

Länsstyrelsen anser att översiktsplanens avsnitt om teknisk försörjning ska kompletteras med information om kommunens brandvattenförsörjning.

Tillgången till brandvatten är en del i den infrastruktur som behöver beaktas i kommunens fysiska planering.

Kommunen har enligt 2 kap. PBL ett ansvar för att bebyggelse planeras och placeras med hänsyn till skydd mot uppkomst och spridning av brand. Enligt 3 kap. lag (2003:778) om skydd mot olyckor har kommunen även ett ansvar att se till att det vidtas åtgärder för att begränsa skador till följd av bränder. Att säkerställa räddningstjänstens insatsmöjligheter och tillgången till brandvatten i anslutning till byggnader kan således ses som ett krav enligt lagstiftningen.

Kommunens arbete med brandvattenförsörjning behöver ske i ett nära samarbete med VA-huvudmannen och räddningstjänsten.

Kommentar: *Brandvattenförsörjning kommer även fortsatt att ingå i strategiskt arbete med vatten- och avloppsförsörjning, såväl som i detaljerad planering. Arbetet omfattar även bedömning av eventuella kapacitetsbrister i nuvarande system.*

Dagvatten

Dagvattenhanteringen är en viktig fråga i all fysisk planering. Utifrån samrådsförslaget vill Länsstyrelsen särskilt betona vikten av dagvattenhantering vid bostadsutveckling i skärgården. I översiktsplanen beskriver kommunen bland annat att bebyggelsen på Almö-Lindö kan omvandlas till permanentboende. Om detta ska ske vill Länsstyrelsen påtala att det är av stor vikt att det tas ett helhetsgrepp gällande dagvattenhanteringen och att kapaciteten för denna förändring utreds.

Med anledning av detta anser Länsstyrelsen att kommunen i översiktsplanen särskilt ska tydliggöra vikten av dagvattenhantering inför efterföljande planering av utveckling i skärgården.

Kommentar: *I den fortsatta prövningen om Almö-Lindö är lämplig för mer permanentboende kommer flera olika intressen prövas, där VA-försörjning är en mycket viktig del. Kommunen har väl etablerade strategier och metoder att utreda dagvatten- och skyfallsfrågan i fördjupningar av översiktsplanen och i detaljplaner i hela kommunen. Detta gäller även vid en eventuell utveckling av skärgården.*

2025-12-17

Farligt gods

Att beakta tillräckliga skyddsavstånd i den fysiska planeringen är av stor vikt för att minska risken för skador vid olyckor. Länsstyrelsen instämmer därför i kommunens bedömning att räddningstjänstens riktlinjer för skyddsanalyser behöver uppdateras samt kompletteras med riktlinjer för områden utanför Västerås tätort.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Flyghinder

Länsstyrelsen anser att kommunen ska komplettera översiktsplanen med information om att Luftfartsverket ska remitteras inför uppförande av byggnadsobjekt som är högre än 20 meter över mark eller vattenyta. Se även Luftfartsverkets yttrande, bilaga 3.

Kommentar: Det finns inom planering, lov och tillståndsgivning en mängd frågor som behöver remitteras till olika myndigheter. Dessa regler gäller oavsett om de tas upp i översiktsplanen eller inte. Västerås stad har valt att inte inkludera alla dessa i plandokumentet.

Friyta för lek och utevistelse vid skola

I samrådsförslaget gör kommunen ett åtagande att säkra tillgång till friyta av god kvalitet och tillräcklig storlek vid planering av nya förskolor och skolor. Enligt Länsstyrelsen ska kommunen komplettera detta med att friytan även ska kännetecknas av goda sol- och skuggförhållanden, god luftkvalitet samt god ljudkvalitet i enlighet med Boverkets allmänna råd (2015:1)5.

Länsstyrelsen anser att kommunen ska arbeta långsiktigt och strategiskt för att på så sätt kunna lokalisera nya förskolor och skolor till platser där det finns goda förutsättningar att uppnå ovanstående.

Se även Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande, bilaga 9.

Kommentar: Planen har kompletterats med att "Hänsyn ska i synnerhet tas till känsliga grupperns behov av svalka i samband med höga temperaturer samt risker förenade med UV-strålning."

Mer detaljerade riktlinjer för utformning och placering av skolgårdar finns i handlingsplaner och riktlinjer hos respektive berörd förvaltning och nämnd.

2025-12-17

Föroreningar

Länsstyrelsen anser att hänsynskartan ska kompletteras med kända förorenade områden. Brandövningsplatser ska också markeras i kartan eftersom dessa kan vara förorenade med PFAS-ämnen. För mer information om förorenade områden rekommenderas databasen EBH-stödet6.

I avsnittet om miljörisker anser Länsstyrelsen att kommunen ska förtydliga att förorenade områden omfattar föroreningar i mark, grundvatten, sediment och byggnader.

Kommentar: *Se generell kommentar om faktaunderlag. Förtydligande har gjorts i texten om vad som omfattas i begreppet förorenade områden.*

Geotekniska säkerhetsfrågor

Länsstyrelsen anser att kommunen ska tydliggöra översiktsplanens ställningstaganden om hur risken för ras, skred och erosion ska hanteras i efterföljande detaljplanering. Förslagsvis kan ställningstagandena gällande skyfall, översvämning samt ras, skred och erosion presenteras tillsammans. Magnetfält Länsstyrelsen anser att kommunen i avsnittet om miljörisker ska förtydliga att magnetfält från transformatorstationer nära bostäder ska beaktas vid detaljplanering. Folkhälsomyndigheten ger vägledning i skriften *Vägledning för bedömning av olägenheter för människors hälsa till följd av långvarig exponering för lågfrekventa magnetfält*7.

Se även Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande, bilaga 9.

Kommentar: *Det finns inom planering, lov och tillståndsgivning en mängd frågor som behöver hanteras, kring vilka det kan finnas ett regelverk kring tillämpning och remittering. Dessa regler gäller oavsett om de tas upp i översiktsplanen eller inte. Västerås stad har valt att inte inkludera alla dessa i plandokumentet. Stycket om ras, skred och erosion har förtydligats i text och flyttats närmare styckena om skyfall och översvämning.*

Miljöfarlig verksamhet

Länsstyrelsen anser att avsnittet om miljörisker ska kompletteras med störningsrisker från miljöfarliga verksamheter som kan ha stor omgivningspåverkan. Det gäller till exempel tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, större djurhållare, skjutbanor samt Sevesoverksamheter där stora mängder farliga ämnen hanteras. För Sevesoverksamheter behöver särskild hänsyn tas vid detaljplanering i närområdet. Såväl Sevesoverksamheter som övriga nämnda verksamheter ska enligt Länsstyrelsen redovisas i hänsynskartan.

2025-12-17

I fortsatt arbete med översiktsplanen anser Länsstyrelsen att kommunen ska ta del av MSB:s vägledning *Samhällsplanering och riskhantering i anslutning till storskalig kemikaliehantering*⁸. I denna vägledning understryks vikten av att riskobjekt och farlig verksamhet identifieras samt uppmärksammas på översiktsplanenivå. Utifrån MSB:s vägledning anser Länsstyrelsen också att riskobjekt, som Sevesoverksamheter, ska markeras med ett tillräckligt riskhanteringsavstånd i översiktsplanen.

Kommentar: *I de områden i planförslaget där möjlighet till verksamhet och utveckling planförslaget finns tar kommunen hänsyn till befintliga miljöfarliga verksamheter och relevanta riskavstånd. Fördjupad information om respektive verksamhet samt de Sevesoklassade verksamheterna finns i kommunens interna digitala kartportal, som utgör stöd för den fysiska planeringen, lovgivning och prövning, och kontinuerligt uppdateras. Kommunen bedömer inte att denna information är lämplig att dela publikt ur ett säkerhetsperspektiv.*

Risken för olyckor

I miljökonsekvensbeskrivningen lyfts problematiken med förstärkt godstrafik till hamnen samtidigt som kollektivtrafiken med skärgårdsbåtar utökas. Länsstyrelsen anser att kommunen i fortsatt arbete ska tydliggöra hur denna risk ska hanteras med hänsyn till människors hälsa och säkerhet men också i förhållande till riksintresset för kommunikationer, sjöfart.

Kommentar: *En utökad mängd fritidsbåtar bedöms utgöra en större risk i kombination med sjöfart än en ökad kollektivtrafik utifrån att de senare är professionella aktörer. Till granskning har bedömningen i MKB justerats. Detta föranleder ingen ändring i planförslaget.*

Trafikbuller

Länsstyrelsen anser att kommunen ska redovisa och beakta stråket för det tunga skolflyget (jetflyg) vid Stockholm-Västerås flygplats.

Kommentar: *Skolflygets bullerzon kommer att inkluderas i kommunens interna kartportal. En skrivning har lagts till om att skolflygets buller behöver beaktas vid fortsatt planering av utbyggnadsområden kring Gäddeholm.*

Värmeböljor

Länsstyrelsen anser det ska klargöras hur kommunen avser att hantera riskerna med stigande temperaturer och värmeböljor, som vägledning inför efterföljande

2025-12-17

detaljplanering. Länsstyrelsen senast hänvisar till Folkhälsomyndighetens vägledning om värmeböljor.

Kommentar: I planförslaget har informationen om hanteringen av risker förenade med stigande temperaturer förtydligats.

RÅD ENLIGT 2 KAP. PBL

Klimat

Klimatanpassning

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ställningstaganden avseende klimatanpassning. Hur klimatanpassningar ska genomföras med hänsyn till andra värden, såsom landskapsbild och kulturhistoriska värden, bör dock belysas i översiktsplanen.

Kommentar: Hur specifika klimatanpassningsåtgärder ska genomföras beror på var i kommunen de planeras och vad förutsättningarna på den platsen är. Vikten av god gestaltning och hänsyn till olika värden lyfts i översiktsplanen generellt och gäller inte bara vid klimatanpassning. Den kommuntäckande landskapsanalysen, utpekade kulturhistoriska värden och andra hänsyn finns tillgängliga för handläggare som underlag för fördjupade analyser och redovisning i efterföljande planering och genomförande.

Klimatmål

Kommunens mål för klimatet är att uppnå nettonoll utsläpp av växthusgaser senast år 2040 och att utsläppen ska minska med 10 procent per år. 10 procent av utsläppen får kompenseras. Detta är en hög ambition som ligger högre än de regionala målen. Enligt miljökonsekvensbeskrivningen bedöms översiktsplanen dock ge små negativa konsekvenser avseende klimatpåverkan och planen bidrar därmed inte till att kommunens klimatmål uppnås. Länsstyrelsen anser att kommunen bör föra ett resonemang kring detta i översiktsplanen. Det bör även redogöras för hur kommunen avser att kompensera för detta.

Kommentar: Till granskning har miljökonsekvensbeskrivningen utvecklats och nya bedömningar har genomförts. Resonemanget och klimatpåverkan har förtydligats.

Våtmark och torvmark

Årligen påverkar exploatering för vägar och byggnader nästan lika mycket torvmark som landet återväter, enligt Naturvårdsverket. Exploatering av

2025-12-17

torvmarker, dränerade såväl som våtmarker, bidrar till högre utsläpp än exploatering av mineraljordar. Att minimera exploateringen av torvmarker bidrar därmed positivt till minskad klimatpåverkan. Av Länsstyrelsens handlingsplan till länets energi- och klimatstrategi framgår det också att byggnation på våtmarker, före detta våtmarker, torvmarker eller annan organogen mark bör undvikas. Länsstyrelsen anser att kommunen bör belysa detta i översiktsplanen inför efterföljande detaljplanering.

Kommentar: Planförslaget innehåller flera platser där återvätning kan möjliggöras, vilket beskrivs i text och kartor.

Kulturmiljövärden

Begravningsplatser

Med utgångspunkt i världsläget, kommunens planeringsinriktning och att Hovdestalunds kyrkogård börjar bli fullbelagd bedömer Länsstyrelsen att det kan vara aktuellt att peka ut två nya begravningsplatser. Ur ett kulturmiljöperspektiv bedömer Länsstyrelsen att de två befintliga kyrkomiljöerna Skerike och Lundby kan vara möjliga att utveckla men att detta behöver utredas vidare. Vilka konsekvenser en ny begravningsplats kan ge upphov till bör utredas i fortsatt arbete. Konsekvenserna av att kombinera en begravningsplats med ytterligare funktioner som exempelvis rekreation bör också utredas.

Kommentar: Till granskningsversionen av översiktsplanen har antalet utredningsområden för begravningsplatser begränsats till två. Dessa bedöms fortsatt möjliga att utreda. Storleken på de utpekade områdena är avsevärt större än det bedömda behovet om 45 hektar, vilket möjliggör en fortsatt flexibilitet i omfattning, utformning och användning.

Byggnadsminnen

Länsstyrelsen vill upplysa kommunen om att det pågår en byggnadsminnesutredning av Stockholm-Västerås flygplats (delar av före detta Hässlö flygplats). Detta bör belysas i översiktsplanen eftersom det kan påverka möjligheterna att utveckla området.

Kommentar: Attributtexten till kartlagret för flygplatsen har kompletterats med informationen om byggnadsminnesutredningen.

2025-12-17

Kulturmiljöinventeringar

Länsstyrelsen anser att kommunen bör förtydliga vilka inventeringar som visas i hänsynskartan inom lagret för inventerade kulturmiljöområden. Det bör även framgå vilken status dessa inventeringar har. Länsstyrelsen noterar också att inventeringar som har gjorts i samarbete med Länsstyrelsen saknas.

Kommentar: Kartan är kompletterad med förklarande texter till kartlager för kulturmiljö med hänvisning till pågående kulturmiljöprogram för mer information.

Sockencentrainventering

I fortsatt arbete med översiktsplanen rekommenderar Länsstyrelsen att kommunen tar del av den sockencentrainventering som Västerås stift har genomfört tillsammans med Länsstyrelsen. Denna inventering bör exempelvis beaktas och arbetas in i kartlagret *Sammanlagda hänsyn för beaktande – byggande på landet*.

Kommentar: Hänsynslager gällande kulturmiljövärden har bearbetats till granskning.

Stadsbild och landskapsbild

Länsstyrelsen vill betona vikten av att hänsyn tas till stadsbild och landskapsbild inom den fysiska planeringen. Detta bör exempelvis förtydligas i avsnittet om *Bostadsbyggande på den varierade landsbygden* i kap. 2 inför efterföljande skeden och lokaliseringsprövning.

Översiktsplanen redogör för hur stadsdelar kan byggas samman och att barriärer kan byggas bort. Denna typ av åtgärder och kompletteringar kan även ha negativa konsekvenser vilket inte hanteras i samrådsförslaget. Kommunen bör i detta sammanhang tydliggöra att hänsyn ska tas till stadsdelars identitet, historia och värden samt stadsbilden.

Kommentar: Ovanstående förslag på riktlinjer om hänsyn till stads- och landskapsbild finns med i punktlistor i kapitel 1 och föranleder ingen revidering av översiktsplanen.

Miljö

Områden med begränsad bullerstörning

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen har pekat ut områden med begränsad bullerstörning i hänsynskartan. I fortsatt arbete rekommenderar Länsstyrelsen att

2025-12-17

kommunen tar del av Naturvårdsverkets vägledning *God ljudmiljö i rekreatiomsområden*.

Kommentar: Synpunkten noteras. Föranleder ingen ändring av planförslaget.

Naturmiljövärden

Bostadsutveckling i skärgården

Ridön och Trossön pekas i översiktsplanen ut för bostadsutveckling. Länsstyrelsen vill därför framföra följande ur ett naturmiljöperspektiv.

Ridön ligger inom naturreservatet Ridö-Sundbyholmsarkipelagen och enligt reservatföreskrifterna är det förbjudet att uppföra nya byggnader. Det skulle därmed krävas dispens för nya byggnader och utvecklingen får inte heller strida mot naturreservatets syften. Ön ligger även inom ett Natura 2000-område, se avsnittet *Riksintressen enligt 4 kap. MB* tidigare i detta yttrande.

Länsstyrelsen bedömer att det är olämpligt att peka ut hela eller delar av Trossön som område för ny bostadsbebyggelse. Trossön bedöms med stor sannolikhet hysa skyddade arter, exempelvis fiskgjuse, fladdermöss och groddjur. En stor del av ön ingår i Länsstyrelsens naturvårdsplan för sina höga värden kopplat till flora och fauna. Delar av skogen utgör också nyckelbiotoper och utvidgat strandskydd gäller. Sammanfattningsvis kvarstår enbart mycket små ytor där det eventuellt skulle kunna vara möjligt med exploatering.

Kommentar: Planförslaget har kompletterats avseende behov att ta stor hänsyn till skärgårdens värdefulla natur- och kulturmiljö.

Social hållbarhet

Jämställdhet och jämlikhet

Länsstyrelsen ser positivt på hur kommunen har beaktat de sociala hållbarhetsperspektiven i översiktsplanen. Hur kommunen inom ramen för den fysiska planeringen ska arbeta för ökad jämställdhet och jämlikhet bör dock förtydligas. Översiktsplanen bör bland annat redogöra för hur kommunen ska arbeta för att motverka segregation och sociala orättvisor. Länsstyrelsen anser också att de viktigaste strategiska frågorna att beakta i närtid, som presenteras i översiktsplanens första kapitel, bör kompletteras med ett tillgänglighetsperspektiv.

2025-12-17

Synpunkter enligt angränsande lagstiftning*Artskyddsförordning (2007:845)**Övergripande synpunkter*

Länsstyrelsen noterar att det av samrådsförslaget inte framgår om och hur hänsynskrävande artgrupper har beaktats. En översiktsplan bör väga in förekomst av både hotade och fridlysta arter. Förslagsvis kan kommunen välja ansvarsarter eller paraplyarter för att avgöra vilka stråk och områden som är viktiga för arternas långsiktiga överlevnad. En miniminivå bör vara att hantera de fridlysta arterna som frekvent förekommer och som ofta behöver tas hänsyn till i strategiskt planeringsarbete. Både kärnområden och viktiga stråk för arter såsom fladdermöss, groddjur och mistel bör beaktas och redovisas i översiktsplanen. Vid utveckling av infrastruktur, som kommunen ansvarar för, bör särskild hänsyn tas till artrika och känsliga miljöer, fridlysta arter som till exempel fladdermöss, grod- och kräldjur, fåglar samt växter. Infrastrukturen får inte fragmentera viktiga naturmiljöer och passager som är viktiga för de specifika arterna. Anpassningar kan behöva göras för olika artgrupper för att undvika en otillåten påverkan utifrån artskyddsförordningen.

Mörka områden

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen har pekat ut så kallade mörka områden i hänsynskartan. Bevarandet av dessa områden är av betydelse för fladdermöss och andra mörkerlevande arter, vilket bör framgå av översiktsplanen. I detta sammanhang vill Länsstyrelsen påtala att kommunen under 2023 skickade ut riktlinjer för belysning på remiss (KS 2020/00813-1.3.2). Länsstyrelsen lämnade då synpunkter om att belysning ska utformas på ett sådant sätt att det inte stör arter som är skyddade enligt artskyddsförordningen, till exempel fladdermöss och fåglar. Uppsättande av ny belysning i områden som inte varit belysta tidigare bör samrådas med Länsstyrelsen och belysning kan även kräva dispens från artskyddsförordningen.

Information enligt ovan och ställningstaganden om belysning i förhållande till artskydd bör framgå av översiktsplanen. Om kommunens riktlinjer för belysning är färdigställda anser Länsstyrelsen också att kommunen bör hänvisa till dessa i översiktsplanen. Riktlinjerna bör vara vägledande i kommunens planering och utförande.

Inom ramen för de ställningstaganden som Länsstyrelsen efterfrågar bör kommunen särskilt lyfta fram behovet av hänsyn vid åtgärder längs med Svartån.

2025-12-17

Vattnet, växtligheten närmast vattnet och broarnas undersida bör inte belysas för att inte skapa barriärer för fladdermöss.

Länsstyrelsen anser också att kommunen i översiktsplanen bör identifiera brister och förstärkningsbehov avseende mörka områden för att på så sätt kunna arbeta för att passagerna för fladdermöss och andra mörkerlevande arter ska vara funktionella. Ett mörkt område kan tappa sin funktionalitet om det saknas en förbindelse med ett annat område. Att säkerställa de mörka områdena och dess funktionalitet hjälper även andra arter och områdena utgör en viktig del av den gröna infrastrukturen.

Platsspecifika synpunkter – Irsta

Länsstyrelsen noterar att ett av de utpekade utvecklingsområdena för bostäder i Irsta tangerar ett område där boplatser för fladdermöss konstaterades vid framtagandet av FÖP 70, fördjupning av översiktsplan för avfart Irsta. Den föreslagna bostadsbebyggelsen riskerar att orsaka en negativ störning för fladdermössen vilket strider mot artskyddsförordningen. Ett skyddsavstånd gentemot konstaterad förekomst av fladdermuskolonier behöver därför hållas. Denna information bör framgå av översiktsplanen inför efterföljande detaljplanering.

Kommentar: *Attributtexten i mark- och vattenanvändningskartan är kompletterad med informationen om fladdermöss och behov av eventuellt skyddsavstånd till dessa.*

Platsspecifika synpunkter – Svanå

Länsstyrelsen noterar att de potentiella framtida bergtäckerna som har pekats ut i närheten av Svanå också utgör områden med frekvent förekomst av ugglor. Inom vissa av de utpekade områdena har även tjäder och orre rapporterats. Dessa utpekanden är inte lämpliga i förhållande till artskyddsförordningen om det förekommer spelplatser för skogshöns eller boplatser för ugglor inom områdena.

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

Enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster ska alla kommuner ha en aktuell vattentjänstplan som innehåller kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Länsstyrelsen har inte kännedom om att kommunen arbetar med att ta fram en sådan plan, men vill poängtera vikten av samordning mellan framtagandet av översiktsplanen och vattentjänstplanen. Mälarenenergi AB har tagit fram en vattenförsörjningsplan för kommunen, men det är otydligt vilken funktion denna plan har i förhållande till en vattentjänstplan.

2025-12-17

Länsstyrelsen anser att kommunen bör hänvisa till vattenförsörjningsplanen i översiktsplanen eftersom den innehåller rekommendationer till framtagandet av en ny översiktsplan.

Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Enligt lag (2006:544) ska alla kommuner ta fram en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Länsstyrelsen anser att kommunen bör redogöra för hur slutsatserna i kommunens RSA har beaktats i arbetet med översiktsplanen.

Kommentar: Kommunens RSA är ett av underlagen som använts i arbetet med planen. Ett par av de sårbarheter som konstateras i RSA (ex översvämningsrisker) och som har bäring på fysisk planering återfinns också som åtgärder i översiktsplanen.

Planeringsunderlag och vägledningar

Flera av de myndigheter som har inkommit med yttranden till Länsstyrelsen informerar om planeringsunderlag och vägledningar. Länsstyrelsen uppmanar kommunen att beakta dessa underlag och vägledningar i det fortsatta arbetet med översiktsplanen.

Se bifogade yttranden, bilaga 1-13.

Kommentar: Information om planeringsunderlag, vägledningar, remitteringsregler etc är noterade.

Bilagor

1. Energimyndigheten
2. Försvarsmakten
3. Luftfartsverket
4. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
5. Post- och telestyrelsen
6. Sjöfartsverket
7. Skogsstyrelsen
8. Statens geotekniska institut (SGI)
9. Strålsäkerhetsmyndigheten
10. Svenska kraftnät
11. Sveriges geologiska undersökning (SGU)
12. Tillväxtverket
- 13.** Trafikverket

2025-12-17

3.2. ÖVRIGA REGIONALA OCH STATLIGA MYNDIGHETER OCH BOLAG

3.2.1. ENERGIMYNDIGHETEN

Energimyndigheten noterar kommunens prognos om tillväxt fram till år 2050 samt år 2070. Energimyndigheten noterar också kommunens uppfattning om att rådande effektsituationen är ansträngd på lokalnät, regionnät och transmissionsnätet.

Kommunens förmåga att, genom den fysisk planeringen, kunna tillgodose framtida energibehov är av avgörande betydelse för att också kunna realisera kommunens allmänna mål och intentioner som översiktsplanen beskriver. Det senare bedöms även gälla efter det att förstärkningen av den befintliga transmissionsledningen om 400kV är genomförd.

Energimyndighetens ställningstagande

Energimyndigheten noterar kommunens prognos om tillväxt fram till år 2050 samt år 2070. Energimyndigheten noterar också kommunens uppfattning om att rådande effektsituationen är ansträngd på lokalnät, regionnät och transmissionsnätet.

Kommunens förmåga att, genom den fysisk planeringen, kunna tillgodose framtida energibehov är av avgörande betydelse för att också kunna realisera kommunens allmänna mål och intentioner som översiktsplanen beskriver. Det senare bedöms även gälla efter det att förstärkningen av den befintliga transmissionsledningen om 400kV är genomförd.

Planen kan med fördel kompletteras med uppgifter om det förväntade effektbehovet för dels den allmänna befolkningstillväxten i stort dels för tillkommande verksamhetsområdena samt villkor och förutsättningar för det framtida distributionsbehovet i stort. Vad gäller det senare bör även markbehov för eventuella stödanläggningar till distributionsnätet och energilagring nämnas. Gällande kommunens anvisningar på sid 45 om teknisk infrastruktur anges att effektkrävande verksamheter skall anläggas intill mottagningsstationer. I syfte att stärka planens funktion och vägledande syfte bör planen kompletteras med de markområden som kommunen anser vara lämpliga för just det ändamålet.

Energimyndigheten noterar kommunens ambition om att i den övergripande planeringen undersöka förutsättningarna för anläggande av vindkraftverk i kommunen då tekniken att bygga högre verk nu har utvecklats samt verka för att

2025-12-17

underlätta möjligheterna för installation av förnybar produktion inom kommunen. Det skulle vara till planens fördel om utredningsområden för vindkraft anges samt de markegenskaper som anses främja etablering av förnybar energiproduktion kan nämnas i det sammanhanget. Uppgifter om vilken typ av markanvändning som kan samlokaliseras med vindkraft tillika vilken markanvändning som kommunen bedömer inte kan vara förenlig med vindkraft är också värdefull information i sammanhanget. Planens strategiska betydelse kan även förstärkas genom restriktioner mot ny fastighetsbildning för bostad eller ny markanvändning för bostäder inom influensområde till potentiella områden för framtida vindbruk.

Beträffande tunga fjärrtransporter av gods är det till planens fördel om kommunen kan ange strategiska markområden eller platser för behovet av publik laddinfrastruktur samt tankinfrastruktur för vätgas. Dessa bör med fördel vara i direkt anslutning till europavägar samt kommunens större riksvägar.

Med hänsyn till behovet av framtida effektförstärkning av kommunens elinfrastruktur vill Energimyndigheten rekommendera Västerås kommun att omgående inleda samråd med nätägare om behovet av utökat skyddsavstånd till det befintliga elnätet samt till dess stödanläggningar och ange dessa rekommenderade avstånd i översiktsplanen.

Kommentar: *Det finns flera platser som kan vara lämpliga för utpekande av laddinfrastruktur. Frågan bedöms dock ligga utanför översiktsplanens detaljeringsnivå och därför utpekas ingen specifik yta i ÖP. Yttrandet bedöms därmed inte föranleda någon ändring av förslaget.*

Bedömning av förväntat effektbehov påverkas av flera faktorer och planering för elförsörjningen behöver ske i kontinuerlig samverkan med Mälarenergi. Ordet energilager är nu tillagt i mening om elförsörjningen. Information om att vissa områden är lämpliga för effektkrävande verksamheter framgår i attribut till dessa områden i kartan. Västerås stad har valt att inte peka ut mottagningsstationer och liknande infrastruktur i översiktsplanens karta. Västerås stad har hittills valt att inte reservera mark för energiproduktion utan att pröva lämplighet för produktionsanläggningar från fall till fall.

2025-12-17

3.2.2. FÖRSVARSMAKTEN

Riksintressen för totalförsvarets militära del

Försvarsmakten ansvarar, i enlighet med förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden, för riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § miljöbalken). Försvarsmakten är som sektorsmyndighet ansvarig för att identifiera, samråda om, besluta om och presentera underlag för dessa riksintresseanspråk. Försvarsmakten fattade beslut om nu gällande riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del den 26 januari 2023 (FM2022-23088:1).

I begreppet militär del ingår även andra myndigheters områden och verksamhet så som Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarets radioanstalt (FRA) och Försvarets materielverk (FMV), varför Försvarsmakten företräder även dessa vad gäller riksintressen och samhällsplanering

Av 3 kap. 9 § miljöbalken följer att mark- och vattenområden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Riksintressen för totalförsvarets militära del kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. Huruvida ett riksintresse kan redovisas öppet eller inte baseras på en bedömning om en sådan redovisning skulle avslöja uppgifter som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Exempel på områden av riksintresse för totalförsvarets militära del som redovisas öppet är övnings- och skjutområden på land och till havs, flottiljflygplatser och garnisoner. Riksintressen som inte redovisas öppet är sådana där öppet redovisad information om området och dess beskaffenhet riskerar att avslöja uppgifter vars röjande kan medföra betydande men för totalförsvaret eller i annat fall för rikets säkerhet. Sådana områden kan exempelvis ha koppling till anläggningar för spanings-, kommunikations- och underrättelseändamål.

För en utförligare beskrivning av riksintressen för totalförsvarets militära del inklusive en företeckning av alla öppet redovisade riksintressen hänvisar Försvarsmakten till myndighetens riksintressekataloger. Katalogerna återfinns på Försvarsmaktens webbplats.

2025-12-17

Säkerhetsläget och utvecklingen av det militära försvaret

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har över tid försämrats och ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Sverige är sedan den 7 mars 2024 en del av försvarsalliansen Nato och det kollektiva försvar som alliansen utgör. Utöver medlemskap i Nato samarbetar även Sverige genom bilaterala avtal med andra nationer till förmån för den gemensamma militära förmågan.

Den militära delen av totalförsvarets övergripande uppgifter framgår i myndighetsförordningar och anges även i regeringens inriktningsbeslut, i årliga regleringsbrev och i andra regeringsbeslut samt i annan lagstiftning och i riksdagsbeslut. Den 17 december 2024 fattade riksdagen beslut om totalförsvaret för åren 2025-2030. Beslutet anger att det övergripande målet för totalförsvaret ska vara att ha förmåga att försvara Sverige och vår befolkning mot väpnat angrepp, hävda vårt lands självständighet, suveränitet och territoriella integritet samt medverka till försvaret av allierade.

En väsentlig förändring från tidigare förutsättningar är att Natos förmågemål nu också är styrande för utformningen av de nationella förmågorna. Totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och medverka till försvaret av allierade där uthållighet över en längre tid av säkerhetspolitisk kris eller krig är en nyckelfaktor. Beslutet för åren 2025-2030 anger också förstärkningar inom alla domäner för den militära förmågan vilket kommer att påverka såväl omfattning som på vilket sätt mark- och vattenområden behöver nyttjas inom och bortom perioden.

Målet för det militära försvaret ska vara att ha förmåga att

- Försvara Sverige mot väpnat angrepp
- Hävda Sveriges territoriella integritet
- Värna rättigheter och nationella intressen utanför svenskt territorium enligt medinternationell rätt
- Inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt uppfylla Sveriges åtaganden som medlem i Nato
- Främja vår säkerhet samt förebygga och hantera konflikter och krig genom att i fredstid genomföra operationer på vårt eget territorium och i närområdet samt delta i internationella fredsfrämjande insatser
-

2025-12-17

Skydda samhället och dess funktionalitet genom att med befintlig förmåga och resurser bistå övriga samhället såväl i fred som vid höjd beredskap.

Riksintressen för totalförsvarets militära del

Riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 § andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet och i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintressena. Försvarsmakten redovisar även områden av betydelse enligt 3 kap. 9 § första stycket.

Öppet utpekade riksintressen och påverkansområden i Västerås kommun

Västerås kommun berörs av följande öppet utpekade riksintressen och påverkansområden för totalförsvarets militära del. Utförligare beskrivning av dessa områden, deras värden samt exempel på vilka åtgärder som kan riskera påtaglig skada finns att läsa i aktuell riksintressekatalog

Påverkansområde väderradar tillhörande riksintresset Väderradar Håtuna (TM0101)

Ett påverkansområde väderradar är ett påverkansområde kring en väderradar. Inom detta område riskerar vindkraft och andra höga objekt skada väderradarstationen varför särskilda analyser behöver genomföras av Försvarsmakten innan sådana uppförs. Påverkansområdet utgörs av ett cirkulärt område med 50 kilometers radie i förhållande till väderradarstationen.

Inom påverkansområde väderradar ska alla ärenden gällande uppförande av höga objekt remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada.

Påverkansområde övrigt

Ett påverkansområde övrigt är ett område kring ett riksintresse eller område av betydelse för totalförsvarets militära del. Uppgifter om den exakta lokaliseringen av riksintresset eller området av betydelse samt uppgifter om vilken verksamhet som bedrivs där omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Själva påverkansområdet omfattas inte av sekretess. Utpekandet av ett påverkansområde övrigt säkerställer Försvarsmaktens möjlighet att bevaka att åtgärder som sker i området inte medför skada på riksintresset eller området av betydelse. Vilka åtgärder som riskerar att skada riksintresset eller området av betydelse kan inte anges på förhand.

2025-12-17

Inom detta område ska bland annat alla plan- och lovärenden remitteras till Försvarsmakten påtaglig skada för bedömning av.

Riksintressen och områden av betydelse som omfattas av sekretess

För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen eller områden av betydelse som omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och därmed inte alls kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde för till exempel alla ärenden och projekt som rör objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Det innebär att till exempel alla ärenden avseende höga objekt i hela landet måste skickas på remiss till Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada.

Vindkraft

Försvarsmakten påminner om att förfrågan angående vindkraftsetableringar måste ställas till myndigheten, för att säkerställa att eventuella etableringar av vindkraft inte hamnar i konflikt med riksintressen för totalförsvarets militära del som omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Natur-, friluftsområden och områdesskydd

I hela landet ska samtliga ärenden eller projekt som rör områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken för Natura 2000 remitteras Försvarsmakten. Inom påverkansområden för buller eller annan risk, påverkansområde övrigt och sjöövningssområden ska områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken så som naturreservat, vattenskydd m.m. remitteras Försvarsmakten. Detta gäller även inom de av Fortifikationsverkets fastigheter som inte utgör riksintressen eller ligger inom påverkansområden.

Trafik och infrastruktur

Försvarsmakten har inget att erinra mot föreslagen utveckling av trafikinfrastruktur under förutsättning att hänsyn tas till Försvarsmaktens tyngsta och bredaste fordon vid utformning av vägar, broar och cirkulationsplatser. Därtill behöver framkomligheten under byggtiden säkerställas för ovan nämnda fordonstyper.

Försvarsmakten vill uppmärksamma kommunen på att det är önskvärt att säkerställa så att Västerås flygplats inte påverkas negativt vid planläggning av mark- och vattenområden i dess närområde.

2025-12-17

Kommentar: Information om påverkansområde tillhörande väderradar Håtuna (TM0101) är tillagt. Transmissionsnätet är inarbetat i planhandlingen. Kommunen pekar inte ut några nya områdesskydd för natur. Försvarsmakten är alltid remissinstans och kommer kontaktas om så sker. Kommunen är medveten om rutiner kring samråd med Försvarsmakten. Det finns inom planering, lov och tillståndsgivning en mängd frågor som behöver remitteras till olika myndigheter. Dessa regler gäller oavsett om de tas upp i översiktsplanen eller inte. Västerås stad har valt att inte inkludera alla dessa i plandokumentet. Försvarsmakten har önskemål om att staden tar hänsyn till deras tyngsta och bredaste fordon vid utformning av vägar, broar och cirkulationsplatser. Dessa mått kommer inkluderas i stadens tekniska handbok nästa gång den uppdateras. Flygplatsens verksamhet säkerställs genom att den är riksintresse för luftfart och föranleder ingen ändring av planförslaget. Övriga synpunkter är noterade. Yttrandet är vidarebefordrat till plan- och bygglovsenheterna.

3.2.3. LUFTFARTSVERKET

I översiktsplanen nämns ingenting om flyghinder för den civila luftfarten. Vad som gäller för civil luftfart bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV remitteras i dessa ärenden.

Följande gäller för civil luftfart:

Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, vindkraftverk, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenyta ska remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium och även om objektet innefattas i kommunala/regionala planer.

Kommentar: Det finns inom planering, lov och tillståndsgivning en mängd frågor som behöver remitteras till olika myndigheter. Dessa regler gäller oavsett om de tas upp i översiktsplanen eller inte. Västerås stad har valt att inte inkludera alla dessa i plandokumentet.

3.2.4. MYNDIGHETEN FÖR SAMHÄLLSKYDD OCH BEREDSKAP

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har yttrat sig till Länsstyrelsen med anledning av Västerås stads samrådsförslag till översiktsplan. Yttrandet berör i allmänna ordalag regelverk och planeringsmässiga förutsättningar inom myndighetens bevakningsområde.

2025-12-17

Beslutade riksintresseanspråk

Riksintresse totalförsvarets anläggningar samt pågående riksintresseärenden. MSB efterlyser redovisning av gällande riksintresseanspråk för transmissionsnätet för el eller hur kommunen anser att de ska tillgodoses. Detta saknas i samrådshandlingen.

Pågående riksintresseärenden

Vidare nämner MSB att två ärenden för utpekande av riksintresse inom Västerås kommun berörs av två pågående inom riksintresseärenden beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten respektive Energiförsörjning. I dessa fall anser MSB att fördjupad dialog med kommun och Länsstyrelse är önskvärt.

Totalförvarshänsyn i samhällsplaneringen

MSB efterlyser vidare redovisning av totalförsvarets intressen såsom skyddsrum, skyddade utrymmen och trygghetspunkter samt att nationella mål för totalförsvaret bör återspeglas i den kommunala översiktsplaneringen

Skyddsrum

Enligt MSB:s skyddsrumskarta finns skyddsrum inom kommunen. MSB vill upplysa om att det inte är tillåtet att genomföra ändringar eller ingrepp som kan försämra skyddsrumsfunktionen. Exempel på sådana ändringar kan vara ökade raslaster till följd av exempelvis påbyggnad av fler våningar eller försämring av in- och utrymningsmöjligheter.

Vid osäkerhet om åtgärdernas påverkan på skyddsrummet kan kvalificerad skyddsrumssakkunnig med fördel anlitas för rådgivning i tidigt planeringsskede. För avveckling (samt rivning) av skyddsrum krävs tillstånd som hanteras i separat tillståndsprocess. Skyddsrum får endast avvecklas om det finns särskilda skäl, varför MSB är restriktiv med att bevilja ansökningar om avveckling av skyddsrum. Det är fastighetsägaren som ansvarar för ansökan om avveckling eller tillfällig begränsning av skyddsrumsfunktionen, men upplysningsskyldigheten ligger hos kommunen. I en planbeskrivning ska det framgå hur planen är avsedd att genomföras, så som krav på tillstånd och dispenser för bl.a. avveckling eller tillfällig begränsning av skyddsrumsfunktion. För mer information om skyddsrum finns på <https://www.msb.se/skyddsrum>.

Höga objekt

MSB har i uppdrag av regeringen att införa, förvalta och utveckla radiokommunikationssystemet RAKEL för skydd och säkerhet. För att vindkraftverk eller andra höga objekt inte ska bli ett hinder för

2025-12-17

radiokommunikationssystemet bör placeringen av exempelvis vindkraftverk på landsbygden och höga byggnader i tätorter ske i samråd med MSB:s verksamhet för Rakel och ledningssystem. Detta gäller konstruktioner högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse.

I samband med samråd om förslag till placering av områden för vindkraft eller inför andra beslut rörande vindkraftverk och höga byggnadsverk bör samråd ske med MSB. Bifoga i samband med samrådet koordinater för vindkraftverkens placeringar för analyser av signalstråken.

Sekretess och säkerhetsskydd

MSB påminner om att, i takt med att totalförsvaret utvecklas ökar kraven på att omhänderta skyddsvärd information i den fysiska planeringens processer. Planfrågor med information som har relevans för totalförsvarets civila del kan vara särskilt skyddsvärda på grund av kombinationen med platsbundenhet. Som exempelvis detaljerad information om Sevesoanläggningar, lokaliseringen av viktiga drivmedelsdepåer, beredskapslager eller dragning av olika former av viktiga kablar eller annan infrastruktur. I varje enskilt fall bör det övervägas på vilken detaljnivå informationen delas offentligt - även om informationen inte är sekretessbelagd, vilket är att beakta vid framtagande av översiktsplan.

Kommentar: *Transmissionsnätet som riksintresse är inarbetat i planhandlingen. Ett utpekat område för utveckling av fler bostäder är justerat för att inte komma i konflikt med riksintresset.*

Västerås stad har gärna en dialog med MSB i pågående riksintresseärenden.

Olyckor, krisberedskap och civilt försvar omnämns bara övergripande i översiktsplanen men hanteras mer ingående i andra kommunala sammansammanhang och dokument, så som RSA.

Kommunen är medveten om rutiner kring samråd om höga objekt och skyddsrum.

Frågan om vilken information som behöver hanteras varsamt eller kan delas offentligt beskrivs inte i översiktsplanen men är en pågående intern diskussion.

2025-12-17

3.2.5. POLISMYNDIGHETEN I VÄSTMANLAND

Polismyndigheten har inte inkommit med synpunkter.

3.2.6. POST- OCH TELESTYRELSEN

Post och Telestyrelsen (PTS) har av Länsstyrelsen i Västmanlands län ombetts att inkomma med synpunkter på Västerås kommuns översiktsplan. Myndigheten har inte några specifika synpunkter på samrådshandlingen. Yttrandet innehåller i stället generella utgångspunkter inom myndighetens sakområde och hur myndigheten verkar i samhällsplaneringens olika steg.

PTS beskriver sin roll för driftsäkra och robusta elektroniska kommunikationer och posttjänster. Vidare beskriver de sitt system för ledningsanvisning via Ledningskollen samt att Länsstyrelserna har uppgifter om vilka teleanläggningar som är av riksintresse. Utöver detta beskrivs hur etablering av vindkraftverk ska föregås av samråd gällande radiokommunikation.

***Kommentar:** Synpunkter har inhämtats från Fibra AB som är den dominerande aktören i kommunen som hanterar den fysiska utbyggnaden. I övrigt sker dialog och samordning i andra sammanhang än i översiktsplanen.*

3.2.7. REGION STOCKHOLM

Region Stockholm har inte inkommit med synpunkter.

3.2.8. REGION SÖRMLAND

Region Sörmland vill lyfta fram att det är positivt att Västerås översiktsplan tydligt pekar på sambanden till Sörmland och framför allt till Eskilstuna. Det är även positivt hur Västerås tydligt lyfter sin roll som storregional nod i Mälardalens utveckling.

Region Sörmland delar bilden av att vi fortsatt behöver stärka kapaciteten på järnvägen mellan Eskilstuna och Västerås, både för gods- och persontrafiken. Där är den viktigaste åtgärden, på kort sikt, även för Västerås, att dubbelspåret Folkesta-Rekarne byggs vilket skapar en robust grundtrafik i stråket. Kopplat till detta är det positivt att översiktsplanen lyfter kopplingen mellan Västerås hamn och Eskilstuna kombiterminal. Gemensam samverkan behöver utvecklas framåt.

2025-12-17

Översiktsplanen pekar på nya principer och upplägg på trafikeringen av UVEN. Trafikering och upphållsbild behöver arbetas fram gemensamt mellan regionerna i stråket. Nya uppehåll och stationer behöver avvägas mot påverkan på restider och kapacitetsutnyttjande utifrån trafiksystemet som helhet. Region Sörmland kan därför inte ställa sig bakom förslaget om nya trafikeringskoncept och stationer som föreslås i översiktsplanen.

Region Sörmland pekar på att Kvicksund är en viktig och strategisk nod för att stärka integrationen mellan Eskilstuna och Västerås. Genom att stärka Kvicksund kan vi stärka och knyta de två storregionala noderna närmare varandra. Region Sörmland vill gärna tydligare se hur Västerås avser utveckla Kvicksund och hur det kommer ske i samverkan med Eskilstuna.

***Kommentar:** Kommunen pekar ut järnvägsstationen i Kvicksund som en strategiskt viktig nod i översiktsplanen. Detta motiveras av att orten är planerad att växa och utvecklas, samt av behovet att underlätta för kommunens invånare att förflytta sig på ett snabbare, tryggare och mer effektivt sätt.*

3.2.9. REGION VÄSTMANLAND

Region Västmanland bedömer att Västerås översiktsplan 2070 är ett genomarbetat och tillgängligt dokument som tilltalar en bred målgrupp. Det är särskilt positivt att kollektivtrafiken lyfts fram som en grundbult i framtidens Västerås och en förutsättning för stadens utveckling. Region Västmanland ser gärna att vi involveras i ett tidigt skede i kommande utredningar och förstudier.

Tidshorisonter

Översiktsplanen har en viktig funktion som måldokument för samhällsbyggandet. För att den ska fungera som ett strategiskt planeringsverktyg, även i samverkan med andra aktörer, bör det tydligare framgå vad som beskriver nuläget, beslutade planer och vad som utgör en framtidsvision.

Regionala mål

Den regionala utvecklingsstrategin för Västmanlands län utgör en viktig vägledning för länets långsiktiga utveckling, med tre övergripande målområden: Ett välmående Västmanland, Ett tillgängligt Västmanland och Ett nyskapande Västmanland. Dessa mål speglar regionens ambitioner att främja livskvalitet, hållbar mobilitet och innovationskraft i hela länet. I förslaget till översiktsplan finns flera strategiska kopplingar till den regionala utvecklingsstrategin, vilket är

2025-12-17

positivt. Det hade dock varit en styrka om det tydligare framgick hur översiktsplanens inriktningar och prioriteringar konkret bidrar till att uppnå de regionala målen. För att stärka den regionala samordningen och säkerställa att översiktsplanen fungerar som ett verktyg för att realisera utvecklingsstrategins mål föreslås att planen kompletteras med tydliga skrivningar som visar på hur dess innehåll relaterar till respektive målområde.

Västerås som nodstad

Region Västmanland beskriver i yttrandet att Västerås utgör ett nav för arbetsmarknad, utbildning, innovation och näringsliv. Västerås har en avgörande roll som regional tillväxtmotor och nodstad i Östra Mellansverige, vilket gör stadens långsiktiga planering av särskild betydelse för hela regionens utveckling. Västerås är utpekad som nodstad i Östra Mellansverige och har starka funktionella samband med andra nodstäder. Denna roll innebär både ansvar och möjligheter att bidra till en hållbar regional struktur.

Region Västmanland rekommenderar att översiktsplanen tydligare lyfter Västerås strategiska roll inom Östra Mellansverige. Västerås påverkar och påverkas av utvecklingen i omkringliggande kommuner och regioner. En stark och hållbar utveckling i Västerås skapar positiva effekter för hela Västmanland, både genom arbetsmarknadsintegration, bostadsförsörjning, samhällsservice och kollektivtrafik. Planens fokus på flerkärnighet, med utveckling av landsbygds kärnor är i linje med Region Västmanlands utvecklingsstrategi för att öka möjligheten att bo och leva i hela länet. Region Västmanland ser positivt på översiktsplanens ambition för samverkan, innovation och långsiktighet. Västerås ambition att utvecklas tillsammans med andra aktörer – kommuner, region, civilsamhället och näringslivet – är avgörande för att möta framtidens utmaningar.

Verksamhetsmark

Region Västmanland ser positivt på att Västerås stad i sitt förslag till översiktsplan tydligt strävar efter att lokalisera rätt verksamhet på rätt plats. De strategiska ambitionerna som lyfts fram – såsom att säkerställa olika lokaliseringsalternativ, tillgång till fungerande transport och teknisk infrastruktur, samt att skapa flexibilitet för nya och befintliga företag – är viktiga komponenter i ett etableringsfrämjande arbete. Vilket också är i linje med det regionala projektet InVästmanland. Att kommunen aktivt arbetar för att säkra mark i strategiska lägen, särskilt i anslutning till E18, Mälarhamnar, järnväg och flygplats, visar på en god förståelse för de faktorer som är avgörande för näringslivets utveckling. Detta är särskilt relevant i relation till Region Västmanlands utvecklingsstrategi, där

2025-12-17

målområdet Ett nyskapande Västmanland betonar vikten av att skapa goda förutsättningar för innovation, tillväxt och etableringar.

Landsbygds kärnor och nya bostadsområden

Region Västmanland efterlyser tydligare definiera vad som kännetecknar större respektive mindre landsbygds kärnor. Det framgår inte vilka kriterier som ligger till grund för indelningen, vilket försvårar förståelsen för hur olika orter prioriteras i planeringen samt vilka funktioner som ska finnas i respektive kärnor. Kollektivtrafikens roll i dessa områden bör förstärkas genom bland annat samordning kring hållplatslägen, skoltrafik och anropsstyrd trafik. Nya bostadsområden bör planeras med tillräcklig täthet och storlek för att skapa underlag för en effektiv och hållbar kollektivtrafik. Möjlighet för etablering av hälso- och sjukvårdsverksamhet som till exempel vårdcentraler bör också beaktas liksom god framkomlighet för blåljusfordon. En konkret plan för hur kollektivtrafiken samt hälso- och sjukvårdsverksamheter ska utvecklas på mindre orter och för nya bostadsområden bör tas fram.

Strategiska bytespunkter

Det är positivt att planen betonar vikten av strategiska bytespunkter och integrering av gång och cykeltrafik med kollektivtrafikstråk. Regionen ser positivt på ambitionen att reservera ytor för kollektivtrafik och skapa flexibla gaturum. Regionen föreslår att prioriterade platser definieras tydligare och att regional samordning med angränsande kommuner inkluderas. En karta över regionala planerade bytespunkter/noder och pendlarparkeringar bör tas fram, med funktioner som främjar såväl micromobilitet såväl som trafikslagsöverskridande mobilitet. Västerås Resecentrum lyfts som en viktig knutpunkt, vilket är positivt då det har en central betydelse för hela länets resande. Regionen ser behovet av ökad kapacitet utifrån ökat resande och Västerås som nodstad. Resecentrum ska utvecklas som multimodal knutpunkt med fokus på hur de olika trafikslagen och övriga trafikanter ska samverka både inom en nära framtid och på lång sikt. I arbetet är det viktigt att beakta resenärsperspektivet, inklusive trygghet, orienterbarhet och tillgång till realtidsinformation. I översiktsplanen lyfts Frobyområdet på Erikslund som en möjlig plats för att kunna ta emot större verksamheter såsom ny bussdepå.

Regionen förordar att bussdepån behålls på nuvarande plats på Retortgatan eftersom behovet är en centralt placerad bussdepå för att minska framkörningskostnader.

2025-12-17

Framtida trafikering

I översiktsplanen beskrivs att när kapaciteten på bansträckningarna i länet har förbättrats vill kommunen etablera en ny pendeltågslinje genom Tillberga-Finnslätten-ResecentrumHamnen/Hacksta-Dingtuna för att ge tågförbindelse till de mest arbetsplatstäta områdena och därmed avlasta vägnätet. Framför allt behöver kapaciteten på Mäljarbanan förbättras innan etableringen av ny pendeltågslinje kan bli funktionell. Vidare krävs också en tydlig ansvarsfördelning och samordning mellan Västerås kommun och Region Västmanland, särskilt kring finansiering, trafikplanering och drift av pendeltågslinjer och bytespunkter. Kommunen föreslår investeringar i stationer och pendlarparkeringar som har regional betydelse och dessa kan komma att belastas av resande från hela länet.

Region Västmanland behöver involveras tidigt i planeringen för att det inte ska uppstå obalans mellan lokal investering och regional nytta. Olika prioriteringar mellan kommun och region kan leda till att funktioner för att kunna resa till jobb, skola och till fritidsaktiviteter inte utvecklas optimalt. Regionen vill lyfta vikten av att göra en konsekvens- och kapacitetsanalys i nära samarbete med Region Västmanland med ett storregionalt perspektiv. Behovet av tvärförbindelser, exempelvis längs Norrleden och Österleden, är väl identifierat.

Region Västmanland föreslår att analyser för dessa prioriteras i kommande trafikplaner, särskilt för att förbättra kopplingar mellan stadsdelar som idag saknar kollektivtrafik. Vikten av god turtäthet till hälso- och sjukvårdsanläggningar, framför allt Västerås sjukhus, liksom väl placerade hållplatser i anslutning till dessa anläggningar bör lyftas in i planen för att tydliggöra prioriteringen av dessa. Med den demografiska utvecklingen vi har framför oss kommer en god tillgänglighet till hälso- och sjukvårdfaciliteter krävas för ett fungerande och hållbart samhälle. Visionen om båtturen pendling är intressant. Regionen föreslår att planen tydligare beskriver hur kollektivtrafik på vatten kan bidra till att avlasta vägnätet, samt att en utredning görs kring möjliga linjesträckningar och samordning med landbaserad trafik.

Transportinfrastruktur

Utpekandet av Västerås som urban nodstad i det transporteuropiska transportnätet TEN-T stärker stadens roll i Stockholm-Mäljarregionen. Järnvägen är central för att koppla samman staden och länet med storregionen och det är bra att det uppmärksammas i översiktsplanen. Mäljarbanan är en av Sveriges viktigaste järnvägar och en pulsåder för hela Stockholm Mäljarregionen. Regionen ser positivt på det arbete som görs tillsammans med Västerås kring Mäljarbanans

2025-12-17

betydelse för länets tillväxt. Även ur ett NATO-perspektiv är Mäljarbanan en nyckel för militär mobilitet. Mäljarbanan har redan idag stora utmaningar att leverera nödvändig robusthet och punktlighet, än mindre med den ökning av trafik som önskas. Därmed krävs nationella investeringar för att få en väl fungerande bana.

En del i detta är byggandet av fler spår för ökad kapacitet, där stadens nuvarande markreservat är en given förutsättning. Likaså finns ett markreservat för ny dragning av järnvägen mellan Västerås och Kvicksund, vilket är en del av UVEN-trafiken. En ny dragning ger kortare restider Västerås-Eskilstuna men riskerar att försvaga andra delar i regionen. Regionen ser det som negativt för regionens utveckling i sin helhet att försämra tillgängligheten för ett geografiskt område för att öka den enligt förslaget. Givet den demografiska utvecklingen samt de många infrastrukturbehoven i Västmanland och landet i sin helhet, behöver en eventuell omdragning ligga mycket långt fram i tiden. Det bör framgå i översiktsplanen att en ny dragning ses som en möjlig utveckling för UVEN-trafiken, men inte är beslutad.

Region Västmanland noterar att det i samrådsförslaget beskrivs en ny järnväg mellan Enköping och Uppsala, Arosstråket, som skulle förbättra tillgängligheten för länet till nodstaden Uppsala och till Arlanda. Region Västmanland motsätter sig inte en sådan utbyggnad, men såsom fastslås i Mälardalsrådets Systemanalys för Stockholm-Mäljarregionen, i ett tidsperspektiv efter 2045 och därmed efter att prioriterade åtgärder på Mäljarbanan, Bergslagspendeln, Hjulstabron och Nobelbanan har genomförts. Bergslagspendeln ansluter till Mäljarbanan och knyter samman länets norra delar.

Staden är starkt sammankopplad med Ludvika sett till arbetsmarknad och stråket är av stor vikt för att säkerställa kompetensförsörjningen. Region Västmanland ser positivt på att staden uppmärksammar Bergslagspendelns betydelse för person- och godstrafik mellan Västerås och Ludvika i översiktsplanen.

Likaså E18 ingår i transport europeiska transportnätet TEN-T och är av stor betydelse för näringslivets transporter och länets tillgänglighet. Idag är framkomligheten på E18 och dess avfarter inom stadslinjen problematisk framför allt under rusningstider. I och med att E18 är ett av de mest centrala stråken i Västmanland är det positivt att översiktsplanen inkluderar ett säkerställande av framkomligheten på E18. I frågor som denna är ett nära samarbete med Trafikverket avgörande. Redan idag finns ett upparbetat samarbete mellan

2025-12-17

staden, regionen och Trafikverket, vilket vi uppskattar och är måna om att det fortsätter och utvecklas framgent.

Region Västmanland ser positivt på att översiktsplanen planerar för att säkra verksamhetsmark i strategiska lägen med god tillgång till transportinfrastruktur. Särskilt för hamnen i Västerås är detta avgörande för att dra nytta av gjorda investeringar i Mälarfartleden och hamnarna och för att skapa förutsättningar för framtida utveckling. Hjulstabilen är den avgörande och kvarvarande investeringen som skulle möjliggöra att ta emot större fartyg (Mälarmax) och därmed effektivisera sjöfarten. Regionen ser fram emot att tillsammans med Västerås stad fortsatt prioritera hamnens utveckling i samverkan med berörda aktörer, och att säkerställa god tillgänglighet till hamnen via både järnväg och väg i vår gemensamma strävan för ett hållbart transportsystem.

Västerås flygplats är en regional flygplats som med sitt utpekande som både beredskapsflygplats och riksintresse har en betydande funktion i systemet och måste värnas. Inte minst är sjukvårdstransporterna kritiska för regionens förmåga att tillhandha tillförlitlig sjukvård. Regionen ser inte att en minskning av hinderbegränsande ytor för att utöka verksamhetsmark och annan bebyggelse hindrar en önskad utveckling av flygplatsen och dess funktioner. I detta sammanhang vill regionen även betona att Sveriges säkerhetsintresse måste sättas som främsta prioritet.

Mobilitet & tillgänglighet

Region Västmanland ser positivt på att staden betonar vikten av att planera för ett transporteffektivt samhälle för att nå uppsatta hållbarhetsmål. Stadens satsningar på gång, cykel och kollektivtrafik går helt i linje med det. Synsättet får gärna förstärkas i översiktsplanen med koppling till Regional systemanalys för Västmanland, som beskriver att ett transporteffektivt samhälle även innebär att behovet av att resa minskar. Exempelvis genom digitalisering av tjänster och att planera staden så att service finns nära. Såsom att skapa möjligheter för att etablera vårdcentraler i nya bostadsområden. Avsnittet om teknisk infrastruktur är allmänt hållen och saknar vägledning kring exempelvis mobil digital infrastruktur inklusive placering av master på mark och byggnader. Regionen efterfrågar tydligare strategier för integration av ny teknik och mobilitetstjänster (till exempel on-demand kollektivtrafik, autonoma fordon), mobilitetsplattformar och realtidsinformation liksom samverkan med delningsekonomi som till exempel bilpooler och cykelpooler för att underlätta planering för investeringar.

2025-12-17

Kraftförsörjning

Region Västmanland vill uppmärksamma att översiktsplanen i begränsad omfattning behandlar frågor kopplade till kraftförsörjning, trots att detta är en avgörande faktor för stadens och regionens näringslivsutveckling. I den regionala utvecklingsstrategin konstateras att elnätet i länet är ansträngt, särskilt i Västerås, Arboga och Kungsör. Detta innebär att möjligheterna till att utöka eluttag i dessa områden är begränsade, vilket riskerar att hämma både industriell utveckling, elektrifiering av transporter och etablering av nya verksamheter. Samtidigt är det avgörande att infrastrukturen för energidistribution uppgraderas och att energianvändningen effektiviseras för att möta de behov som uppstår av ökad elektrifiering i samhället. Vi ser också ett behov av stärkt samverkan mellan kommuner, näringsliv och nätägare för att möjliggöra en långsiktig planering och anpassning till förändrade kapacitetskrav.

Utvecklingen av smarta elnät är en nyckelåtgärd för att optimera energihantering och möjliggöra flexibel användning och lagring av energi. Mot denna bakgrund anser Region Västmanland att kraftförsörjning bör ges en tydligare och mer framträdande roll i Västerås stads översiktsplan. Detta är nödvändigt för att säkerställa en robust och hållbar energiförsörjning som stödjer stadens tillväxtambitioner. Regionen vill även lyfta vikten av att Västerås stad redovisar hur frågan om vindkraft hanteras i planeringsarbetet. Regionen har förstått att Västerås stad arbetar med vindkraftfrågan i en separat utredning. Regionen ser gärna att detta arbete tydligare framgår i översiktsplanen, exempelvis genom en hänvisning till den pågående utredningen, dess syfte och hur resultaten kommer att integreras i den fysiska planeringen.

Hälso- och sjukvård samt Nära vård

Region Västmanland anser att det är positivt att hälsa omnämns på flera ställen i översiktsplanen. Däremot ser vi att perspektivet på hälsa främst framträder som en bisats till andra frågor snarare än att främja hälsa och förebygga ohälsa är en av de grundläggande ingångarna i planeringen. Samhället förändras – vi blir fler äldre samtidigt som färre i arbetsför ålder ska försörja fler. Förutsättningar för interaktion mellan olika generationer kan behöva främjas. Behovet av förebyggande insatser och lättillgänglig vård (fysisk och digital) ökar och nya arbetssätt utvecklas för att möta framtidens utmaningar. Här kommer nära samarbete mellan kommun, region, företag och civilsamhälle bli viktigt, och kan vara aspekter att beakta i översiktsplanen.

2025-12-17

Miljöer som främjar hälsa, med närhet till natur, grönområden och trygga gång- och cykelvägar – men också till vårdcentraler och mötesplatser är viktigt. Inte minst mot bakgrunden att den psykiska ohälsan ökar, särskilt bland barn och unga. Genom att skapa förutsättningar för hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter som en naturlig del av samhällsplaneringen, kan fler få goda förutsättningar för hälsa och skillnader i livsvillkor minskar.

Region Västmanland vill särskilt uppmärksamma texten under rubriken Samhällsservice utifrån planeringsmässig höjd: "Sträva efter att samhällsviktiga funktioner såsom räddningstjänst, sjukvårdsanläggningar mm placeras med stor omsorg för verksamheternas behov och förutsättningar." Här är det viktigt att även invånarperspektivet lyfts in. Samhällsviktiga funktioner som vård och omsorg bör inte bara planeras utifrån verksamheternas behov, utan också utifrån invånarnas behov av tillgänglighet och närhet, i linje med omställningen till Nära vård.

Kommentar: Region Västmanland uttrycker att bussdepån bör behållas på sin nuvarande plats på Retortgatan. Under de senaste åren har en utredning om en ny bussdepå genomförts i samarbete mellan Västerås stad, Region Västmanland och Svealandstrafiken. Utredningen visar att den befintliga ytan är svår och kostsam att utveckla, medan den utpekade ytan på Erikslund bedöms vara mer fördelaktig ur flera aspekter.

I planförslaget pekas en tvärlinje för kollektivtrafiken ut, som i huvudsak följer Norrleden och Österleden. Exakta hållplatslägen anges inte i översiktsplanen då detta bedöms ligga på en för detaljerad nivå för planens strategiska nivå. Utvecklingen av kollektivtrafik på vatten kommer att utredas vidare i kommande planering, med särskilt fokus på hur denna kan integreras och samordnas med landbaserad kollektivtrafik för att skapa ett sammanhängande och effektivt transportsystem.

Kommunen bedömer fortsatt att det finns ett värde i att reservera mark för en framtida järnvägsförbindelse mellan Dingtuna och Kvicksund. Detta syftar till att möjliggöra strategiska val på lång sikt och säkerställa att områdets funktion som transportnod kan bevaras, samtidigt som alternativa sträckningar kan utredas och utvecklas inom ramen för långsiktig regional planering och infrastrukturutveckling.

2025-12-17

Vägnätet och cykelnätet i mark- och vattenanvändningskartan har uppdaterats med korrekt klassning, där stråken tydligt markerats som "pågående", "utvecklad" eller "ändrad", för att öka tydligheten och ge en mer korrekt bild av planeringsläget.

Stadsbyggnadsmålet Ett nära, tryggt och sammanhållet Västerås inkluderar även tillgången till vård och omsorg liksom tillgången till vardagsnära rekreation i gröna miljöer och plats för rörelse hela livet. Till granskningen har planen kompletterats med de behov av samhällsfastigheter som en ökad befolkning medför.

Vi är medvetna om att texten är kondenserad utifrån en ambition att hålla hela planen kortfattad. Texten om elförsörjning har utvecklats något. Kommunen har hittills valt att inte reservera mark för energiproduktion utan att pröva lämplighet för produktionsanläggningar från fall till fall.

3.2.10. REGION ÖREBRO

Region Örebro län framför att samrådsförslaget är väl avvägt och kopplar på ett bra sätt an till det kommunala som regionala perspektivet. Region Örebro län ser positivt på att Västerås stad planerar för en långsiktig och hållbar utveckling. Västerås stad bygger för goda förutsättningar för utbyggnad av Mäljarbanan. Detta underlättar det gemensamma arbetet med utbyggnaden av stråket Oslo-Stockholm.

Kommentar: *Region Örebro ser positivt på en kapacitetsförstärkning av Mäljarbanan samt utveckling av stråket Oslo-Stockholm. Kommunen lyfter vikten av stråket i planhandlingen. Yttrandet föranleder inga förändringar i planförslaget.*

3.2.11. SJÖFARTSVERKET

Riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken

Sjöfartsverket bedömer att planförslaget, genom sina värdebeskrivningar och ställningstaganden, väl tillgodoser riksintressena. Riksintressen för kommunikation, sjöfart, enligt 3 kap. miljöbalken beskrivs på ett mycket förtjänstfullt sätt. Detta gäller både riksintresset för de allmänna farlederna 901 och 904 såväl som riksintresset för Västerås hamn.

2025-12-17

Planförslaget lyfter att farlederna ifråga ingår som inre vattenvägar i TEN-T-nätet. Likaså beaktas den nya geografiska utbredningen av farled 901 efter de kapacitets- och säkerhetshöjande åtgärderna inom Mäljarprojektet.

Beskrivningen av Västerås hamn betonar dess regionala och nationella betydelse samt utpekande inom TEN-T-nätet. Riksintressets geografiska utbredning är avgränsat till hamnens verksamhetsområde (inklusive framtida expansionsområden), men planförslaget betonar även hamnens s.k. influens- och påverkansområde. Planförslaget för därigenom ett mycket förnuftigt resonemang om att hamnområdet ska skyddas mot sådana åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningar i hamnen. Om en åtgärd kan påverka riksintresseområdets användbarhet negativt är det av underordnad betydelse huruvida åtgärden ifråga vidtas inom själva riksintresseområdet eller utanför. Istället är det påverkan på funktionen som är avgörande för bedömningen.

Sjöfartsverket ser positivt på detta resonemang och anser att planförslaget tar höjd för hamnens särskilt bullerutsatta påverkansområden. För att på sikt skydda riksintressets funktion är det viktigt att inte låta uppföra bostäder eller annan störningskänslig bebyggelse inom detta påverkansområde. I annat fall skulle krav på inskränkningar i hamnverksamheten kunna uppstå, vilket skulle kunna verka menligt på riksintressets funktion.

På liknande sätt är det positivt att planförslaget lyfter den betydelse som anslutande landtransporter till och från hamnen har på riksintresset. Mycket riktigt måste förutsättningarna för dessa väg- och järnvägstransporter säkerställas för att upprätthålla hamnens och riksintressets funktion.

Planeringsinriktning

Sjöfartsverket tillstyrker att kommunen avser säkra mark för verksamheter i strategiska lägen med god transportinfrastruktur. Att cirka 150 hektar reserveras vid Västerås hamn stärker riksintressets långsiktiga funktion. Inriktningen vittnar om en god planberedskap genom att verksamhetsmark finns tillgänglig i framtiden.

Sjöfartsverket delar planförslagets beskrivningar av Västerås hamn som mycket viktig insjöhamn och intermodal nod för näringslivsutveckling. Sjöfartsverket tillstyrker vidare planförslagets ambitioner om att utveckla sjöfarten genom att stärka samarbetet mellan Mäljarhamnarna och kombiterminalen i Eskilstuna för

2025-12-17

att därigenom främja de intermodala kopplingarna. Detta gäller också behovet och bilden av att bättre järnvägsspår är viktigt för att stärka Västerås hamns intermodala roll.

Sjöfartsverket är enigt i att investeringar i Hjulstabron är nödvändiga att dra full nytta av de pågående respektive genomförda kapacitets- och säkerhetshöjande åtgärderna i Mälarfarterna och Södertälje sluss. Om- eller nybyggnad av Hjulstabron för att möjliggöra trafik med större fartyg till Västerås och Köping är av mycket hög prioritet.

Slutligen ser Sjöfartsverket också positivt i att kommunen ser potential i att utveckla kollektivtrafik på vattnet för att därigenom avlasta vägnätet och tillgängliggöra skärgården. Mälaren bör nyttjas i större utsträckning för både gods- och persontransporter.

Geografiska inriktningar

Sjöfartsverket stödjer planförslagets komplettering och utveckling av det befintliga verksamhetsområdet Hamnen - Hacksta, inklusive eventuell användning av Johannisbergs flygfält för hamnnära verksamheter. Verksamheter utanför hamnens expansionsytor bör endast tillåtas om de nyttjar hamnen. Det vittnar om en förnuftig planberedskap och är viktig för att säkerställa hamnens och riksintressets funktion och framtida utveckling.

Sjöfartsverket tillstyrker även planförslagets ambition om att verksamheter som ligger i nära anslutning till hamnen ska kunna inkluderas i hamnområdet, liksom verksamheter som ligger utanför hamnens potentiella expansionsytor bara ska upplåtas till verksamheter som kan bevisa att de kommer nyttja hamnen.

Sjöfartsverket noterar att kommunen uttrycker att det finns ett behov av förbättringar och kompletteringar i gatunätet, bland annat som en följd av planerad utveckling Hacksta – Hamnen. Sjöfartsverket noterar särskilt att en förlängning av Sjöhagsvägen västerut kan bli en naturlig och användbar tillfart till Västerås hamn för landtransporter. Eftersom tillgängligheten till Västerås hamn västerifrån är viktig för området och verksamheternas expansionsmöjligheter delar Sjöfartsverket ställningstagandet om att tillgängligheten över/under Mälarbanan bör förbättras för att möjliggöra passage med fordon av större tillåten längd och höjd.

Planförslaget har en korrekt beskrivning av betydelsen av Mälarsjöfarten samt Västerås hamns viktiga roll som Sveriges största insjöhamn. Planförslaget nämner

2025-12-17

att godshanteringen är uppdelad i två hamnar, men att inriktningen är att redan på kort sikt ha all godshantering, inklusive RoRo-läge, samlad i Västerås hamn. Sjöfartsverket förutsätter att planförslaget åsyftar spannmålshanteringen i Lantmännens silo i Östra hamnen och att denna verksamhet inom de närmaste åren kommer att flytta till Västra hamnen. Planförslaget belyser även krav på ändamålsenlig landinfrastruktur, uppställningsytor, magasineringsmöjligheter, etableringsbar mark och ytor för bränsleförsörjning till kraftvärmeverket i hamnområdet. Det är viktigt att landinfrastrukturen klarar tung trafik och specialtransporter. Sjöfartsverket tillstyrker dessa beskrivningar och ställningstaganden.

Fritidsbåtstrafik

Kommunen vill även stärka Västerås som sjöstad och utveckla mottagandet av båtburna turister. Möjligheterna vid Lögarängens småbåtshamn och Notuddskajen lyfts, liksom att stadens småbåtshamn är Sveriges största. Behovet av fler platser för båtuppställning bör utredas. Sjöfartsverket ser positivt på dessa inriktningar.

Kommentar: Sjöfartsverket bedömer att planförslaget tillgodoser riksintressena, utveckling av sjöfarten samt tar hänsyn till Västerås hamns utveckling. De ser också positivt på att planförslaget lyfter betydelsen av utvecklad landinfrastruktur till och från hamnen och att investeringar i Hjulstabron med flera är nödvändiga för att möjliggöra större fartyg till hamnen. Eftersom det är med i planförslaget föranleder det inga förändringar.

Det föreslagna bostadsområdet vid Johannisbergs flygplats har en ny placering efter samrådet, för att inte påverka riksintresse hamn och verksamheternas möjlighet till utveckling. Den tidigare föreslagna ytan föreslås istället nyttjas för verksamheter som kan kombineras med båtuppställningsplatser.

3.2.12. SKANOVA AB

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.

Kommentar: I rutinerna för den fortsatta fysiska planeringen (detaljplanering) finns rutiner för samråd med berörda ledningsägare. Synpunkten föranleder ingen

2025-12-17

ändring av planförslaget. Ert önskemål om tidig medverkan i planprocesser är vidarebefordrad till Stadsbyggnadsförvaltningen.

3.2.13. SKOGSSTYRELSEN DALARNAS DISTRIKT

Skogsstyrelsen saknar beskrivning om de formellt skyddade områden som skogliga biotopskydd och naturvårdsavtal i översiktsplanen.

Skyddsformen naturvårdsavtal är ett tidsbegränsat civilrättsligt avtal mellan Skogsstyrelsen och markägaren, med syfte att ge ett formellt skydd till skogsbiotoper med höga natur- och kulturvärden. Nya områden skyddas kontinuerligt som biotopskyddsområden och naturvårdsavtal. Om biotopskyddsområden beslutade av Skogsstyrelsen, berörs av åtgärder som riskerar att skada naturvärden inom dessa ska en ansökan om dispens skickas in till Skogsstyrelsen.

Aktuella uppgifter om miljövärden i skogen, finns på Skogsstyrelsen webbplats. Skogsstyrelsen har inga ytterligare synpunkter på presenterat underlag och inte heller någon ytterligare information att tillföra som har bäring på detta. Skogsstyrelsen ser positivt på att det finns skrivning om skogsbrukets betydelse.

Kommentar: *Staden har noterat lokaliseringen av skogliga biotopskydd och aktuella naturvårdsavtal inom kommunen. I hänsynskartan redovisas de dock inte eftersom alltför många redovisade hänsynslager förvärrar läsbarheten. Detta faktaunderlag används trots det av stadens tjänstepersoner vid samhällsplanering.*

Planförslaget föreslår utveckling av bebyggelse i bl.a. Barkaröområdet och Gäddeholm där det förekommer skyddade skogsområden. Den exakta placeringen av bebyggelsen kommer dock inte fastställas i översiktsplanen utan i fördjupade översiktsplaner och detaljplaner som tas fram för respektive områden. Hänsyn kommer då att kunna tas till gällande skydd så att värdena på områdena kan bestå.

3.2.14. STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT (SGI)

Geologiska och geotekniska förutsättningar i kommunen

Topografin inom kommunen är relativt flack och enligt SGI:s jordartskarta består de ytliga jordlagren huvudsakligen av sandig morän och finkorniga jordar. Två

2025-12-17

rullstensåsar genomkorsar kommunen. Enligt SGI:s kartunderlag "Förutsättningar för skred i finkornig jord" finns det områden inom kommunen med förutsättningar för skred. MSB har 2018 genomfört en översiktlig stabilitetskartering för ut- valda bebyggda områden i kommunen. Utredningen påvisade några områden med ej tillfredsställande stabilitet.

Kommunens hantering av geotekniska säkerhetsfrågor

Enligt 2 kap 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ända- målet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet samt med hänsyn till risken för olyckor, översvämning och erosion. Vidare ska kommunen enligt 3 kap 5 § p 4 i sin översiktsplan redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

SGI:s synpunkter

I handlingen ges en mycket kort beskrivning av ras, skred och erosion samt vilka riskområden som identifierats i karteringar. Koppling till översvämning nämns också. SGI rekommenderar en mer utförlig beskrivning av vilka jordlager och geotekniska risker som kan förväntas i kommunen, och hur de påverkar planeringen. Klimatförändringens påverkan på de geotekniska riskerna bör också utvecklas. Vi vill här framhålla vikten av att vid prövning av markens lämplighet för avsett planändamål måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar etc. vara utgångspunkten och därför behöver förväntade effekter av ett förändrat klimat beaktas.

Klimatscenerierna indikerar att för de kommande 100 åren kan ökad nederbörd förväntas leda till ökade flöden och förhöjda nivåer i mark och vattendrag. Detta kan öka riskerna för ras, skred, erosion och översvämningar, vilket bör värderas vid bedömning av framtida markanvändning (för såväl befintlig som tillkommande bebyggelse). Översvämningförebyggande åtgärder, tex uppfyllnader och vallar, kan medföra geotekniska konsekvenser vilket också måste beaktas.

Kommunen ger ett ställningstagande att "Stabilitet och geotekniska förutsättningar ska utredas och hanteras i all planering och byggande. I synnerhet i områden där förutsättningar för bristande stabilitet med risk för ras, skred och erosion identifierats." SGI instämmer i detta.

2025-12-17

Klimatförändring och tidsaspekter

SGI noterar att planen ger en hänvisning till "Handlingsplan för klimatanpassning i Västerås 2020–2023" för prioriteringar av åtgärder gällande risker för ras, skred och erosion i den redan byggda miljön. Det finns dock ingen slutversion tillgänglig på webben. Den nämnda informationen är svår att hitta i det länkade dokumentet och bör i stället förtydligas i ÖP.

Redovisning i karta

I Hänsynskartan visas områden med "Förutsättningar för erosion", "Förutsättningar för ras och skred" samt "Områdesklassning" utifrån MSB:s översiktliga stabilitetskartering, vilket är överskådligt och bra. Se även vår webbvägledning Geoteknisk säkerhet i kommunal planering - SGI för bedömning av geotekniska säkerhetsrisker i samband med översiktsplanering.

Kommentar: Jordlager och geotekniska förutsättningarna varierar mycket inom kommunen. Faktaunderlag finns tillgängliga för kommunens efterföljande planering och lovgivning i kommunens interna kartportal, där de hålls löpande uppdaterade. Texten i granskningshandlingen har kort kompletterats med förtydliganden om kopplingen mellan översvämning och ras och skred, de ökade riskerna på grund av klimatförändringen samt SGIs vägledning om geoteknisk säkerhet, men utrymme finns inte för längre beskrivningar. Stycket om ras och skred är i planförslaget till granskningen placerad i direkt anslutning till text om hanteringen av risker för översvämning. Handlingsplanen för klimatanpassning är i behov av uppdatering men används som planeringsunderlag i kommunen. Utrymme finns inte att duplicera text och vägledning från denna in i översiktsplanen. Texten har kompletterats med information om att den övergripande inriktningen i kommunens åtgärdsarbete i första hand utgår från naturbaserade lösningar men att även tekniska åtgärder kan tillämpas, beroende på förutsättningar.

Översiktsplanen har till granskningsversionen omarbetats så att hänsynskartan endast innehåller ett urval av förhållanden av väsentlig betydelse till vilka det finns kommunala ställningstaganden. Alla faktaunderlag finns tillgängliga för kommunens efterföljande planering och lovgivning i kommunens interna kartportal, där de hålls löpande uppdaterade. Exempel på detta är alla olika kartskikt om ras och skred.

Västerås stads webb uppdateras med den senaste handlingsplanen för klimatanpassning 2020-2026.

2025-12-17

3.2.15. STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN (SSM)

Elektromagnetiska fält

Den elektromagnetiska strålmiljön kan påverkas kring kraftledningar och transformatorstationer. Elektriska fält avskärmas bra av vegetation och byggnadsmaterial och orsakar därför inte betydande fält inomhus.

Magnetfält avskärmas däremot inte på samma sätt, yttre källor kan signifikant höja magnetfältsnivån inomhus. Strålsäkerhetsmyndigheten SSM anser att man bör redovisa magnetsfältsnivåer vid placering av nya elektriska anläggningar där magnetfältsnivån förväntas bli förhöjd, särskilt bör man vid planeringen beakta teknikval och placering för att begränsa barns exponering för magnetfält. Det gäller också vid exploatering nära järnväg.

Det är sedan miljöbalken som ska beaktas när det görs en bedömning av olika alternativ och eventuella behov av exponeringsbegränsande åtgärder. SSM har informationsmaterial om magnetfält och hälsorisker som det kan vara bra att ta del av.

Radon

SSM vill påminna om att vid nybyggnation gäller Boverkets gränsvärde (BBR 2011:6) som är 200 Bq/m³, uttryckt som årsmedelvärde. Vid befintlig bebyggelse gäller referensnivå som anges i strålskyddsförordningen (SFS 2018:506). SSM vill dock betona att även under denna referensnivå ska fastighetsägaren optimera strålskyddet genom att vidta åtgärder så att radonhalten hålls så låg som det är möjligt och rimligt i enlighet med strålskyddslag (2018:396). Det kan vara av värde att samla information och hänvisningar till regelverk om radon i översiktsplanen, så att man vid samhällsplaneringen har det på ett ställe.

Ultraviolet (UV-)Strålning

Samtliga cancerformer som har koppling till UV-strålning har ökat i Sverige det senaste decenniet, och områden i de södra delarna av Sverige och i synnerhet kustområden har större hudcancerincidens. Resonemang kring UV-strålning är viktiga vid samhällsplanering för att på sikt bidra till ett minskat antal hudcancerfall. Eftersom exponering i barndomen anses spela en särskild roll bör man planera utemiljöer där barn vistas, exempelvis kring skolor och förskolor, så att det blir en variation vad gäller områden med sol och skugga. Information som finns på SSM:s webbplats.

2025-12-17

Kommentar: Informationen noteras. Hantering av skyddsavstånd till kraftledningar och transformatorer är del av rutinerna i kommunen fysiska planering, lovgivning och prövning. Texten har förtydligats i kapitlet om miljörisker.

Kommunen har valt att inte nämna alla regelverk som är berörda i planering och prövning av ny bebyggelse. Rekommendationen om samlad redovisning av gällande regelverk för radon föranleder därför ingen ändring av planförslaget.

I planförslaget finns riktlinjer om placering av samhällsfastigheter som inrymmer verksamheter för känsliga grupper ska placeras utifrån risker förenade med ökad värme. Texten har till granskning kompletterats med text om UV-strålning.

Det finns inom planering, lov och tillståndsgivning en mängd frågor som behöver remitteras till olika myndigheter, bland annat de som Strålsäkerhetsmyndigheten lyfter. Dessa regler gäller oavsett om de tas upp i översiktsplanen eller inte. Västerås stad har valt att inte inkludera alla dessa i plandokumentet.

3.2.16. SVENSKA KRAFTNÄT

Svenska kraftnät (SVK) anser att transmissionsnätets riksintresseanspråk som del av riksintresset för totalförsvaret, den civila delen bör redovisas i översiktsplanens hänsynskarta. Befintliga anläggningar och kraftledningar som är planerade att gå genom bland annat Västerås kommun finns redovisade i samrådsförslaget vilket SVK anser är positivt.

Nya ledningar

SVK planerar för nya 400 kV-ledningar som bland annat kommer att passera inom Västerås kommun. Det är dels en ny 400 kV-kraftledning mellan Bysingsberg och Munga i Västerås kommun. Koncession beviljades av Energimarknadsinspektionen december 2024, beslutet är överklagat och svar inväntas från Regeringskansliet. Det byggs i samband med detta en helt ny station Munga.

Dels planerar vi att bygga två nya 400 kV-kraftledningar mellan Horndal i Avesta kommun och Munga i Västerås kommun. Mellan stationen i Horndal och Munga går idag en dubbel 220 kV-kraftledning som uppnått sin tekniska livslängd. SVK planerar även att bygga en ny 400 kV-kraftledning mellan Munga i Västerås kommun och Hamra i Enköpings kommun. Koncessionsansökan beviljades av

2025-12-17

Energimarknadsinspektionen december 2024, beslutet är överklagat och svar inväntas från Regeringskansliet.

SVK ser positivt på att Västerås kommun anser att hänsyn ska visas till planerade ledningskorridorer. Vi vill att kommunen tar hänsyn till de planerade kraftledningssträckorna samt nya stationer i kommande planeringssammanhang och önskar ta del av planer, bygglov m.m. som är i närheten av framtida stationer och kraftledningssträckningar.

Det saknas en redogörelse i text om de planerade kraftledningarna och varför denna förstärkning av elnätet behövs. Det finns ett stort behov av att modernisera och bygga ut elnätet i Mälardalsregionen, då de kraftledningar som försörjer regionen idag inte klarar av att möta det ökade behovet av el och når sin tekniska livslängd.

De nya kraftledningarna innebär ökad kapacitet och att driftsäkerheten i elnätet upprätthålls, vilket bidrar till att trygga elförsörjningen i Västmanlands län. Det är av stor vikt att projekten genomförs och att genomförandet sker i tid. Investeringarna ska bidra till en trygg elförsörjning för bostäder, industrier, företag, och övriga samhällsfunktioner i Mälardalen nu och i framtiden.

Riksintresse för totalförsvarets anläggningar

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i slutet av oktober 2024 beslutat att mark- och vattenområden som används för samtliga befintliga ledningar och stationer i transmissionsnätet för el, samt distributionsnätet för el mellan fastlandet och Gotland, är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.

Geodata för de delar av transmissionsnätets riksintresseanspråk som inte omfattas av försvarssekretess enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen respektive säkerhetskyddsklassificering enligt 2 kap. 5 § säkerhetskyddslagen finns att hämta via Planeringskatalogen: Riksintresseanspråk för totalförsvarets anläggningar, den civila delen. Mer information om transmissionsnätet som riksintresse för totalförsvarets anläggningar finns på MSB:s och Svenska kraftnäts webbplatser.

Utbyggnad av elintensiv verksamhet

Etablering av storskalig elintensiv verksamhet ställer krav på elnätsstrukturen i regionen. Det elnät som behövs för att tillgodose behovet av el tas ofta för givet.

2025-12-17

Svenska kraftnät vill informera kommunen om att stora elintensiva industri- eller infrastrukturetableringar alltid måste föregås av noggrann planering och samverkan med områdets berörda elnätsägare. Det är regionnätsägaren som gör en initial bedömning av om verksamheten är så pass stor och elintensiv att det krävs förstärkningar på transmissionsnätsnivå. Efter den initiala bedömningen har regionnätsägaren och Svenska kraftnät en dialog om hur det önskade uttaget mest effektivt ska tillgodoses.

Kommentar: *Samtliga befintliga och planerade kraftledningar redovisas inte i översiktsplanen men handläggare har tillgång till dessa i kommunens interna kartportal. Transmissionsnätet framgår dock fortsatt av översiktsplanens karta då det utgör riksintresse. En redogörelse om planerad förstärkning av stamnätet är tillagt i planhandlingen. De planeras också att läggas till i kartan mellan granskning och antagande då vi får tillgång till beslutade sträckningar. Övrig information noteras.*

3.2.17. SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING (SGU)

SGU har inkommit med yttrande som dock främst hänvisar till underlag för fortsatt planering. Dessa underlag finns hos myndigheten samt i de rekommendationer som följer. Främst erbjuder SGU underlag som handlar om marklutning, jordart, jorddjup, bergart och grundvattennivå som sedan har bäring på risker med samhällsplanering på platser där dessa förutsättningar skapar osäkerheter. Därmed är yttrandet inte specifikt för Västerås, utan utgör hänvisning till vidare planeringsunderlag.

Kommentar: *Kommunen tackar för hänvisningen till planeringsunderlag. Yttrandet föranleder inga ändringar i planförslaget.*

3.2.18. TILLVÄXTVERKET

Riksintresse industriell produktion

Tillväxtverket är ansvarig myndighet för riksintresse industriell produktion. Industriell produktion enligt 3 kap 8 § MB handlar i huvudsak om områden för basindustrin. Tillväxtverket har en sektorsbeskrivning för riksintresse industriell produktion från 2021 som finns att ta del av på myndighetens webbplats. I vår uppsikt över industriell produktion och våra uppsatta kriterier för område av

2025-12-17

riksintresse har vi inte identifierat några områden som omfattas eller är av nationellt intresse för den industri som avses i 3 kap MB i Västerås kommun.

God samhällsplanering - ett verktyg för hållbar regional utveckling i hela landet
En god samhällsplanering skapar förutsättningar för en hållbar regional utveckling och har betydelse för såväl näringslivets utveckling och konkurrenskraft som för människors livskvalitet. Det territoriella och fysiska perspektivet i samhällsplaneringen är viktigt för att synliggöra olika behov och utvecklingsalternativ i olika geografiska områden.

Tillväxtverket noterar att det är svårt att se vilka nationella och regionala planer och program som översiktsplanen önskar att utgå ifrån, bidra till eller förhålla sig till. Det är bra att genomförandet av planen får utrymme men det kan förtydligas vad som förväntas av andra aktörer och hur översiktsplanen bidrar till nationella och regionala mål och ambitioner. Vi saknar tydligare redovisning av regionala och mellankommunala intressen.

Utöver tydligare kopplingar till regionala ambitioner vill vi uppmärksamma att det är möjligt att se den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 och dess strategiska områden som riktningsgivande kopplat till nationella mål. Strategin pekar på vikten av det territoriella och fysiska perspektivet i samhällsplaneringen för att synliggöra olika behov och utvecklingsalternativ i olika geografiska områden.

Tillväxtverket noterar att mark för verksamhetsområden tydligt redovisas i översiktsplanen. Vi ser mycket positivt på att kommunen synliggör näringslivets behov och möjligheter.

Kommentar: Kommunen tackar för hänvisningen till planeringsunderlag. Yttrandet föranleder inga ändringar i planförslaget.

3.2.19. TRAFIKVERKET

Riksintressen

Trafikverket har pekat ut de mark- och vattenområden som bedöms vara riksintressen för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Riksintressen ska enligt miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Med det avses att funktionen hos

2025-12-17

riksintresset ska säkerställas. Ny bebyggelse får inte negativt påverka nuvarande eller framtida användning av anläggningen. Ny exploatering får inte heller påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av densamma. Information om utpekade riksintressen finns på Trafikverkets webbplats.

I Västerås kommun utgör väg E 18, väg 56, Västerås flygplats, Västerås hamn, farled 901, 904 samt järnvägsstråken Mälarbanan och Sala-Oxelösund riksintressen för kommunikationer. Vid planerade åtgärder i närheten av dessa anläggningar behöver Trafikverket höras.

Utbyggnad av verksamhets- och bostadsområden

Flera av de redovisade utvecklings- och omvandlingsområdena ligger i anslutning till statlig infrastruktur. I samband med utbyggnad av större verksamhets- och bostadsområden är det viktigt att kommunen i ett tidigt skede ser över hur trafikförsörjningen till och från aktuella områden ska ske. I sammanhanget ska prognosår 2045 beaktas liksom den trafik som det fullt utbyggda området beräknas generera. Trafikverket anser att den lokala trafiken i första hand ska hänvisas till det lokala gatunätet och att interna trafiklösningar inom utbyggnadsområdet ska försörja trafikströmmarna. Det övergripande vägnätet ska inte fungera som lokalgata, eftersom det kan innebära att framkomligheten försämras för den regionala trafiken. Sådana lösningar kan också ha negativ inverkan på trafiksäkerheten.

Gång- och cykelvägar

Trafikverket vill upplysa om att gång- och cykelvägar längs den statliga infrastrukturen finansieras via länstransportplanen och/eller kommunen. Vid kommunal medfinansiering behöver åtgärden prioriteras av både kommunen och Region Västmanland för att åtgärden ska genomföras. Regionala gång- och cykelvägar som planeras utmed statlig väg kräver generellt en vägplan, som även den ska finansieras av länstransportplanen. Om en gång- och cykelväg placeras utanför vägområdet kan åtgärden lösas genom plan- och bygglagen, d.v.s. det behövs ingen process enligt väglagen.

Väg

Vid planering och byggande utmed allmän väg behöver tillräckliga avstånd hållas till väganläggningen för att kunna upprätthålla trafiksäkerhet samt sköta drift och underhåll. Hänsyn behöver tas till vägens vägområde och säkerhetszon enligt Vägar och gators utformning (VGU).

2025-12-17

Järnväg

Längs järnvägen bör generellt ingen ny bebyggelse tillåtas inom 30 meter från närmsta spårmitt. Skyddsavståndet syftar till att skydda bebyggelse från urspårning av tåg och ger utrymme vid eventuella räddningsinsatser om det skulle ske en olycka. Avståndet möjliggör även att en viss utveckling av järnvägsanläggningen kan ske. Skyddsavståndet ska inte enbart tillämpas vid nybyggnation, utan även ligga till grund för bedömning om lämplig verksamhet vid ändrad användning av befintlig bebyggelse. Inom detta avstånd är det också svårt att utan skyddsåtgärder klara gällande riktvärden för trafikbuller och uppnå en godtagbar risksituation.

Trafikverket har också kompletterat sitt yttrande och då med avseende på användning av den statliga infrastrukturen, UVEN och Arosbanan. Trafikverket har i dagsläget inga planer eller medel avsatta för nydragning av järnväg UVEN. Korridoren som finns utpekad i översiktsplanen är inget Trafikverket bevakar eller arbetar med. Trafikverket har i dagsläget inga planer eller medel avsatta för ny järnväg Arosbanan/Arosstråket.

Kommentar: Västerås stad delar Trafikverkets syn på vikten av ett nära och tidigt samarbete kring planering som berör statlig infrastruktur. I takt med den betydande befolkningstillväxt som översiktsplanen utgår från blir samordningen mellan staden, Trafikverket och Region Västmanland avgörande för att säkerställa ett effektivt, trafiksäkert och långsiktigt hållbart transportsystem. Ett fortsatt gott samarbete är därför en förutsättning för att översiktsplanens intentioner ska kunna genomföras.

De statliga riksintressen som berör kommunen redovisas och säkerställs i översiktsplanens hänsynskarta. Genom detta tydliggörs vilka områden som kräver särskilda överväganden i den fortsatta planeringen för att funktionerna hos statlig infrastruktur inte ska påverkas negativt.

Staden kommer att fortsätta föra tidig dialog med Trafikverket i samband med planering av utbyggnadsområden som ligger i anslutning till statlig väg eller järnväg. Detta ger goda förutsättningar att tidigt hantera frågor om trafikförsörjning, kapacitet, säkerhet, buller och eventuella behov av skyddsåtgärder.

Genomförandet och prioriteringen av gång- och cykelvägar i anslutning till statlig infrastruktur kommer att behandlas mer utförligt i den kommande

2025-12-17

genomförandestrategin. Strategin kommer bland annat att beskriva hur kommunen avser samarbeta med Trafikverket och Region Västmanland kring statliga och regionala stråk.

Frågor om avstånd och skyddszoner till statlig infrastruktur, både väg och järnväg, hanteras i efterföljande planeringsskeden såsom detaljplaner och bygglovsprövning. På dessa nivåer kan mer precisa avvägningar göras med utgångspunkt i Trafikverkets riktlinjer, bland annat avseende VGU, säkerhet, buller och framtida utvecklingsbehov.

Västerås stad väljer att fortsatt peka ut ett järnvägsreservat mellan Dingtuna och Kvicksund (UVEN-korridoren). Genom att behålla detta reservat hålls möjligheten öppen att på sikt förkorta restiderna mellan Västerås och Eskilstuna och att stärka hela UVEN-stråket. Även om Trafikverket i dagsläget saknar planer eller finansiering för en sådan utbyggnad bedömer staden att det är viktigt att långsiktigt säkerställa mark för framtida kapacitetshöjningar och förbättrade regionala resmöjligheter.

1.1.3. VATTENFALL ELDISTRIBUTION AB

Vattenfall Eldistribution AB har elnätanläggningar med beteckningen regionalt elnät och lokalt elnät med en spänningsnivå på 0,4 kV till 145 kV, både ledning i luft och ledning i mark inom Västerås stad.

Vattenfall Eldistribution AB noterar att det finns flera utpekade områden för utveckling i översiktsplanen. Nedan framgår vad som måste beaktas i kommande planläggning:

Synpunkter regionalt elnät:

Vid behov av ombyggnad av ledningar inom regionalt elnät vilka är linjekoncessionspliktiga ledningar är det troligt att ny koncession behöver sökas vilket är tidskrävande.

En ny byggnad intill en luftledning med spänningsnivå upp till 55 kV ska placeras på ett minsta avstånd på 10 meter från närmaste anläggningsdel, detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk.

En ny byggnad intill en luftledning med spänningsnivå över 55 kV ska placeras på ett minsta avstånd på 20 meter från närmaste anläggningsdel, detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk samt ur ett underhållsperspektiv.

2025-12-17

Utöver detta säkerhetsavstånd (20 m) tillkommer tillämpningen av försiktighetsprincipen för frågan kring elektriska och magnetiska fält (EMF). Vattenfall Eldistribution rekommenderar att ny bebyggelse där människor stadigvarande kan antas vistas, tex bostäder och kontor, inte uppförs närmare än 50 meter från ledningens närmaste anläggningsdel. Detta för att minimera eventuell framtida oro etc. hos de boende.

Om en tillkommande solenergianläggning planeras att uppföras närmare 300 m från vårt stationsområde eller kraftledningsgata (145 kV) skall samråd, i enlighet med Elsäkerhetslagen §6, om skyddsåtgärder genomföras innan anläggningen uppföres. Skyddsåtgärder krävs för att förhindra att farlig beröringsspänning inte överskrider i er anläggning de gränsvärden som anges i ELSÅK-FS 2022:1 kap 5 §7 på grund av jordfel i vårt 130 kV system. Vattenfall Eldistribution AB önskar att solcellsägare söker samråd med elnätsägaren när de kan presentera ett förslag.

Synpunkter lokalt elnät

En ny byggnad intill en luftledning med spänningsnivå upp till 24 kV ska placeras på ett minsta avstånd på 10 meter från närmaste anläggningsdel, detta utifrån säkerhetsområde och elsäkerhetsrisk.

Nya exploateringar medför ett behov av både nya ledningar och nya nätstationer för elförsörjning. Nya ledningar är i stort sett alltid markförlagda kablar i tätbebyggt område men kan vara både markförlagda kablar och ledningar byggda i luft på landsbygden.

För att undvika magnetfält ska avstånd från station till stadigvarande vistelse vara minst 5 meter. För att undvika brandrisk ska avstånd mellan station och brännbart material vara minst 5 meter.

En tumregel är att längsta kabelväg från nätstation till anslutningspunkt är cirka 200 m. Det kan dock variera beroende på nätstationens kapacitet och områdets elförbrukning.

Vattenfall Eldistribution AB har planer inom Västerås stad som önskas ta hänsyn till i kommande planläggning. Ombyggnation av 70 kV ledning i närheten av Högåsen samt byggande av ny 40 kV-eldning mellan Olsbo och Kärrbo, enligt kartor som bifogats yttrandet.

2025-12-17

Till yttrandet har senare fogats kompletteringar gällande nätkoncession för ledningsdragning Munga till Skultuna samt ny nätstation i Skultuna (Tibbleskogen). Tjänstepersoner från Västerås stad har varit i dialog med Vattenfall och deras konsult i ärendet och har fått underlag tillhanda som inarbetats i hänsynskartan (planerad ny station i Skultuna, ny tillfartsväg samt det markområde Vattenfall avser att köpa från kommunen.)

Kommentar: *Informationen noteras. Säkerhetsavstånd till olika slags ledningar beaktas vid planering och lovgivning. Upplysningen om samråd enligt elsäkerhetslagen rör den som etablerar en solenergianläggning.*

Kommunen är positiv till att det planeras en ny ledning Olsbo-Kärrbo, och har sedan tidigare framfört synpunkter på lämplig dragning utifrån kommunens planer på utveckling av Gäddeholm.

Dragningen av ledning in till Skultuna påverkar ortens utveckling och rekreativsmöjligheter men kommunen är positiv till att det planeras förstärkning av elnätet.

2025-12-17

3.3. KOMMUNER

3.3.1. ARBOGA KOMMUN

Arboga kommun har tagit del av förslaget till översiktsplan för Västerås stad med utblick mot år 2070 och bedömer att dokumentet utgör en övergripande inriktning för den framtida utvecklingen. Då Arboga är belägen inom samma län som Västerås, är det av vikt att beakta de regionala utvecklingsförutsättningar som redovisas i planen. Arboga kommun noterar särskilt behovet av kapacitetsförstärkning av Mäljarbanan genom dubbelspårsutbyggnad i riktning mot Örebro. En sådan infrastrukturell satsning bedöms ha betydande positiva effekter för Arboga ur ett regionalt perspektiv då den kan främja exempelvis förbättrade pendlingsmöjligheter samt boendemöjligheter.

Arboga kommun har i dagsläget inga invändningar och ser inget behov av ändringar i förslaget till översiktsplan för Västerås stad.

***Kommentar:** Västerås välkomnar att Arboga kommun ser positivt på en kapacitetsförstärkning av Mäljarbanan genom dubbelspårsutbyggnad i riktning mot Örebro. Detta föranleder inga förändringar i planförslaget.*

3.3.2. ENKÖPINGS KOMMUN

Enköpings kommun menar i sitt yttrande över samrådsförslaget att inriktningarna för bebyggelse- och infrastrukturutveckling kan bidra till en mer hållbar och sammankopplad region och ligger i linje med principerna i samarbetet Fyra Mälärstäder där båda kommunerna ingår. Fyra Mälärstäder-samarbetet skulle med fördel kunna lyftas fram tydligare i översiktsplanen.

Enköpings kommun uppskattar att vikten av Arosbanan nämns i dokumentet. En järnvägskoppling mellan Uppsala och Enköping skulle bidra till en starkare kollektivtrafik i hela regionen, medföra ökad resiliens i järnvägssystemet och öka tillgängligheten till Arlanda för boende i västra Mälardalen. I Enköpings kommuns översiktsplan finns ett järnvägsreservat för Aroslänken utpekad. Region Uppsala tillsammans med Enköpings och Uppsalas kommuner arbetar för att smalna av reservatet med ambition att på sikt kunna genomföra en åtgärdsvalstudie för att kunna komma fram till en framtida järnvägsdragning.

Även Hjulstabrons betydelse lyfts under rubriken För att möjliggöra för framtidens mobilitet. Enköpings kommun föreslår att denna punkt förtydligas så behovet av en ny bro framgår. Den skulle till exempel kunna formuleras som "En ny

2025-12-17

Hjulstabro möjliggör att större fartyg kan passera och ta sig vidare till Västerås och Köpings hamnar.”

Frågan om Mäljarbanans framtida förstärkning är central även för Enköpings kommun och Enköpings kommun ställer sig positiva till att mark reserveras för en framtida utbyggnad till fyra spår mellan Västerås och Stockholm.

Enköpings kommun ser positivt på den utveckling som sker på Finnsletten och vi anser att etableringen av ett framtida tågstopp här skulle få positiva effekter för en utökad arbetsmarknad som även inkluderar vår kommun. Ett framtida tågstopp bör sättas in i ett sammanhang som inkluderar en fullt utbyggd Mäljarbana och en framtida Aroslänk.

Enköpings kommun ställer sig positiva till att gamla E18 över Irsta och Hummelsta pekats ut som landsbygdsbicykelstråk. Möjligheten till ökad cykelbarhet mellan Västerås och Enköping och orterna längs vägen ligger i linje med de ambitioner som Enköpings kommun har slagit fast i sin översiktsplan.

Enköpings kommun ställer sig också positiv till etableringen av pendlarparkeringar vid infarterna till Västerås eftersom det underlättar för bilpendlartrafiken och minskar trafikbelastningen på Västerås innerstad.

Kommentar: Västerås välkomnar att Enköpings kommun ser positivt på flera saker som pekats ut i planförslaget. Genom samarbete och utvecklad närhet stärker varandra, angränsande kommuner och Östra Mellansverige. Med gemensam kraft ökar vi vår attraktivitet och erbjuder livskvalitet och en hållbar samhällsutveckling i en stark tillväxtregion.

Västerås stad förtydligar att man avser att en ny Hjulstabro anläggs. Med hjälp av en stabil och pålitlig infrastruktur kan vi skapa en fysisk och mental närhet mellan människor. Det ger ett större utbud av upplevelser, utbildning och samhällsservice, och på så vis ökad livskvalitet. En konkurrenskraftig infrastruktur kan också generera nya arbetstillfällen, fler företag och bättre tillgång till utbildning, vilket bidrar till tillväxt. Vårt samlade läge vid Mälaren och vår närhet till omgivande städer ger oss en bra utgångspunkt för utveckling och tillväxt. Genom samverkan kan vi nå förbättrade kollektivtrafikförbindelser mellan våra städer, via vatten, vägar och järnvägar.

2025-12-17

3.3.3. ESKILSTUNA KOMMUN

Eskilstuna kommun ställer sig positiva till remissversionen av översiktsplanen. För Eskilstuna är det av stort intresse att se förslaget som presenteras för transport och mobilitet kopplade till bland annat närhet till arbetsplatser och samhällsservice samt inriktningar för en välintegrerad kärna igenom tydliga stråk och noder. Arbetspendlingen mellan Eskilstuna och Västerås är både stor och viktig så det är en fördel om det underlättas att kunna åka kollektivt till Västerås och vidare ut till arbetsplatsen.

Sett ur ett storregionalt perspektiv kopplat till befolkningsutveckling, samt behov av bostäder, verksamheter och transporter vore det intressant att tillsammans följa upp de kommande behoven genom en gemensam analys inom vårt samarbete Fyra Mälarstäder.

I kartan för pendeltåg finns det regionala perspektivet synliggjort, kartan skulle dock med fördel kunna presenteras i en skala så att Eskilstuna finns med som destination för pendling i själva kartan. Det är viktigt att Eskilstuna finns med som destination jämte Linköping och Norrköping i kartan då det är den närmsta större orten till Västerås.

Eskilstuna kommun vill erinra om behovet av förtydligande av Kvicksunds potential för utveckling så som det beskrivs i den gemensamma utvecklingsplanen som tagits fram gemensamt av Eskilstuna och Västerås. Utvecklingsplanen pekar ut en potential för utveckling av 1500 till 2000 nya bostäder, därför vore det mer tydligt att Kvicksund lyfts i kartan som en större landsbygds kärna i likhet med Tillberga, Skultuna, Dingtuna och Gäddeholm. Det sker mycket i orten eftersom två av de viktigaste detaljplanerna som pekades ut i utvecklingsplanen nu är under framtagande.

Det vore också önskvärt att redogöra för utvecklingsplanens geografiska avgränsning i någon karta för att stärka bilden av Kvicksund som en enad ort som också gynnas av det gemensamma mellankommunala samarbetet.

Kommentar: *Genom samarbete och utvecklad närhet stärker varandra, angränsande kommuner och Östra Mellansverige. Med gemensam kraft ökar vi vår attraktivitet och erbjuder livskvalitet och en hållbar samhällsutveckling i en stark tillväxtregion. Kvicksund är en utpekad mindre landsbygds kärna i planförslaget. Västerås noterar att Eskilstuna kommun understryker vikten av att*

2025-12-17

arbetspendlingen mellan Västerås och Eskilstuna förstärks, detta finns med i planförslaget.

3.3.4. HALLSTAHAMMARS KOMMUN

Regional tillgänglighet och pendeltågstrafik

Hallstahammars kommun välkomnar planens inriktning på förbättrad tillgänglighet inom och mellan kommuner, särskilt genom utvecklingen av pendeltågstrafik och nya bytespunkter. Det är särskilt glädjande att både tågstationen i Hallstahammar och tågstationen i Kolbäck lyfts fram som potentiella hållplatser i ett framtida pendeltågssystem. En stärkt regional pendelstruktur är viktig för såväl arbetsmarknadens funktion som klimatsmart mobilitet.

UVEN

Hallstahammars kommun noterar i samrådshandlingen att UVEN föreslås dras om, vilket skulle påverka både trafikflöden och regional tillgänglighet för boende i Hallstahammars och Västerås kommuner. Hallstahammar och Västerås är de enda kommunerna i länet som förväntas ha en positiv befolkningsutveckling under de kommande åren, vilket gör Kolbäcks station till en strategiskt viktig nod för både nuvarande och framtida utveckling i regionen. Det är viktigt att understryka att inga beslut om en omdragning av UVEN har fattats. Skulle en sådan förändring genomföras, riskerar den att få allvarliga och förödande konsekvenser för boende i Hallstahammars kommun.

Tågstationen i Kolbäck är en viktig nod, inte bara för Kolbäck, utan även för hela Hallstahammars kommun. Kommunerna växer allt närmare varandra och pendlingen mellan Hallstahammar och Västerås ökar stadigt. Kolbäcks station fungerar redan idag som en central knutpunkt för pendlare, inklusive boende på södra sidan av Borgåsund inom Västerås kommun. Den ökade användningen understryker behovet av att stationen har god tillgänglighet och kapacitet för att möta framtida behov och efterfrågan. En fortsatt satsning på stationen i Kolbäck är därför avgörande för att stärka den regionala sammanhållningen, främja hållbar pendling och stödja en positiv befolknings- och näringslivsutveckling inom både Hallstahammar och Västerås kommungränser.

2025-12-17

Bergslagspendeln

Bergslagspendeln utgör en mycket viktig del av den regionala tågtrafiken, inte minst som förbindelselänk mellan Ludvika, Fagersta, Hallstahammar och Västerås. Linjen har stor betydelse för arbets- och studiependling inom hela regionen och spelar en avgörande roll för att binda samman Bergslagen med Mälardalen. Vi ser positivt på de ambitioner som finns att skapa en hållplats vid Finnslätten, vilket ytterligare skulle stärka linjens funktion som pulsåder för regional kompetensförsörjning. Ett stopp vid Finnslätten möjliggör smidiga och hållbara arbetsresor för boende i hela västra länsdelen och Bergslagen, och stärker Västerås i rollen som teknik- och industrinav. Hallstahammars kommun arbetar aktivt för att säkra linjens långsiktiga funktion, och vi ser det som mycket angeläget att Bergslagspendeln i framtiden ges möjlighet att fortsätta hela vägen till Stockholm. Ett sådant upplägg skulle skapa helt nya pendlingsmönster och knyta samman tre viktiga arbetsmarknadsregioner – Bergslagen, Västerås och Stockholmsområdet.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

Hallstahammar anser att det är positivt att Västerås översiktsplan så tydligt lyfter fram grönblå infrastruktur, klimatanpassning och bevarande av jordbruksmark. Dessa frågor är ofta gränsöverskridande och Hallstahammars kommun ser möjligheter till samverkan särskilt kring vattenskydd, landskapsvård och tillgängliggörande av rekreativa miljöer.

Strömsholms kanal

Strömsholms kanal är en gemensam resurs av betydelse för flera kommuner, däribland Västerås stad och Hallstahammars kommun. Kanalen utgör ett kulturhistoriskt arv med stor potential för fritids- och båtliv, rekreation och andra upplevelser kopplade till det så kallade blåa stråket. Hamnen i Borgåsund, som är belägen inom Västerås kommuns gränser, fungerar som kanalens inlopp och utgör därmed en naturlig entrépunkt för besökare. Västerås stad har ett vidare intresse i kanalen, då flera båtklubbar inom kommunens gränser nyttjar Strömsholms kanal och dess omgivning. Dessutom finns lättillgängliga naturreservat och rekreationsområden inom Västerås gränser som kan kopplas till kanalen och förstärka dess attraktionskraft.

Hallstahammars kommun ser att Borgåsund och dess hamn är en strategiskt viktig knutpunkt för bägge våra kommuner som länkar samman kanalen med Mälaren och erbjuder möjligheter att utveckla båtliv, rekreation och besöksnäring. Ett aktivt och långsiktigt samarbete mellan berörda kommuner är avgörande för att

2025-12-17

tillvarata kanalens potential som turistattraktion. Genom gemensamma satsningar kan Strömsholms kanal bidra till ökad turism, stärkta lokala besöksnäringar och bevarande av dess kulturhistoriska värden, vilket skapar positiva effekter för hela regionen.

Summering

Hallstahammars kommun ser fram emot fortsatt samverkan kring fysisk planering, infrastrukturutveckling och regionala frågor. Vi välkomnar initiativ till gemensam dialog kring gränsnära utvecklingsområden och funktionella samband, inte minst inom skola och utbildning. Hallstahammars kommun ser positivt på ett fördjupat samarbete kring skolfrågor, särskilt i gränsnära områden där upptagningsområden ofta överlappar. Vi ser gärna en strukturerad dialog med Västerås stad kring både långsiktiga behov och gemensamma lösningar, exempelvis kring nya skolor, profilering, elevströmmar och transportlösningar

Kommentar: Västerås noterar att Hallstahammars kommun framför oro över att Kolbäck kan förlora sin betydelse som en viktig nod om den planerade UVEN-sträckningen dras om mellan Dingtuna och Kvicksund. Staden delar uppfattningen om värdet av att säkerställa en robust och långsiktig järnvägsstruktur för regionen. Kommunen bedömer fortsatt att det finns ett värde i att reservera mark för en framtida järnvägsförbindelse mellan Dingtuna och Kvicksund. Detta för att möjliggöra strategiska val i framtiden och säkerställa att områdets funktion som transportnod kan bevaras, samtidigt som alternativa sträckningar kan utredas och utvecklas inom ramen för långsiktig regional planering och infrastrukturutveckling.

Västerås stad ser positivt på möjligheterna till fortsatt dialog och samarbete med våra grannkommuner avseende bland annat skola. Synpunkten har vidarebefordrats till berörda förvaltningar.

3.3.5. KUNGSÖRS KOMMUN

Kungsörs kommun har inte framfört några synpunkter.

3.3.6. SALA KOMMUN

Sala kommun framför synpunkter inom ett antal frågor, där de båda kommunernas intressen påverkar varandra.

2025-12-17

Svartån & Sagån

Sala kommun ser det som positivt att ett tillgängliggörande av Svartån och Sagån för turism och rekreation prioriteras i den nya översiktsplanen och ser fram emot att tillsammans med Västerås arbeta för att stärka befintliga och skapa nya värden.

Utvecklingsområden

På sida 7 beskrivs översiktsplanens fem strategier och den första är att utveckla Västerås till en mer flerkärnig kommun som kopplas samman av starka stråk. Detta kombinerat med att utvecklingsområden pekas ut i kommunens nordligare delar såsom Skultuna, Finnslätten och Tillberga ser Sala kommun som positivt och vi vill lyfta betydelsen av att också skapa starka mellankommunala stråk för en ökad servicenivå för människor som lever utanför huvudtätorten.

Arbetspendling

Sala ser särskild potential att lyfta och arbeta i positiv riktning kring mellankommunala frågor genom möjligheter till utbyte mellan kommunerna, särskilt Västerås norra delar och Salas södra, inom arbete och boende. På sidan 15 under rubriken "För att möjliggöra för framtidens mobilitet" listar Västerås framtidsvisioner och strategier. Sala kommun vill lyfta möjligheten att Västerås här lägger till "Arbetar Västerås tillsammans med sina grannkommuner för att främja arbetspendling ut och in i kommunen".

Järnväg

Sala kommun ser positivt på utpekandet av nya lägen för järnvägsstationer i Tillberga och Finnslätten så länge dessa inte konkurrerar med befintlig station i Ransta. Vi tror att en spridning av järnvägsstationer i alla länets kommuner möjliggör för hållbar utveckling i hela länet.

På sida 52 beskrivs att järnvägsförbindelsen Sala-Oxelösund (UVEN) binder samman Västerås med Uppsala och Linköping. Sala kommun vill lyfta möjligheten att man även lägger till den koppling till Dalabanan och Södra Dalarna som UVEN utgör.

På sidorna 15–16 beskrivs att Västerås, för att möjliggöra för framtidens mobilitet, vill arbeta för ny järnväg mellan Enköping - Uppsala och förbättra tillgängligheten till Uppsala och Arlanda från Västerås. Sala vill trycka på den redan idag goda koppling mellan Västerås-Uppsala som UVEN utgör och lyfta att vi gärna samarbetar med Västerås för att göra sträckan ännu mer effektiv.

2025-12-17

Regional systemanalys

Under kommunikationer på sida 51 står det att regionen arbetar med en regional systemanalys, Sala vill uppmärksamma om att denna är nu godkänd och antogs 2025-04-29.

Kommentar: Kommunen pekar ut järnvägsstationen i Tillberga som en strategisk nod i översiktsplanen. Detta motiveras av att orten är planerad att växa och utvecklas, samt för att underlätta för kommunens invånare att förflytta sig på ett snabbare, tryggare och mer effektivt sätt. Genom att stärka stationens roll som kollektivtrafikpunkt skapas bättre kopplingar både inom kommunen och till regionala och nationella transportstråk, vilket stödjer både vardagsresor och pendling.

3.3.7. STOCKHOLMS STAD

Stockholms stad framför att de uppskattar att Västerås stad är med och bidrar till en stark och konkurrenskraftig Mälardalsregion. Även om Stockholms och Västerås kommuner inte gränsar direkt mot varandra är dagens starka kopplingar mellan städerna viktiga för att skapa synergieffekter för invånare och företag. Det är därför extra välkommet att förslaget på översiktsplan pekar på vikten av en förbättrad järnvägsinfrastruktur för bättre förutsättningar för gods- och persontrafik samt pekar ut ett markreservat för fyrspårskapacitet genom hela Västerås kommun för att kunna binda ihop Stockholm- Västerås-Oslo. Det är glädjande nog ett prioriterat spårprojekt både för Stockholm och Västerås.

Kommentar: Västerås välkomnar att Stockholm stad ser positivt på en kapacitetsförstärkning av Mäljarbanan genom fyrspårskapacitet genom hela Västerås kommun. Detta föranleder inga förändringar i planförslaget.

3.3.8. STRÄNGNÄS KOMMUN

Strängnäs inleder med tankar kring samrådsförslagets digitala uppbyggnad och hur detta tillgängliggör den översiktliga planeringen och underlättar dialog kring komplexa frågor.

Utöver detta framför Strängnäs att mot bakgrund av Västerås centrala roll inom 4M-samarbetet vore det intressant att i den fortsatta processen få ta del av stadens syn på samordningen av infrastruktur, pendelresande och mobilitet inom samarbetsområdet. Kanske skulle exempelvis strukturbilden som tagits fram inom

2025-12-17

samarbetet kunna inkluderas i Översiktsplanen? Alternativt att Strängnäs och Enköping pekats ut i nuvarande strukturbilder? Strängnäs jobbar fortfarande utifrån inriktningen att det på sikt ska kunna gå att resa på 20 minuter mellan respektive kommunhuvudort inom samarbetet, är det en fråga som fortsatt drivs inom Västerås kanske det kan framgå tydligare? Ett förslag är att detta skulle kunna förtydligas i utvecklingsstrategin under rubriken "kollektivtrafiken som ryggrad".

Kommentar: Vi står idag inför olika utmaningar där vi genom samarbete och utvecklad närhet stärker varandra, angränsande kommuner och Östra Mellansverige. Samverkan, över gränser och med gemensam kraft, ökar vår attraktivitet så att vi tillsammans utgör en starkare part i regionen och Sverige/Världsfysiska. Planförslaget har som inriktning att infrastruktur utvecklas med fokus på utveckling mot år 2070. Framtidens mobilitet säkras, yteffektiva person- och godstransporter, inom och mellan städer och landsbygd möjliggörs.

3.3.9. UPPSALA KOMMUN

Uppsala kommun framför att Västerås har liksom Uppsala, en nyckelposition i utvecklingen av norra Mälardalen och utbytet mellan våra kommuner är omfattande, både i termer av arbetsresande och andra kontakter. Förslaget behandlar förtjänstfullt behovet av förstärkta sammanlänknings- och transportsystemen, bland annat ökad kapacitet på Mälärbanan och förbättrad sträckning av järnvägssystemet mot Oslo. Kommunstyrelsen noterar med tillfredsställelse att Västerås avser att fortsätta verka för ny järnväg mellan Uppsala och Enköping (Arosälänken) så att tillgängligheten förbättras både mellan Västerås och Uppsala samt Västerås och Arlanda. I Arlandautredningens slutbetänkande föreslås inget särskilt uppdrag om förnyade utredningar avseende Arosälänken, varför det är fortsatt angeläget att berörda kommuner och regioner och andra intressenter driver frågan i skilda forum.

Kommentar: Västerås välkomnar att Uppsala kommun ser positivt på en kapacitetsförstärkning av Mälärbanan samt utpekande av Arosstråket. Kommunen lyfter vikten av stråket i planhandlingen. Yttrandet föranleder inga förändringar i planförslaget.

2025-12-17

3.3.10. ÖREBRO KOMMUN

Örebro kommun noterar att Västerås i sin utvecklingsinriktning lyfter att staden till år 2070 är en del i ett storregionalt sammanhang med en kraftigt utvidgad bostads-, studie- och arbetsmarknad. Västerås framhåller utvecklingen och kapacitetshöjande åtgärder av bland annat Mäljarbanan och möjligheten med Oslo–Stockholm 2.55 som bidragande till ett storregionalt sammanhang. Dessa åtgärder ligger i linje med Örebro kommuns egna mål om att stärka och effektivisera den regionala kollektivtrafiken, samt förbättra trafikflöden och tillgänglighet i den större regionen.

Örebro ser också positivt på Västerås ambitioner att stärka den biologiska mångfalden genom gröna åtgärder, såsom återvätning av våtmarker. Dessa initiativ ses bidra positivt till både ekosystemtjänster och klimatpåverkan, och harmonierar med Örebros egna miljö- och klimatmål.

Kommentar: Västerås välkomnar att Örebro kommun ser positivt på en kapacitetsförstärkning av Mäljarbanan samt utveckling av stråket Oslo-Stockholm. Kommunen lyfter vikten av stråket i planhandlingen. Yttrandet föranleder inga förändringar i planförslaget.

2025-12-17

3.4. KOMMUNALA NÄMNDER, STYRELSER OCH BOLAG

3.4.1. ARBETSMARKNADSNÄMNDEN

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för ärenden om ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) enligt socialtjänstlagen samt kommunens arbetsmarknadsverksamhet och har ansvaret för att utgöra kommunens arbetslöshetsnämnd enligt lag om arbetslöshetsnämnd. Nämnden företräder även kommunen i Samordningsförbundet Västmanland. Utöver detta har nämnden även ansvar för budget- och skuldrådgivning och dödsbohandläggning samt integrationsenhetens stöd till flyktingar som anvisats till Västerås.

Den omarbetade socialtjänstlagen som trädde i kraft den 1 juli 2025 kommer sannolikt att gälla under många år framåt, kanske så länge som till 2070. Lagen anger att socialtjänsten ska arbeta mer förebyggande och fånga upp behov innan de blivit för stora. Vidare anges att det ska vara lätt för enskilda och familjer att få stöd och hjälp och att verksamheten ska arbeta enligt vetenskap och beprövad erfarenhet. Den nya socialtjänstlagen har även ett tydligare barnrättsperspektiv, samt beskriver att socialtjänsten ska främja jämlika och jämställda levnadsvillkor och inriktas på att enskilda ska leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Samsjuklighetsutredningen förslag om att regionerna ska ta över ansvaret för all behandling mot skadligt bruk och beroende kommer troligen att genomföras inom de närmaste åren. Hur förändringarna kommer att påverka enskilda, och den allmänna samhällsutvecklingen på längre sikt, är svårt att uttala sig om.

Arbetsmarknadsnämnden arbetar framför allt med att tillgodose sociala och ekonomiska behov hos enskilda och familjer som inte kan tillgodoses på annat sätt än genom socialtjänstens stöd. Den långsiktigt önskade utvecklingen av socialtjänstens verksamhet är att förebygga social problematik så att färre ska behöva socialtjänstens mer ingripande insatser i framtiden.

Utifrån arbetsmarknadsnämndens perspektiv bör översiktsplanen i högre utsträckning beakta nya socialtjänstlagen och ta särskild hänsyn till faktorer som kan motverka utanförskap och annan social problematik för att skapa ett hållbart och inkluderande samhälle. Några centrala aspekter att beakta är exempelvis att arbeta för blandade bostadsområden som inkluderar olika typer av bostäder såsom hyresrätter, bostadsrätter, radhus och villor, för att tillgodose olika behov och ekonomiska förutsättningar. Genom att blanda olika boendeformer och socioekonomiska grupper kan segregation undvikas, eller åtminstone minska. Att gator och torg och andra offentliga platser designas för att uppmuntra gemenskap

2025-12-17

och social interaktion är likaså viktigt för att öka minska brottslighet och öka trygghetskänslan.

Ett särskilt avsnitt om barnperspektivet skulle även kunna ingå i översiktsplanen. Det skulle exempelvis kunna beskriva barns perspektiv i planeringen av säkra gång- och cykelvägar, att det finns tillräckligt med lekplatser och gröna områden där barn kan leka och utforska samt att utforma offentliga platser så att de är tillgängliga för barn, inklusive barn med funktionsnedsättningar.

Kommentar:

Översiktsplanen möjliggör för komplettering av bostadsbebyggelse i både Västerås tätort samt i större och mindre landsbygdskärnor. I planeringsinriktningen anges att Västerås kommun strävar efter varierade bostadstyper, boende- och upplåtelseformer. Det framgår också att bostäder och utemiljöer bidrar till ett attraktivt, socialt och miljömässigt bra boende. Vilken typ av bostäder som byggs regleras inte utan den efterföljande planeringen och stadens behov klargör detta. De behov av särskilda boenden som drivs utifrån socialtjänstens uppdrag är inkluderade i planförslagets beskrivning av de behov av samhällsfastigheter som en ökad befolkning medför.

Planförslaget har uppdaterats för att tydligare lyfta fram barnperspektivet och säkerställa att barns behov och förutsättningar beaktas i den långsiktiga utvecklingen av Västerås.

3.4.2. BOSTADS AB MIMER

Det kommunala bostadsbolaget Bostad AB Mimer har inkommit med följande synpunkter på samrådsförslaget.

Bostadsförsörjning och stadsutveckling

Bostads AB Mimer stödjer ambitionen att stärka stadsdels- och landsbygdskärnor samt att prioritera förtätning i kollektivtrafiknära lägen. För att motverka segregation är det avgörande med en variation av upplåtelseformer inom varje utvecklingsområde. Hyresrätten behöver ges förutsättningar att bidra även i attraktiva lägen. Jordbruksmark och rekreativa skogar bör skyddas så långt det är möjligt, och exploatering koncentreras till områden med befintlig infrastruktur.

2025-12-17

Social hållbarhet och samhällsservice

Vi vill betona vikten av att samhällsservice såsom skolor, förskolor och vårdcentraler planeras parallellt med bostadsutvecklingen för att undvika eftersläpning. Trygghetsperspektivet bör genomsyra utformningen av parker, grönstråk och offentliga rum, särskilt för barn och unga. Ett nytt kulturmiljöprogram är välkommet och bör integreras tidigt i planeringen.

Klimatanpassning och resiliens

Bostads AB Mimer stödjer planens ambition att arbeta med naturbaserade lösningar och förebyggande investeringar. Ny bebyggelse bör alltid planeras för de nivåer som länsstyrelsen rekommenderar för översvämningsrisk. Öppna dagvattensystem och åtgärder mot urbana värmeöar bör prioriteras, liksom samarbete kring vattenfrågor i hela avrinningsområdet.

Mobilitet och infrastruktur

En hållbar mobilitet är en förutsättning för en fungerande bostadsförsörjning. Nya bostäder bör koncentreras till kollektivtrafiknära stråk och kompletteras med trygga cykel- och gångnät samt flexibla mobilitetslösningar. En översyn av parkeringsriktlinjerna är en viktig del framöver kopplat både till klimatavtryck men även exploateringsbarhet och fortsatt tillväxt i Västerås. Riktlinjerna borde bli mer flexibla och ge möjligheten till lokala förutsättningar i större omfattning.

Resursanvändning och cirkulär ekonomi

Bostads AB Mimer välkomnar förslagen om återbruk och resurseffektivitet. En gemensam masshanteringsplan och långsiktiga strategier för energi och vatten är viktiga förutsättningar för hållbar stadsutveckling.

Kommentar:

Många av de synpunkter Mimer lämnar går i linje med översiktsplanens strategi om att stärka kärnor och stråk för att få en nära och sammanhållen kommun. Detta ger möjlighet att ha nära till det som behövs för en fungerande vardag.

Översyn av parkeringsriktlinjerna sker kontinuerligt inom kommunen.

Västerås stad tar fram en masshanteringsplan för de massor som uppkommer på kommunal mark. Staden ska samordna projekt för att kunna täcka behov av massor i ett projekt med överblivna massor i ett annat projekt.

Översiktsplanen anger det fortsatt bör utredas kring lagringsytor för massor.

2025-12-17

3.4.3. BYGGNADSNÄMNDEN

Översiktsplanen (ÖP) har en viktig roll som måldokument. Den har också en central funktion i kommunernas arbete att formulera strategier för en långsiktig hållbar utveckling. Den ska ange såväl en långsiktig och övergripande utvecklingsstrategi som grunddragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden. ÖP ska visa hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen ska tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer ska följas. Planen ska också ge vägledning för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

En aktuell översiktsplan med tydliga ställningstaganden ger vägledning och är ett betydelsefullt underlag vid prövning av plan-, lov- och tillståndsärenden, samt förhandsbesked. Även handläggning av tidiga skeden och planbesked underlättas om det finns tydligt stöd i översiktsplanen.

Stadsbyggnadsförvaltningens synpunkter i korthet

Byggnadsnämnden ska i sitt uppdrag enligt 1 kap 1§ Plan- och bygglagen, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktig hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och kommande generationer.

Översiktsplanen är ett viktigt strategiskt dokument som ska vägleda kommunens utveckling under lång tid framöver. Stadsbyggnadsförvaltningens myndighetsbeslut ska vara effektiva, tydliga och rättssäkra, samt öppna för insyn och väl motiverade. Underlaget behöver för detta vara förståeligt, enkel att hänvisa till, samt tydligt. I arbetet med intressenter, allmänhet och exploitörer behöver Stadsbyggnadsförvaltningen enkelt kunna hänvisa till översiktsplanen, vad den betyder och tillåter, samt när den begränsar enskilda intressen. En aktuell, relevant och tydlig översiktsplan är därmed av stor betydelse och Stadsbyggnadsförvaltningen ser positivt på att arbetet med en ny ÖP är i gång. För att planen ska kunna fungera som ett effektivt verktyg i Stadsbyggnadsförvaltningens fortsatta arbete vill vi lyfta följande:

Generella synpunkter på översiktsplanen

Stadsbyggnadsförvaltningen ser positivt på att översiktsplanen följer Boverkets ÖP-modell och presenteras digitalt, vilket ligger i linje med framtida krav.

Stadsbyggnadsförvaltningen efterfrågar en tydligare redovisning av kommunens prioriterade utvecklingsinriktning. Strategiska samband utvecklingsinsatser och

2025-12-17

prioriteringar som är avgörande för den långsiktiga utvecklingen bör framgå tidigt och mer sammanhängande.

ÖP möjliggör olika utvecklingsspår, vilket leder till en otydlig riktning för kommunens framtida utveckling. Avsaknaden av tydliga prioriteringar försvårar förvaltningens fortsatta arbete. Det finns även potentiella målkonflikter, exempelvis mellan exploatering och bevarande av grönstruktur, grön koppling förbi hamnen samt utveckling av verksamhetsmark, där tydligare ställningstagande efterfrågas.

Sambanden behöver stärkas mellan mål för samhällsbyggandet, utvecklingsinriktningen och de strategier samt ställningstaganden som presenteras i olika delar av ÖP. De kan även med fördel få en tydligare koppling till stadsplanering och stadsbyggnad. Den röda tråden genom översiktsplanen behöver bli tydligare.

ÖP innehåller en stor mängd information där beskrivningar, fakta, mål och ställningstaganden blandas vilket gör det otydligt och svårläst. Det behövs en tydligare struktur, med en tydligare koppling mellan förutsättningar, planer och visioner. Gärna med lättförståeliga diagram som tydligt visar nuläge.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att det i samrådsförslaget saknas vägledning för var landskapsbild, utsikter och rekreationsvärden som behöver skyddas utanför detaljplanlagt område. Det vore önskvärt med ett avsnitt som tydligare redogör för vad som är lämplig respektive olämplig lokalisering för ny bostadsbebyggelse. Det efterfrågas kartstöd, som visar vilka områden som bör undvikas, och tydliga lokaliseringsprinciper. Avsaknad av det här gör att förhandsbesked riskerar att prövas utan tillräckligt stöd i planen. Det bör också framgå vad som gäller avseende närhet till service och kollektivtrafik, hur känsliga landskap och markslag ska hanteras samt vilka krav som ställs på anpassning till landskapsbild.

I ÖP finns tydliga förhållningssätt för planering och byggande inom riksintresset Västerås (U24). Stadsbyggnadsförvaltningen efterfrågar tydligare vägledning för gestaltade livsmiljöer även utanför riksintresset, samt en tydligare koppling till Arkitekturprogrammet. I frågor som rör gestaltning efterfrågas att ÖP tar ställning för att det planeras och byggs med en hög ambitionsnivå och kvalitet.

2025-12-17

Stadsbyggnadsförvaltningen efterfrågar förhållningssätt och ställningstaganden för utveckling inom de områden med kulturmiljövärden som pekas ut i hänsynskartan.

Det kan förtydligas hur mellankommunala intressen ska hanteras, exempelvis utveckling av pendeltåg, exploatering i skärgården samt naturvärden.

ÖP behöver tydliggöra barnperspektivet och hur barns behov beaktas i planeringen.

Statistik visar på en växande äldre befolkning. ÖP behöver tydliggöra hur äldres behov beaktas i planeringen och att det finns tillräckligt med boenden och samhällsservice för den här målgruppen.

Avsnittet "Bakgrund, process och fortsatt arbete" beskriver delar som ska tillkomma inför granskning av översiktsplanen. Denna arbetsprocess försvårar Stadsbyggnadsförvaltningens möjlighet att lämna synpunkter, då flera viktiga delar ännu inte är inkluderade.

Samtidigt som samråd om översiktsplanen pågår, är även Program för hållbarhet 2026–2040 på remiss. Inriktningen i Program för hållbarhet 2026–2040 bör få tydligare genomslag i översiktsplanen eftersom översiktsplanen har en central funktion i arbetet att formulera strategier för en långsiktigt hållbar utveckling.

Stadsbyggnadsförvaltningen efterlyser tydlighet i hur ställningstaganden ska förverkligas. För att ställningstaganden ska ge vägledning i efterföljande planering bör det framgå vilken aktör eller vilket verktyg som ansvarar för genomförandet, exempelvis kommunen eller detaljplanering.

Struktur på översiktsplanen och läsbarhet

Det är positivt att en samlad PDF-version finns. Dock finns skillnader mellan kartberättelsen och PDF: en, vilket skapar oklarhet om vilken version som gäller. PDF: en upplevs i vissa delar som mer lättläst, då den är sökbar. Den digitala versionen har stor utvecklingspotential, exempelvis med utfällbara avsnitt, innehållsförteckning och utvecklade kartor.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att kartorna generellt upplevs som svårlästa, både i PDF-versionen och i den digitala kartberättelsen. För att förbättra läsbarheten behövs högre upplösning och möjlighet till större visningsformat. Det

2025-12-17

vore även önskvärt att kunna zooma in mer i den digitala versionen. Även vissa figurer och diagram är svåra att tyda och skulle behöva förbättras i tydlighet och grafisk kvalitet.

Generellt saknas förklarande text till kartorna och diagrammen som finns med. Det kan ibland finnas beskrivet i brödtexten.

Kartorna innehåller mycket information och det hade varit önskvärt att kunna tända/släcka lager för att sortera specifik information även i kartorna i kartberättelsen.

Det finns även önskemål att kartor inte slutar vid kommungräns, t.ex. att angränsande kommuner är nedtonade.

Stadsbyggnadsförvaltningen menar att texten behöver genomgå en klarspråkläsning för att förbättra läsbarheten. Samrådsförslaget till ÖP innehåller upprepningar i både text och rubriker samt komplexa meningar som försvårar förståelsen. Tempus varierar genomgående, vilket gör det svårt för läsaren att avgöra om innehållet beskriver nuläget, utvecklingsförslag eller en långsiktig vision. En mer konsekvent användning av språk och tempus skulle underlätta läsningen och tydliggöra vad som är nuläge respektive framtida intentioner.

Layouten behöver utvecklas för att öka läsbarheten och underlätta orienteringen. En tydlig läshjälp efterfrågas, som visar hur läsaren kan hitta specifik information i översiktsplanen. Eftersom många användare är intresserade av enstaka frågor snarare än hela ÖP, är det viktigt att strukturen stödjer snabb och enkel åtkomst till relevant innehåll.

Till exempel bör rubriker och avsnitt tydligare särskiljas, och varje kapitel kan inledas med en kort sammanfattning för att ge en översikt av innehållet.

Närliggande viktig information som till exempel bakgrund, förutsättningar eller motiv till förslaget bör göras mer lättillgänglig. Fler hänvisningar både inom ÖP och till andra relevanta handlingar vore bra, alternativt utfällbara flikar, det hade även hjälpt till att korta ned text.

Inom avsnitten blandas strategier och ställningstaganden i brödtext och punktlistor. De behöver lyftas fram, tydliggöras och konkretiseras för att kunna ge vägledning i efterföljande arbete.

2025-12-17

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att punktlister bör användas konsekvent och utföras enhetligt genom hela översiktsplanen. Det bör säkerställas att de är välbalanserade och hanteras i tydligare prioritet. Ordningen på punkterna bör ses över, då det i flera fall är oklart om det mest väsentliga lyfts fram först.

Stundtals blandas fakta och beslutad planeringsinriktning med nya visioner, värdeord och ibland argumenterande text. Även allmänna ståndpunkter och väldigt detaljerad information blandas. Det gör att texten inte upplevs utformad som en helhet eller att mycket saknas. Allt bör hålla en jämnare nivå.

Kapitel utvecklingsinriktning

Kapitlet ska visa de stora penseldragen i kommande utveckling av Västerås kommun. Kapitlet innehåller omfattande bakgrundsfakta där övergripande och fördjupade nivåer blandas vilket försvårar identifieringen av tydliga strategier för kommunens övergripande utveckling. Bakgrundsfakta och nulägesbeskrivningar kan med fördel läggas i till exempel utfällbara avsnitt.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att utvecklingsinriktningen bör tydliggöras i en samlad karta där strategiska samband och viktiga prioriteringar visualiseras och lyfts fram. Utvecklingsinriktningen bör ge en snabb bild av den prioriterade utvecklingen i kommunen.

En tydligare koppling från mål till strategi vore önskvärt. Till exempel att målet Nära, tryggt och sammanhållet tydligare beskriver och visualiserar hur stråk och stadsrum ska utformas utifrån närhetsprinciper för att bättre binda ihop områden och platser.

Närhet till målpunkter och bra stadsplanering kan ersätta delar av rörelsebehovet och på så sätt uppnå sammanhållen stad och täcka mobilitetsbehoven.

Samrådsförslaget presenterar en obalans mellan bostäder, samhällsfastigheter och verksamhetsområden där de två sistnämnda tar mer plats. Översiktsplanen tar höjd för 100 000 nya västeråsare i 50 000 nya bostäder. Hur dessa bostäder ska tillkomma och hur det ska ordnas en bra boendemiljö bör beskrivas mycket tydligare.

2025-12-17

Det beskrivs även en utveckling och bostadsbyggande i skärgården, men det saknas beskrivning av vilket behov av samhällsservice som tillkommer och hur utvecklingen ska gå i takt med behov av samhällsservice.

Stadsbyggnadsförvaltningen noterar beskrivning av att samhällsfastigheter ska bidra till liv och ökad trygghet i det offentliga rummet och stärka allas förutsättningar till rörelse och hälsa. För att detta ska kunna ske måste samhällsfastigheter och platser för idrott och föreningsliv prioriteras i kommande planering. Översiktsplanen bör tydligare klargöra detta. Samhällsfastigheter inkluderar i de allra flesta fall också arbetstillfällen vilket inte sammankopplas i översiktsplanen.

Stråk, mötesplatser och entrépunkter bör samlas i en gemensam karta för att ge en mer samlad och överskådlig bild av stadens strukturella samband. Det behöver också motiveras varför vissa platser pekas ut som tyngdpunkter. De olika diagrammen är inte helt samstämmiga vad gäller entrépunkter eller definitioner så som tyngdpunkt för stadsliv/plats för stadsliv. Exempelvis saknas resecentrum som både entrépunkt och stadslivsnod, vilket inte överensstämmer med den planering och utveckling som bedrivits under det senaste decenniet.

Det bör beskrivas hur kopplingar behöver stärkas mellan och inom vissa stråk, så som exempelvis Svartåstråket och Mälarpromenaden. Det blir spretigt när stråken särskiljs från gång- och cykelvägar, dess kopplingar och annan mobilitet.

Stadsbyggnadsförvaltningen menar att det finns målkonflikter i samrådsförslaget till ÖP om vilka transportslag som ska prioriteras vilket skapar osäkerhet i efterföljande planering. En risk med att inte prioritera hållbara transportslag är att det blir svårare att nå uppsatta klimat- och hållbarhetsmål som till exempel Agenda 2030 och Miljömålen samt översiktsplanens mål för samhällsbyggandet.

Till exempel saknas ställningstaganden om gång- och cykel och kollektivtrafiken inom Västerås tätort och till landsbygds kärnorna i avsnitt om framtidens mobilitet. Tillgång till bra, gena och tydliga gång- och cykelvägar tycks även ha fallit bort när det kommer till bra tillgång till arbetsplatser och landsbygd.

Det finns en motsättning mellan översiktsplanens skrivning om att bebyggelse på landsbygden bör lokaliseras så att gång, cykel och kollektivtrafik underlättas samtidigt som kartan visar att stora områden långt från service klassas som låg hänsyn. Det riskerar att vilsleda både sökande och handläggare.

2025-12-17

Stadsbyggnadsförvaltningen efterlyser att innebörden av ”Framtidens mobilitet säkras på E18” utvecklas. Vad får det för ytterligare effekter för staden och planeringen? Uppstår konflikt med bland annat uttalade prioriteringar så som gångstråk, trygga cykelvägar till barns målpunkter, skydd av natur- och kulturvärden? Översiktsplanen bör ta tydligare ställning i denna fråga.

Stadsbyggnadsförvaltningen saknar tydliga strategier/ställningstaganden om att tillföra mer grönska när vi planerar och bygger nytt. Det bör göras tydligare kopplingar mellan strategier för ökad grönska och robusthet och översiktsplanens mål om Robust och grönt.

Det saknas information om planerad (eller bortplanerad) sol- och vindkraft. Stadsbyggnadsförvaltningen får frågor om sådana anläggningar i olika skalor där och önskar stöd i översiktsplanen för att kunna svara korrekt, långsiktigt och likvärdigt. Var är det lämpligt. Var är det inte lämpligt och varför.

För byggandet på landet bör också klargöras tydligare vad ”i anslutning till tätorten” betyder, eftersom förfrågningar om byggande kommer.

Kapitel fördjupning geografiska inriktningar

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att ”Fördjupning av geografiska inriktningar” är otydligt och svårläst och användningen försvåras när den är indelad tematiskt snarare än geografiskt.

Det behövs en geografisk inriktning för innerstaden där många förutsättningar som rör utvecklingen i innerstaden, till exempel riksintresse (U24), mobilitet, stråk, arkitektur behöver hanteras. Alternativt lyftas ut till en separat innerstadsstrategi.

Det saknas beskrivning av konsekvenser för förslag om breddning av infrastruktur som järnväg (fyrspår) och E18. Hur det påverkar omgivande markanvändning, bullerzoner och barriäreffekter.

I översiktsplanen föreslås cirka 10 000 bostäder i city och 9000 bostäder i olika stadsdelar. Stadsbyggnadsförvaltningen anser, med hänsyn till detta, att avsnittet Utveckling av bostadsområden i Västerås tätort inte är tillräckligt omfattande eller tydligt för att kunna ligga till grund för det fortsatta arbetet med att planera det stora antal bostäder som beskrivs. Till exempel nämns inte Mälarpportens

2025-12-17

utvecklingsområde under utredningsområden för mångfunktionell bebyggelse, trots att detta är ett av stadens största stadsutvecklingsprojekt.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att det är positivt att utredningsbehoven i stadsdelskärnornas specifika och olika behov lyfts fram. Detta kompletterar Stadsbyggnadsförvaltningens pågående arbete att analysera nuläget i stadsdelarna. I markanvändningskartan redovisas till exempel behov av gruppbestäder och äldreboenden men det skulle behöva förtydligas hur olika behov ser ut för respektive stadsdel.

Beskrivningen av nuläge, kvaliteter och utveckling för Västerås landsbygd och skärgård varierar kraftigt i omfattning. I Tillberga är kartmaterialet detaljerat och pekar ut flera utvecklingsområden, men det saknas motsvarande stöd i texten. Gäddeholm däremot är väl beskrivet i text men har inte samma detaljeringsgrad i kartmaterialet. Denna ojämnhet försvårar jämförelser och kan påverka förutsättningarna för en likvärdig planering.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att det saknas beskrivning av skillnaden mellan de orter som är utpekade som landsbygdskärnor och övriga samt hur ortsspecifika behov ska hanteras. Det framgår att alla orter inte förväntas få likvärdig utveckling men det saknas stöd för det fortsatta arbetet vad som ska prioriteras i vilka orter. Problem som inte beskrivs är hur man planerar att hantera brist på platser i skola, trafik och utveckling av ortscentrum.

Infrastrukturen i och inom Tillberga behöver utvecklas med tanke på den föreslagna bebyggelseutvecklingen.

Jordbruksmark beskrivs som en betydande resurs som ska värderas högt för kommunens självförsörjningsgrad, vilket Stadsbyggnadsförvaltningen ser positivt på ur ett hållbarhetsperspektiv. Dock anges att bostadsförsörjning är ett "väsentligt samhällsintresse" som motiverar bebyggelse på jordbruksmark; Vilket Stadsbyggnadsförvaltningen ser som problematiskt då ianspråktagen jordbruksmark inte kan återskapas. Här önskas ett tydligare ställningstagande för viken jordbruksmark som ska kunna tas i anspråk och till vilka motiv. Förslagsvis definiera begreppet "väsentligt samhällsintresse" bättre. Detta gäller även andra naturresurser där Stadsbyggnadsförvaltningen saknar ställningstagande till exempelvis skogsmark och grundvatten. Bebyggelse på dessa naturresurser bör endast tillåtas om det inte finns andra alternativ och behovet är mycket starkt.

2025-12-17

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att det saknas kartläggning eller prioritering av jordbruksmarkens produktionsvärde och det finns ett stort behov av ny inventering av jordbruksmark. På senare år har frågan blivit mer aktuell och nuvarande underlag är från 1970-talet, vilket gör att bedömningar ibland ifrågasätts.

Bostadsbyggande på den varierade landsbygden saknar ställningstaganden som kan ge tillräckligt stöd för förfrågningar om "byar på landet" som hanteras i förhandsbesked och detaljplan. Till exempel beskrivs att "Ny bostadsbebyggelse bör gärna lokaliseras så att invånarnas förutsättningar att åka kollektivt eller gå och cykla underlättas. Närhet till nödvändig infrastruktur och tillgång till samhällsservice är att föredra.". Stadsbyggnadsförvaltningen ser positivt på att bebyggelse på landsbygden får sådan lokalisering, men "bör gärna" och "är att föredra" kan få stora samhällsekonomiska kostnader för utbyggnad av ovan nämnd infrastruktur. Det behöver klargöras vilken inriktning staden planerar att tillåta och avslå förfrågningar om bebyggelse på landsbygden. Var dessa byar ska placeras och utifrån vilka principer bör beskrivas, ett tydligare helhetsgrepp efterfrågas.

Stadsbyggnadsförvaltningen skriver att zonkartan om bostadsbyggande på den varierade landsbygden saknar tydliga förklaringar. Det framgår inte vad låg, medel eller hög hänsyn innebär i praktiken. För att den ska kunna användas i prövning behöver det redovisas vilka hänsyn som ligger bakom, vilka underlag som använts och vad som gäller inom respektive zon. Zonerna bör namnsättas mer neutralt, till exempel zon 1, 2 och 3, och kartan bör kompletteras med ortnamn, vägar och andra orienteringspunkter. Illustrationerna i samma avsnitt, där det anges att 4–5 grupper med 4–5 hus kan prövas med förhandsbesked, är särskilt problematiska. Det ger intryck av att sådan bebyggelse är möjlig oavsett platsens förutsättningar. Texten bör tas bort. Det är viktigare att tydliggöra utifrån vilka principer ny bebyggelse kan godtas, och när det i stället krävs detaljplan.

Sidorna om LIS-områden innehåller mycket information om lagstiftningen. Önskvärt är ÖP pekar ut eventuella LIS-områden och vad det kan få för konsekvenser. Det har inte varit möjligt att ge synpunkter på dessa då det ska redovisas först till granskningsskedet.

Kapitel förhållanden av väsentlig betydelse för planeringen/Riksintressen, miljö kvalitetsnormer, risker och andra hänsyn

2025-12-17

Stadsbyggnadsförvaltningen framför att det är en ojämn beskrivning av vissa förhållanden och riksintressen. Störst skillnad tycks det vara mellan mjuka värden (så som kulturmiljö, naturvärden och friluftsliv) och hårda värden (så som trafik och transporter och miljö kvalitetsnormer som luftkvalitet). Riksintressena och dess beskrivningar och förarbeten bör hanteras mer lika och sammantaget bättre respekteras. Det behöver förtydligas varför man gör skillnad mellan U24 och övriga riksintresseområden, och vilka generella principer som gäller. Utan detta blir det svårt att förstå hur förändringar ska hanteras på ett likvärdigt sätt.

Riksintresset Västerås (U24) är spretigt och motsägelsefullt. Flera av argumenten går emot tidigare skrivelser i ÖP om kulturmiljöers värde. Önskvärt vore en planering som arbetar med det tidigare beskrivna och utgår från denna.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att ÖP bör ta ställning till och faktiskt peka ut de ytor som beskrivs i avsnittet samt förtydliga hur klimatrelaterade risker ska hanteras för att bidra till att nå målen om ett robust Västerås.

Konsekvenser och miljökonsekvensbeskrivning

Bedömningarna av miljöaspekterna i miljökonsekvensbeskrivningen är kortfattade och man skriver övergripande om planförslaget, det kopplas inte till konkreta förslag i översiktsplanen. Eftersom bedömningen av nollalternativet inte beskrivs är det svårt att förstå vad bedömningarna baseras på och följa med i resonemanget. Det saknas även beskrivning om det finns några befintliga miljöproblem som är relevanta för planen.

Under "1.1.1 Vägval under framtagandet av planförslaget" skriver man att man har analyserat och utvärderat olika bebyggelsestrukturer, men man beskriver inte hur de andra alternativen såg ut, vilka konsekvenser de fick, eller varför och hur man kom fram till att välja bort dem.

Stadsbyggnadsförvaltningen skriver om avsnittet "Alternativ i konsekvensbedömningen". Där beskrivs först planförslaget och sen nollalternativet. I beskrivningen av planförslaget saknas beskrivning av mark- och vattenanvändningen. För nollalternativet saknas beskrivning av alternativet i sig, utan att jämföras mot planförslaget. Det behövs för att förstå vad hur jämförelsen görs, särskilt då nuvarande ÖP delvis är genomförd. Till exempel hade det varit intressant att veta hur mycket av nuvarande ÖP som är genomförd när samrådsförslaget skriver: 50 000 nya bostäder i planförslaget jämfört med 40 000 i nollalternativet.

2025-12-17

Den strategiska miljöbedömningen anger att ÖP bidrar övervägande negativt till att uppfylla miljömålen om rent vatten och sanitet för alla samt ekosystem och biologisk mångfald. Trots det anges i den samlade bedömningen att ÖP ska kunna medföra positiva konsekvenser för hållbar utveckling jämfört med nollalternativet.

ÖP riskerar att inte uppfylla globala målen för hållbar utveckling Rent vatten och sanitet och Ekosystem och biologisk mångfald. ÖP hänvisar till att detta ska säkerställas i kommande planeringsarbete. Det försvårar Stadsbyggnadsförvaltningens möjligheter att uppnå målen när det inte tas om hand i ÖP.

Delar som ännu inte är inkluderade i förslaget saknas även i bedömningen av miljökonsekvenser. Det är viktigt att de tas med till nästa skede av översiktsplaneprocessen.

Stöd för efterföljande arbete på Stadsbyggnadsförvaltningen

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att förtydliganden behövs i avsnittet "fortsatt arbete" syftar till fortsatt arbete inom översiktsplanen, eller om det är ett fristående efterföljande arbete.

Flera delar i det som tas upp under kapitel 1 Genomförande bör arbetas in och tydliggöras i översiktsplanen för att säkerställa den önskade utvecklingen av kommunen. Istället för att enbart räkna upp vad som behöver säkerställas, bör planen visa hur detta konkret ska ske och ge vägledning för efterföljande planering. Det handlar exempelvis om att säkerställa förutsättningar för hållbar mobilitet, en nära och sammanhållen kommun, barnperspektivet, samt tillgång till mark och samhällsfastigheter.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att samrådsförslaget till ÖP ger i många delar ett bra ramverk för fortsatt detaljplanering, men många ställningstaganden är för generella för att ge konkret vägledning. Det gäller särskilt i frågor om markanvändningskonflikter, exempelvis mellan bostäder och verksamheter, där tydligare prioriteringar behövs. Även prioritering av transportslag, mobilitet, bevarande samt utveckling av grönska behöver tydligare ställningstaganden.

2025-12-17

I nuläget finns flera pågående detaljplaner, planprogram och liknande arbete som inväntar dessa ställningstaganden, men ställningstaganden och utvecklingsinriktning för dessa projekt saknas i översiktsplanen.

I den gällande översiktsplanen finns 13 strategier för en hållbar utveckling att förhålla sig till. Motsvarande strategier i den nya översiktsplanen är inte lika tydliga. Därför bör detta ses över generellt för att underlätta i kommande detaljplanering. Bland annat behöver strategierna på sidan 7 i PDF-filen konkretiseras mer för att ge vägledning.

Arkitekturprogrammet omnämns inte i översiktsplanen och bör tas in.

Kommentar: Till granskningsversionen har planförslaget kompletterats med tydligare beskrivningar om de nya bostadsområden som ska tillkomma. Liksom beskrivningen av utvecklingen av skärgården till viss del har utvecklats medan vissa delar istället kommer hanteras i det kommande arbetet med en genomförandestrategi. Planen har även kompletterats med de behov av samhällsservice som en ökad, och åldrande, befolkning medför.

Äldres behov av bostäder hanteras inom bostadsförsörjningsarbetet, dels på strategisk nivå, dels inom äldrenämndens lokalbehovsplaner. I översiktsplanen finns mark för mångfunktionell bebyggelse, det kan omfatta såväl bostäder som samhällsfastigheter.

I den efterföljande planeringen kan exempelvis stadsdelsanalyser behövas för att klargöra stadsdelkärnornas specifika behov ytterligare.

Planförslaget har uppdaterats för att tydligare lyfta fram barnperspektivet och säkerställa att barns behov och förutsättningar beaktas i den långsiktiga utvecklingen av Västerås.

Översiktsplanens ställningstagande kring byggande på den varierade landsbygden och i landsbygdkärnorna samt den framtagna kommuntäckande landskapsanalysen ska vara vägledande vid prövning av förhandsbesked och bygglov. Granskningshandlingen har också kompletterats med ett kartsikt i mark- och vattenanvändningskartan som anger var livsmedelsförsörjning är prioriterad markanvändning.

De strategier som presenteras (i den blå rutan) för grönblå infrastruktur bedöms omfatta tillräckliga riktlinjer för tillförande av ny grönska i samband med

2025-12-17

nybyggnation. Åtgärder för att göra Svartån mer tillgänglig som rekreationsstråk är redan utpekade i översiktsplanen genom angivna stråk. Dessa kan utgöra underlag för eventuella framtida markförvärv. Ingen ytterligare komplettering bedöms behövas i planhandlingen.

De stråk som pekas ut i Västerås city är huvudsakligen gångtrafik. Syftet är att ge ett tydligt stöd för att skapa ett sammanhängande, tryggt och attraktivt gångnät i de mest centrala stadsdelarna.

Cyklennätet har kompletterats med flera viktiga huvudstråk som är betydelsefulla för både vardagsresande och kopplingar till arbetsplatser och rekreationsområden. Vissa cykelstråk har osäker sträckning men pekas ändå ut i mark- och vattenanvändningskartan. I det fortsatta arbetet behöver fortsatta utredningar genomföras.

Prioriteringen av transportslag är gjord där planeringsförutsättningarna idag medger detta och där det redan finns tillräckligt underlag för att ta ställning i översiktsplanen. På sträckor där en tydlig prioritering ännu inte kan göras kommer frågan istället att behöva hanteras i kommande planeringsskeden, exempelvis i trafikstrategier, fördjupningar och detaljplanering. Dessa beslut kommer då att utgå från de styrdokument och mål som finns, bland annat om effektiv mobilitet, klimat, trafiksäkerhet och tillgänglighet.

Genom att peka ut sträckor för "framtidens mobilitet" säkerställs utrymme för ett flexibelt nyttjande av marken. Detta är viktigt för att kunna möta framtida krav på framkomlighet och nyttjande av gaturummet i takt med att tekniken utvecklas – exempelvis elektrifiering, delade fordon, automatisering eller nya kollektivtrafiklösningar. Utpekandet innebär inte att en specifik lösning förutsätts redan nu, utan att kommunen reserverar de ytor som kan behövas för att klara framtida transportbehov och undvika att långsiktigt viktiga funktioner blockeras av annan markanvändning.

Ingen ytterligare åtgärd föreslås gällande kompensationsåtgärder. Hänvisning görs till sidan 46 avseende återskapande och återställande, inklusive arbete med återvätning och tillämpning av balanseringsprincipen. Detta tas med som ett medskick i den fortsatta planeringen av kompensationsåtgärder.

De generella beskrivningarna liksom riktlinjer för hantering av alla riksintressen ses över. Riksintresse U24 omfattar stadsmiljö som, innehåller flera riksintressanta

2025-12-17

uttryck som ska skyddas. Det är ett mer komplext riksintresse som speglar historiska berättelser från medeltiden till modernismen. Staden präglas dessutom av ett högre förändringstryck än vad landsbygden gör, vilket ställer andra krav på avvägningar mellan bevarande och utveckling. De övriga riksintressena är belägna i områden med lägre exploateringstryck och avser oftare färre kulturhistoriska uttryck såsom ex) herrgårdslandskap eller fornlämningslandskap m.fl.

Kommunen har hittills valt att inte reservera mark för energiproduktion utan att pröva lämplighet för produktionsanläggningar från fall till fall. Som stöd för bedömning av olika slags åtgärder på landsbygden finns bland annat en landskapsanalys.

Till granskningen har den digitala mark- och vattenanvändningskartan utvecklats för en förbättrad läsbarhet. Alla objekt i kartan har nu beskrivningar. I samma karta finns även Utvecklingsinriktningen liksom Hänsynskartan för att möjliggöra att de olika lagren ska kunna tändas tillsammans.

Den strategiska miljöbedömningen har kompletterats till granskningen med tydligare beskrivning av skillnaderna mellan nollalternativ och planförslaget. Granskningshandlingen innehåller något fördjupade resonemang och tydligare koppling till konkreta förslag jämfört med samrådsversionen. Bedömningen av miljöaspekterna har uppdaterats men bedömningarna att planförslaget medför en liten negativ påverkan på miljöaspekterna Natur och Vatten kvarstår dock då all exploatering på tidigare ej ianspråktagen mark per definition medför en negativ påverkan. Men då det är många fler miljöaspekter som bedöms (och bedömningarna är gjorda gentemot ett nollalternativ och inte mot ett stopp för utveckling) bedöms ändå den sammantagna effekten kunna bli positiv, i det fall planförslaget genomförs i enlighet med strategier och riktlinjer.

3.4.4. FASTIGHETSNÄMNDEN

Grönytor

Fastighetensnämnden framför att närhet och tillgång till parker, grönytor och stadsdelskoger är särskilt viktigt för samhällsservice riktad till barn och äldre. Grönkan i staden är viktig både som mötesplats och ur klimatsynpunkt, och kan även fungera som mindre spridningskorridorer för biologisk mångfald. Flera undersökningar visar att västeråsarna efterfrågar mer grönska. Utveckling av befintliga parker lyfts i punkt 2 på sidan 13 och den gröna ringen i punkt 3 är en

2025-12-17

viktig del i sammanhanget. För att säkerställa god tillgång till grönytor kan fler mindre parker, så kallade fickparker, behöva skapas.

Säkerhet

På sidan 10, under rubriken Samhällsservice utifrån placeringsmässig höjd, föreslår Fastighetsnämnden ett tillägg: Säkerställ att samhällsfastigheter placeras på ett sådant sätt så att principer för situationellt brottsförebyggande uppfylls, exempelvis förutsättningar för god social kontroll mot skolgårdar även utanför skoltid.

Fastighetsnämnden skriver att på sidan 24 i samrådsförslaget, under Ny årsring för bebyggelse, föreslås att kravet på attraktiva byggnader även ska gälla under dygnets alla timmar. (Under punkten gestaltning av byggnader.)

På sidan 29, i avsnittet om varutunneln, föreslås tillägg om att tunneln bör kunna fungera som möjliggörare inom det civila försvaret.

På sidan 32, i stycket om befintliga parker och utveckling av parker. Där föreslås ett tillägg om att parker där förutsättningar finns kan utformas för att möjliggöra olika typer av aktiviteter och aktivering.

På sidan 34, under Ställningstaganden för de större kärnorna, föreslås tillägg om att ytor ska planeras enligt principer för situationellt brottsförebyggande, exempelvis genom social kontroll, tydlighet och gestaltning.

På sidan 44, i avsnittet om utredningsområde för flygplatsen, föreslås tillägg om att beakta flygplatsens betydelse som beredskapsflygplats för Sveriges försvar.

Mark

Fastighetsnämnden vill uppmärksamma om att det finns en risk för framtida brist på mark för skolor och förskolor i centrala delar av staden samt i vissa stadsdelskärnor, om bostadsutbyggnaden fortsätter i den omfattning som föreslås i översiktsplanen. Redan idag är det utmanande att hitta lämpliga tomter, och skolor kräver stora ytor. Därför bör skolor och samhällsfastigheter planeras med möjlighet till framtida utbyggnad i angränsande stadsdelar. För centrala stadsdelar behövs ett förtydligande kring planeringen av samhällsfastigheter.

Det råder även otydlighet kring markanvisningar, markreservationsprinciper och om tillräcklig mark finns i föreslagna utvecklingsområden.

2025-12-17

Barn

Barnkonventionen som lag kan lyftas fram i ÖP.

Begrepp

Fastighetsnämnden konstaterar att begreppet service kan tolkas olika – som offentlig service (skolor, förskolor) eller kommersiell service (handel, restauranger). Användningen av samhällsfastigheter, samhällsservice, service och lokalförsörjning bör ses över och tydliggöras. Ett förtydligande av begrepp eller begreppsordlista föreslås läggas till.

Pågående arbete med översiktsplanen

Lokalförsörjningen samarbetar med översiktsplaneringsgruppen för att se över framtida behov av samhällsfastigheter. Genom att integrera uppgifter om antal, storlek och placering i översiktsplanen reserveras nödvändig mark för en långsiktig och hållbar samhällsplanering, vilket motverkar markbrist och möjliggör effektivt genomförande av framtida byggprojekt. Integreringen av behov för samhällsfastigheter i översiktsplanen bidrar till en långsiktig markanvändningsstrategi. Översiktsplanen kommer att kompletteras med detta arbete och ingå i nästa granskning som sker innan antagande.

Kommentar:

Planförslaget kompletteras med en ny skrivning som tydliggör att varutunneln kan utgöra en del av den civila försvarsstrukturen.

Till granskningsversionen har planen kompletterats med de behov av samhällsservice som en ökad befolkning medför. Översiktsplanen möjliggör yta/påvisar behov som därefter behöver tas omhand i efterföljande planering. En växande stad kan ibland också medföra krav på omvandling av redan befintliga byggnader för att behoven av samhällsservice i bostadsnära läge ska kunna uppfyllas. Detta gäller främst i den centrala staden och i stadsdelarna. Det är mycket viktigt att redan planlagda ytor för samhällsfastigheter (i dp och eller i fördjupade detaljplaner) inte bebyggs för andra ändamål för att tillgodose andra behov på kort sikt.

Planförslaget har uppdaterats för att tydligare lyfta fram barnperspektivet och säkerställa att barns behov och förutsättningar beaktas i den långsiktiga utvecklingen av Västerås.

Flygplatsens betydelse som beredskapsflygplats är förtydligad.

2025-12-17

3.4.5. FÖRSKOLENÄMNDEN OCH GRUNDSKOLENÄMNDEN

Nämnderna har lämnat varsitt yttrande med samma lydelse, men med förskolor respektive grundskolor som fokus.

Begrepp

Skolnämnderna konstaterar att olika begrepp används genom dokumentet och det är inte helt tydligt vad som avses, exempelvis samhällsfastighet, samhällsservice, service och liknande ord. Användningen av dessa kan behöva ses över och eventuellt kan en ordförklaring läggas in. Orden kan tolkas olika, exempelvis som offentlig service (förskolor, grundskolor, vård-och omsorg, idrottsanläggning), eller som handel, restauranger, bensinstation, med mera.

Samhällsfastigheter

Behov av samhällsfastigheter (offentlig service) bör tydliggöras ytterligare i översiktsplanen. Uppskattat behov av förskolor och grundskolor som behövs för att täcka behovet av 100 000 nya invånare (samt markbehovet) behöver tydliggöras på samma sätt som man uppskattat antal bostäder och arbetstillfällen. Det kan exempelvis göras med nyckeltal.

För stadsutvecklingsområden beskrivs bostäder och arbetstillfällen, men inte tydligt hur behovet av förskola ska tillgodoses. Förskolor och grundskolor kräver stora ytor. I förslaget till översiktsplan finns en risk att det inte kommer att finnas tillräckligt med mark för förskolor framför allt i de centrala delarna samt i vissa stadsdelar och stadsdelskärnor, då antalet bostäder och invånare ökar. I det nuvarande förslaget till översiktsplan saknas resonemang om förskolor i de centrala delarna. Redan idag finns utmaningar att hitta lämpliga ytor i dessa områden. Genom att peka ut och reservera rätt och tillräckligt stora markytor för samhällsfastigheter/förskolor/grundskolor, kan framtida markbrist undvikas. På det viset säkerställs att viktiga samhällsfunktioner har de resurser de behöver på strategiskt rätt plats för att tillgodose invånarnas behov. Det minskar risken för att de tas i anspråk för andra ändamål utan noggrann analys.

Skolnämnderna påpekar att det är viktigt att tillkommande bebyggelse, byggs färdigt enligt de intentioner som finns i planerna (fördjupade översiktsplaner, planprogram, detaljplaner). Förskolor och grundskolor planeras och byggs för att tillgodose det behov som antalet bostäder i planerna beräknas generera. Om området sedan inte byggs klart, kan det leda till att staden har förskolor och grundskolor som inte nyttjas fullt ut, vilket blir olönsamt för staden.

2025-12-17

Närhet och tillgång till park, grönytor och stadsdelsskogar är viktig för den offentliga service som riktar sig till barn och unga och bör analyseras närmare. Grönområden är viktiga ur ett generellt folkhälsoperspektiv, för att bidra till rörelse och avkoppling. Miljöperspektiv och global uppvärmning är också viktiga aspekter i fråga om grönområden.

Barnkonventionen och dess betydelse som lag som lag behöver lyftas fram. Barnkonsekvensanalys av översiktsplanen behöver tas fram innan beslut om antagande.

Kommentar: *Till granskningsversionen har planen kompletterats med de behov av samhällsservice som en ökad befolkning medför. Översiktsplanen möjliggör yta/påvisar behov som därefter behöver tas omhand i efterföljande planering. En växande stad kan ibland också medföra krav på omvandling av redan befintliga byggnader för att behoven av samhällsservice i bostadsnära läge ska kunna uppfyllas. Detta gäller främst i den centrala staden och i stadsdelarna. Det är mycket viktigt att redan planlagda ytor för samhällsfastigheter (i detaljplan och eller i fördjupade detaljplaner) inte bebyggs för andra ändamål för att tillgodose andra behov på kort sikt.*

Planförslaget har uppdaterats för att tydligare lyfta fram barnperspektivet och säkerställa att barns behov och förutsättningar beaktas i den långsiktiga utvecklingen av Västerås.

3.4.6. KULTURNÄMNDEN

Kulturnämnden inleder med att hänvisa till stadens förslag för Program för hållbarhet, där kulturell välfärd i samhällsutvecklingssammanhang lyfts fram. De vill skicka med följande inspel till samhällsplaneringen:

Kulturverksamheter, såsom kulturskola, bibliotek, kulturhus, museer och mötesplatser för civilsamhället integreras i både befintliga och nya samhällsfastigheter och spelar därigenom en avgörande roll i att forma trygga, attraktiva och levande stadsmiljöer.

Kulturnämnden föreslår att mark reserveras i stadsdelscentrum, på landsbygden samt i anslutning till nya bostadsområden

Lokaliseringen utformats för att främja integration, tillgänglighet och trygghet i city, stadsdelar, serviceorter och på landsbygd

2025-12-17

En bärande princip i samhällsfastighetsstrategin är samlokalisering. Kulturlokaler med verksamhet som bibliotek, kulturskola och mötesplats för civilsamhället kan med fördel kombineras med andra funktioner, såsom skolor, idrottsanläggningar eller fritidsverksamheter, för att:

- effektivisera lokalutnyttjandet
- skapa flexibla och multifunktionella miljöer
- möjliggöra möten mellan olika grupper i samhället

En medveten och långsiktig planering av kulturlokaler inom ramen för samhällsfastigheter är därför avgörande för att uppnå en jämlik, dynamisk och resilient kommun. Genom god lokalisering, samverkan och flexibilitet säkerställs att kulturen är tillgänglig för alla – varje dag och överallt, i hela Västerås.

Kulturnämnden kommenterar även kartportalen, med efterlysning av förbättring av kartlagrens läsbarhet som de anser behöver bli mer informativa och konkreta. Det finns en avsaknad av text som anger inriktningen och kartorna är svårnavigerade och svårlästa, vilket är bekymmersamt då detta är ett väsentligt dokument för kommande stadsutveckling och planering.

Synpunkter kapitel 1

Kulturnämnden vill föreslå att sidan 15 kompletteras med kultur under punkten "Tillgång till grönområden...". Detta då kulturella aktiviteter, även utomhus, är en viktig del i nyttjandet av grönområdena för att skapa trygghet och levandegöra staden.

Kulturförvaltningen vill göra medskick angående de föreslagna stråken. Sid 26-28: Under rubriken "Tryggt stadsliv och trygga stråk" anser förvaltningen att stråken har en för stark definierad identitet och funktion. Om stråket designas för en väldigt specifik målgrupp (barnfamiljer, kvällsaktiviteter) kan det bli livlöst vid andra tider på dygnet eller när målgruppen förändras. Detta kan leda till "döda zoner" och försämra stadens sociala och ekonomiska hållbarhet.

Dessa tematiska stråk kan även signalera att de är "till för" vissa grupper, vilket kan skapa oönskade sociala barriärer. Specifika statsstråk kan därmed "cementera" en viss användning som inte är framtidssäker. För att undvika att de blir hinder bör planeringen bygga in flexibilitet, möjliggöra blandade funktioner och undvika överdrivet specialiserad gestaltning och ekonomiska satsningar som sedan blir dyrkröpta att förändra.

2025-12-17

Det i underlaget föreslagna Kulturstråket är ej heller relevant om man med detta stråk vill inkludera befintliga kulturinstitutioner, den offentliga konsten samt den modernistiska arkitekturen som är en väsentlig del av riksintresset. Detta stråk bör ej heller isoleras eller ses som enskilt utan del av ett sammanhållet city där kultur bidrar till att skapa stadens unika identitet med mötesplatser för såväl alla stadens invånare som besökare. Vilket i sin tur gynnar butiker, kaféer och restauranger. Denna koncentration av kulturverksamheterna i de centrala delarna bör vidare beaktas vid eventuell ny centrumbildning, såsom förflyttning och nyetablering av stadskärna och centrum samt vid stadsdelsutveckling och etablering på serviceorter.

Kulturförvaltningen föreslår komplettering på sidan 34: under punkten "Det offentliga rummet" gör en korrigerande av texten till följande: "Det offentliga rummet berikas med konst och kulturella aktiviteter och uttryck."

Sid 37: önskar förvaltningen ett tillägg under punktlista för Genomförande Säkerställ den kulturella infrastrukturen i samhällsbyggandet för fortsatt tillgång till kultur i city, stadsdelar och på landsbygd.

Sid 46: Under avsnittet Grönt och blått saknar förvaltningen Björnö som även det är en ö i stadens skärgård. Förvaltningen önskar därmed följande tillägg: "Naturreservatet Björnön är Västeråsarnas huvudsakliga rekreationsområde. I samverkan inom KIFF finns en ambition att skapa en ny mötesplats i Björnöns friluftsområde med multifunktion, för såväl friluft-, idrotts som kulturaktiviteter och där även kulturmiljön bidrar till en starkt identitet och robusthet."

Kulturförvaltningen önskar också följande tillägg. "Vågholmarna tillgängliggör skärgården med utblick över öarna i Mälaren och är också platser för rekreation, konst och kultur, vilket synliggör Västerås som Mälarstaden, även för besökare sjövägen."

Bibliotek, kulturskola och mötesplatser

Sidan 9–10: Justering och tillägg: biblioteken fungerar som informationspunkter. En informationspunkt är en fysisk plats där invånaren kan få information vid kris, krig eller annan extraordinär händelse och bör finnas nära invånaren, i såväl stadsdelar som landsbygdskärnor.

2025-12-17

Sid 10: Samhällsservice utifrån placeringsmässig höjd. Tillägg av biblioteket som informationspunkt.

Sid 22: Kartskiss. Bygg ut och/eller utveckla bibliotek och kulturskola samt mötesplatser i samtliga stadsdelskärnor (s. 22, karts-kiss: stadsdelskärnor med 15 min gång) samt skapa möjlighet för kultur/samskapande/möten mellan människor i samtliga tyngdpunkter för stadsliv (s.26, karts-kiss).

Kulturmiljö

Kulturförvaltningen anser att det är önskvärt att kulturmiljön i Västerås på ett tydligare sätt lyfts fram som en positiv resurs för Västerås utveckling, jämförbart med "stärk det gröna och blå". Likaså bör översiktsplanen tydligare redovisa och synliggöra att kulturmiljö bidrar till alla tre hållbarhetsdimensionerna: social, ekonomisk och ekologisk.

Eftersom kulturmiljön är ett av de allmänna intressena i flera lagstiftningar så bör nuvarande översiktsplan tydligare redovisa vilka kommunens kulturmiljöer är och ange generella förhållningssätt för hur kommunen avser att tillvarata kulturmiljövärden som stöd i samhällsbyggnadsprocessen.

I Västerås finns många olika kulturmiljöer. För närvarande finns dessa endast redovisade i hänsynskartan. I hänsynskartan finns fornlämningar, byggnadsminnen, kyrkor, riksintresseområden för kulturmiljövård, kommunens hänsynsområden för kulturmiljö och de kunskapsunderlag och äldre program som redovisar utpekade bebyggelsemiljöer i tätorten och serviceorterna.

Dessa kartlagers läsbarhet behöver förbättras och bli mer informativa. Delar av detta kan samordnas med det pågående kulturmiljöprogramarbetet eftersom kartlagren behöver stämma överens.

Om plan- och bygglagen kommer att ändras under hösten 2025 så blir det troligen ökade krav på kommunens översiktsplan att redovisa sina kulturmiljöer på en mer detaljerad nivå och hur kommunen avser att ta hand om dem i samhällsbyggnadsprocessen.

Kulturförvaltningen noterar att i förra översiktsplanen fanns ett avsnitt under kapitlet allmänna intressen som samlat redovisade kulturmiljön, de kulturmiljöunderlag som gäller som planeringsunderlag och övergripande riktlinjer för omhändertagande av kulturmiljöerna. Det skulle vara till fördel för nuvarande

2025-12-17

översiktsplans tydlighet att ha ett sådant samlat avsnitt (jfr också nuvarande riksintressekapitel).

Under avsnittet fortsatta utredningar stödjer översiktsplanen ett framtagande av nya kunskapsunderlag för kulturmiljö. Det kommer krävas för att tillgodose det allmänna intresset kulturmiljö men är också en viktig fråga för samhällsbyggnadsprocessens möjlighet att uppfylla lagkrav och politiska mål. Det är därför viktigt att planen tydligt stödjer framtagandet av nya kunskapsunderlag för kulturmiljön och att det får en tydlig koppling till samhällsbyggnadsprocessen.

Några andra generella medskick kopplat till kulturmiljö som översiktsplanen skulle kunna kompletteras med är:

En översyn av utvecklingskartans olika skikt bör göras eftersom det saknas skrivningar om hänsyn till kulturmiljön (kommenteras inte enskilt i detta yttrande).

Besöksmålsdraget bör ses över så att Badelundaåsen och Anundshögsområdet blir ett sammanhängande område som markeras som ett besöksmål med grund i kulturmiljön. Vikten av kunskap om kulturmiljön i tidiga skeden i samhällsbyggnadsprocessen bör lyftas fram i översiktsplanen.

Kommunens utpekade kulturmiljöer utanför detaljplanelagt område, såsom äldre sockencentrum, historiska gårdar och byar med mera saknar skydd från rivning. Utanför planlagt område krävs oftast inte rivningslov. Översiktsplanen bör peka på den bristen och lyfta behovet att skydda landsbygdens historiska kulturmiljöer genom t ex områdesbestämmelser och att landsbygdsprogrammet för Västerås bör uppdateras.

Riksantikvarieämbetet, den nationella myndigheten, har undersökt att under 2022 beviljades 84% av alla rivningslov i landet. Det är dock oklart hur många av dessa som var utpekade kulturmiljöer. Översiktsplanen bör kommentera rivning av kulturhistorisk bebyggelse eftersom det på sikt kan leda till en kumulativ skada på kulturmiljön. Att förespråka att byggnader kan nyttjas för nya funktioner och transformeras för nya ändamål. Detta är en viktig hållbarhetsfråga som sträcker sig långt utanför kulturmiljöfältet. Detta bör tydligare framgå i översiktsplanen.

Kulturförvaltningen vill föreslå komplettering av sidan 8 och framåt: Om nuvarande översiktsplan avser att utveckla kommunen med ett stort antal

2025-12-17

bostäder inne i tätorten, stadsdelar, landsbygdskärnor, spritt på landsbygden samt i Västerås skärgård krävs hänsyn till kulturmiljön. För några av landsbygdskärnorna och stadsdelarna finns nyligen framtagna kulturmiljöunderlag som kan användas för kunskap om kulturmiljö. Dessa bör kopplas till översiktsplanen. Det kan också komma att krävas fördjupade studier för att identifiera kulturmiljöer inför ändring, samt konsekvensbedömningar.

Det är viktigt att kulturmiljöfrågorna kommer in tidigt i processen så att de kan användas som en resurs. 2019 togs t ex ett kommunomfattande underlag fram "Så byggdes Västerås" som på ett övergripande sätt redovisar karaktärsdrag och stadsbyggnads kvalitéer i tätorten och de f.d. serviceorterna. Detta material bör implementeras i delarna som handlar om bebyggelseutveckling. Dessa synpunkter kan vara relevanta även för kapitlen utveckling av verksamhetsmark, tekniska anläggningar med mera.

Under ställningstagandet: Sträva efter en balanserad struktur. Önskvärt att det läggs till att man ska undvika rivningar och främja återbruk.

Kulturförvaltningen kommenterar sidan 13: Det är positivt att Anundshögsområdet lyfts fram och att ett nytt område läggs till öster om detta. Men det är viktigt att betona att utvecklingen i området ska ta sin grund i kulturmiljön.

Sidan 15: I andra stycket bör det läggas till att även kulturmiljöer i bebyggelsekärnorna inte får byggas bort. Kulturmiljövärdena i bebyggelsekärnorna/stadsdelarna behöver kartläggas för att visa dem hänsyn och vara en resurs i utvecklingen. I nuläget finns utredningen Så byggdes Västerås och andra underlag men arbetet kan behöva fördjupas i samband med planeringsprocesser (se generella synpunkter ovan).

Sid 21: Under grönska och vatten samt stadens entréer bör det framhållas att dessa områden också kan innehålla gröna kulturmiljöer.

Sid 23 och framåt: Under kapitlet Framtidens city kan det också vara lämpligt att lägga till en riktlinje som handlar om att främja omvandling av befintlig bebyggelse för nya funktioner samt att främja öppna bottenvåningar för mer liv dock med hänsyn till kulturmiljön.

2025-12-17

Under rubriken Arkitektur och gestaltade livsmiljöer kan det vara lämpligt att förstärka skrivningarna kring Gestaltad livsmiljö. Våren 2018 beslutade regeringen om propositionen "Politik för gestaltad livsmiljö" och riksdagen om ett nytt mål för området. Detta slår fast att arkitektur, form, design, konst och kulturarv har avgörande betydelse i samhällsbygget eftersom den gestaltade livsmiljön påverkar alla människor i deras vardag utifrån bland annat hälsa och välbefinnande. Gestaltad livsmiljö ska, därmed enligt Boverket, ses som ett sammanhållet område där alla dessa perspektiv samspelar och berikar varandra. Här bör man också hänvisa till att det pågår ett arbete med Arkitekturprogram för Västerås.

Kulturförvaltningen uppmärksamma ställningstagandet på sidan 24, ny årsring med bebyggelse. Skrivningen bör skärpas från att kulturmiljövärden är ett värde att inspireras av vid gestaltning av nya värden till att kulturmiljön ska utgöra grund för gestaltning av nya miljöer. Förvaltningens bedömning är att befintlig kulturmiljö ska utgöra grunden och vara vägledande för utvecklingen i enlighet med de lagar och regler som rör våra kulturmiljöer.

Sid 25: Kartan. Det är oklart vad berika befintlig bebyggelse, vertikal komplettering och omvandling med mera betyder i praktiken. Här behöver översiktsplanen ge mer stöd och vägledning, kanske med exempelbilder på vad omvandling skulle kunna betyda och vad vertikal komplettering kan utgöra. När det gäller centrum bör grunden vara att utgå från kulturmiljövärdena som också är av lokal betydelse.

Under Det attraktiva cityt på samma sida, kan det också vara lämpligt att lyfta fram t ex modernismens kulturarv i centrala Västerås. Västerås stad gör ett stort arbete med att öka kunskap och stolthet om innerstadens kulturmiljöer, offentlig konst och arkitektur. Detta görs t ex genom framtagande av arkitekturguider, stadsvandringar, visningar, studiebesök för allmänheten, tjänstemän och politiker gärna samverkan med andra kulturmiljöaktörer i Västerås. Detta är ett sätt som bidrar till ett attraktivt city.

Översiktsplanen bör tydligare vägleda var det mot bakgrund av kulturmiljön skulle kunna vara lämpligt att placera högre bebyggelse. Det har nyligen kommit en dom från regeringsrätten om kvarteret Njord i Västerås som kan bli vägledande i vidare resonemang om höjder i innerstaden.

Sid 31: Under rubriken Grönska och vatten i city är det lämpligt att lägga till en riktlinje som stödjer mer grönska i centrala Västerås. Gröna miljöer skulle kunna

2025-12-17

göra stadens gaturum mer attraktiva för vistelse och leda till att fler människor vill uppehålla sig i centrum och uppleva den riksintressanta stadskärnan. Gröna miljöer och mindre hårdgjort dämpar klimatpåverkan och de översvämningsrisker som kan få en negativ påverkan på kulturmiljön. Kreativa lösningar för mer grönt bör studeras. Detta skulle kunna illustreras i översiktsplanen med te x inspirationsbilder och om möjligt bör ytterligare grönytor läggas in på kartan på s. 32. Kanske kan den gröna staden bli nästa årsring?

Sid 32: Under rubriken Befintliga parker Flera av parkerna som finns med i karta på s. 32 är också viktiga gröna kulturmiljöer för Västerås. Kunskapen om dessa värden är i nuläget låg. Inför förvaltning och utveckling av stadens parker bör man identifiera kulturvärdena och utgå från dem vid framtida planering. I kommande kulturmiljöprogram är de gröna kulturmiljöerna i Västerås ett särskilt fokusområde att beakta och öka kunskapen om.

Sid 34 och 35: Ställningstagande för större och mindre kärnor. Här bör det nämnas att det finns framtagna kulturmiljöunderlag för vissa av områdena och att hänsyn ska tas till de kulturmiljöer som är utpekade i dessa utredningar vid utveckling.

Kulturförvaltningen vill framföra att avsnittet om Västerås skärgård bör kompletteras ur kulturmiljösynpunkt. Stor hänsyn bör tas till kulturmiljön i utvecklingen av skärgården. Dessa frågor bör särskilt beaktas och det bör finnas ställningstaganden kring detta i karta och text.

Sid 37: Genomförande. Finns ett ställningstagande om att skydda kulturmiljön från klimat- och säkerhetsrelaterade risker vilket är positivt men det finns inte beskrivet hur det ska gå till. Förvaltningen ser fram emot att ett sådant fördjupat arbete kommer i gång och är gärna en del av ett sådant arbete.

Synpunkter kapitel 2 Kulturmiljö

Kulturförvaltningen kommenterar utveckling av bostadsområden i Västerås tätort. Sid 40–41: Generellt gäller att hänsyn tas även till kulturmiljön, vilket kräver specifika skrivningar. Vid utveckling av stadsdelarna finns i vissa stadsdelar kulturmiljöunderlag att utgå ifrån, för andra stadsdelar är underlag inaktuella. Ett tätortsövergripande underlag som redovisar stadsbyggnadskvalitéer i de olika delarna är utredningen Så byggdes Västerås. Den bör inarbetas som ett underlag inför arbete med stadsdelarna.

2025-12-17

Sid 43 under avsnitt Verksamhetsmark i kartan redovisas utveckling kring flygplatsen, Avfart Irsta och E 18. Här behöver påverkan på riksintresset Badelunda särskilt studeras vidare.

Sid 55 och framåt, avsnitt Utveckling av Västerås varierade landsbygd. Västerås landsbygd och dess redovisning av bostadsutveckling så redovisas att ca 1/3 av bostäderna ska tillkomma i landsbygdskärnorna och dess omland. Det är positivt att den delen av bostäderna tillkommer i anslutning till orterna i stället för spritt i omlandet. Dock bör vidare studier göras om de nya områdenas påverkan på den omgivande kulturmiljön, i de fall det inte har gjorts.

I anslutning till orterna Dingtuna och Skultuna finns stora riksintresseområden för kulturmiljö där påverkan särskilt behöver studeras. I anslutning till alla orter finns kulturmiljövärden som utgörs av de kommunala hänsynsområden för kulturmiljön och i Gäddeholms fall också det kommunala kulturreseptatet Gäddeholms herrgård.

Kommande besöksmålsutveckling inom kulturreseptatet ska utgå från kulturreseptatets värden för att bli förenlig med de höga natur- och kulturvärden som finns inom området. Denna skrivning bör tas med i kartsikt och i text.

Sid 60: Här redovisas en modell för bostadsutveckling i kommunen där olika hänsyn har vägts in för att analysera områdenas tållighet och känslighet för ny bostadsbyggnation i mindre och större skala. I redovisningen av vilka hänsyn som har vägts in saknas de kommunala hänsynsområden som finns på landsbygden i Västerås samt den kända fornlämningssituationen i kommunen. Förvaltningen bedömer att även dessa viktiga bör vägas in i detta tidiga skede, inte bara riksintresseanspråken. På s 60 står också att vid vidare prövning ska ju olika delar vägas in. Bedömningen är att 2 kapitlet i plan- och bygglagen gäller och det betyder att hänsyn alltid ska tas till stads-och landskapsbild, natur- och kulturvärden på platsen samt intresset av en god helhetsverkan också måste vägas in i varje ärende.

Vidare skulle de övergripande riktlinjer som har framtagits för de olika riksintresseområdena finnas med som vägledning. Att värna samband och siktlinjer i landskapet, anpassning till topografi och befintliga bebyggelsestrukturer kan även vara lämpliga som generella riktlinjer. Utöver detta bör alltid den kumulativa påverkan på kulturmiljö och landskapsbild vägas in i prövningen.

2025-12-17

Synpunkter kapitel 3 Kulturmiljö

Kulturförvaltningen framför att i granskningsutlåtandet från Länsstyrelsen över den förra översiktsplanen fanns önskemål om att kommunens skulle presentera riktlinjer och förhållningssätt för de olika riksintressena som vägledning för kommunens arbete. Denna redovisning är utvecklad i nuvarande översiktsplan. Störst tyngdpunkt ligger dock på förhållningssätt till riksintresset Västerås U 24 där kommunen presenterar hur man ska omhänderta riksintresset vid planering och byggande. Dessa resonemang bygger på en fördjupad riksintresseutredning som kommunen lät ta fram 2019.

Sid 73: Redovisar en process för riksintresset Västerås U 24. Avsnittet skulle kunna förstärkas med att förtydliga vad de tidiga samråden med Länsstyrelsen ska innehålla för att få en ökad tydlighet för alla parter. I redovisningen av omhändertagande av RI U 24 samt i processbeskrivningen saknas att vyn från Mälaren mot staden bör studeras vid planering och byggande. Den bör finnas med eftersom den är, utöver vyn från Djäkneberget, en av de viktiga vyerna för upplevelsen av riksintresseområdet Västerås och en för Västeråsarna klassisk Västeråsvy, numera både vinter och sommartid.

Sid 66 och framåt: För övriga riksintressen finns övergripande riktlinjer och förhållningssätt kopplade till varje riksintresse. I några av riksintresseområdena finns fördjupade planeringsunderlag framtagna av länsstyrelsen i samråd med kommunen (Svanå, Svartådalen, Irsta och Badelunda). Dessa utgör planeringsunderlag för dessa områden. Avsnittet bör kompletteras med länk där man kan ta del av underlagen.

Det är också önskvärt att ytterligare planeringsunderlag på sikt tas fram för de riksintresseområdena där det i framtiden, enligt nuvarande översiktsplan, kommer att finnas ett högre exploateringsstryck än i andra områden. Enligt översiktsplanen planeras flera utbyggnader t ex intill riksintresseområdet Dingtuna – Östjädra U 20. Frågan om ett fördjupat underlag där bör tas upp med Länsstyrelsen i Västmanlands län för att säkerställa att den framtida utvecklingen blir förenlig med riksintressets värden.

Kulturförvaltningen hänvisar till att riksintresset Badelunda U 25, vars geografiska utbredning och beskrivning reviderades 2023. Här bör länsstyrelsen uppdatera det kunskapsunderlag som låg till grund för riksintresserevideringen. U 25 är en av kommunens viktigaste kulturmiljöer och en av kommunens

2025-12-17

besöksmålsanslagningar med stor potential att utvecklas som nationellt besöksmål. Här är det lämpligt att även översiktsplanen ger mer stöd i förhållningssätt och riktlinjer för riksintresset men också för att skydda området från yttre påverkan som inte är i linje med kommunens ambitioner om att utveckla området som besöksmål.

I avsnittet Riskhantering och totalförsvarets intressen. I kapitlet tas kulturmiljö upp på flera ställen. Sid 84: att viktiga samhällsfunktioner och kulturmiljöer måste skyddas från konsekvenserna av miljörisker, ett föränderligt klimat och ökade säkerhetsrisker i samhället.

Sid 85: Under avsnittet klimatrelaterade risker lyfts också faran för den byggda kulturmiljön fram. Västerås är ett av 26 riskområden som identifieras ur ett nationellt perspektiv att få konsekvenser av översvämningar med störst konsekvenser för kulturarvet.

Kulturförvaltningen påminner om att flera av Västerås viktiga kulturmiljöer har påverkats av höga vattenflöden från Svartån, där en del av det byggda kulturarvet på Biskopsängen gick förlorat. Andra utpekade byggnader med kulturvärden som Falkenbergiska kvarnen drabbades av höga vattenflöden. Förvaltningen ser positivt på att översiktsplanen uppmärksammar dessa frågor kopplat till kulturmiljön och ser fram emot stadens vidare arbete gällande dessa frågor. Ett förslag är att låta göra en övergripande analys för att identifiera vilka kulturmiljöer som riskeras att påverkas av översvämning och höga flöden samt ta fram vägledning för minimering av risker och hanterande av kulturmiljön vid ev flöden. I ett sådant arbete deltar gärna kulturmiljökompetens från förvaltningen som stöd i arbetet.

Sid 94: Positivt att översiktsplanen ger stöd till kulturmiljöprogrammet. Vidare är det positivt att översiktsplanen stödjer ett kontinuerligt framtagande av nya kunskapsunderlag baserat på geografiska områden eller teman. Det kommer troligen att krävas för att uppfylla kraven i nya plan- och bygglagen men också för att utveckla staden med hänsyn till de befintliga kulturmiljöerna. Detta bör dock också lyftas in som ett väsentligt underlag i rubriken "Fortsatt arbete med stadsdelskärnor..." eftersom de utgör viktiga kunskapsunderlag för kulturmiljön i arbetet med nya bostäder, verksamhetsmark och tekniska anläggningar.

Kommentar: Planförslaget har till granskningen kompletterats med behov av samhällsfastigheter. I detta inkluderas både platser och fastigheter för kultur likt

2025-12-17

bibliotek och kulturskola. Strategier för samlokalisering för synergieffekter mellan olika typer av verksamheter är en del av planförslaget.

Skärgårdskapetlet har förtydligats avseende behov om hänsyn till natur- och kulturmiljö.

Även om funktioner koncentreras längs tema-stråken för att bland annat stärka identiteten innebär det varken att dessa funktioner utesluts från andra delar av city och staden, eller att andra typer av funktioner stängs ute från stråken.

Text om Vågholmarna har lagts in i granskningsdokumentet.

Björnöen hanteras under rubriken 'Friluftsområden Västerås tätort'. Ingen komplettering om Björnöen kommer därmed till avsnitt 'Grönt och blått'.

Övriga föreslagna textändringar har inte föranlett någon ändring.

Planen har kompletterats med tydliga ställningstaganden, rekommendationer och förhållningssätt till riksintressena för kulturmiljövården. Ytan för besöksområdet vid Anundshög har kompletterats med en kort text som lyfter fram Anundshög som en del i ett sammanhängande natur- och kulturområde.

I fortsatt planering och genomförande av planförslaget finns behov av hänsyn till värdefulla kulturmiljöer. Den framtagna landskapsanalysen för kommunen är endast ett första steg i detta.

Till granskning har hänsynskartan bearbetats och innehåller nu färre kartsikt där det istället finns tydligare ställningstaganden/förklarande text. Hänsynsdelen av kartan har modifierats avseende bland annat kulturmiljö för att informationen ska bli lättare att ta till sig. Resterande kartsikt med fakta-/planeringsunderlag återfinns i Kartportalen och mer information om kommunens värdefulla kulturmiljöer finns att ta del av via Kulturmiljöprogrammet.

Kapitel fortsatt arbete har kompletterats med att en övergripande analys för att identifiera vilka kulturmiljöer som riskeras att påverkas av översvämning och höga flöden ska göras.

Se även kommentarer på länsstyrelsens yttranden, där fler av kulturnämndens synpunkter finns bemötta.

2025-12-17

3.4.7. MILJÖ- OCH KONSUMENTNÄMNDEN

Under synpunkter gäller sidhänvisningen pdf-versionen av översiktsplanen.

Vindkraft

Miljö och konsumentnämnden skriver om sidan 4 där det står: "För näringslivet, exempelvis bygg-, industri-, handels- och vindkraftsföretag, är översiktsplanen vägledande vid bedömning om lämplig plats för en verksamhet. För allmänheten ger översiktsplanen information om kommunens utvecklingsplaner och vilka områden och miljöer som kommunen särskilt vill värna om".

Vägledning om lokalisering av vindkraft saknas sedan i översiktsplanen.

Lokalisering av samhällsfastigheter

På sidan 9–10 står om lokalisering av samhällsviktiga verksamheter: "Samhällsviktiga verksamheter ska lokaliseras med särskild hänsyn till klimat- och säkerhetsrelaterade risker, till exempel ej i direkt anslutning till transportleder för farligt gods eller i lågpunkter som riskerar att översvämmas vid skyfall".

Även aspekter som luftkvalitet och buller bör tas hänsyn till vid val av lokalisering. Särskilt bör detta förtydligas då det gäller förskolor och skolor. God kvalitet på skolgårdar bör innefatta goda sol- och skuggförhållanden, god luftkvalitet samt god ljudkvalitet.

Utveckling av parker

På sidan 13 står om utveckling av parker. "Utveckling av parker: Förbättra och höja kvaliteten på befintliga parker för att möta fler behov och bevara parkernas gröna kulturarv". Även här bör frågan om luftkvalitet och buller lyftas.

Bostäder i stadskärnan

Miljö och konsumentnämnden noterar att på sidan 25–27 står om komplettering med bostäder i stadskärnan. "Kvällsstråket" Genom att stärka kluster av kvällsaktiva verksamheter och tydligt peka ut trygga kvällsstråk kan den upplevda tryggheten påverkas. Detta ger även en tydlighet vid tillskapande av bostäder. Kartan visar befintliga kvällsaktiva verksamheter (butiker och restauranger) och bostadsbyggnader. Verksamheter skapar förutsättningar för att människor ska röra sig i området även kvällstid, och i de fall verksamheterna kopplar an mot gatan möjliggörs också en typ av informell övervakning, där man inifrån byggnaderna ser vad som händer på gatan. Detta kan öka upplevd trygghet och minska antalet brott".

2025-12-17

Miljö och konsumentnämnden vill ha förtydligande om det menas att flera bostäder ska tillskapas i "kvällsstråket" eller tvärt om att bostäder ska undvikas där. En risk med att blanda kvälls- och nattöppna verksamheter och bostäder är att verksamheterna kan komma att hindras eller begränsas om störningar uppstår och befogade klagomål kommer in från boende. Det är däremot positivt att lokalisera kvälls- och nattöppna verksamheter i stråk om det görs så att det minskar risken för störningar.

Permanentbebyggelse på öarna i Mälaren

På sidan 36 står om permanentbebyggelse på öarna i Mälaren. En sådan utveckling förutsätter att vatten och avlopp kan lösas så att inte negativ påverkan sker på Mälarens vattenkvalitet, till exempel genom kommunal anslutning.
Genomförande

På sidan 37 finns ett antal mål uppställda. Det bör läggas till: Säkerställa en god folkhälsa, med inriktningen att färre ska drabbas av buller och luftföroreningar.

Johannisberg kanalstad

Sidan 41 "Vid en omvandling av Johannisbergs flygfält föreslås de södra delarna utvecklas till ett nytt, vattennära, bostadsområde. Dessa delar omfattas inte av influensområdet för riksintresset Västerås hamn".

Byggnation av bostäder nära Västerås hamn kan hindra och begränsa framtida utveckling av hamnen och intilliggande industriområden om störningar och befogade klagomål uppkommer.

Vid en eventuell omvandling av Johannisbergs flygfält till mera känslig markanvändning, så som bostäder, behöver en utredning av markföroreningar och behov av sanering göras.

Verksamhetsområden

Sidan 42: "Större verksamhetsområden som Bäckby, Hacksta, Hälla, Hässlö, Erikslund, Stenby och Tunbytorp ska även fortsättningsvis utvecklas som arbetsplatsområden. Det är inom dessa områden i huvudsak inte lämpligt att blanda befintlig markanvändning med bostäder. Detta för att säkerställa att störande verksamheter ska kunna fortsätta att utvecklas på avsedd plats".

Miljö och konsumentnämnden anser att det är positivt att större verksamhetsområden pekats ut som områden där bostäder inte blandas med

2025-12-17

verksamheter. Detta för att minska risken för störningar och att det finns områden där verksamheterna har möjlighet att utvecklas utan anpassning till närliggande bostäder.

Masshantering

Hantering av förorenade och icke förorenade massor nämns inte i översiktsplanen. Hantering av massor är ett område där behoven ökar och det behövs lämpliga ytor för hantering och mellanlagring av massor. Lämpliga ytor för hantering och mellanlagring av massor bör pekas ut i översiktsplanen.

Utredningsområde Hässlö-Stockholm Västerås flygplats

Sidan 44 "Möjligheten att utveckla verksamhetsmarken i området behöver utredas genom ett särskilt uppdrag. En sådan utredning behöver ta ett helhetsgrepp avseende flygplatsens framtida behov. Den behöver titta på flygplatsens påverkan på önskad stadsutveckling samt ta hänsyn till att delar av området omfattas av dubbla riksintressen. Där en konflikt mellan dessa värden riskerar att uppstå ska riksintresset för dricksvattenförsörjning bedömas vara av högre vikt än riksintresset för flygtransporter".

Miljö och konsumentnämnden anser att det är positivt att skyddet av dricksvattenförsörjningen prioriteras. Om ytterligare exploatering kommer att ske inom tillrinningsområdet för vattentäkten kommer troligtvis omfattande skyddsåtgärder behöva göras för att skydda grundvattnet.

Enligt vad Miljö och konsumentnämnden erfar har Mälarenergi har låtit undersöka förorening av PFAS i grundvattnet kring Hässlö flygplats med anledning av förhöjda halter i dricksvattnet. Utredningen har kommit fram till att det troligen finns ett flertal föroreningskällor i mark vid och kring flygplatsen. Vid en framtida eventuell exploatering av dessa områden behöver hänsyn tas till detta.

Mark- och grundvattenundersökningar behöver göras och det kan finnas behov av sanering innan byggnation sker. Exploatering som sprider förorening eller påverkar möjligheterna till framtida sanering av PFAS får inte ske.

Intill utredningsområde för Hässlö-Stockholm flygplats föreslås ny bostadsbebyggelse. Det är viktigt att lämpliga skyddsavstånd mellan bostäder och verksamhetsområden utreds noggrant.

2025-12-17

Grönt och blått

Miljö och konsumentnämnden noterar att på sidan 46 nämns bland annat mörka områden. Kapitlet bör kompletteras med information om tysta områden. Arbete med inventering av sådana har gjorts tidigare i kommunen.

Enskilda vattentäkter

Sidan 90. "Inom kommunen finns även ett antal enskilda vattentäkter som försörjer grupper av fastigheter. En utredning om behovet av skydd för dessa pågår". Det behöver förtydligas var i Västerås stad denna utredning görs. Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen känner inte till att denna utredning pågår.

Miljö kvalitetsnormer, luftkvalitet

På sidan 82 står det "med målsättningsnormer som anger vad kommunen bör eftersträva att uppnå vad det gäller luftkvalitet" vilket inte är korrekt. De flesta miljö kvalitetsnormer för luft har gränsvärden och inte målvärden. Samma sida står "Buller är idag ett större problem i Västerås än dålig luftkvalitet". Miljö och konsumentnämnden anser att det behövs mera undersökningar av luftkvalitet, för att kunna göra en sådan jämförelsen. Troligtvis är luftkvalitén ett större problem än vi har kännedom om idag.

Sidan 83 "Se Handlingsplanen för luft (Åtgärder som tas för att förbättra Västerås luftkvalitet)." Eftersom handlingsplanen inte är uppdaterad på länge bör hänvisning i stället göras till åtgärdsprogrammet.

Hänsynskartan

Miljö och konsumentnämnden noterar att flygbullerzon saknas för Johannisbergs flygplats i hänsynskartan. Även information om förorenade områden saknas under skiktet miljö- och hälsorisker.

Kommentar:

Ett förtydligande har gjorts i attributtexten för Mångfunktionell bebyggelse - centrum - utvecklad att bostäder som byggs inom kvällsstråket ska ta hänsyn till att det kan vara höga ljudnivåer på kvällar och nattetid och att exempelvis sovrum bör placeras så att det inte störs av nattlivet.

Det i samrådsförslagets föreslagna bostadsområde i närheten av Västerås hamn är borttaget. Området föreslås läggas längre söderut för att inte påverka riksintresse hamn och verksamheternas utveckling.

2025-12-17

Attributtexten i mark- och vattenanvändningskartans område "utredningsområde mångfunktionell bebyggelse" vid Hässlö-Stockholm flygplats kompletteras med att skyddsavstånd till flygplatsen behöver tas i beaktande vid utveckling av området.

Planförslaget har kompletterats med behovet av samlad grepp/utbyggnad av VA vid utveckling av skärgården.

Flygbullerzonen för Johannisbergs flygplats finns inte redovisad i översiktsplanens digitala karta. Det är ett planeringsunderlag som finns i stadens kartportal. Bullerfrågan uppmärksammas också i attribut till berörda områden i översiktsplanens digitala karta.

Kommunen har hittills valt att inte reservera mark för energiproduktion utan att pröva lämplighet för produktionsanläggningar från fall till fall. Skrivningen på sidan 4 är ändrad.

Skrivningen om en pågående utredning om enskilda vattentäkter var felaktig och är borttagen.

Översiktsplanen har till granskningsversionen omarbetats så att hänsynskartan endast innehåller ett urval av förhållanden av väsentlig betydelse till vilka det finns kommunala ställningstaganden. Alla faktaunderlag finns tillgängliga för kommunens efterföljande planering och lovgivning i kommunens interna kartportal, där de hålls löpande uppdaterade.

Tysta områden redovisas som kartsikt i stadens planeringsunderlag. Även i attribut på berörda naturområden framgår att det är en kvalitet på området som ska beaktas. Någon ytterligare text kommer inte att tillföras det aktuella planförslaget.

Det textavsnitt som behandlar gränsvärden har justerats.

Meningen "Buller är idag ett större problem i Västerås än dålig luftkvalitet" har tagits bort ur granskningsdokumentet.

Vidare hänvisas till åtgärdsprogrammet för partiklar (PM₁₀) i stället för handlingsplanen för luft.

2025-12-17

3.4.8. MÅLARDALENS UNIVERSITET

Mälardalens universitet ställer sig övergripande positivt till förslaget till översiktsplan och avger detaljerade synpunkter på delar som är väsentliga för universitetets fortsatta utveckling enligt nedan.

Gåsmyrevreten (objekt-ID 5129)

Universitetet tillstyrker samrådsförslagets formulering om behov av ny fördjupad översiktsplan. Universitetets campusplan, där avsikter om utvecklingen av campus finns uttalat, pekar på möjliga expansionsbehov på uppemot 10–30 % på 20 års sikt.

I campusplanen finns också uttalat en ambition att på campus tillskapa en mötesplats, inte bara för universitetsanställda och studenter, utan även för näringsliv, offentliga och privata aktörer, föreningsliv och invånare i Västerås. I utvecklingen av universitetets campus ska därför eftersträvas att underlätta för möten och samverkan. Konkret innebär det bland annat att tillskapa inbjudande grön- och blåstrukturer med platser som främjar interaktion mellan människor. Då stadsdelarna runt Gåsmyrevreten idag saknar närhet till grannskapsparker kan ökade grön- och blåstrukturer på campusområdet bidra till detta. En universitetspark skulle också tydligare knyta samman stadsdelarna omkring campus. Den miljö med stora bilparkeringar som idag finns utgör snarast en barriär mellan de olika stadsdelarna och mellan universitetet och den omgivande staden.

För att kunna omvandla parkeringarna till ett levande universitetscampus önskar universitetet att fastighetsägaren Hemsö ska undantas från att erlægga parkeringslösen för fastigheten Gustavsborg 2.

Trots att universitetet ligger centralt i Västerås, finns idag barriärer som medför att universitetet inte upplevs hänga ihop med stadskärnan. Den befintliga gångtunneln som leder mot campusområdet är en sådan barriär (Fig. 60). Ett brett, nytt och tydligt övergångsställe över Norra Ringvägen föreslås därför ersätta den befintliga gångtunneln. Detta för att bryta barriären och tydligare binda ihop universitetet med staden och understryka Vasagatans betydelse som huvudstråk, men också som en trygghetsskapande åtgärd då den nuvarande tunneln upplevs som både en trafikfara och en otrygg plats med risk för hot och våld.

2025-12-17

Universitetet önskar också en nära dialog med Västerås beträffande utvecklingen av och drift av fastigheten Västerås 1:36.

Universitetet tillstyrker samrådsförslagets ställningstaganden kring området runt Arosvallen. I det längre perspektivet (+20 år) kan det inte uteslutas att universitetet har ytterligare expansionsbehov (även om universitetet tittar på en alternativ långsiktig relokalisering till Finnslätten, se nedan). Universitetet önskar därför att staden reserverar fastigheterna Anderslund 1, Rosenhill 2, Västerås 1:16 (Blåsbo fotbollsplaner) för universitetets framtida expansion. Även Västerås 1:22 (Arosvallen) kan sägas ingå i universitetets intressesfär, både som aktivitetsyta och till del möjlig expansionsyta. Universitetet välkomnar därför förslaget om Arosvallens framtida utveckling som "park med löparbanor som kan nyttjas av civilsamhället och skolor/universitet" osv.

Vasagatan (objekt-ID 8563)

Universitetet stödjer planförslagets ställningstaganden. Universitetets campus är tänkt att förse med fyra tydliga entrépunkter: i de fyra väderstrecken, gestaltade med omsorg för ett välkomnande intryck. Två entrépunkter på Gustavsborgsgatan från väster respektive öster, en från norr längs Solbergavägen och en från söder i hörnet Vasagatan – Norra Ringvägen.

Som en konsekvens av önskan om ett bilfritt campus, en ökad trygghet, men också för att bättre integrera campusområdets norra och södra delar, vill universitetet att Gustavsborgsgatan stängs av för bil- och busstrafik fram till korsningen Gursaltargatan så att en bil- och bussfri universitetplan åstadkommes. Det betyder att campusbussens nuvarande hållplats bör flyttas till Vasagatan.

Universitetet ser att de nuvarande parkeringsplatserna på universitetsplan längs Vasagatan utgör en både fysisk och social barriär mellan universitetet och Vasagatan. Genom att ersätta befintlig parkering till förmån för grönstrukturer kan det bjuda in till interaktion och därigenom bidra till Vasagatan som ett aktivitetsstråk. Här finns således även sociala vinster att göra.

Universitetet behöver tydligare bidra till Vasagatan som ett aktivitetsstråk genom att tillskapa ett entrétorg i korsningen Vasagatan/Norra Ringvägen, som blir en del av det publika rummet, med en stående inbjudan till stadens invånare och besökande – en samlingsplats där studenter, lärare, forskare, besökare och

2025-12-17

allmänhet kan mötas. Detta skulle också bli en utgångspunkt för vidare promenad in på universitetet campusområde.

Trots att universitetet ligger centralt i Västerås, finns idag barriärer som medför att universitetet inte upplevs hänga ihop med stadskärnan. Den befintliga gångtunneln som leder mot campusområdet är en sådan barriär. Ett brett, nytt och tydligt övergångsställe över Norra Ringvägen föreslås därför ersätta den befintliga gångtunneln. Detta för att bryta barriären och tydligare binda ihop universitetet med staden.

Vasagatans får då betydelse inte endast som huvudstråk, utan också som del av en trygghetsskapande åtgärd då den nuvarande tunneln upplevs som både en trafikfara och en otrygg plats med risk för hot och våld.

Universitetet stödjer förslaget om bytespunkt vid E18. Parkeringsanläggningarna på Rocklunda är belägna endast 10–15 minuters promenad från universitetets huvudcampus. Denna parkering används som minst på dagtid av andra aktörer, vilket är då universitetets behov av parkeringsplatser är som störst.

Utvecklingen av Vasagatan ska bidra till att stärka Västerås identitet som universitetsstad och centrum för innovation, samt stärka Västerås som idrottsstad genom att bättre koppla ihop city med Rocklunda.

Universitetet värdesätter att Västerås är en stad med stort utbud av idrott. För att bibehålla och fortsätta skapa engagemang kring fysisk aktivitet vid universitetet är det fortsatt viktigt för universitetet med närheten till idrottsanläggningar såsom Arosvallen och Rocklunda. Det är även viktigt med samarbeten med andra idrottsaktörer och skolor för att tillgodose behoven hos universitetets studenter och anställda.

Järnväg (objekt-ID 2574)

Universitetet stödjer detta, men vill med enfass understryka vikten av att Västerås stad verkar för byggandet av en tågstation på Finnlätten.

Finnlätten (objekt-ID 243)

På lång sikt har universitetet en ambition att kunna lokalisera en större del av sina verksamheter till Finnlätten, där utbildningar kan bli än mer integrerade i de utvecklingsmiljöer som byggs av universitetets samverkanspartners. Universitetet stödjer därför kommunens arbete med vidare utveckling av Finnlätten ”till ett

2025-12-17

forsknings- och innovationscenter med sin världsledande industri inom den gröna omställningen”.

Universitetet önskar också att Västerås stad bidrar till att skapa organisatoriska och finansiella förutsättningar för en möjlig långsiktig relokalisering av merparten av universitetet till Finnslätten. I detta ingår även ett önskemål om att kommunen bidrar till möjliggörandet av skapandet av en för regionen nödvändig satsning på en Science Park på Finnslätten.

Kommentar: *Västerås innerstad/City är västeråsarnas vardagsrum, själva hjärtat i Västerås med handel, nöjen, kultur, kontorslokaler och bostäder. Många vill arbeta, studera, leva, roa sig och umgås här. Det byggs mycket nytt och de stadsdelar som skapas nu blir nya delar av innerstaden i framtiden. Universitetet med dess studenter är en viktig del i framtidens City tillika Västerås näringsliv. Det finns ett behov av att ta ett helhetsgrepp över området för att säkerställa en långsiktigt hållbar och funktionell stadsutveckling med tydliga trygga kopplingar (som binder samman City).*

Översiktsplanen identifierar passage i markplan. Gång- och cykeltunneln under Vasagatan bedöms även positiv ur flera aspekter. samtidigt som det finns ett behov av att se över tunneln för att säkerställa att den fungerar optimalt med avseende på tillgänglighet, trygghet och framkomlighet.

Frågor om undantag från parkeringslösen hanteras inte inom översiktsplanen.

De befintliga busshållplatserna på Vasagatan är avsedda för korta stopp av linjelagd busstrafik. Campusbussen kan inte använda dessa hållplatser, och en alternativ placering behöver identifieras om busstrafiken ska flyttas.

Den framtida tågstationen på Finnslätten är utpekad i översiktsplanen och utgör en strategisk nod för kollektivtrafik och regional förbindelse. Ett centralt universitet är viktigt för staden eftersom det bidrar till ett mer levande stadsliv, stärker ekonomin och ökar stadens långsiktiga attraktivitet. Studenter och personal rör sig i staden under hela dagen och kvällen, vilket skapar fler besökare till caféer, restauranger, butiker och kulturinstitutioner. När universitetet ligger centralt ökar efterfrågan av service och upplevelser, samtidigt som staden blir mer attraktiv för unga, forskare och företag, vilket stärker konkurrenskraften nationellt och internationellt. Ett centralt universitet underlättar social och kulturell integration genom att invånare och studenter möts naturligt och skapar

2025-12-17

fler öppna mötesplatser. Närheten mellan universitet, näringsliv, offentlig sektor och kultur stimulerar innovation och entreprenörskap, samtidigt som fler människor i rörelse ökar tryggheten i stadskärnan. Sammanfattningsvis gör ett centralt universitet staden mer levande, attraktiv, hållbar och konkurrenskraftig och är ofta en nyckel till ett starkt city.

3.4.9. MÄLARENERGI

Yttrandet från Mälarenergi bygger på ett gemensamt svar för Mälarenergi AB (övergripande, affärsområde Marknad och försäljning och affärsområde Värme), Mälarenergi Vatten AB och Fibra AB med ME Elnät.

Mälarenergis yttrande är inriktat på att skapa bästa förutsättningar för en hållbar, robust och kostnadseffektiv utveckling av teknisk infrastruktur i takt med att kommunen växer och utvecklas. För att uppnå detta behöver kommunen säkerställa och reservera mark för teknisk infrastruktur, möjliggöra nya anläggningar för energiproduktion, bygga staden inifrån och ut och samtidigt skapa åtskillnad mellan bostäder och produktionsanläggningar och infrastruktur för att undvika konflikter. Ett exempel på detta är utvecklingen av Johannisbergområdet där Mälarenergi bedriver produktion i kraftvärmeverket med tillhörande transporter, lagrings- och verksamhetsytor.

Vidare behöver samhällsplaneringen skapa tillgänglighet för logistik och transporter till Mälarenergis anläggningar. Och också underlätta för att de tekniska infrastruktursystemen är robust system utöver normalläge

Vattenförsörjning är riksintresse

Mälarenergi anser att det är bra att dricksvattenförsörjning i planen prioriteras högre än andra riksintressen, t ex Hässlö som beredskapsflygplats, och att både vattenverk och åsen pekas ut i detta sammanhang. Mälarenergi noterar att det nämns även under Utredningsområde Hässlö-Stockholm Västerås flygplats där samrådsförslaget lyfter att "riksintresset dricksvattenförsörjning bedöms vara av högre vikt än riksintresset för flygtransporter". Bevaka att det blir kvar.

Utveckling av bostadsbebyggelse i skärgården

I samrådsförslaget föreslås bebyggelsen på Almö-Lindö ges möjlighet att omvandlas till permanentboende. På lång sikt ska bostadsutveckling och annan utveckling möjliggöras på Ridön. Eventuellt ska Trossön kopplas ihop med Nyckelön. Permanentning av bebyggelse på Almö-Lindö medför med största

2025-12-17

sannolikhet kommunal VA-försörjning på denna ö, vilket även kan tänkas behövas på Ridön och Trossön framgent om det sker utveckling även där.

Här skriver Mälarenergi att ett sådan omvandlingsmöjlighet innebär att ön på sikt tas in i VA-verksamhetsområdet med alla de krav som det innebär. Det innebär en omvandling av ett område, och inte en exploatering, med troligtvis stora kostnader per anslutet hushåll beroende på geografin. Såväl förutsättningar för finansiering som tekniska lösningar kommer att behöva lösas innan området tas in i VA-verksamhetsområdet. Då Mälarenergi anser att det finns en risk att det kan uppstå en situation där hela kostnaden för detta inte kan tas på VA-kollektivet behöver alternativ finansiering (t ex särtaxa eller att staden tar del av kostnad) finnas på plats innan området tas in i VA-verksamhetsområdet. Detta för att såväl fastighetsägarna, kommunen och Mälarenergi ska kunna gå in detta med tydliga förutsättningar.

Johannisberg

Vidare kommenterar Mälarenergi planeringsförutsättningarna för Johannisbergs kanalstad. Här efterlyses förtydligande i texten med något som tydliggör vikten av åtskillnad mellan planerade bostäder i området och befintliga produktionsanläggningar i hamnen, t ex kraftvärmeverket, foderfabrik, samt lagrings- och hamnytor inkl. tunga transporter. Detta för att undvik framtida konflikter mellan boende och verksamhetsutövare.

Mälarenergi bidrar sedan med information om att avloppsreningsverket avses utvecklas på befintlig plats, att mark som reserverats på Hacksta kan behövas tas in anspråk och betonar nytta av goda kommunikationer till de olika anläggningarna. Bland annat med avseende på järnvägsanslutning till kraftvärmeverket. I planhandlingen illustreras utveckling av kombiterminalen. Utveckling av den kan vara svår att förena med avloppsreningsverk.

Mälarenergi Affärsområde Värme

Mälarenergi Värmes delyttrande innehåller en mängd redaktionella inspel, där det återkommande är att föra in frågor om infrastruktur för fjärrvärme, fjärrkyla och kraftvärme i planeringen. Energianläggningar och bränslelager planeras med samma omsorg som stadsdelar och grönområden. Genom att ta till vara restvärme, återvinna resurser lokalt och möjliggöra klimatneutral energianvändning stärker vi Västerås för framtiden.

När Västerås utvecklas görs det med omtanke och omsorg, så att många kommande generationer får njuta av det vi skapar – i ett samhälle där lokal

2025-12-17

energiproduktion och cirkulära flöden är en förutsättning för och en viktig del av det gestaltade värdet.

Samordna planering av bebyggelse med befintlig och planerad infrastruktur för energi (el, fjärrvärme, fjärrkyla och energilager) VA och kommunikation genom att integrera det i den fysiska planeringen, det skapar resurseffektiva områden med stärkt lokal försörjningsförmåga.

Den tekniska infrastrukturen behöver tidigt i samhällsbyggnadsprocessen samordnas med den fysiska planeringen. Ytor för infrastrukturen prioriteras för att kunna tillgodose rätt kapacitet på kort och lång tid. Tekniska anläggningar utformas utifrån plats och omgivande bebyggelse så att de bidrar till en modern, robust och attraktiv kommun. Stadsutvecklingens geografiska planering tar hänsyn till befintlig teknisk infrastruktur och möjligheterna till att förse kommande exploatering med resurseffektiva energilösningar.

Energi och den gröna omställningen

Översiktsplanen framhåller att Västerås ska vara en ledande aktör i den gröna omställningen. Energifrågorna har en central roll i utvecklingen fram till 2070. Ett särskilt fokus ligger på produktion från sol och vind samt ett proaktivt förhållningssätt till nya energilösningar. Här finns tydliga beröringspunkter med Mälarenergis roll som energibolag och möjliggörare för förnybar energi.

Solenergi och lokal produktion

Planen anger att sol- och vindkraft ska lokaliseras på platser där de stärker elnätets kapacitet. Detta innebär att solcellsanläggningar inte bara är en fråga om energiproduktion, utan även om nätstabilitet och systemeffektivitet. Mälarenergi kan här spela en nyckelroll genom utveckling av elproduktion, fastighetsnära lösningar och samverkan med stadens planering för teknisk infrastruktur.

Energilager

Mälarenergi Värme noterar att energilager nämns inte explicit i översiktsplanen, men det indirekta behovet framgår. När lokal produktion från sol- och vindkraft ökar blir åtgärder för att upprätthålla balansen i elnätet allt viktigare. Energilager är en logisk lösning för att jämna ut produktion och förbrukning, minska effekttoppar samt öka robustheten. Vi ser gärna att behoven runt trygghetspunkter t ex för att hantera långvariga el- eller fjärrvärmeavbrott uppfylls genom användning av fossilfria resurser, t ex energilager.

2025-12-17

Mobilitet och elektromobilitet

Även om planen inte explicit nämner elektromobilitet eller laddinfrastruktur, finns ett starkt fokus på hållbar mobilitet genom satsningar på kollektivtrafik, gång och cykel. Mälarenergi kan här bidra genom laddinfrastruktur för elbilar, el-bussar och elektrifierade transportlösningar, vilket kompletterar kommunens arbete och stärker energisystemet med lokala laddlösningar kopplade till fossilfri el. Staden bör ta fram en långsiktig plan för elektromobiliteten och etappmål för att nå minst 50 % elektrifierade fordon.

Mälarenergi Vatten AB

Mälarenergi Vatten frågar i yttrandet om den tekniska infrastrukturen ska dimensioneras för 260 000 invånare när prognoser just nu talar för att befolkningsökningen inte kommer att gå så fort. Hur styrs takten av stadens utbyggnad enligt ÖP? I nuläget byggs mycket infrastruktur till områden som inte exploateras med bostäder. Situationen medför kostsamma utbyggnader av VA, och annan teknisk infrastruktur, med låg täckningsgrad. Viktigt att stadens utveckling enligt ÖP tar hänsyn till rådande befolkningsprognoser och behov som kommer att variera under perioden.

Mälarenergi Vatten skriver vidare om de platser och vattenområden som är aktuella som vattentäkter och att utveckling av bebyggelse, verksamheter och kollektivtrafik i dessa miljöer kräver särskild hänsyn.

Mälarenergi Vatten skickar med frågor till fortsatt planprocess. "De områden som ligger utanför hamnens potentiella expansionsytor vid exempelvis Grindtorpsängen, Aktuella fördjupningar och tillägg till översiktsplanen (Verksamhet) Utredningsområde (Verksamhet) Verksamhetsmark Utvecklad Ändrad användning Munkboängen och Energilagringsområdet, ska bara upplåtas till verksamheter som kan bevisa att de kommer nyttja hamnen". – Utesluter detta Mälarenergis möjlighet till dessa ytor?

Frågor ställs också om Riksintresse dricksvatten, där Mälarenergi uppskattar att ställningstagandet om detta riksintresse görs att riksintresse för dricksvattenförsörjning ska väga tyngst. Frågan om säkerställandet av dricksvattenförsörjningen är dock inte begränsad till de delar (endast anläggningen) som beskrivs i riksintresset. Hela vattenresursen liksom tillrinningsområdet och sårbarhetsnivåer/risk inom tillrinningsområdet behöver beaktas. Hur förhåller sig dessa delar till riksintresset för flygtrafik? Vad betyder förhållandet i praktiken?

2025-12-17

Mälarenergi Vatten påpekar att definition avloppsvatten är spillvatten och dagvatten så blir lite dubbelt att skriva dagvatten och avloppsvatten. Vad menas med att hantera avloppsvatten nära källan? (Är det industrivatten och dagvatten?) Är kanske svårt att hantera spillvatten nära källan eller är det processvatten som avses?

Vidare efterlyses tydliga riktlinjer och ställningstaganden kring skyfall. Det vore en stor fördel med tydliga riktlinjer i översiktsplanen, vad som behöver åstadkommas och skyddas vad gäller skyfall. Vilka områden bör inte förtätas eller byggas ut? De skyfallskarteringar som planeras för landsbygds kärnorna, vilka är de? Hur och när kommer dessa genomföras. Det kan sannolikt vara relevant för Mälarenergi att samtidigt modellera kapacitet i befintliga ledningsnät.

Ansvar för kommunal VA-försörjning

Mälarenergi Vatten noterar att samrådsförslaget beskriver att 4–5 hus kan prövas med förhandsbesked i upp till 4–5 grupper stegvis. Här bör påpekas att 20–30 fastigheter vanligtvis är en nedre gräns för när ansvar för kommunal VA-försörjning kan inträda. Därför är det av yttersta vikt att noggrant pröva förutsättningar för dricksvattenförsörjningen så att kommunen inte bygger in sig i ett kommunalt VA-ansvar. Särskilt viktigt med tanke på förändrad och ofta försämrade dricksvattentillgång med anledning av klimatförändringar. Kan man tänka sig att inte tillåta mer än maximalt 3 grupper om max 5 hus så det åtminstone finns lite marginaler?

Robust vattenförsörjning

Komplettera gärna avsnittet om en robust dricksvattenförsörjning med något om att även avloppshanteringen är samhällsviktig. Kriget i Ukraina har visat att utan en fungerande infrastruktur eller nödplan för omhändertagande av avloppsvatten kan konsekvenserna bli att städer behöver evakueras.

Ersätt gärna meningen "För att minska behovet av ett ökat uttag bör Västerås stad föregå med gott exempel inom tillämpning av hållbar vattenanvändning". "För att minska behovet av ett ökat uttag och omfattande investeringar i utbyggnad av vattenverken bör Västerås stad föregå med gott exempel inom tillämpning av hållbar vattenanvändning"

Tydliggör om möjligt att hållbar vattenanvändning handlar om att använda vatten sparsamt, se över möjligheter till recirkulering av vatten jämte möjligheterna att

2025-12-17

använda vatten av annan kvalitet än dricksvatten. Kan Västerås stad utöver att föregå med gott exempel tillsammans med Mälarenergi ta på sig att uppmuntra andra aktörer att använda vattnet på ett hållbart sätt?

Lägg till "En utredning för hur kapaciteten i vattenverken ska utökas pågår, bl.a. behöver ytor för infiltration vid Fågelbacken byggas ut." efter mening "Den växande befolkningen i tätorterna och fler stora näringslivetableringar kräver samtidigt att kapaciteten ökar."

Ta bort "Förser Enköping med dricksvatten", ej aktuellt då Enköping valt egen lösning och aviserat att det inte behöver ansluta till Västerås för sin dricksvattenförsörjning.

Alternativ råvattenintag

Mälarenergi Vatten upplyser om att undersökningar har gjorts för alternativa lokaliseringar av råvattenintag från Mälaren. Granfjärden utanför Kungsåra samt Blacken söder om Tidö- Lindö har studerats. Endast små skillnader i vattenkvalitet mellan det befintliga intaget och de båda alternativen kunde konstateras. Alla tre platserna är utsatta för risker som den kommersiella båttrafiken på farleden medför. De båda alternativa lokaliseringarna är däremot mindre utsatta för diffusa utsläpp från förorenade områden och dagvattenutsläpp från hårdgjorda ytor. Undersökningar har gjorts för alternativa eller kompletterande lokalisering av råvattenintag från Mälaren och vidare undersökningar behöver genomföras.

Enskild vattenförsörjning

Gula rutan under rubrik "Enskild vattenförsörjning", punkt 1 i rutan: "Grundvattentillgången ska bedömas och jämföras med befintligt fastighetsbestånd i områden där kommunal vattenförsörjning saknas" Vem/vilken funktion i vilken organisation ska ha ett sådant ansvar? Idag finns ingen funktion som har det ansvaret i stadens organisation och det är alltid svårt i de situationerna. Ska man lägga det på sökanden som man gör i nästa punkt med förhandsbeskeden? Det är dock väldigt bra att frågan uppmärksammas redan i ÖP eftersom vattentillgång (eller brist på) blir alltmer aktuellt.

MKB

Bedömningar i MKB bör kompletteras med beräkningar mer genomarbetade bedömningar av konsekvenser för miljön. T ex kan Västerås CO2-utsläpp för år 2023 uppskattas till 675 000 ton baserat på Sveriges totala utsläpp om ca 45 miljoner CO2e. Enligt Boverket leder byggandet av en bostad till utsläpp på ca 20 ton CO2e. Skillnaden mellan nollalternativet och förslaget i ÖP om 10 000

2025-12-17

ytterligare bostäder är då också en skillnad i 200 000 ton CO₂e, eller ca 30 % av Västerås årliga CO₂-utsläpp. Till detta kommer även utökning av verksamheter, infrastruktur etc. som också leder till ökad klimatpåverkan. Utifrån en sådan beräkning, är 30 % av Västerås årliga utsläpp att bedöma som en liten negativ effekt?

Mälarenergi Elnät AB

Mälarenergi elnät efterlyser tydlighet i att ledningsstråk i staden kan orsaka utmaningar, där intressekonflikter kan uppstå mellan ledningar och gröonstrukturer, möjlighet till byggnation och behovet av avstånd mellan ledningar och omgivning.

Vidare önskar Mälarenergi att platser för laddinfrastruktur pekades ut, för att kapacitetsförstärkning ska ske samlat och på väl valda platser. Väl valda platser behövs, enligt Mälarenergi Elnät, också för förstärkning av mottagningsstationer inom tätorten. I takt med byggnation och utveckling, behövs också förstärkning av elnätets kapacitet och detta kräver såväl möjlig förläggning av ledningar som etablering i form av elnätsstationer.

Större etableringar som Skästa verksamhetsområde kommer att kräva elnätseffekt med god tillgång till tillgänglig effekt. Detta utredas när etableringen konkretiseras och är på väg att förverkligas.

Elnät skickar vidare med att de har planer på ny mottagningsstation vid Bellevue och att de, i takt med utveckling och etablering, utreder ytterligare förstärkningar inom tätorten och i anslutning till de utvecklingsområden som finns i kommunen. De beskriver också att elnätsutbyggnad i anslutning till flygplatsen är en teknisk utmaning, eftersom särskilda krav ställs i detta område.

Kommentar:

Tillgängligheten till Mälarenergis anläggningar säkerställs i planförslaget genom flera åtgärder, bland annat genom att järnvägsanläggningar pekas ut samt genom planering av nya väganlutningar som stödjer nödvändiga transporter. Dessa strukturer utgör viktiga förutsättningar för bränsle- och materialförsörjningen till verksamheter såsom kraftvärmeverket och avloppsreningsverket, och bidrar till att långsiktigt upprätthålla robusta logistikflöden.

2025-12-17

Det föreslagna bostadsområdet vid Johannisberg har en ny placering efter samrådet, för att inte påverka riksintresse hamn och verksamheternas möjlighet till utveckling. Den tidigare föreslagna ytan föreslås i stället för verksamheter som kan kombineras med båtupställningsplatser. Förutsättningar för utveckling av skärgården har förtydligats till granskningsversionen av planen.

Frågor om laddinfrastruktur behandlas inte i detalj i översiktsplanen, utan hanteras i den löpande planeringen. Angående risker med ökad kollektivtrafik på vatten så får detta analyseras i ett senare skede men kommunens bedömning är att det medför små ökade risker då trafiken bedrivs av professionella aktörer.

Det stämmer att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk. Inga ändringar följer i planförslaget.

Inför granskning har den Strategiska miljöbedömningen uppdaterats och nya bedömningar har gjorts av planförslaget.

Västerås stad är medveten om att Almö-Lindö inte finns med i hittillsvarande VA-planering. Kommunen vill pröva om området kan vara lämpligt för mer permanentboende, där översiktsplanens samråd är ett led. Flera olika allmänna intressen behöver prövas, där VA-försörjning är en stor utmaning som behöver utredas grundligt innan beslut om att gå vidare med eventuell planläggning.

Översiktsplanen har en planeringsberedskap för 260 000 invånare, även om vi är medvetna om att det finns en stor osäkerhet kring tidshorisonten då den befolkningmängden uppnås. Efter översiktsplanens antagande följer en kontinuerlig strategisk genomförandeplanering, där prioriteringar och tidplaner tas fram. I detta är det av stor vikt att kommunen och Mälarenergi har en kontinuerlig dialog.

Kartan redovisar nu skydd av grundvatten inklusive tillrinningsområde med en tydligare koppling till vattenförsörjningsplanen. Alla områden inom vattenskyddsområdet och dess tillrinningsområde har nu en attributtext om hänsyn till vattentäkt.

Utredningar som behövs i samband med detaljplaneläggning bekostas alltid av exploitören.

2025-12-17

Generella riktlinjer för planering av bebyggelse i relation till översvämningsrisk finns i översiktsplanen. I detaljplaner utreder och bedömer man risker och åtgärder för exempelvis skyfall utifrån den specifika platsens förutsättningar. Ett arbete pågår med att se över vilka landsbygds kärnor som behöver utredas avseende skyfall och det kan bli möjligt med en samverkan med Mälarenergi.

Västerås stad har gjorts medveten om de behov av förstärkning av elnätet som behövs för stadens utveckling och ser behov av en kontinuerlig samverkan och planering tillsammans med Mälarenergi. Kommunen och Mälarenergi behöver tillsammans utreda lämpliga platser för framtida kraft-/mottagningsstationer. Västerås stad är positiv till att tillsammans med nätägarna identifiera och reservera mark för kommande mottagningsstationer.

Det är statliga myndigheter som beslutar om riksintresseanspråk. Transmissionsnätet har nyligen blivit beslutat vara av riksintresse och beskrivs därför i riksintressekapitlet i granskningsversionen av planen.

Medskick kring ledningsschakter och annat som är värdefullt för efterföljande planering är vidarebefordrat till planenheten.

Mälarenergi ger många konkreta förslag på omformuleringar för att lyfta teknisk infrastruktur i olika delar av dokumentet. Om teknisk infrastruktur lyfts så finns också andra intressen som kan behöva lyftas på samma sätt, och det gör att texten blir längre. Vi lägger därför inte till skrivningar om teknisk försörjning om det tar fokus från det som avsnittet i huvudsak behandlar. Vi har dock lagt in formulering enligt Mälarenergis önskemål på några väl valda ställen i dokumentet. Ordet energilager är nu tillagt i mening om elförsörjningen och meningen om energifattigdom är borttagen ur texten. Det tydliggörs att det är teknisk infrastruktur som avses i avsnittet om landsbygden. Formulering om avlopp är justerad. Angående fråga om formuleringar sida 68 i samrådshandlingen: Texten handlar om riksintresse för kulturmiljö, och det är endast de karaktärsområden som utgör kulturmiljöer som räknas upp.

Västerås stad är medvetna om att texten har blivit mer kondenserad utifrån en ambition att hålla hela planen kortfattad. Det PM som togs fram i samarbetet kommer fortsatt finnas tillgänglig internt att användas som ett planeringsunderlag.

2025-12-17

3.4.10. MÄLARHAMNAR

Mälarhamnar anser genomgående samrådsförslaget till översiktsplan visar på god vilja och förståelse för hamnens viktiga roll för regionens utveckling. Vi ser mycket positivt på stadens förståelse för hamnens behov i framtiden. Att avsätta Johannisbergs flygfält till verksamhetsmark med behov av hamnnära läge är en förutsättning för att hamnverksamheten ska kunna fortlöpa och utvecklas som en nyckel i transportsystemets gröna omställning. Författarna konstaterar i beskrivningen av det utökade verksamhetsområdet i norra delen av Johannisbergs flygfält att:

Om flygfältet avvecklas innebär det att de nuvarande flyghöjdsbegränsningarna kan tas bort, vilket ger en effektiviserad användning av redan utpekade ytor för hamnverksamheten. Detta visar på att Västerås stad har god förståelse för behovet att minimera begränsningar för hamnedikerade ytor.

Den planerade mångfunktionella bebyggelsen som föreslås i de södra delarna av flygfältet skulle innebära en direkt begränsning av användning av de föreslagna verksamhetsytorna. Med bostäder i direkt anslutning till verksamheter uppstår stora intressekonflikter mellan boende och verksamheter. Hamnverksamheten är tillståndspliktig enligt miljöbalken. Det innebär att påverkan på miljö och människor sker vid hantering av våra gods. Med boende som direktangränsande granne ser vi stora problem med att få igenom ett miljötillstånd som ger hamnen möjlighet att nyttja ytan på det sätt som behövs för att kunna utveckla transporter inom regionen. Det innebär ett direkt hot mot syftet med införandet av verksamhetsytorna. På samma sätt ser vi att utökandet av Johannisbergs naturreservat kan komma att innebära restriktioner i användningen av de föreslagna verksamhetsytorna.

Mälarhamnar anser därför att lokaliseringen av bostadsområdet behöver omarbetas så att den inte begränsar verksamhetsytorna. Och att man noga ska överväga naturreservatets dragning så inte heller det innebär begränsningar i användandet av verksamhetsytorna.

Kommentar:

Det föreslagna bostadsområdet vid den södra delen av flygfältet har en ny placering efter samrådet, för att inte påverka riksintresse hamn och verksamheternas möjlighet till utveckling. Den tidigare föreslagna ytan föreslås istället för verksamheter som kan kombineras med båtuppställningsplatser.

2025-12-17

På vilket sätt omkringliggande utpekad mark vid Johannisberg ska få ett starkare skydd är ännu inte fastslaget men vid eventuell reservatsbildning kommer samråd ske med berörda parter.

3.4.11. NYA VÄSTERÅS FLYGPLATS AB OCH STRATEGISKA FASTIGHETER AB
Gemensamt yttrande från Nya Västerås Flygplats AB (NVFAB) och Strategiska fastigheter AB (VSSFAB) vill göra några medskick till fortsatt översiktsplanering.

I översiktsplanen Utblick 2070 anges att Johannisbergs verksamhet, eller delar av den, vid en eventuell avveckling bör flyttas till Västerås flygplats. I samband med detta bör en utredning genomföras för att klargöra vilka delar av verksamheten som är möjliga att integrera i flygplatsens befintliga eller framtida verksamhet.

I översiktsplanen anges att två riksintressen berör området, riksintresset för vatten samt riksintresset för flygplatsverksamhet. Det framgår att riksintresset för vatten i nuläget bedöms väga tyngre. En dom från Nacka tingsrätt, som förväntas inom kort, bedöms dock kunna klargöra att flygplatsens verksamhet inte har någon negativ påverkan på vattenskyddet. Detta skulle i så fall kunna innebära att riksintresset för flygplatsen får en stärkt ställning i den fortsatta planeringen.

Västerås flygplats ser positivt på utvecklingen av drönarbaserade transporter och bedömer att denna teknik har stor potential att bidra till framtidens logistiklösningar. Det är dock av vikt att understryka att det är Transportstyrelsen som är ansvarig myndighet för regelverket kring drönartrafik, inklusive tillståndsgivning och tillsyn. Eventuella initiativ inom detta område måste därför ske i enlighet med gällande nationella regelverk.

Västerås flygplats är idag en beredskapsflygplats med förmågan att ta emot flyg dygnet runt, året runt, för att hjälpa samhället vid en allvarlig kris och flygplatsen är viktig som del i totalförsvaret. Det kan till exempel vara vid naturkatastrofer som skogsbränder, stormar och översvämningar men även för sjuk- och organtransporter.

Västerås flygplats har en tydlig ambition att utveckla både den befintliga flygverksamheten och det omkringliggande området. Det område som är beläget öster om Hässlögatan bedöms särskilt lämpat för etablering av flygrelaterad verksamhet, och bör prioriteras för sådan utveckling. De utvecklingsplaner som

2025-12-17

föreligger i anslutning till flygplatsen lämpar sig väl för etablering av lätt industri, lagerhållning och logistikverksamhet.

Flygplatsbolaget påpekar att flygverksamhet innebär bullerstörningar, vilka regelverk som styr detta samt att hänsyn till flygbuller är viktigt vid nyetablering av bostäder och verksamheter.

Vidare betonas att flygplatsen har potential att fungera som en regional logistikpunkt, en plats för flöden av människor och varor. Genom att stärka flygplatsens roll i det storregionala transportsystemet skapas förutsättningar för ökad tillgänglighet, tidssäkra transporter och ett fördjupat samspel mellan civila och militära aktörer. För att bevara dessa möjligheter behöver den hindersbegränsande ytan runt flygplatsen bestå och omprövningar och påverkan på detta område hanteras restriktivt.

***Kommentar:** Flygplatsens bullerzon inklusive det buller som skolflyget alstrar kommer att tillföras planeringsunderlaget kartportalen som används i Västerås stad. I berörda områden där bebyggelse påverkas finns en notering i attributen till den digitala kartan om att hänsyn till bullerproblematiken ska tas vid planering av nya bostäder. Flygplatsens betydelse som beredskapsflygplats är förtydligad.*

3.4.12. NÄMNDEN FÖR IDROTT, FRITID OCH FÖREBYGGANDE

Kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen ser positivt till att det finns mycket med om nämndens områden inom fritid och förebyggande, friluftsliv och idrott. Förvaltningen ser det som positivt att dess verksamhetsområden inom fritid och förebyggande, idrott och friluftsliv kommer med tidigt i den fysiska planeringen då det är en viktig del i att få en socialt hållbar stad. Förvaltningen vill trycka på att det är viktigt att samhällsfastigheter, där förvaltningens verksamheter även ingår, planeras tidigt för att få bra förutsättningar för en bra planerad och socialt hållbar stad. Detta finns med på ett bra sätt under kapitel 1 "Samhällsfastigheter". Förvaltningen anser även att det är viktigt att planera för ett bra liv mellan husen med platser för möte och aktiviteter för hela livet.

Under rubriken "Tryggt stadsliv och trygga stråk" på sidan 26 till 28 anser förvaltningen att stråken har en för stark definierad identitet och funktion.

Dessa stråk kan komma att stå öde och tomma vid de tider på dygnet när målgruppen inte är aktiv men också leda till exkludering av andra grupper. Om

2025-12-17

stråket designas för en väldigt specifik målgrupp (barnfamiljer, kvällsaktiviteter) kan det bli livlöst vid andra tider på dygnet eller när målgruppen förändras. Detta kan leda till "döda zoner" och försämra stadens sociala och ekonomiska hållbarhet.

Tematiska stråk kan även signalera att de är "till för" vissa grupper, vilket kan skapa oönskade sociala barriärer. Exempel: Barnens stråk kan upplevas som mindre relevant eller tillgängligt för äldre ungdomar, vuxna utan barn, eller andra grupper.

Kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen föreslår att istället för t ex barnens stråk att man skapar ett stråk för aktivitet hela livet där man ger plats för rörelse och aktivitet från de yngsta barnen till de äldsta i samhället. Ett sådant stråk kan innehålla till exempel lekutrustning för de yngsta, hinderbana för de något äldre, utegymutrustning för seniorer men även platser för möte och sittplatser för vila. Det kan även med fördel ha en konstnärlig utformning och om möjligt ledas förbi kulturinstitutioner allt detta för att nå många och skapaförutsättningar för att mötas mellan åldrar och socialgrupper vilket ger förutsättningar för en trygg och socialt hållbar stad. Som sammanfattning kan specifika statsstråk till en levande stad här och nu, men risken är att de "cementeras" en viss användning som inte är framtidssäker. För att undvika att de blir hinder bör planeringen bygga in flexibilitet, möjliggöra blandade funktioner och undvika överdrivet specialiserad gestaltning.

Kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen ställer sig frågande till hur den digitala Översiktsplanen hänger ihop med planbeskrivningen. Förvaltningen tycker inte att den digitala Översiktsplanen kan stå för sig själv då textmaterialet i planbeskrivningen innehåller så mycket mer. Dessa två delar behöver vara mer sammankopplade för att man ska kunna förstå hur de hänger ihop. Förvaltningen anser att planbeskrivningen är mycket lättare att ta till sig och skulle önska en bättre koppling mellan denna och markanvändningskartan.

Markanvändningskartan är svår att navigera i då lagerstrukturen är svår att förstå. Detta gör det svårt att hitta förvaltningens verksamheter och lätt att tappa bort delar. Förvaltningens verksamheter ligger under flera olika lager och var de ligger och benämningen på dessa är inte naturliga. Som exempel ligger det nya arenaområdet under "Verksamheter och industri/Besöksanläggning" och idrottsområden ligger under "Mångfunktionell bebyggelse" och där antingen som

2025-12-17

”Samhällsservice” eller ”Besöksanläggning”. Vandringsleder ligger både under ”Natur och friluftsliv” och ”Transport och infrastruktur”.

Kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen anser även att när man har hittat det man vill på markanvändningskartan är objekten svåra att ta till sig innehållet i.

Kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen ser som positivt att Markanvändningskartan innehåller en bra planering för förvaltningens verksamheter i framtiden.

Kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen vill trycka på det behov som finns att öka antalet idrottsytor och idrottsanläggningar för barn och ungdomar samt lokaler för föreningslivet och civilsamhället i de Östra delarna av Västerås.

Ett ökat befolkningsunderlag i ett område kan även inverka på de närliggande parkytorna, som är viktiga för det bostadsnära friluftslivet, då tillgången minskar utifrån mätetalet parkyta per invånare vilket kommer att ge ett ökat slitage på ytorna. Därför är det viktigt att göra analyser på hur många som det är tänkt ska använda närliggande ytor.

På sidan 15 i den blå rutan önskar förvaltningen att man lägger till ordet aktivitet under punkten ”Tillgång till grönområden...”. Även på sidan 34 i den blå rutan önskar förvaltningen att man kompletterar under punkten ”Nya parker och lekplatser...” med meningen Plats för möte och aktivitet hela livet. Vi ser det även som viktigt att aktivera de befintliga parkerna och stadsdelsskogarna i staden mer för att skapa bostadsnära områden för aktiviteter, möte och lugn som ger förutsättningar för en mer socialt hållbar stad.

Kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen ser det som viktigt att man skapar ett liv mellan husen i nya och befintliga områden som har en hög exploateringsgrad med få grönytor och få aktivitetsområden.

Kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen ser idag att områden med en hög exploateringsgrad och få grönytor för rörelse och möten kan påverka den framtida socialt hållbara staden negativt. Som exempel finns Öster Mälarstrand där det är för få allmänt tillgängliga grönytor för möte och rörelse. Det har varit känt länge att grönska är viktigt för människors hälsa och välbefinnande. Det är därför grönområden är ett viktigt allmänintresse. Även forskningen visar tydligt på sambandet mellan tillgång till grönområden och hur människor mår. Utevistelse och fysisk aktivitet i gröna och naturliga miljöer stimulerar barns lek och bidrar till

2025-12-17

bättre motorik. Barn som har kontroll över sin kropp kan också fokusera på att lära. Det enda sättet att få kontroll över sin kropp är att pröva den genom att balansera, kana, klättra, hoppa och springa. Bristen på grönyta i planområdet kan påverka folkhälsan även på lång sikt då vistelse i naturen under barndomen grundlägger vanor som har betydelse för hälsan under hela livet. Närhet till grönska och natur bidrar både till att man rör sig mer och att rörelsen i sig ger fler hälsoeffekter. Framför allt ser man en minskad risk för psykisk ohälsa. Till exempel ger en springtur i en park mer psykisk återhämtning än en springtur i urban miljö utan grönska. Ju högre kvalitet det är på grönskan i närområdet, desto mer fysiskt aktiv är man och upplever också en bättre hälsa.

Aktivitets- och idrottsytor samt grönområden kan även spela en stor roll i att skapa social interaktion, möten mellan människor och verka för en känsla av gemenskap i en stadsdel eller ett grannskap – så kallat socialt kapital. Vi ser redan idag tendenser på ett lågt socialt kapital på Öster Mälarstrand där en orsak kan vara den höga exploateringsgraden och avsaknaden av idrottsytor och grönområden samt lokaler för föreningslivet och civilsamhället. I Regionens enkätundersökning "Liv hälsa ung 2023" (Region Västmanland, 2024) har det visat sig att Öster Mälarstrand har ett lågt föreningsdeltagande bland barn och ungdomar, endast 4 stadsdelar som ligger lägre, se tabell längre fram. I förlängningen kan brist på idrottsytor innebära en negativ påverkan på det sociala kapitalet och på den framtida folkhälsa. Ett av de mätinstrument som idag används för att mäta det sociala kapitalet är deltagande i föreningslivet. Detta mått är utifrån att ett rikt föreningsliv visar en hög grad av förtroende för samhället i stort, därför är föreningslivet viktigt för ett framtida socialt hållbart samhälle. Redan idag visar enkätundersökningen "Liv hälsa ung 2023" att andelen på Öster Mälarstrand som litar på andra är lågt, se tabell längre fram.

De som flyttar till nya områden är ofta en inhomogen grupp med barn, ungdomar, yngre vuxna, vuxna och pensionärer vilket innebär att de kommer att ha olika behov och olika grader av behov av samhällsfastigheter och KIFFs verksamheter. Förvaltningen ser det som viktigt att man i samband med den fysiska planeringen även ser till stadens övergripande planering för att förvaltningens verksamheter säkerställs och utvecklas för ett framtida socialt hållbart Västerås.

Förvaltningens verksamheter är bland annat:

- Fritidsgård
- Fritidsklubb
- Öppen förskola
- Familjecentrum

2025-12-17

- Mötesplats äldre, på uppdrag av äldrenämnden
- Idrottsföreningar
- Kulturföreningar
- Idrottsplatser
- Idrottshallar
- Lovaktiviteter
- Aktivitetsytor för rörelse hela livet (jmf spontanidrottsytor)
- Stadsdelsbibliotek
- Kultur i stadsdelarna

Kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen efterlyser bra förutsättningar för transporter till friluftsområden och idrottsområden, det är viktigt kollektivtrafik och trygga GC vägar till dessa områden.

Under avsnittet "Grönt och blått" på sidan 46 saknar förvaltningen Björnö som även det är en ö i staden skärgård. Förvaltningen ser båtlivet och färjetrafiken som viktigt för att skapa Mälarstaden och då är det viktigt att inte glömma bort det som hör till båtlivet med de vattennära servicefunktionerna såsom färjelägen, parkeringar, kollektivtrafik, båtplatser, tankställen, båtserviceföretag, sjösättningsramper, toaletter, båtuppställning, mastställ mm. Därför behövs det en skrivning i ÖPn om att en levande Mälarstad behöver bra servicefunktioner för färjetrafiken och båtlivet.

Kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen ser behov av att utöka idrottsytorna även till Rocklunda- och Rönnebyskogen, se kartbild för området i figur 1. Anledningen till detta är att det inför framtiden är viktigt att planera även för naturen som en idrottsarena och att de så kallade friluftsidrotterna, utomlands ofta kallade för outdoor sports, inkluderas i samhällsplaneringen. Det är viktigt att de platser som friluftsidrotterna använder för att utöva sina idrotter detaljplaneras som idrottsytor och då är Översiktsplanen ett första steg, det kan till exempel vara ett motionsspår, en klippa för klättring, ett vattendrag för rodd eller en slinga i skogen för mountainbikecykling. Idag kan en plats som särskilt väl ämnar sig åt en viss typ av idrott men som inte ses som en idrottsplats gör att platsen i fråga kan tas i anspråk av nya planer och bebyggelse. Om friluftsidrotternas och naturen som idrottsarena mer formaliseras är det lättare att de även inkluderas i kommuners idrottsstrategier och budgetar. Kommuner har ofta tydliga mål om att möjliggöra idrott och rörelse, särskilt för barn och unga – dessa mål bör rimligtvis även inkludera att utveckla friluftsidrotternas verksamheter (RF SISU Stockholm, 2023).

2025-12-17

***Kommentar:** Planförslaget har uppdaterats så att alla befintliga större friluftsområden och idrottsområden ska kunna nås med gång och cykel. Behov av platser för rörelse hela livet, tillgång till närrecreation m.m. har förtydligats i planförslaget till granskningsversionen. Text avseende att Rocklunda delvis kan betraktas som en utomhusarena har tillförts granskningsförslaget. Se även svar på Kulturnämndens yttrande.*

3.4.13. NÄMNDEN FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Vård- och omsorgsförvaltningen ser positivt på att översiktsplanen lyfter tillgänglighet som en aspekt i målformuleringarna samt att planeringsinriktningen inkluderar att sträva efter varierade bostadstyper, boende- och upplåtelseformer och kostnadsnivåer.

Översiktsplanen ringar in Västerås skärgård som ett utvecklingsområde. För att säkerställa en inkluderande och hållbar utveckling kopplat till skärgården är det av yttersta vikt att tillgänglighet beaktas från början. Tillgänglighetsperspektivet behöver finnas med både kopplat till att alla ska ha möjlighet att nyttja skärgården på fritiden samt att kollektivtrafik med färja möjliggör för insatser och stöd via LSS och Socialtjänstlagen i ordinärt boende på öar där bostäder planeras.

Vård- och omsorgsförvaltningen menar att det är positivt att barnrättsperspektivet lyfts som en viktig fråga. Förvaltningen anser att tillgänglighetsaspekten också bör lyftas som en viktig fråga för genomförandet. Genom bland annat Agenda 2030 samt ratificering av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har Sverige åtagit sig att aktivt arbeta med tillgänglighetsperspektivet. Att arbeta med tillgänglighetsfrågan i ett tidigt skede i olika processer samt att beakta principen om universell utformning är i dag ett krav för att nå upp till målen med funktionshinderspolitiken. Därför är det viktigt att det framgår tydligt av Västerås stads övergripande planering och styrdokument att tillgänglighetsperspektivet ska beaktas.

I översiktsplanen finns delar som berör samhällsfastigheter. Vård- och omsorgsförvaltningen anser att begreppet kan behöva förtydligas så att det framgår att samhällsfastigheter bland annat inkluderar fastigheter inom området vård- och omsorg. I övrigt har vård- och omsorgsförvaltningen inga synpunkter kopplat till nämnden för personer med funktionsnedsättnings målgrupp och verksamheter.

2025-12-17

***Kommentar:** Till granskningen har planförslaget kompletterats med mer information om behov av samhällsfastigheter. Även hänsyn till tillgänglighet har förtydligats i planförslaget.*

3.4.14. RÄDDNINGSTJÄNSTEN MÄLARDALEN

Räddningstjänsten Mälardalen noterar att samrådsförslaget till översiktsplanen tar planeringsmässig höjd för att i framtiden ha en beredskap för en ökad befolkning vilket innebär både fler bostäder och fler verksamheter som skapar arbetstillfällen. En sådan ökning innebär att antalet olyckor riskerar att öka i motsvarande grad. Det innebär förstås också att räddningstjänstens förmåga och resurser kommer behöva öka både på det förebyggande och det skadeavhjälpande planet.

I planeringen av framtida bebyggelse bör stor hänsyn till olycksrisken tas. Dels de risker som befintliga och nya verksamheter innebär, dels de riskerna som finns med transport av farligt gods. En särskild prövning av placering av ny bebyggelse med avseende på riskerna bör göras i ett tidigt skede. Att befintliga byggnader finns i anslutning till en farligt godsled eller ett riskobjekt innebär nödvändigtvis inte att ny bebyggelse är lämplig.

Då stadens bebyggelse hela tiden förändras bör ett arbete med att se över om de nuvarande transportlederna för farligt gods är optimala övervägas.

I planeringsarbetet med verksamhetsområden bör det analyseras om aktuella verksamheter kan bidra till en ökning av farligt godstransporter och hur det påverkar riskbilden.

Förutsättningar för räddningsingripanden

I Översiktsplanen anges att nästan en tredjedel av planeringsinriktningens 50 000 nya bostäder ska tillkomma i landsbygds kärnorna och dess omland.

Räddningstjänsten Mälardalen har, pga långa framkörningstider, inte förmåga att bistå med utrymning i bostadshus som är högre än fyra våningar. Det bör därför tydligt framgå i planbeskrivningar att utrymningsmöjligheterna från höga byggnader på landsbygden måste lösas med hjälp av byggnadstekniska åtgärder. När befintlig landsbygdsbebyggelse skall utökas såväl som när ny landsbygdsbebyggelse planeras är behovet av brandvatten en fråga som behöver utredas.

2025-12-17

Västerås Skärgård

Räddningstjänsten Mälardalen anser att bostadsbebyggelse på öar är komplicerad ur ett räddningstjänstperspektiv. Insatstiderna är långa och transport av utrustning för räddningsinsatser är komplicerad. Risken är stor att bygdebränder innebär en totalskada. Det är också stor risk för brandspridning till närliggande bebyggelse.

Verksamhetsmark

Räddningstjänsten Mälardalen framför också att vid planering av nya verksamhetsområden bör brandvattenförsörjningen finnas med i ett tidigt skede, detta eftersom det i dagsläget finns brister i befintliga områden och befintlig brandvattenförsörjning. Då etableringar av nya verksamheter planeras bör även behovet och möjligheterna att ta hand om kontaminerat släckvatten utredas.

Kommentar: Västerås stad arbetar inom den kontinuerliga samhälls- och trafikplaneringen med att löpande se över transportleder för farligt gods. Detta inkluderar både en översyn av befintliga leder och bedömningar av behov av eventuella justeringar eller kompletteringar i takt med att staden växer och nya verksamhetsområden utvecklas.

Utifrån planeringsinriktningen med 50 000 bostäder med en stor andel av dessa på landsbygden är det positivt att brandstationen i Skultuna är kvar. Ytterligare brandstationer kan behöva tillkomma då kommunen växer. En fortsatt dialog mellan Räddningstjänsten och kommunen är viktig i denna fråga.

Insatstider är en av många saker att beakta i planeringen av permanent boende på öarna.

Utrymningsmöjligheter, brandvattenförsörjning etc är frågor som behöver hanteras i den fortsatta planeringen. Yttrandet är därför även vidarebefordrat till Stadsbyggnadsförvaltningen. Ett uppdrag att se över eventuella brister i brandvattenförsörjningen är tillagt under Fortsatt arbete.

3.4.15. SKULTUNA KOMMUNDELSNÄMND

Skultuna kommunalförvaltning vill komplettera om förbifart Skultuna, länsväg 673, 681 och att förvaltningen är positiv till förändringen.

2025-12-17

Att bygga en förbifart och leda trafiken utanför centralorten innebär flera fördelar. Genom att minska mängden genomfartstrafik i centrum frigörs vägutrymme för lokal trafik, vilket bidrar till bättre framkomlighet och kortare restider för både pendlare och långväga transporter. Samtidigt ökar trafiksäkerheten då tunga fordon inte längre behöver köra genom tätorten, vilket minskar risken för olyckor.

För centralorten innebär detta även stora miljö- och hälsovinster. Mindre trafik, leder till lägre halter av luftföroreningar och mindre buller, vilket förbättrar livskvaliteten för boende och besökare. Dessutom skapas bättre förutsättningar för att utveckla hållbara trafiklösningar, såsom gång- och cykelvägar samt förbättrad kollektivtrafik.

På stadsutvecklingsidan gör en förbifart centrum mer attraktivt och tillgängligt. En lugnare trafikmiljö öppnar upp för ett tryggare och mer levande stadsliv med plats för handel, service och kultur, samtidigt som det blir enklare och säkrare för gående och cyklister att röra sig. För näringslivet innebär förbifarten effektivare transporter, särskilt för godstrafik, vilket stärker företagets konkurrenskraft. På sikt kan även centrumhandeln gynnas när stadskärnan blir en mer trivsamt och inbjudande mötesplats. En förbifart är även ett starkt önskemål från de transportintensiva industrierna i nordöstra Skultuna.

Kommundelsförvaltningen ser positivt på föreslagna exploateringsområden för byggnation inom tätorten Skultuna. Ny byggnation av bostäder bör lokaliseras så att innevånarnas möjligheter att gå, cykla och åka kollektivt underlättas. Närheten till nödvändig infrastruktur och tillgång till samhällsservice är att föredra. Därtill bör byggnationen ha varierande upplåtelseformer samt byggas med låg klimatpåverkan och hållbart.

Stadens fortsatta bostadsbyggande bör beakta den demografiska utvecklingen, inte krocka med pågående exploatering och stadens strategier för hållbar utveckling. Staden bör således undvika att hamna i en situation detaljplanerade områden som inte bebyggs.

När nya bostadsområden planeras är det av betydelse att skapa miljöer för ökad trygghet genom naturliga mötesplatser för de som bor på aktuellt område.

Skultuna kommunalförvaltning har samlat synpunkter vid medborgardialog. Ur detta framförs två värden att ta speciellt hänsyn till i kommunens översiktsplanering:

2025-12-17

Historiska- och kulturmiljöer.

Hänsyn måste tas till kommundelens unika historiska- och kulturmiljöer, i Skultuna och Svanå. Skultuna mässingsbruk har funnits på orten sedan början av 1600-talet. Skultuna Mässingsbruk är fortfarande ett starkt varumärke och ett av Västmanlands största turistmål. Svanå har anor från 1300-talet där tackjärn har förädlats till ett flertal redskap för skogs- och jordbruk.

Natur och friluftsliv.

Åtgärder för att göra Svartån mer tillgängligt som rekreationsstråk och stärka den biologiska mångfalden, inklusive möjligheter för vattenaktiviteter. Utveckling av natur- och friluftsliv, inklusive parkstråket som binder samman centrala delarna av Skultuna med Bruket och Svartån.

Pågående utvecklingsprojekt inom kommundelen.

Västerås stad gör stora satsningar på Skultuna kommundel fram till 2030. Drömfabrikens första etapp tas i anspråk kring kommande årsskifte. Byggnationen av förskola och f-3 skola i Romfartuna påbörjas i närtid. Projektering av nya Skultunabadet påbörjas hösten 2025 och det nya badet invigs till säsongen 2030. Det finns en stark ambition att utveckla Skultuna med fokus på bostäder, vägar, kollektivtrafik, natur- och rekreationsområden samt besöksnäring. Blandad bebyggelse och bättre service är viktigt för att göra kommundelen attraktiv för både nuvarande och kommande innevånare.

Kommundelsförvaltningens generella synpunkter

Översiktsplanen innehåller en stor mängd information där beskrivningar, fakta, mål och ställningstaganden blandas vilket gör det otydligt och svårläst. Det behövs en tydligare struktur, med en tydligare koppling mellan förutsättningar, planer och visioner. Gärna med lättförståeliga diagram som tydligt visar nuläge. Syftet med samrådet är att verkligen ge innevånarna möjligheter till delaktighet och engagemang. Översiktsplanen är tyvärr för komplicerad och svårläst i nuvarande form. I Skultuna har en rad dialoger lett till inspel om möjlighet till utveckling av orten för olika målgrupper.

Det föreligger en motsättning mellan översiktsplanens skrivning om att bebyggelse på landsbygden bör lokaliseras så att gång, cykel och kollektivtrafik underlättas samtidigt som kartan visar att stora områden långt från service klassas som låg hänsyn.

2025-12-17

Kommundelsförvaltningen önskar ett förtydligande om framtida åtgärder för att underlätta säker cykeltrafik från centralorten Skultuna till Haraker, Munga, Romfartuna och Svanå. Cykelbana till Haraker är ett tydligt önskemål från de Skultunaungdomar som lämnat synpunkter på översiktsplanen. Notera att frågan har diskuterats i bygden kring Haraker i minst 50 år.

Översiktsplanen behöver tydliggöra hur äldres behov beaktas i planeringen och att det finns tillräckligt med boenden och samhällsservice i Skultuna kommunedel för aktuella målgruppen.

Pendlarparkering i anslutning till Skultuna busstation.

Kommundelsförvaltningen lyfter möjligheten att skapa pendlarparkering i anslutning till busstationen för att minska bilåkandet. Bedömningen är att det finns obebyggda ytor som skulle kunna användas.

Kommentar:

Västerås stad ser positivt på önskemålen om gång- och cykelbanor till Haraker, Munga, Romfartuna och Svanå. Flera av de stråk som nämns finns redan utpekade i översiktsplaneförslaget. Samtidigt är detta ett långsiktigt planeringsarbete där behoven är många, särskilt på landsbygden där stråken ofta ligger längs Trafikverkets vägar. Pågående projekt, såsom gång- och cykelbanor till Tidö-Lindö och Tortuna, illustrerar att sådana åtgärder kräver omfattande processer med vägplan, utredningar och finansiering via Länstransportplanen samt regional prioritering.

Önskemålet om en pendlarparkering vid Skultuna busstation har beaktats, och i granskningshandlingen pekas en yta ut som bytespunkt/pendlarparkering i anslutning till busstationen.

Till granskningsversionen har planen kompletterats med de behov av samhällsservice som en ökad, och åldrande, befolkning medför.

Skultunas höga kulturmiljövärden utgör en av de viktigaste grundstenarna för platsens attraktivitet och ska ses som en styrka i samband med fortsatt utveckling av orten. Inför granskning har den digitala mark- och vattenanvändningskartan kompletterats med beskrivningar av de olika objekten i kartan. I många fall finns även behov av särskild hänsyn beskrivna, exempelvis hänsyn till den unika kulturmiljön.

2025-12-17

Kommundelsförvaltningen synpunkt om att ha varierande upplåtelseformer samt byggas med låg klimatpåverkan och hållbart hanteras föranleder ingen ändring i planförslaget. I planeringsinriktningen anges att Västerås stad strävar efter varierade bostadstyper, boende- och upplåtelseformer. Vilken typ av bostäder och till vilken målgrupp hanteras i den efterföljande planeringen.

Planförslaget har uppdaterats för att tydligare lyfta fram barnperspektivet och säkerställa att barns behov och förutsättningar beaktas i den långsiktiga utvecklingen av Västerås.

3.4.16. TEKNISKA NÄMNDEN

Allmänna synpunkter

Teknik- och fastighetsförvaltningen anser att planförslaget är ambitiöst och lyfter viktiga frågor om hållbarhet och flexibilitet. Det framstår dock som alltför övergripande i vissa delar och vissa fall för detaljerat, vilket gör det svårt att ta ställning till planens faktiska inriktning. Översiktsplanen omfattar många ämnesområden och inriktningar men har för få tydliga prioriteringar som kan vägleda vid efterföljande planering.

Teknik- och fastighetsförvaltningen ser att en del målkonflikter inte är hanterade i planförslaget. Samtidigt som hållbara transporter ges stor uppmärksamhet framhålls också omfattande vägsatsningar. Detta väcker frågor om vilken effekt sådana investeringar får för trafikmängder, färdmedelsfördelning, miljö och klimat. En tydlig målkonflikt framträder mellan ambitionen om befolkningsökning och bevarandet av grönblå struktur. En så kraftig expansion som över 100 000 invånare kan innebära att kommunen inte klarar klimatmålen, riskerar att minska självförsörjningsgraden samt förlora viktiga ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Planen bör därför tydligare redogöra för hur avvägningar ska ske i det efterföljande arbetet för att möjliggöra en effektiv samhällsbyggnadsprocess. Ett sätt kan vara att minska målkonflikter är att ha en modell för mer cirkulär markanvändning där befintlig bebyggelse i första hand byggs om, till eller på och i andra hand återbrukas material. I sista hand bör "jungfrulig mark" som naturområden och jordbruksmark tas i anspråk.

Teknik- och fastighetsförvaltningen ser att översiktsplanen har olika detaljeringsgrad beroende av vilken fråga som hanteras. Planens detaljnivå är i flera avseenden för hög, exempelvis när det gäller lokalisering av cykelvägar,

2025-12-17

dragnin av busslinjer och utpekande av specifika parker. Sådan styrning hör snarare hemma i mobilitetsplaner, handlingsplan för parker och grönstrukturplan. Planen behöver dock kompletteras med texter om att transportsystem och allmänna platser ska vara utformat för att fungera för personer med olika funktionsvariationer.

Tidsperspektiven i framtidens Västerås behöver brytas ner i vad som är fungerande nu, 2050 och 2070. I ett 2070-perspektiv väcks funderingar kring hur parkering vid nybyggnation ska beaktas i framtiden, kopplat till hur vi vill använda den mark vi har och de parkeringsplatser som redan finns. Det behöver förtydligas när olika användning och prioritering av olika stråk i city är aktuell. Därutöver behöver det beskrivas vad framtidens mobilitet innebär och när olika frågor behöver beslutas och genomföras. Kan detta förtydligas i en genomförandestrategi?

Stadsmiljöfrågor

Teknik- och fastighetsförvaltningen anser att det är positivt med flexibla och gröna gaturum men översiktsplanen behöver klarlägga vilka principer som ska styra rangordningen av de olika behov som ska rymmas i gaturummet - särskilt i city. För att kunna skapa flexibla och trivsamma gaturum behövs en modell för att prioritera mellan de olika behov som ska tillgodoses inom staden gator - trafikala, ekologiska, sociala, ekonomiska och tekniska. Det återstår att göra analyser för att uppnå ett levande city och för att kunna prioritera olika funktioner. För att få en effektiv planeringsprocess behöver översiktsplanen ta ställning i dessa frågor. Teknik- och fastighetsförvaltningen anser att behovet av en innerstadsstrategi är stort. För att skapa förutsättningar för en stadslig bebyggelse inom city, är det viktigt att trafik- och parkeringsregleringar ses över för att stödja detta. Bullerfria områden finns utmarkerade i hänsynskartan, men det behöver kompletteras med strategier och vägledning i text om hur de kan fortsätta vara bullerfria.

Teknik- och fastighetsförvaltningen är mycket positiv till förtydligandet av riksintresset U24 – Västerås stad – vilket är viktigt och värdefullt för att möjliggöra en utveckling av de allmänna platserna i city.

Trafiksystem och mobilitet

Teknik- och fastighetsförvaltningen anser att planförslaget fokuserar på "framtidens mobilitet" utan att det är tydligt vad som avses. Förändringar inom transporter bland annat elektrifiering, digitalisering och automatisering nämns

2025-12-17

men vad det innebär i form av t ex laddstationer och elektrisk infrastruktur tydliggörs inte. Eventuella markanspråk för nödvändig infrastruktur för dessa framtida behov behöver finnas i mark- och vattenanvändningskartan.

En tydlig strategisk trafikplanering som anger hur olika trafikslag ska prioriteras i förhållande till varandra saknas. Översiktsplanen saknar en tydlighet för att få till stånd en ändrad färdmedelsfördelning och ett hållbart, yteffektivt resande. Det vore värdefullt att på en övergripande nivå visa var kollektivtrafiken bör prioriteras, exempelvis för längre sträckor, och var cykelnätet ska ges högst status, särskilt i de centrala delarna av staden. Det är inte önskvärt att linjesträckningar ritas in i kartor i detalj då förutsättningarna inte är utredda och exakta sträckningar minskar flexibiliteten i framtiden, särskilt i ett 2070-perspektiv.

Kollektivtrafiken måste vara bärande i stadens struktur, och nya satsningar bör förankras hos regionen och trafikoperatörerna. Kollektivtrafiken behöver beskrivas likvärdigt för kommunens olika tätorter. Särskild uppmärksamhet bör ges åt serviceorter som Barkarö, Irsta, Kvicksund och Tortuna där en god kollektivtrafikförsörjning är avgörande för att serviceorterna ska kunna växa. Kollektivtrafik på vatten kräver stora investeringar och en långsiktig plan för att säkerställa nödvändig infrastruktur och turtäthet för att vara ett konkurrenskraftigt alternativ.

Teknik- och fastighetsförvaltningen noterar att samrådsförslaget ger stöd till en kraftig utveckling av näringslivet, vilket kommer att påverka infrastrukturen. Transporter till och från Finnsletten och hamnen bör säkras då vissa transporter inte kan köra på E18 till Västerleden på grund av broarnas höjder och bärighetsklasser. Det saknas också en plan för hur varuleveranser och godstransporter ska hanteras på kommunens vägnät. Framtida logistik och leveranslösningar för paket behöver beaktas i framtida transportsystem.

Både Tillberga och Irsta med omnejd behöver pekas ut som områden där man behöver ta ett större grepp med avseende på väg- och transportinfrastruktur för att kunna tillgodose de krav som både pågående och kommande utveckling av bostäder och verksamheter ställer på trafik-och transportinfrastrukturen.

I dagsläget är kapaciteten på E18 inte tillräcklig och med 100 000 nya invånare behöver effekterna på, vilken roll E18 ska ha och eventuella åtgärder belysas. Bytespunkter och pendlarparkeringar pekas ut i tätorternas utkanter. För att bytespunkterna ska kunna avlasta city från trafik krävs en översyn av gällande

2025-12-17

trafik- och parkeringsreglering på kommunal mark t ex avgifter, utbud, begränsningar, tekniska lösningar. Bytespunkterna behöver delas in i olika typer för att förtydliga behovet av mark: infartsparkeringar, pendlarparkeringar, kollektivtrafiknoder.

Grönstruktur och rekreation

Teknik- och fastighetsförvaltningen anser att det är positivt att planen tydligt betonar vikten av ekosystemtjänster, biologisk mångfald och stora träd i urbana miljöer. Här behövs dock en tydligare strategi för hur detta ska integreras i planering och byggande, i linje med de nationella målen för att tillvara och integrera stadsgrönka och ekosystemtjänster i urbana miljöer. Det råder i dag brist på parker och rekreationsytor i flera stadsdelar, bland annat Bäckby, Pettersberg, Jakobsberg, centrum, Kopparlunden, Gideonsberg, Barkarö, Viksäng och Öster Mälarstrand. Dessa brister måste synliggöras i översiktsplanen, och en strategi för hur de ska hanteras i efterföljande planering bör tas fram.

Förvaltningen anser att när ny bebyggelse planeras i ett område med brist på grönområden behöver nya ytor tillskapas i detaljplaneringen. En aktiv markpolitik är nödvändig för att reservera mark för stadsdelsskogar och parker, vilket kan ske genom markinköp och planläggning av nya grönområden i detaljplaner och program. Stadsdelsskogarna bör pekas ut och synas i markanvändningskartan.

Den föreslagna gröna ringen runt staden är bra, men behöver konkretiseras vad gäller funktion, syfte och genomförande. Om grönskan ska ha ekologisk eller rekreativ betydelse krävs särskilda åtgärder som ekодукter, sociодукter och andra åtgärder för att konflikter mellan grönstrukturen och transportsystemen ska kunna hanteras. De överdäckningar och broar som behövs för att överbygga barriärer eller skapa ekologiska samband över E18 och järnvägen behöver också märkas ut i mark- och vattenanvändningskartan.

För att stärka den gröna ringens funktion skulle så kallade ”kompensations-pooler” kunna pekas ut i mark- och vattenanvändningskartan. Det kan också markeras för spridningsvägar inom tätorten som behöver stärkas. Det skulle förenkla förvaltningens arbete när kompensationsåtgärder ska utföras liksom stärka spridningsvägar, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Nämnden vill dock poängtera att befintlig natur i första hand ska bevaras och utvecklas och skötas innan kompensatoriska åtgärder nyttjas.

2025-12-17

Natur- och vattenfrågor

Teknik- och fastighetsförvaltningen välkomnar förslaget om fyra nya naturreservat och ser detta som ett viktigt steg för att långsiktigt stärka naturvärdena. Samtidigt anser förvaltningen att det är olämpligt att ta fram en fördjupad översiktsplan för Björnön, eftersom området redan har lagstadgat skydd enligt miljöbalken. De frågeställningar som man avser att utreda med en FÖP bör kunna hanteras i processen kring ny skötselplan och föreskrifter.

Planen lyfter dagvattenhantering i öppna lösningar, vilket är i linje med stadens handlingsplan för yt- och grundvatten. För att ta ytterligare steg mot långsiktigt hållbara lösningar bör delar av det kulverterade dagvattensystemet pekas ut där vatten kan öppnas upp, exempelvis inom Persbobäcken, Emausbäcken, Hamrebäcken, Limstabäcken och Kapellbäcken. Likaså är satsningar på våtmarker viktiga för att stärka biologisk mångfald och minska näringsbelastningen på Mälaren. Här bör kommunen redan nu peka ut konkreta platser där våtmarker kan anläggas t ex Limstabäckens mynning mot Mälaren, mellan Rönby och Önsta gryta, inom Sundängens naturreservat.

Förslag om mer tillgänglighet till öar och naturområden kan delvis motverka syftet med att skydda naturvärden. Öarna i skärgården är skyddade som naturreservat och Natura 2000 vilket sätter ramverket för vad som är möjligt att utveckla i förhållande till reservatets syfte och föreskrifter. I framtiden finns ett betydande behov av kontinuerliga driftinsatser på öarna i form av röjningar i syfte att gynna natur- och friluftsvärden. Det är positivt med en ökad trafikering till Östra holmen och Elba för att fler ska kunna besöka öarna t ex vår och höst, men färjetrafik till Västra holmen bör undvikas då den inte är lämplig för större besöksstryck. Denna ö kan däremot lämpa sig att besöka med kajak/kanot eller mindre privat båt.

Miljö, resurshushållning och cirkulär ekonomi

Teknik- och fastighetsförvaltningen noterar att samrådsförslaget har en god inriktning på cirkulär ekonomi och hållbar utveckling, men för att den ska bli genomförbar krävs fler verksamhetsnära platser för mellanlagring av återbruksmaterial. Något som behöver anges i mark- och vattenanvändningskartan. Idag har tekniska nämnden endast en större anläggning i Malma, men ytterligare platser behövs i stadens centrala och västra delar, för att möjliggöra ett ökat återbruk av material i nämndens byggprojekt.

Kommentar: Planförslaget behöver balansera flera mål, däribland att både möjliggöra effektiv mobilitet och säkerställa kapacitet för en växande befolkning

2025-12-17

och ett expanderande näringsliv. Det finns ett fortsatt behov av att bygga ut delar av vägnätet för att möta ökade transportflöden och ge nya verksamhetsområden tillgång till godstransporter. Samtidigt strävar kommunen efter att förstärka de effektiva trafikslagen. Flera vägförslag som tidigare var utpekade i mark- och vattenanvändningskartan har därför flyttats till utvecklingsinriktningen. Detta tydliggör att deras exakta sträckning och utformning måste utredas vidare innan ställning tas i efterföljande planering. Parallellt prioriteras stora satsningar på gång- och cykelvägar samt en successivt förbättrad kollektivtrafikstruktur.

Konsekvenser av nya vägar – exempelvis påverkan på miljö- och klimat, natur, trafikmängder och färdmedelsfördelning – kommer att analyseras och hanteras i den fortsatta fysiska planeringen och i kommande utredningar.

Det är viktigt att översiktsplanen pekar ut centrala stråk för gång-, cykel- och kollektivtrafik redan på denna övergripande nivå. Om dessa strukturer inte markeras finns en risk att mark bebyggs eller ges annan användning innan framtida mobilitetslösningar möjliggjorts. Vissa cykelstråk har osäker sträckning men pekas ändå ut i mark- och vattenanvändningskartan. I det fortsatta arbetet behöver fortsatta utredningar genomföras. På motsvarande sätt har utpekandet av vissa busskopplingar behövts för att säkerställa en långsiktig grundstruktur för kollektivtrafiken.

Utpekandet av sträckor för "framtidens mobilitet" syftar till att reservera utrymme för ett flexibelt nyttjande av marken. Detta gör det möjligt att anpassa infrastrukturen efter framtida krav på framkomlighet, elektrifiering, delningstjänster och andra teknikutvecklingar som ännu inte är fullt kända.

Översiktsplanens genomförande kommer att konkretiseras och tidsättas i den kommande genomförandestrategin. Där kommer frågor om etappindelning, prioriteringar, tidsperspektiv och ansvarsfördelning att beskrivas närmare.

Arbetet med strategisk trafikplanering fortsätter i efterföljande skeden och kommer att kopplas tydligare till kommunens mål om hållbara transporter och ändrad färdmedelsfördelning. Detta inkluderar en fördjupad analys av hur olika trafikslag ska prioriteras.

Texten om kollektivtrafikens roll i landsbygdsorterna har kompletterats. Särskilt lyfts orter där kollektivtrafiken är avgörande för långsiktig service, utveckling och attraktivitet.

2025-12-17

Godstransporter till näringslivet hanteras genom flera parallella insatser: säkrad mark för fortsatt utveckling av hamnen, möjliggörande av en vidareutvecklad flygplats, planering av start- och landningsplatser för drönartransporter samt nya vägförbindelser såsom Söderleden. Dessa satsningar syftar till att långsiktigt säkra effektiva och robusta försörjningsvägar för både traditionella godsflöden och framtida logistiklösningar.

Bytespunkter ges en generell definition för att behålla flexibilitet i kommande planering och för att kunna anpassas till teknik- och mobilitetsutvecklingen. Där markbehovet bedöms vara särskilt stort har dessa ytor pekats ut direkt i mark- och vattenanvändningskartan för att säkra deras framtida funktion.

Vikten av hänsyn till skärgårdens värdefulla natur- o kulturmiljöer har förtydligats.

Gröna ringens funktion konkretiseras i kartlagrens attributtexter.

Bullerfria områden kommer inte att redovisas i kartbilagan då data förenklats för att öka läsbarheten. Bullerfria områden finns som kartsikt i stadens planeringsunderlag och hänsyn tas till detta vid utpekande av nya bostads- och verksamhetsområden.

3.4.17. VAFAB MILJÖ

Vafab miljö är ett kommunalförbund bildat av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun, som ansvarar för insamling av hushållsavfall, men erbjuder även olika typer av avfallslösningar till företag, i och utanför regionen.

Vafab vill inleda med att understryka betydelsen av att inkludera avfallshanteringens behov på ett tidigt stadium i planeringen. Avfallshantering behöver inkluderas både då teknisk infrastruktur och samhällsservice utvecklas. Vårt yttrande utgår från ovanstående, att säkerställa att avfallshantering finns med i relevanta delar av översiktsplanen. Och att avfallshantering som en del i samhällsservicen behöver tillgång till rätt anpassade ytor för framtidens behov av anläggningar av skiftande omfattning.

Genomgående vill Vafab att avfallshantering integreras i planeringens samtliga steg samt i förvaltning av allmänna platser och rekreationsområden. Vidare

2025-12-17

konstateras att tekniska anläggningar som bland annat avfallsanläggningar ska utformas utifrån plats och omgivande bebyggelse så att de bidrar till en modern, robust och attraktiv kommun.

Vafab bidrar, med avseende på utpekande av möjligheten till ytterligare bostäder i Västerås skärgård, med inspel om att hantering av avfall och avloppsfraktioner kan vara utmanande i den här boendemiljön och långsiktig planering är av särskilt stor vikt för att inte skapa fördyrande omständigheter. Här inbjuder Vafabmiljö till fördjupad och tidig dialog inför bostadsutveckling.

Avfallslösningar för nya bebyggelseområden behöver säkerställa gemensam avfallshantering i bästa möjliga läge eftersträvas och att bebyggelsemiljön utformas så att en rationell avfallshantering möjliggörs.

Kommentar:

Västerås stad noterar synpunkten om att klimatförändringar kan påverka vägars bärighet och därmed innebära utmaningar för avfallshanteringen, särskilt avseende framkomlighet för tunga fordon. Frågan bedöms som viktig och kommer att beaktas i den fortsatta planeringen. Synpunkten föranleder dock ingen ändring av planförslaget i detta skede.

Behov av avfallslösningar även i skärgården har förtydligats.

3.4.18. VÄSTERÅS STADS STRATEGISKA FASTIGHETER

Västerås stads Strategiska Fastigheter AB (VSSFAB) kommenterar särskilt de områden där bolaget äger mark och anläggningar.

Råby centrum

VSSFAB föreslår att Råby Centrum pekas ut som ett prioriterat utvecklingsområde med särskild hänsyn till kommunens fastighetsinnehav. Med fokus på att skapa ökad trygghet och säkerhet. Bland annat med hjälp av kreativa, hållbara, inkluderande och aktiverande utemiljöer.

Geddeholms kulturresevat

Gäddeholm är ett område med höga kulturhistoriska och ekologiska värden, där landskapet präglas av långvarigt brukande av jord, skog och åker. Dessa verksamheter bidrar inte bara till biologisk mångfald och landskapsvård, utan också till lokal livsmedelsförsörjning och rekreationsvärden. Samtidigt bör

2025-12-17

det finnas utrymme för varsam utveckling av rekreativsmöjligheter och naturturism i samklang med reservatets karaktär. Det är centralt att med Herrgårdsmiljön som utgångspunkt skapa förutsättningar att utveckla detta till ett unikt besöksmål för både västeråsare som turister.

Hässlö flygplatsområde

Hässlöområdet har strategisk betydelse för stadens framtida logistik, näringsliv och innovation. Vi föreslår att översiktsplanen tydligare pekar ut Hässlö som ett nav för grön tillväxt och hållbar näringslivsutveckling. Vi ser särskilt stor potential i att området utvecklas för moderna näringslivsetableringar som aktivt främjar den gröna omställningen, såsom: Företag inom förnybar energi, energieffektiv teknik och cirkulär ekonomi, Testbäddar för fossilfria transporter, Klimatsmarta logistiklösningar och gröna distributionsnoder och Samverkan med akademi och forskningsinstitut för hållbar innovation.

Hässlö bör lyftas fram som ett framtidsområde där Västerås kan positionera sig som ledande inom klimatsmart industriell utveckling.

Kommentar: Området runt Råbyleden inklusive Råby centrum föreslås som utvecklingsområden i planförslaget, där större förändringar och kompletteringsbebyggelse kan ske.

Till granskning har mark och vattenanvändningskartan kompletterats med texter för de olika objekten i kartan. Såväl kulturresevatet som flygplatsen har fått förtydligande texter.

3.4.19. ÄLDRENÄMNDEN

Vård- och omsorgsförvaltningen ser positivt på att översiktsplanen lyfter tillgänglighet som en aspekt i målformuleringarna.

Översiktsplanen ringar in Västerås skärgård som ett utvecklingsområde. För att säkerställa en inkluderande och hållbar utveckling kopplat till skärgården är det av yttersta vikt att tillgänglighet beaktas från början. Tillgänglighetsperspektivet behöver finnas med både kopplat till att alla ska ha möjlighet att nyttja skärgården på fritiden samt att kollektivtrafik med färja möjliggör för insatser och stöd via Socialtjänstlagen i ordinärt boende på öar där bostäder planeras.

2025-12-17

Vård- och omsorgsförvaltningen betonar vikten av att använda rätt begrepp, där äldreboende på förekommande ställen bör ersättas med "vård- och omsorgsboende".

Vård- och omsorgsförvaltningen anser att begreppet samhällsfastigheter kan behöva förtydligas så att det framgår att samhällsfastigheter bland annat inkluderar fastigheter inom området vård- och omsorg.

Kommentar: Begreppen har förtydligats i planhandlingen. Även hänsyn till tillgänglighet har förtydligats i planförslaget.

2025-12-17

3.5. POLITISKA PARTIER

3.5.1. CENTERPARTIET

Centerpartiet ser planförslaget Västerås översiktsplan – utblick 2070 som en förbättring från tidigare översiktsplaner utifrån ett tydligare hela kommunen-perspektiv. Det är positivt att planen inkluderar utveckling av skärgården och byggnation i de mindre orterna och på landsbygden, liksom värnandet av den produktiva jordbruksmarken för att klara livsmedelsförsörjningen både nu och i framtiden.

Hänsyn till grannkommuner

Centerpartiet ser behov av att hänsyn tas till övriga grannkommuner i vår översiktsplan. Att Enköping blir en Nato-logistikbas påverkar även Västerås ur ett planerings- och totalförsvarsperspektiv som behöver beaktas i översiktsplanen. Det kan exempelvis gälla utbyggnad av logistik och infrastruktur inklusive närheten till Västerås flygplats och landningsbanans möjlighet att snabbt kunna möta upp försvarets och Natos behov.

Befolkningsprognosen

Centerpartiet ser att det finns en risk att den beräknade befolkningsökningen som används i planförslaget är för optimistisk och att inte tillräcklig hänsyn tagits till att människor lever längre och att andelen äldre i befolkningen ökar. Om antalet barn i förskoleåldrar fortsätter ligga på en lägre nivå kan det bli problematiskt i framtiden.

Utveckling av vägnät för olika trafikarter

Centerpartiet ser att ordet "koppling" används ofta i planförslaget. Planförslaget bör definiera vad som avses med "koppling", exempelvis om det innebär en fysisk cykelbana, en markerad led eller bara bättre skyltning.

Det är viktigt att planerade cykelbanor som exempelvis den till Tortuna finns med i översiktsplanen. Vi ser behov av utbyggnad av flera säkra cykelvägar på landsbygden, som exempelvis mellan Tortuna och Orresta, mellan Haraker och Skultuna och mellan Rytterne och Kvicksund.

Centerpartiet ser ett problem med att nybyggda vägar blir för smala. Det är viktigt att vägar byggs tillräckligt breda för framkomligheten för exempelvis jordbruksmaskiner.

2025-12-17

Säkerheten för boende utefter Rv 56 och Rv 66 behöver förbättras med gång- och cykelvägar och trafiksäkra hållplatser och över- och undergångar.

Möjlighet till friluftsliv på Mälaren

Centerpartiet anser att då friluftslivet i synnerhet till Mälaren ska gynnas är det viktigt att öka tillgängligheten för alla båtägare, inte bara de med privata bryggor eller ekonomiska resurser. Vi ser därför gärna ett utökande av båtiläggningsplatser.

Vi är mycket positiva till att tillskapa kollektivtrafik på vatten och öka tillgängligheten till öarna i Mälaren.

Grönstruktur i tätort

Centerpartiet anser att det är viktigt att bevara grönområden och ytor för rekreation och spontanidrott, framför allt i tätorten. Det är viktigt för såväl folkhälsan, växt- och djurlivet och viktiga ekosystemtjänster som bidrar till att öka resiliensen i ett förändrat klimat.

Gestaltning

Centerpartiet saknar tydligare skrivningar om vikten av att gestaltningen grundas i universell utformning. Att bygga rätt från början ökar den sociala tryggheten och delaktigheten för alla, oavsett funktionsförmåga.

Det är viktigt för Centerpartiet att exkluderande design inte får ha någon plats i översiktsplanen. Ett område ska varken planeras eller byggas för att exkludera en person från platsen. Hemlöshet löses inte genom att göra det svårare för en person att sova på en bänk, det löses med stöd- och boendeinsatser.

Lokalisering bussdepå

Centerpartiet ser en risk att det kan bli dyrare med en bussdepå som inte ligger centralt placerad. Det kan vara värt att utreda decentraliserade buss-/ladddepåer. Omlandet runt Irsta och Kungsåra landsbygd måste finnas med som utredningsområde, liksom området norrut utefter Suraleden.

LIS-områden

Centerpartiet ser behov av att fler LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära läge) pekas ut i kommunen, exempelvis i Sevalle och Kärsta.

2025-12-17

Landsbygds kärnor

Både Irsta tätort, Barkarö och Kvicksund är viktiga utvecklingsområden och bör definieras som större landsbygds kärnor. Fler orter bör inkluderas i definitionen mindre landsbygds kärnor, exempelvis Romfartuna, Sevala, Kungsåra, Rytterne, Lillhärad, Svanå, Skerike, Haraker och Frösåker/Kärrbolandet. Det är viktigt att de olika landsbygdsorterna får möjlighet att växa och utvecklas utifrån sina unika förutsättningar. Var för sig och tillsammans med centralorten bidrar de till att Västerås kommun utvecklas och blir attraktivt i ett regionalt perspektiv.

Lokalförsörjning förskolor och skolor

Centerpartiet vill särskilt trycka på vikten av att det byggs tillräckligt med permanenta förskolor och skolor i orter/kärnor där det redan nu är trångt och där det planeras utbyggnad, eftersom det ofta är långt till andra förskolor och skolor. I till exempel Tillberga planeras det för ytterligare 2 500 invånare, vilket innebär ett stort behov av utbyggnad av den befintliga skolan och sporthallen. Tortuna har behov av utbyggnad av förskole- och skollokaler, inklusive gymnastiksal, och Orresta behöver en permanent förskola. Dingtuna växer och har behov av utbyggnad av förskola och skola. Även området Rytterne-Kvicksund har behov av utbyggnad av förskolor och skolor på sikt om Tegelviksskolan inte kan ta emot eleverna från Västeråssidan.

Kollektivtrafik

Centerpartiet ser att det är viktigt att utveckla tät kollektivtrafik till landsbygds kärnorna. I dag finns stora vita fläckar inom kommunen som har ingen eller begränsad kollektivtrafik. Där är det viktigt att utveckla dynamisk och kompletterande kollektivtrafik, där fler skolskjutslinjer öppnas upp som kollektivtrafik, pendlarparkeringar och möjlighet till samåkning som mobilitetstjänst.

Vindbruk

Centerpartiet anser att översiktsplanen även bör visa möjligheter för vindkraftsetableringar i kommunen.

Kommentar:

En av de viktigaste strategiska frågorna som lyfts in kapitel genomförande är just Arbete för ökad samverkan och medvetande om krisberedskap i den fysiska planeringen – där Enköpings Nato-logistikbas är en av flera frågor att fortsatt beakta.

2025-12-17

Planeringsinriktning till 2070 med 100 000 fler invånare än idag är ingen prognos utan en planeringsinriktning. Detta för att reservera tillräckligt med mark för en fortsatt befolkningsutveckling. Demografins utveckling kommer följas utifrån stadens ordinarie befolkningsprognoser på kortare sikt än till 2070.

Västerås stad ser positivt på önskemålen om att fler gång- och cykelbanor ska pekas på landsbygden och de tre som nämns är utpekade i förslaget. Behovet är dock större än så, och arbetet med att utveckla gång- och cykelinfrastrukturen är långsiktigt. På landsbygden ligger dessa behov ofta längs Trafikverkets vägar, vilket innebär att projekten kräver fleråriga processer med vägplaner, utredningar och finansiering via Länstransportplanen, där de ska vägas mot andra regionala prioriteringar

Centerpartiet påtalar vikten av säkerhet för gående och cyklister längs väg 56 och 66. Detta är Trafikverkets vägar och önskemålet skickas till dem för vidare hantering.

Centerpartiet kommenterar att vägar oftast är för smala för jordbruksmaskiner. Översiktsplanen bestämmer inte vilka bredder som vägar ska ha utan detta finns i Trafikverkets regelverk VGU samt i Västerås stads tekniska handbok.

Centerpartiet uttrycker oro över en bussdepå i utkanten av tätorten. En utredning av en ny bussdepå har gjorts senaste åren med representanter från Västerås stad, Region Västmanland och Svealandstrafiken. Utredningen visar att den befintliga ytan är svår och kostsam att utveckla och att den utpekade ytan på Erikslund är bättre ur flera aspekter.

Centerpartier ser vikten av att utveckla kollektivtrafiken på landsbygden. När det är få boende spridda på landsbygden är det svårt att få ekonomi i en tät busslinje men försök pågår bland annat med att öppna upp skolskjutsar för allmänheten.

Efter samrådet beskrivs Irsta, Barkarö, Kvicksund, Tortuna samt Björksta, Kärsta och Orresta utförligare och behovet av utveckling i orterna har kompletterats. Möjlighet för bebyggelse finns i alla orter.

Aktuella LIS-områden finns med i planförslaget och under Fortsatt arbete framgår att utredning om LIS-områden ska fortsätta.

2025-12-17

Till granskningsversionen har planen kompletterats med de behov av samhällsservice som en ökad befolkning medför. Översiktsplanen möjliggör yta/påvisar behov som därefter behöver tas omhand i efterföljande planering.

Planförslaget inkluderar nu till granskning ett flertal nya områden (bl.a. vid Irsta och Kungsåra) som föreslås som utredningsområden för mångfunktionell bebyggelse.

Planförslaget har uppdaterats för att tydligare lyfta vikten av tillgänglighet. Exempelvis gällande kollektivtrafik på vatten och universell utformning.

3.5.2. KRISTDEMOKRATERNA

I en process så omfattande som ÖP 2070 är kommer det att sändas in många remissyttrande, bland annat från stadens alla förvaltningar. Respektive kommunala förvaltningars yttrande som beslutas av nämnderna i kommunen är fristående från detta, även om vi har ledamöter och ersättare med i dessa nämnder. I nämndernas framskrivna yttranden från förvaltningarna kan det finnas yttrande som vi både som parti står bakom och som vi inte stödjer. Detta partiyttrande är det som är gällande som synpunkter in i ÖP 2070 och det som vi står på ett övergripande plan fast vid.

Vi Kristdemokrater ser generellt positivt på "Västerås översiktsplanen utblick 2070". Ett långsiktigt ansvarstagande ligger som en av Kristdemokratins grundbultar, förvaltarskapet. I stora delar så står vi bakom det som lyfts fram i översiktsplanen. Men, det är med betoning på stora delar, för det finns vissa delar i dokumentet som vi behöver förtydliga och behöver utvecklas för att det inte ska riskera att cementera en utveckling utav vår bostads- företags- och stadsutveckling över tiden.

Kristdemokraternas syn på samrådsförslaget

Kristdemokraterna i Västerås ser positivt på att det inte i större utsträckning finns med en detaljstyrning i form av tillskapande av flera handlingsprogram och policys in i ÖPs huvuddokument. Om det under arbetets gång krävs flera handlingsplaner, strategier och policys hanteras detta inom ordinarie politiska processer, dock ska detta inte kravställas in i ÖP. Dock vill vi poängtera att detta behöver säkerställas så att dessa delar inte finns med in i ÖP och dess bindande bilagor.

Nya årsringar i stadsmiljön måste underlättas att kunna tillskapas på ett ansvarfullt sätt.

2025-12-17

Kristdemokraterna i Västerås vill dock belysa att det blir olyckligt och svårhanterligt att i ÖP med tillhörande dokument "strategiska miljöbedömningen" och därtill tillhörande miljö- och konsekvensbeskrivning (MKB) lyfta in årtalsbundna mål och riktlinjer (så som Agenda 2030 och års satta miljömål mfl.). Det behöver hittas formuleringar som går att knyta an till hela ÖP periodens utblick mot 2070 som omhändertar vår stads vision inom respektive område.

Kristdemokraterna i Västerås anser vidare att den strategiska miljöbedömningen och tillhörande miljö- och konsekvensbeskrivning (MKB) som är bilagd till ÖP, ska just vara en bilaga som inte ska ha en status som detaljstyrande in i ÖP. Skrivningar i denna ser vi riskerar att få till följd att den kumulativa effekten av nödvändiga enskilda krav och åtgärder cementerar hela kommunens utveckling om den utgör ett "kravställande" dokument.

Kristdemokraterna i Västerås vill poängtera att vikten av civilsamhället och mötesplatser integreras in i alla delar av utvecklingen av hela kommunen, stad som landsbygd. Vi anser att detta kan stärkas i skrivningarna. Vidare behövs vikten av pedagogisk omsorg lyftas in tydligare vilket möjliggör för boende på öar och landsbygd. Vikten av familjecenter i hela kommunen för att kunna vara naturliga mötesplatser för familjer, föreningar och hela civilsamhället.

Vi ser även att hundrastgårdar på ett tydligt sätt behövs lyftas in i ÖP för att omhänderta behovet i en växande stad.

De goda exempel som vi nu ser växer fram med samnyttjande av samhällsfastigheter som Drömfabriken i Skultuna är ett exempel som kan utgöra grund för tydligare skrivningar omkring detta.

Kristdemokraterna i Västerås anser vidare i detta att ÖP ska ge större möjlighet till en utveckling i hela kommunen, även på landsbygden.

Utifrån det ser vi att skrivningar som begränsar eller försvårar bostadsbyggnation eller företagsetableringar på landsbygden ska lyftas ut ur ÖP. Med landsbygd avser vi såväl serviceorter som ren landsbygd. Skrivningarna behöver omformuleras till att vara mera möjliggörande och utmana cementerande praxis.

2025-12-17

Kristdemokraterna i Västerås vill se hela kommunen och dess landsbygd och skärgård utvecklas.

Kristdemokraterna i Västerås anser att skrivningar om utbyggnad av staden i geografiskt hänseende och skrivningar omkring "utveckling av varierade landsbygd" riskerar leda till att vi omöjliggör för en utveckling av hela kommunen där en tonvikt ligger enbart på 4 "satellitorter", Skultuna, Dingtuna, Tillberga och Gäddeholm. Vi ställer oss positiva till en utveckling med flera bostäder i staden, dock ska en sådan utveckling ta stor hänsyn till att inte skapa nya "miljonprogram" utan där gröna områden och stråk med hög trygghet tillskapas.

Exempel som vi ser i närtid är kvarteret Regattan vars gestaltning och byggnadsteknisk area blir alldeles för stor och påverkar området och de som bor och ska bo där negativt.

Kristdemokraterna i Västerås påtalar att det är olyckligt med att låsa fast 4 "satellitorter". Med dessa formuleringar ser vi att övrig landsbygd med Kvicksund, Orresta, Romfartuna, Tortuna mfl. kommer riskera leda till osäkerhet omkring deras framtida status i kommunens utveckling och ha en stagnerande effekt på dess utvecklingspotential, vilket är djupt olyckligt.

Kristdemokraterna i Västerås anser att för att möjliggöra och möta upp Västerås som Mälarstad behöver det i ÖP vara en mera utmanande hållning mot riksintressen och fastslagna ställningstagande om miljö-, kultur- och naturvärden. För en levande och öppen skärgård och ett ö-liv krävs detta. För en fortsatt framtida stadsutveckling krävs detta. För att hela landsbygden ska leva och utvecklas krävs detta.

ÖP ska inte låsa fast stadens utveckling utan ska ta fasta på en öppen hållning som möjliggör vår stads framtida utveckling, och utmana hindren för en sådan utveckling. Den kumulativa effekten av, i sig flera goda, krav på riksintressen- kultur- och miljö riskerar att leda till att inga nya "årsringar" kan läggas till då det i helheten riskeras att omöjliggöras.

Exempelvis är det fokus på klusterbildning på landsbygden kring 4 satellitorter en del in hela kommunens utveckling som riskerar leda till fel ingång på utvecklingen av vår kommun över tid.

2025-12-17

Kristdemokraterna i Västerås anser att friluftsområden i Västerås behöver kompletteras med Ängsöområdet. Dess potential som frilufts- och rekreationsområde ska poängteras och lyftas fram i ÖP på ett tydligt sätt, vilket det i nuvarande utkast inte görs utan där huvudfokus ligger på reservats- och kulturmiljö. Vi vill även se att den nödvändiga utvecklingen av friluftsområdena i Skultuna lyfts in i ÖP.

Kristdemokraterna i Västerås vill betona att det behöver tydligt framgå vikten av att omhänderta och lyfta fram Västerås kultur, näringsliv och idrottsprofiler i det offentliga rummet, detta för att hedra och stärka Västerås och västeråsarnas goda livsgärningar. Exempel vi ser i närtid som behöver Rådhuset i centrala Västerås är en given plats för att kunna öppnas upp för alla västeråsare med restaurang och kultur i fokus som knyter an till Västerås kulturprofiler lyftas fram är näringslivsprofilen Percy Barnevik och musikern Pugh Rogefeldt som behöver både staty och platser uppkallade efter sig. Att även tillskapa offentliga rum för alla våra kända författare från staden är väsentligt.

Kristdemokraterna i Västerås vill säkra upp att det i ÖP tydligt framgår att samverkan med Trafikverket behöver stärkas där vi ser att trafiklösningar med ny korsning från Riksväg 56 in mot Tillberga behövs för att omhänderta utvecklingen av Tillberga.

Kristdemokraterna i Västerås tillstyrker andemeningen om att möjliggöra persontrafik på Mälaren mellan öar och fastland under isfria perioder.

Kristdemokraterna i Västerås tillstyrker förslag om att möjliggöra för västeråsarna att enklare röra sig med cykel inom hela kommunen, stad som landsbygd. Vi behöver på ett tydligare sätt se att hela kommunen knyts samman, och att det inte sker på bekostad i skrivningar av de olika trafikslagen. Vi ser att i dessa skrivningar är det kollektiva resande med bland annat shuttlebussar mellan city och Finnsletten nödvändiga men även självkörande bussar inom Finnsletten är angeläget att lyfta fram in i ÖP på ett tydligare sätt. Vi behöver se viljan till innovation in i ÖP.

Kristdemokraterna i Västerås anser att Arosvallen ska förädlas och utvecklas till ett attraktivt stadsnära bostads- och parkområde i nära anslutning till MDU, detta behöver hanteras in i ÖP.

2025-12-17

Kristdemokraterna i Västerås avstyrker formuleringar inom riksintresse som begränsar och omöjliggör utvecklingen av staden. Exempelvis är formuleringar om "att tillbyggnader inte får skymma befintliga landmärken" djupt olycklig, vilket vi ser bland annat utifrån exempel med kvarteret Njord och stationsområdets utveckling, något som cementerar och förlamar stadsutvecklingen. Vi måste våga använda en "historisk spegel" in vår stadsutveckling. Hade tillämpningen omkring riksintressen skett för 70 år sedan på samma sätt som idag hade vi inte haft den tillväxt i staden som vi haft. I detta ser vi att vikten av att poängtera äganderätten på såväl mark som fastigheter på ett tydligare sätt lyfts fram och behövs in i ÖP.

Kristdemokraterna i Västerås tillstyrker skrivningar om att Rocklunda är huvudområdet för idrott i Västerås och vi anser att för att säkra upp denna inriktning krävs ett förtydligande att Västerås stad ska ha full råddighet över hela Rocklundaområdet in i ÖP. Vi ser även vikten av "spontana idrottsytor" säkerställs i utvecklingen av Västerås, i centralort likväl som på landsbygd.

Kristdemokraterna i Västerås anser att vikten av utbyggnaden av GC-nätet på landsbygden mellan exempelvis Tortuna-Västerås, Tillberga-Västerås men även mellan Kvicksund- Stensjöhagar är nödvändigt att ta med in i ÖP. Flera GC vägar på landsbygden så som mellan Skultuna och Haraker kan vara av intresse att lyfta fram.

Kristdemokraterna i Västerås anser vidare inom området kris- och katastrofberedskap att skrivningar omkring vikten av Västerås flygplats som en beredskapsflygplats behöver förtydligas.

Kristdemokraterna i Västerås anser att kris- och katastrofberedskapsarbetet behöver intensifieras och andemeningen i ÖP i stort är bra, men att skrivningar i detta stycke lyfter in kulturmiljöer skapar en blandning av frågorna som inte är önskvärda.

Kulturmiljöer i kris- och katastrofskrivningarna bör utgå eller ges en tydligare avgränsning. Det behövs än mer lyfta fram vikten av trygghetspunkter i hela kommun i dessa skrivningar.

Vi Kristdemokrater i Västerås har tidigare lagt förslag och lämnat in remissyttrande i frågor rörande stadsutveckling, exempelvis rörande gestaltning av Stora torget på ett kostnadseffektivt och balanserat sätt. Vi har även sänt in synpunkter rörande utvecklingen av Finnslätten. Dessa delar ser vi som centrala och kvarstående input till detta ÖP dokument. Vi ser även att grunden i en sund

2025-12-17

stadsutveckling är att familjen stärks, invånare ges förutsättningarna att kunna delta och ta ansvar för det gemensamma samhällsbygget och att en god förvaltning, såväl ekonomisk som social sker. Och detta gäller genom livets alla säsonger.

I detta arbete är en ÖP med denna långa utblick mot 2070 ett viktigt dokument som kan ge styrning åt det hållet. Det är då av extra vikt att dokumentet inte utformas eller används för att begränsa individens frihet och möjlighet till utveckling och inte heller till att skapa grogrund för "särintresse" som "kapar" hela stadsutvecklingen i långdragna processer och cementerade strukturer. Eller för den delen inskränker individens äganderätt och möjlighet till delaktighet till att besluta om sin vardag och sin egendom. Detta är allas vårt ansvar att så inte sker in i skrivningar, implementeringar och uppföljningar med revideringar i detta dokument med dess bilagor.

Kommentar:

Översiktsplanen har strategin att stärka kärnor och stråk för att få en nära och sammanhållen kommun, med möjlighet till att ha nära till det som behövs för en fungerande vardag. De orter som översiktsplanen pekar ut för störst potential att växa mycket är Gäddeholm, Skultuna, Tillberga och Dingtuna, detta innebär dock inte att övriga orter inte ska eller kan växa. I översiktsplanen pekas bebyggelseområden ut i såväl Irsta som Orresta och Kvicksund och 4–5 hus kan generellt prövas i förhandsbesked på landsbygden. Efter samrådet beskrivs Irsta, Barkarö, Kvicksund, Tortuna samt Björksta, Kärsta och Orresta utförligare och behovet av utveckling i orterna har kompletterats.

Kristdemokraternas synpunkt om att Arosvallen ska förädlas och utvecklas till ett attraktivt stadsnära bostads- och parkområde i nära anslutning till MDU är omhändertaget i översiktsplanen. Området är utpekad i mark- och vattenanvändningskartan som ett utredningsområde för mångfunktionell bebyggelse. Mångfunktionell bebyggelse kan innehålla olika servicefunktioner tillsammans med bostäder. Däri ingår även parker och grönytor, lekplatser, gator och torg.

Kristdemokraternas avstyrker formuleringar inom riksintresse som begränsar och omöjliggör utvecklingen av staden. En ändring görs i översiktsplanen genom omformulering av en riktlinje. Kommunen förtydligar riktlinjen, genom att byta ut ordet skymmas mot att Västerås riksintressanta landmärken ska fortsatt vara framträdande i stadsbilden.

2025-12-17

Till granskningsversionen har planen kompletterats med de behov av samhällsservice, invånararenor inkl. idrott och rörelse hela livet som en ökad befolkning medför.

Förutsättningar för utveckling av skärgården har förtydligats till granskningsversionen av planen.

Kristdemokraternas synpunkt om behovet av samverkan med Trafikverket kring korsningen mellan väg 56 och Tillbergavägen noteras. Staden är medveten om den ökade trafik som utvecklingen i Tillberga innebär och arbetar tillsammans med Trafikverket med att analysera och utreda korsningspunkten.

När det gäller betoningen på gång-, cykel- och kollektivtrafik ligger detta i linje med översiktsplanens inriktning. Frågor om huruvida specifika kollektivtrafiklinjer ska vara självkörande hanteras inte inom översiktsplanens nivå, utan prövas i senare skeden utifrån teknik, behov och regional samordning.

Synpunkten om utbyggnad av gång- och cykelvägar på landsbygden noteras. De stråk som nämns i yttrandet är utpekade i planförslaget. Behovet är dock större än så, och arbetet med att utveckla gång- och cykelinfrastrukturen är långsiktigt. På landsbygden ligger dessa behov ofta längs Trafikverkets vägar, vilket innebär att projekten kräver fleråriga processer med vägplaner, utredningar och finansiering via Länstransportplanen, där de ska vägas mot andra regionala prioriteringar. För närvarande pågår arbete med gång- och cykelvägar till Tidö-Lindö och Tortuna.

Synpunkten avseende att Ängsö bör utgöra ett friluftsområde föranleder ingen ändring av plankartans markanvändning. Däremot betonas Ängsös potential som friluft- och rekreationsområde på ett tydligare sätt i granskningsförslaget genom att tillägg i planhandlingens text gjorts genom att lägga till Ängsö i punktlistan för öar som prioriteras för natur och friluftsliv samt ett texttillägg som lyder "Dessa är viktiga utifrån såväl naturvärden som rekreation och kulturmiljö."

Ängsö är viktigt för det rörliga friluftslivet och det finns många leder för vandring redan idag som staden ansvarar för. Ängsö är dock ett statligt naturreservat och kommunen har inte rådighet över området. Naturvärdet är det primära intresset vilket gör att det är detta som redovisas i kartan. Synpunkten angående friluftsområden i Skultuna är tillgodosedda. Planförslaget har efter granskning

2025-12-17

kompletterats med Tibbleskogen, vilken är viktig för närrekreation och ska bevaras och utvecklas. Även stråket längs Svartån är viktigt för friluftslivet i Skultuna.

Syftet med en strategisk miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas. Det handlar alltså både om att ta fram ett dokument (en Miljökonsekvensbeskrivning) och det kontinuerliga och integrerade arbetet kring miljöaspekter vid framtagandet och antagandet av översiktsplanen. En översiktsplan av detta slag måste alltid miljöbedömas (miljöbalken 6 kap.) och det är inte något som kan väljas bort. Inför granskning har bedömningarna uppdaterats.

3.5.3. LIBERALERNA

Liberalerna har kommit med följande synpunkter. Språket i materialet behöver förenklas så att även vanliga västeråsare lätt kan förstå innehållet.

Utveckling av bebyggelse

Positivt

- Merparten av byggnationen planeras i landsbygds kärnor och serviceorter, samt i större utvecklingsområden (Norra Sättra, Hamre, Barkarö med omnejd, Gåsmyrevreten).
- Utvecklingen av city med högre bebyggelse och mer grönska i citykärnan.
- Breddningen av cityområdet genom Mälarporten och Kopparlunden.
- Blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer och bostäder för alla skeden i livet.
- Utveckling och tillgängliggörande av skärgården.

Negativt

- Liberalerna vill inte att byggnation på landsbygden enbart ska koncentreras till hållplatslägen. Liberalerna vill se ett Västerås där invånarna har stor frihet att själv välja vart de vill bo. Hållplatslägen ska anpassas till var människor vill bo, inte tvärtom.
- Större möjligheter behöver ges för bostadsutveckling på landsbygden
- Möjligheten att bygga fem småhus på landet utan detaljplan måste värnas. Tidigare ordning (upp till fem hus) bör gälla.
- Omvandling av sidoområdena vid Råbyleden och Bjurhovdagatan till stadsmiljö bör inte genomföras.

2025-12-17

Utveckling av mobilitet

Positivt

- Liberalerna förespråkar mobilitetsnav i strategiskt viktiga lägen (Finnslätten, Hälla, Erikslund, Dingtuna, Skultuna, Tillberga, Gäddeholm).
- Värnande av gators bredd.
- Ny tvärlinje för buss.
- Utveckling av gång- och cykelstråk.
- Kollektivtrafik i skärgården.
- Förbindelsestråk mot Mälaren.

Negativt

- Införande av busskörfält som minskar kapaciteten för biltrafik (linje 1, linje 4, Vasagatan) bör inte genomföras. Vägarna ska behålla kapaciteten, men det är acceptabelt med bussprioritet på linje 4 mot Finnslätten.
- Minskade ytor på cityringen är inte önskvärt.
- Liberalerna vill inte se en omvandling av Köpingsvägen, Narvavägen och Vasagatan som begränsar biltrafik.
- Liberalerna är negativa till detaljerade styrmedel som avgifter och samnyttjande för att styra mobilitet över dygnet.
- En helhetslösning bör eftersträvas: delar av city kan utvecklas som gå-områden, kollektivtrafiken ska vara tillgänglig och biltrafiken ska fortsatt ha god framkomlighet och parkeringsmöjligheter.

Samhällsfastigheter

Negativt

- Liberalerna vill inte se begränsning av möjligheten att bygga skolor i bostadsområden. Närhetsprincipen måste gälla, särskilt för yngre barn.
- Skrivningarna kring bostäder för äldre behöver förtydligas. Möjligheten att bygga servicehus ska säkerställas.

Idrottens roll i samhällsbyggandet

Vi Liberaler saknar idrottsperspektivet i Översiktsplanen. Politik handlar ytterst om att bygga det goda samhället. Då måste idrotten ses som en strategisk investering – inte en kostnad. Det är viktigt att samhällsplaneringen ser idrotten som en naturlig del av stadens infrastruktur. När nya bostadsområden byggs ska det finnas plats för både organiserad idrott och spontanidrott. Barn och unga ska enkelt kunna röra sig i sin närmiljö, oavsett bakgrund eller föräldrars ekonomi.

2025-12-17

Kommentar: Liberalerna framhåller att hållplatslägen bör anpassas efter befintliga och planerade bostadsområden, och inte tvärtom. Staden har idag ett väl utbyggt kollektivtrafikenät som omfattar stora delar av kommunen, vilket skapar god tillgänglighet för många boende. Det är dock inte alltid möjligt att dra om en linje eller etablera en ny linje för ett fåtal bostäder, eftersom kollektivtrafikens lönsamhet och driftssäkerhet bygger på ett tillräckligt stort resandeunderlag. När nya bostadsområden etableras på platser som idag saknar kollektivtrafik behöver detta därför beaktas. Om kollektivtrafik ska etableras på sådana platser krävs både kommunala investeringar i nya hållplatser och tillhörande infrastruktur samt beslut om trafikering från regionens sida, vilket gör att planering och genomförande kan ta tid och medföra ökade kostnader.

Liberalerna synpunkt om möjlighet att bygga fem småhus på landet utan detaljplan ska fortsatt gälla, vilket planförslaget generellt medger. Liberalerna anser vidare att omvandling av sidoområdena vid Råbyleden och Bjurhovdagatan till stadsmiljö inte bör genomföras. Synpunkter föranleder ingen ändring av planförslaget. Det finns potential att omvandla dåligt utnyttjade ytor i anslutning till befintlig infrastruktur bland annat i syfte att stärka sambanden mellan city och de västra stadsdelarna.

Till granskningsversionen har planen kompletterats med de behov av samhällsservice som en ökad befolkning medför. Närheten till skola och förskola är en mycket viktig del i strategin ett nära och sammanhållet Västerås liksom tillgång till idrott och rörelse hela livet.

3.5.4. MILJÖPARTIET

Miljöpartiet Västerås har lämnat synpunkter på förslaget till översiktsplan och tillhörande strategiska miljöbedömning. Nedan följer vår analys och våra rekommendationer med utgångspunkt i våra politiska prioriteringar: klimaträttvisa, social hållbarhet, grönstruktur, minskat bilberoende och skydd för livsnödvändiga resurser som jordbruksmark och vatten.

Hållbar mobilitet och minskat bilberoende

Miljöpartiet välkomnar planens fokus på en nära och sammanhållen stad där vardagen ska fungera utan egen bil (sid 6, kap. 1). Vi anser dock att vägutbyggnader, såsom planerade förbifarter (t.ex. kring Anundshög), riskerar att skapa inducerad trafik och motverkar målen om minskat bilberoende (Strategisk MKB, sid 10). Inför anropsstyrd kollektivtrafik från landsbygden till serviceorternas

2025-12-17

stadsbusslinjer. På sikt behöver gång- och cykelvägar anläggas från andra bebyggelsekluster på landsbygden. Nuvarande vägnät inbjuder sällan till trafiksäker tvåhjulig trafik eller promenader. Samtidigt behöver tillräckligt med pendelparkeringar finnas vid serviceorternas busstationer, detta för att göra det möjligt att välja bussen, så att biltrafiken och parkeringstrycket i staden minskar.

Miljöpartiets förslag:

Kvantifiera mål för andelen resor med kollektivtrafik, cykel och gång, med inspiration från Malmö och Lund. Undvik ny väginfrastruktur som riskerar ökad trafik.

Grönstruktur och 3-30-300-principen

Vi ser positivt på strategin att "stärka grönt och blått" (ÖP sid 7 och 13), men efterfrågar konkretisering enligt den internationellt erkända 3-30-300-principen (Konijnendijk, 2021).

Miljöpartiets förslag:

Integrera 3-30-300-principen i planeringsramverket. Det ger folkhälsovinster och förbättrad klimatanpassning (MKB sid 12).

Skydd av jordbruksmark och livsmedelsförsörjning

Planen lyfter värdet av jordbruksmark (ÖP sid 13, 55), men tillåter ändå exploatering i landsbygdkärnor. Detta underminerar livsmedelsberedskapen (MKB sid 10) om inte exploateringen sker på icke brukningsvärd jordbruksmark, Förslag: Skydda all brukningsvärd jordbruksmark. Tillåt undantag endast om starka allmänintressen föreligger och inga alternativa platser finns.

Klimatmål och ekologisk bärkraft

ÖP bidrar till flera globala mål (Agenda 2030), men MKB visar risker för Mål 6 (rent vatten) och Mål 15 (biologisk mångfald) (MKB sid 20). Förslag:

- Inför förbud mot exploatering i ekologiskt värdefulla områden
- Utarbeta strategi för lokal förnybar energiproduktion (vind, sol, biogas), inklusive särskilda vind- och solbruksplaner som tydliggör var energiproduktion kan utvecklas i samklang med naturvärden, kulturmiljöer och närboendes intressen.
- Inför klimatbokslut för varje större etapp (jfr Göteborgs klimatstrategi eller MP:s förslag om klimatintegrerat arbetssätt)

2025-12-17

Social rättvisa och delaktighet

Planen adresserar Mål 10 (minskad ojämlikhet), men vi efterfrågar mer tydliga skrivningar kring delaktighet (ÖP sid 7, MKB sid 4).

Miljöpartiets förslag:

Utveckla metoder för att inkludera ungdomar, äldre, personer med funktionsvariation och socioekonomiskt utsatta grupper i planeringsarbetet.

Kultur-, fritids- och nattliv

Planens ambition att skapa ett levande Västerås behöver kompletteras med konkreta mål för kultur, idrott och nattliv (ÖP sid 6 och 10).

Miljöpartiets förslag:

- Utforma riktlinjer för kulturella och idrottsliga noder
- Inventera ungdomars fritidsbehov
- Stärk mångfunktionella ytor, t.ex. Malmö Folkets Park som förebild

Uppföljning och genomförande

Vi välkomnar att planen har en tydlig genomförandestrategi (ÖP sid 37, MKB sid 6), men det saknas en struktur för hur miljömålen ska följas upp.

Förslag: Inför systematisk uppföljning av indikatorer kopplade till klimat, social rättvisa, grönstruktur och mobilitet.

Miljözoner i Västerås innerstad

Miljöpartiet föreslår att Västerås inför en zonindelning av innerstaden utifrån miljöpåverkan.

Motiv: Detta skulle minska luftföroreningar, buller och utsläpp i särskilt utsatta områden (MKB sid 4–5). Det är i linje med målet om ett nära och tryggt Västerås (ÖP sid 6) och ett konkret verktyg för att främja hållbar mobilitet.

Miljöpartiets förslag:

- Inför miljözon klass 2 eller 3 i stadskärnan, med stegvis skärpning
- Kombinera med ökad cykelinfrastruktur, eldrivna kollektivtrafiklösningar och omställningsstöd. Det är samtidigt viktigt att människor skall kunna nå stadens centrum via stadsbusslinjerna.
- Utvärdera modell efter exempel från Stockholm och Göteborg

2025-12-17

Inrätta kulturljudzoner i centrala stadsmiljöer

Kulturverksamheten i städerna påverkas idag negativt av krångliga regler och bullerklagomål som riskerar att tränga ut viktiga delar av det urbana kulturlivet. Det är orimligt att etablerade musikscener, klubbar och kulturinstitutioner i centrala delar av staden tvingas stänga på grund av enstaka klagomål, särskilt när dessa verksamheter fanns på plats före ny bostadsbebyggelse. För att främja ett levande kulturliv och stärka stadens attraktivitet föreslår vi att Västerås inrättar särskilda kulturljudzoner. Detta kan liknas vid de miljözoner som finns för trafik, där hänsyn tas till områdets särskilda användning och funktion.

Motiv: Kulturljudzoner skapar trygghet för kulturverksamheter i prioriterade områden och är i linje med översiktsplanens mål om ett levande Västerås med stark identitet (ÖP sid 6–7). Det möjliggör också en stad som lever olika tider på dygnet, i linje med strategin om att "utveckla tillsammans" (ÖP sid 7).

Miljöpartiets förslag:

- Inrätta kulturljudzoner i centrala områden med befintlig eller planerad kulturverksamhet
- Ta inspiration från Stockholms arbete med 'Trygg nattstad' och internationella exempel som Berlin och Amsterdam
- Samordna kulturljudzoner med riktlinjer för nattliv, trygghet och kulturstöd
- Involvera kulturaktörer i stadsutvecklingsprocessen

Kommentar: Miljöpartiet ser positivt på översiktsplanens fokus på att utveckla en nära och sammanhållen stad där vardagen i möjligaste mån kan fungera utan bil. Partiet framhåller vikten av att gång- och cykelvägar även kopplas till landsbygden och att det finns väl fungerande bytespunkter mellan olika trafikslag. Planförslaget innehåller ett utvecklat gång- och cykelvägnät. Planförslaget har efter granskning kompletterats med bytespunkter/pendlarparkeringar både i landsbygds kärnor och inom Västerås tätort.

Miljöpartiet påpekar samtidigt risken att nya vägar kan leda till ökad trafikmängd. Luftkvalité, buller och utsläpp som orsakas av biltrafiken är en viktig fråga att hantera, inte minst i city.

Detaljfrågor och kompletterande åtgärder och kring utvecklingen av transportsystemet, inklusive gång-, cykel- och kollektivtrafik, kommer att hanteras i nästa steg av planeringen och i samverkan med berörda myndigheter och aktörer.

2025-12-17

Till granskningsversionen har planen kompletterats med de behov av samhällsservice inkl. idrott och rörelse hela livet som en ökad befolkning medför.

Miljöpartiets förslag att integrera 3-30-300-principen i planeringsramverket är redan en del i översiktsplanen. Mot bakgrund av detta görs inga förändringar i förslaget.

Rekreationsskogar prioriteras i anslutning till landsbygdkärnorna och ett nytt lager för prioritering av jordbruksmark har tillförts planen. Övrig mark skyddas enligt gällande lagstiftning. De mest ekologiskt värdefulla områdena visas i hänsynskartan. Många av dessa har redan ett skydd.

Planförslaget har kompletterats under Fortsatt arbete med att planindikatorer ska tas fram för att följa översiktsplanens mål och strategier. Tydligare uppföljning av det efterföljande planeringsarbetet ska göras.

Utifrån miljöpartiets synpunkt om kulturljudzoner så har attribut lagts till för mångfunktionell bebyggelse centrum där kvällsstråket också finns. Där framgår nu att vid byggnation av nya bostäder ska hänsyn tas till höga ljudnivåer på kvällar och nattetid, så att exempelvis sovrum placeras så att de inte störs av nattlivet.

3.5.5. MODERATERNA

Generellt anser Moderaterna att översiktsplanen måste fokusera mer på kvalitet framför kvantitet. Att planera för X antal tusen invånare, X antal nya jobb och X antal nya bostäder får inte överskugga det viktiga uppdraget att värna en trivsamt och trygg stad för de 160 000 människor som redan bor i Västerås.

Planeringshorisonten behövs för att kunna genomföra byggnation där det efterfrågas och kunna vara flexibel i var etablering förverkligas. Gropar i gatan, ogräs på refuger, soptunnor framför Aseaströmmen och förfallna lokaler avskräcker de som skulle kunna bosätta sig här, driva företag här och utveckla staden. Detta perspektiv, att växa med kvalitet, vill vi skriva in i avsnittet "Utvecklingsinriktning" under samhällsbyggnadsmål och strategier.

Översiktsplanen behöver också ha ett tydligare fokus på att ta fram småhustomter, med målet att locka fler barnfamiljer till Västerås och erbjuda exempelvis enplansvillor för äldre. Genom fler villor, radhus och barnfamiljer kan skattekraften öka och staden får bättre förutsättningar att ta hand om vägar,

2025-12-17

parker och fastigheter. Fler västeråsare och inflyttade ska kunna förverkliga sina bostadsdrömmar. Detta kan skrivas in i stycket "Bygg för framtiden".

Moderaterna vill vidare se skrivningar om mer levande bostadsområden. Även i city behövs kompletterande skrivningar om hur city kan bli mer attraktivt. Ett exempel kan vara att ha små ytor för pop up-försäljning för att åstadkomma festivalkänsla fler tider på året än juni och juli. Detta stärker också de olika stråken som presenteras i översiktsplanen. Det bör också nämnas den potential som finns att samarbeta med andra kommuner för industrietableringar.

Översiktsplanen måste också, i stycket om Samhällsfastigheter, ta höjd för den äldreboendekris som är ett faktum. Stadens revisorer har lämnat en skarp varning om att det saknas äldreboenden i Västerås för sjuka och sköra äldre om bara två år. Samtidigt tar det kommunen 5–7 år att bygga ett nytt äldreboende. Svårigheterna att få fram kommunala äldreboenden i tid är med andra ord uppenbara.

Moderaterna anser att översiktsplanen behöver också tydliggöra vikten av att bygga flexibla skollokaler som kan användas till annat när barnafödandet sjunker. Samhällsfastigheter måste också planeras ur ett trygghetsperspektiv. För att möjliggöra kameror utvändigt behöver man planera draging av exempelvis cykelbanor och gångvägar i anslutning så att kamerabevakning inte omöjliggörs. Det behöver även finnas en tydligare målbild för varje landsbygds kärna. Tidigare år har man tagit fram ortsanalyser som engagerat befolkningen, men sedan har inte mycket hänt. Det behöver tydliggöras vad vi strävar efter att landsbygds kärnorna ska vara.

Moderaterna tillstyrker allt i översiktsplanen som gör det enklare att bygga på landsbygden. Några pågående planprojekt som finns på jordbruksmark bör pekas ut som lämpliga för byggnation i översiktsplanen, exempelvis Hubbo Jädra 3:6 vid Tillbergaleden.

För att möta det stora effektbehovet behövs många nya mottagningsstationer och där kan standardiserade planer för detta tas fram för en snabbare process.

Översiktsplanen ska innehålla planering för nya begravningsplatser i Västerås, vilket behövs i en växande stad där människor har olika religioner. Flera platser bör utredas och beroende på utredningarnas slutsatser ska antalet nya

2025-12-17

begravningsplatser fastställas, baserat på behov, beredskap och gällande nationella riktlinjer och lagkrav.

Alla ska komma fram i Västerås

Dagens infrastruktur i form av större trafikleder byggdes i stor utsträckning under 1960- och 70-talen. Därefter har utbyggnaden skett i mycket begränsad utsträckning, samtidigt som Västerås sedan början av 1990-talet befolkningsmässigt ökat med mer än 40 000 invånare. Dessutom har framkomligheten på flera av lederna – inte minst Cityringen – försämrats genom olika former av avsmalningar.

Moderaterna anser att utbyggnadsskulden måste byggas bort. Det behöver vara tydligt i översiktsplanen att hela Norrleden ska vara 2+2-väg, att vi vill se 3+3-väg på E18 och att trafikkaoset på Erikslund måste byggas bort. Det saknas beskrivningar av hur ett ökat flöde av godstransporter på väg ska hanteras. Eftersom allt fler beställer varor via nätet ökar behovet av godstransporter i hela staden. Brist på last- och lossningszoner i city gör att chaufförer tvingas stanna på olämpliga platser.

Bristande tillgång till HCT-vägar (vägar för mycket tunga transporter) till industriområden tvingar fram längre körsträckor. Stadsplaneringen måste ta hänsyn till godstransporter i större utsträckning, idag är det exempelvis mycket svårt att leverera en soffa till Öster Mäljarstrand med lastbil.

Inga avsmalningar av vägar ska tillåtas som huvudregel och bussfilen på Malmabergsgatan ska bort. Alla trafikslag ska komma fram. Bryggargården ska bevaras som parkeringsplats. Antalet parkeringsplatser i centrum behöver öka.

Moderaterna vill se en översyn av planen för ny sträckning av järnväg mellan Dingtuna och Kvicksund.

Samverkan med våra grannkommuner är viktig för stadens utveckling.

Moderaterna anser att promenad- och cykelstråk längs Mälaren ska hållas i god ordning och underhållas. Förutom västeråsarna själva är det många besökare som lockas till vattnet. Vårda de vattennära stråken och gör det möjligt att på ett tryggt och trevligt sätt promenera/cykla delar av sträckan mellan Björnön och Lövudden i Mälarens närhet.

2025-12-17

Att utöka kollektivtrafiken med trafik på vattnet under säsong bidrar inte bara till högre tillgänglighet och trivsel utan avlastar även ytorna på land. Moderaterna vill se en ökad färjetrafik till flera öar i Västerås skärgård och tillstyrker det som föreslås gällande detta i översiktsplanen. Detta ska dock till stor del egenfinansieras av resenärerna för att undvika alltför höga skattesubventioner.

Mälaren Västerås

Västerås med Mälaren precis intill ska vara en stad med rikliga möjligheter att ta vara på det vattennära läget. Genom att möjliggöra för sjönära boende, arbete och rekreation knyts staden samman med vattnet. Sommarpärlan Elba med sin restaurang behöver komma åter i drift, vilka fantastiska möjligheter det finns att kombinera mat och dryck med uthyrning av vattensportsaktiviteter. Ge gästhamnen förutsättningar att inte bara ta emot båtburna besökare utan även informera dem om Västerås som besöksmål. Staden ska underlätta för olika typer av verksamheter längs hela Lögstrand, inklusive tillgängliga parkeringar.

På sidan 35 vill Moderaterna utveckla skrivningarna om kanalstaden Johannisberg. För att Västerås ska fortsätta att vara attraktivt behöver staden producera fler sjönära och spännande boenden. Anlägg en kanal under Johannisbergsvägen som kan ansluta till en ny stadsdel på eller runt Johannisbergs flygplats. Bostäder som har båtplatser i direkt anslutning till boendet. Då kan även båtupptagning ordnas på ett säkert och smidigt sätt till den planerade båtuppläggningsplatsen. Eventuellt kan vägen vid båtuppställningsplatserna på Johannisberg dras utanför uppställningsplatserna.

Låt Elbafärjan angöra på lämplig plats i det nya bostadsområdet. I anslutning till kanalerna kan det förslagsvis byggas en marina med båtföretag, båtmack och restauranger. Bygg den nya stadsdelen med hållbar stadsplanering med hjälp av den senaste tekniken.

På sidan 30–31 tillstyrker vi skrivningarna kring Västerås skärgård, men de ekonomiska konsekvenserna av att möjliggöra boende på öar måste tydliggöras innan beslut fattas. De logistiska utmaningar som kommer med ett öliv ska först och främst lösas av individerna själva. Se även över möjligheterna att bygga mer längs Västerås-fjärden, stora delar av både de västra och östra delarna är idag obebyggda. Det är samtidigt viktigt att behålla västeråsarnas tillgänglighet till Mälaren.

2025-12-17

I och med den nya strandskyddslagstiftningen ökar möjligheterna. Moderaterna ser positivt på utvecklingen av sommarverksamhet på Löga strand med utthyrning av utrustning för vattenaktiviteter i kombination med försäljning av fika, mat och dryck. Iordningställda ytor för egen picknick och grillning med elgrillar tillsammans med offentliga toaletter.

Idrotten är viktig för Västerås. Västerås har såväl elitidrott som breddidrott och detta ska tas utvecklas. Västeråsmoderaterna ser behov av fler idrottscentra utöver Råby och Brandthovda IP. Vi tillstyrker att utveckla idrottsanläggningarna på Skälby, Hökåsen och Hamre.

I det nya stationsområdet Mälarpporten behöver det finnas generöst med parkeringar för bilar, då många pendlare och andra tågresenärer tar sig till stationen från den kringliggande landsbygden. En tydlig sammanlänkning mellan city och Mälarsidan.

Moderna vill tillföra att city är vårt gemensamma vardagsrum som ska vara snyggt och tryggt, detta till avsnitten om attraktivt city och trygga stråk på s. 23–24 vill vi tillägga att city är vårt gemensamma vardagsrum. I anslutning till skrivningen om Trygga stråk kan även kamerabevakning nämnas. Att införa mer kamerabevakning i brottsförebyggande syfte gynnar såväl privatpersoner som företagare och verksamheter i city.

Ett levande city med god tillgång till parkeringar för både kortare och längre tid. "Stop and shop-parkeringar", gratis parkeringsplatser för max 30 minuter som gör det smidigt att utföra korta ärenden i city. Se över möjligheterna att både Västerås Stad och företagare i city kan skapa samarbeten med populära destinationer i Mälarnära lägen för att locka deras gäster att även besöka andra platser i Västerås. Parkeringshuset Däcket, som ägs av Västerås Parkerings AB och med sin placering vid Mälaren används av många besökare, kan användas i marknadsföringen. Skapa ett mer attraktivt och tryggt gångstråk från Mälaren till city, där shopping och kultur lyfts fram. Även paketlösningar där parkering i Däcket kombinerat med mer citynära lägen ingår.

Moderaterna vill påtala vikten av att fastigheten Atmosfären 1 behövs för flygplatsens verksamhet och att detta ska framgå av översiktsplanen. På sidan 44 kan det med fördel framgå än tydligare att flygplatsen också utgör beredskapsflygplats.

2025-12-17

Kommentar:

Planeringsinriktning till 2070 med 100 000 fler invånare syftar till att reservera tillräckligt med mark för en fortsatt befolkningsutveckling. Målen och strategierna i översiktsplanen ska bidra till att utvecklingen sker för invånarnas bästa, både befintliga och nya.

Moderaternas synpunkt om att översiktsplanen ska ha ett tydligare fokus på att ta fram småhustomter föranleder ingen ändring av planförslaget. Översiktsplanen anger nya och utvecklade områden för bostadsbebyggelse på flera platser i Västerås tätort och på landsbygden. Vilken typ av bostäder hanteras i efterföljande planering utifrån behov och efterfrågan. Planförslaget har kompletterats med Hubbo Jädra 3:6 samt ytterligare ett par områden utifrån de planbesked som beslutats sen samrådsversionen togs fram.

Den föreslagna kanalstaden har efter samrådet fått en ny placering, för att inte påverka riksintresse hamn och verksamheternas möjlighet till utveckling. Den tidigare föreslagna ytan för kanalstad pekas ut som verksamhetsmark med möjlighet att kombineras med båtupställningsplatser.

Det ökade behovet av samhällsservice i takt med en växande befolkning är inkluderat i planförslaget. De av Moderaterna föreslagna idrottsplatserna finns redan med i planförslaget sedan tidigare, yttrandet föranleder därmed ingen ändring utifrån detta.

Till granskningsversionen av översiktsplanen har antalet utredningsområden för begravningsplatser snävats in till två (2). Urvalet av dessa har gjorts utifrån inspel från bl.a. Länsstyrelsen. Dessa bedöms fortsatt möjliga att utreda. Storleken på de utpekade områdena är avsevärt större än behovet om 45 hektar för att möjliggöra en fortsatt flexibilitet i utformning och användning. Utöver dessa två ges även möjlighet att utöka befintlig kyrkogård vid Dingtuna.

Moderaternas synpunkter om vikten av framkomlighet för alla trafikslag samt behovet av parkeringar i centrala delar av staden noteras. Staden delar uppfattningen om att det är viktigt att alla kan ta sig fram, oavsett färd sätt. För att möjliggöra en fortsatt tillväxt och ökad befolkning behöver staden underlätta och göra det mer attraktivt att gå, cykla och använda kollektivtrafik, vilket samtidigt förbättrar framkomligheten för biltrafiken och bidrar till en mer robust och effektiv trafikmiljö.

2025-12-17

Moderaternas positiva inställning till utveckling av kollektivtrafik på vatten samt promenadstråk längs Mälaren beaktas och är i linje med planens intentioner att stärka tillgänglighet och rekreativsmöjligheter längs vattnet. Prioritering av åtgärder för genomförande kommer vara en del i arbetet med en genomförandestrategi.

Moderaternas förslag om byggande i skärgården har beaktats. Den nya strandskyddslagstiftningen medför emellertid inte ökad möjlighet till byggnation i Mälaren, och synpunkten föranleder därför ingen ändring i planförslaget.

Till granskningen har beskrivningen av de olika landsbygds kärnorna och orterna utvecklats något för en mer likvärdig hantering. Den digitala mark- och vattenanvändningskartan har utvecklats med beskrivande texter för de olika objekten i kartan.

3.5.6. SOCIALDEMOKRATERNA

Socialdemokraterna i Västerås vill inledningsvis framhålla att vi tycker att det samrådsförslag som sänts ut i allt väsentligt är bra och styr Västerås kommun i rätt riktning för framtiden. Den innehåller och omhändertar stadens utmaningar på ett aggregerat sätt, samtidigt som det finns en flexibilitet i förslaget som möjliggör för hantering av utmaningar och framtidsfrågor som vi ännu inte har kännedom om. Vi önskar ändå lämna ett antal medskick in i processen och lyfta ett antal perspektiv som vi ser bör belysas ytterligare i det slutliga förslaget.

Våra bostadsområden ska vara socialt hållbara

Utifrån ett socialdemokratiskt perspektiv är det av största vikt att vi får blandade bostadsområden på kvartersnivå med alla upplåtelseformer representerade. Inga bostadsområden i Västerås får hamna på efterkälken. En socialt hållbar kommun i sin helhet stärker attraktionskraften för staden. Det stärker även sammanhållningen och skapar jämlik tillgång till service, skola och vård i hela kommunen. Mötesplatser i alla områden är viktiga för förening-, kultur och idrottsrörelsen.

Ett Västerås som möjliggör hållbara transportsätt

Översiktsplanen behöver förstärka ytterligare hur och på vilket sätt vi kommer att knyta samman våra befintliga bostadsområden med varandra genom gång, cykel och kollektivtrafik. Ett sådant exempel är en förbättrad gång- och cykelväg till Anundshög, som planeras bli ett nytt friluftsområde. Irsta-Anundshög-Finnsletten

2025-12-17

bör knytas samman genom en gång- och cykelväg för att möta upp behovet framåt. I planen behöver det även belysas vikten av att möjliggöra gång, cykel och kollektivtrafik till våra stora verksamhetsområden där många västeråsare arbetar. Det bör även tydliggöras på vilka platser det är viktigast att öka framkomligheten med kollektivtrafik genom särskilda bussfiler. När en buss stannar i en bussfil ökar mobiliteten i trafiken och förbättrar därigenom framkomligheten för andra trafikslag, så som bilar och lastbilar. Vi ser att det är viktigt att gång- och cykelvägar finns i anslutning till stadens busshållplatser och att de är upplysta och säkra.

Pendlarparkeringar bör pekas ut på strategiska platser i planen, för att möjliggöra för att fler kan resa kollektivt utan att behöva ta bilen hela vägen in till centrum. Irsta och Sättra kan vara två sådana platser.

En stad som möter klimat- och miljömål

Socialdemokraterna anser att grönytor för biologisk mångfald bör lyftas tydligare med exempel på gröna tak och gröna takparker. Hantering av dagvatten från centralare delar av staden saknas i underlaget. En text om hur vi vill bibehålla en grön stad med träd och grönska utan att vi skapar ett problem med för stora träd och fågelproblematik behöver omhändertas i någon form av inriktning. Klimat- och miljöarbetet får inte skapa nya klyftor. Översiktsplanen bör tydligare beskriva hur klimatanpassningen också bidrar till jämlikhet. Energieffektiva bostäder, bra kollektivtrafik och hållbara transportlösningar ska vara tillgängliga för alla. Inte bara för de mest resursstarka.

Ett levande City

Fler boenden i city ökar tryggheten under alla dygnets timmar. Därför är det viktigt att kunna bygga om och bygga till högre på befintlig bebyggelse i centrum. Riksintresset måste tydligare framgå i översiktsplanen för att möjliggöra citys utveckling.

Gång, cykel och kollektivtrafikens dragningar och separeringar är av största betydelse för tydligheten kring citys utveckling och bör lyftas tydligare. Övriga stråk och idéer uppfattar vi som positiva.

Vattnets betydelse för oss som målarstad är av särskild vikt och Svartåstråket samt vattenytorna nära bostadsområden kan lyftas tydligare i planen. Ett perspektiv som kan lyftas tydligare är att stadens parker ska vara inbjudande, trygga och aktiva – platser som rymmer lekparker, caféer och ger utrymme för rekreation.

2025-12-17

Mälarens utveckling

Socialdemokraterna ser positivt på hur förslaget tar sig an Mälarens utveckling, men det bör tydliggöras så att det blir mer överblickbart hur processen framåt ser ut. Vi ser att det första steget är att fastslå en fast förbindelse mellan Björnön och Almö-Lindö.

Förstärk arenastaden Västerås

Västerås har byggt en stark identitet som arenastad. Den utvecklingen ska fortsätta. Även om översiktsplanen inte är rätt plats för detaljerad arenaplanering måste vi markera att idrotts- och kulturarenor är en del av stadens attraktionskraft och behöver ges förutsättningar att utvecklas.

Barnperspektivet i främsta rummet

Barns behov måste vara styrande i stadsutvecklingen. Trygga och belysta gång- och cykelvägar till skolor och fritids är självklara. Lika självklart är att vi tidigt planerar för lektytor, spontanidrott och idrottsanläggningar för breddidrotten. Samtidigt behöver vi värna om befintliga grönytor och skogsdungar. Det är en förutsättning för att stärka barns och ungas möjligheter till fysisk aktivitet, gemenskap och hälsa i vardagen.

Kultur som demokratifråga

Kulturen är mer än något som gör staden attraktiv. Ett levande kulturliv är en demokratifråga. Det bryter segregation, bygger gemenskap och ger människor möjligheten att delta, uttrycka sig och mötas. Det är en dimension som behöver framgå tydligare i planen

En levande landsbygd

En levande landsbygd är en tillgång för hela Västerås. Den måste också ses som en del av kommunens beredskap och långsiktiga matförsörjning. Landsbygdskärnorna spelar en avgörande roll när det gäller boende, service och företagande, men också som en del i att stärka resiliensen och tryggad livsmedelsförsörjning.

Säkra upp jordbruksmark och skog

Socialdemokraterna anser att översiktsplanen behöver tydligare framhålla jordbruksmarkens och skogens betydelse för Västerås långsiktiga hållbarhet. Det handlar om beredskap, resiliens och vår förmåga till självförsörjning. Vi ska inte bygga bort framtidens matproduktion. Brukningsvärd mark är en resurs för kommande generationer och ska värderas högre än exploatering, förutom i redan

2025-12-17

utpekade områden. Jord och skog är också en avgörande del av den biologiska mångfalden som vi har ansvar att skydda.

Kommentar: *Socialdemokraternas synpunkt om vikten av blandade bostadsområden på kvartersnivå med alla upplåtelseformer representerade föranleder ingen ändring av planförslaget. Översiktsplanen anger att vi sträva efter variation av bostadstyper, boende- och upplåtelseformer m.m. I översiktsplanen finns nya och utvecklade områden för bostadsbebyggelse. Vilken typ av bostäder hanteras i efterföljande planering utifrån behov och efterfrågan.*

Socialdemokraternas anger vikten av att förstärka gång-, cykel- och kollektivtrafik samt att tydligt peka ut bytespunkter. Översiktsplanen tar hänsyn till dessa frågor som syftar till att skapa ett sammanhängande och tillgängligt transportsystem. Planförslaget har efter granskning kompletterats med bytespunkter/pendlarparkeringar både i landsbygdkärnor och inom Västerås tätort.

Socialdemokraterna föreslår även utveckling av busskörfält för att förbättra framkomligheten för kollektivtrafiken. Planförslaget beaktar behovet av effektiva kollektivtrafiklösningar, och fortsatt utveckling av busskörfält kan utredas och hanteras i den löpande trafikplaneringen och i samverkan med berörda aktörer.

Socialdemokraterna avstyrker formuleringar inom riksintresse som begränsar och omöjliggör utvecklingen av staden. Kommunen förtydligar riktlinjen, genom att byta ut ordet skymmas mot att Västerås riksintressanta landmärken ska fortsatt vara framträdande i stadsbilden. En ändring görs i översiktsplanen genom omformulering av en riktlinje.

Inom delar av city föreslås högre bebyggelse och ställningstaganden om höga hus finns i kapitel 3. Riksintresset finns i såväl hänsynskartan som beskrivet i kapitel 3. Västerås strävar efter att riksintressena ska vara levande och dynamiska miljöer där kulturarvet utgör en resurs för framtidens stad. Stadskärnan, förändras ständigt – nybyggnation, stadsutveckling och modernisering är en naturlig del av en växande stad. Målet är inte att stoppa förändring, utan att låta den ske i dialog med platsens historia och kulturmiljövärden, så att de historiska miljöerna fortsätter att bidra till en attraktiv, hållbar och identitetsskapande stad.

Planförslaget har kompletterats med ett utvecklat vandringsstråk utefter Svartån, mellan Rönaby och Skultuna.

2025-12-17

Partiets positiva inställning till Mälarens utveckling beaktas. Prioritering av åtgärder för genomförande kommer vara en del i arbetet med en genomförandestrategi.

Översiktsplanen anger de övergripande principerna för kommunens grönstruktur och hur den ska utvecklas på lång sikt. Mer detaljerade riktlinjer och åtgärder redovisas i grönstrukturplanen och parkplanen. I planeringen ingår även en karta som visar de områden i centrum som ska förstärkas med mer grönska för att skapa en attraktiv, hållbar och trivsamt stadsmiljö.

Gällande synpunkten om en levande landsbygd och att säkra upp jordbruksmark så har mark- och vattenanvändningskartan ett nytt lager som redovisar prioriterad jordbruksmark för livsmedelsförsörjning. Syftet är att tydligare lyfta fram de områden som bedöms särskilt viktiga att bevara för framtida livsmedelsproduktion och därmed stärka kommunens långsiktiga motståndskraft och självförsörjningsförmåga.

3.5.7. SVERIGEDEMOKRATERNA

Sverigedemokraterna Västerås anser att det föreliggande planförslaget innehåller brister gällande trygghet, kulturmiljö, energiförsörjning, möjligheten att bo på landsbygden samt prioritering av resurser. Planen genomsyras av en otydlig vision där ord som mångfald, öppenhet och internationell attraktionskraft återkommer, utan att man förankrat dessa i befolkningens faktiska behov och värderingar.

Sverigedemokraterna efterfrågar en omarbetning av planen i syfte att stärka tryggheten, sammanhållningen och den svenska kulturens ställning, skapa en säker och långsiktigt hållbar energiförsörjning baserad på reglerbar baskraft, inte vindkraft, möjliggöra byggande på landsbygden även utan närhet till kollektivtrafik, minska kostsamma klimatmål och säkerställa att Västerås utvecklas på ett hållbart, lokalt förankrat och nationellt ansvarsfullt sätt

Kulturmiljö och natur

Det är glädjande att planen slår fast att kulturhistoriskt värdefulla miljöer ska bevaras och utvecklas samt att stadens och landsbygdens identitet är en styrka i stadsutvecklingen. Detta ligger väl i linje med vår politik att värna svensk kultur och lokal historia.

2025-12-17

Grön infrastruktur och rekreation

Satsningarna på grönblå strukturer, friluftsliv och naturreservat är viktiga för att stärka livskvaliteten och den lokala attraktionskraften. Detta är en långsiktig investering som vi stödjer.

Livskraftig landsbygd

Sverigedemokraterna anser att det är positivt att planen erkänner landsbygdens betydelse för kommunens identitet och näringsliv. Mindre orter som servicecentra och utvecklingsnav är något vi starkt stöder, särskilt i kombination med friare byggmöjligheter.

Sverigedemokraterna anser att de gröna näringarna som förser oss med livsmedel behöver goda förutsättningar att verka för att öka självförsörjningsgraden. Därför bör produktiv åkermark värnas.

Etableringar

Industri- och verksamhetsetableringar bör i största möjliga mån lokaliseras i anslutning till redan befintliga industriområden. Särskild hänsyn bör tas till boende vid etableringar av verksamheter som kan antas medföra påverkan i form av lukt- eller ljud-föroreningar.

Bostadsbyggande på landsbygden utan krav på kollektivtrafik

Nuvarande planeringsideologi begränsar byggande på landsbygden på grund av avsaknad av kollektivtrafik. Detta centraliserar boendet och försvagar landsbygden.

Rätt utfört så kan även bostadsförsörjningen underlätta att vända det vikande barnafödande genom att planera för större villabebyggelse. Om vi ska få upp födslootalen så behöver vi fler bostäder i vilka 3 eller 4 barn kan få egna rum. Detta försvåras idag av detaljplaner som ofta begränsar nya småhus till 140-150 kvm.

Sverigedemokraternas förslag:

- Slopa krav på kollektivtrafik som förutsättning för bygglov på landsbygden.
- Tillåt byggande även i områden med gles befolkning och utan buss eller tåg.
- Stärk landsbygdsutvecklingen genom friare byggmöjligheter och möjligheter till större hus.
- Bevara bra åkermark för livsmedelsförsörjning.

2025-12-17

Trygghet och social sammanhållning

Sverigedemokraterna konstaterar att planen inte tillräckligt adresserar otryggheten i vissa stadsdelar. Segregation, kriminalitet och bristande samhällsservice måste hanteras innan ny exploatering sker.

De områden som pekas ut för vidare blandad bebyggelse, Dingtuna, Skultuna, Tillberga och Gäddeholm, är i grunden välfungerande områden. Att förtäta dem med stora hyreshus riskerar dock att motverka den levande landsbygd man säger sig vilja främja, genom social oro och negativa konsekvenser för t.ex. lokal handel. En verkligt hållbar utveckling bygger på att underlätta för människor att äga och förvalta sina bostäder – något som stärker ansvarstagande, engagemang och omsorg om den lokala miljön.

Kulturarv och stadsbild

Svensk byggnadstradition och Västerås identitet riskerar att urvattnas. Nya byggnationer och utvecklingar, speciellt av de allra mest centrala delarna av staden, bör utföras med stor varsamhet och hänsyn till historia och tradition.

Sverigedemokraternas förslag:

- Prioritera arkitektur som harmonierar med svensk byggnadstradition och lokal kulturmiljö.
- Skydda historiskt värdefulla byggnader och miljöer.
- Säkerställ att ny bebyggelse inte bryter mot stadsbildens historiska karaktär.

Miljö och klimat

Planen utgår från överdrivna klimatpolitiska hotbilder och riskerar överreglering. Ambitionen "Nära till det mesta" är i grunden en rimlig målsättning, men verkligheten visar ofta på motsatsen. Exempelvis på Finnsletten prioriteras inte tillgänglighet och pendling för de många som behöver ta sig till arbetet, utan snarare genomförs begränsningar. I stället borde kommunen fokusera på att bygga ut funktionella bytespunkter och pendlarparkeringar som gör det enklare för människor att kombinera olika färd sätt.

Sverigedemokraternas förslag:

- Fokusera på konkreta beredskapsåtgärder mot extrema väderhändelser.
- Bevara bilens roll i stadsbilden och undvika försämringar av framkomligheten.

2025-12-17

- Avskaffa onödiga klimatneutralitetskrav som försvårar byggande och utveckling.

Medborgarinflytande

Utvecklingen måste ske med befolkningens stöd.

Sverigedemokraternas förslag:

- Inför rådgivande folkomröstningar vid större stadsutvecklingsprojekt.
- Säkerställ att medborgardialog speglar hela befolkningens åsikter, inte bara en begränsad intressegrupp.

Energiförsörjning – nej till vindkraft, ja till kärnkraft

Vi motsätter oss fortsatt exploatering för vindkraft som förstör natur- och kulturmiljöer och skadar fastighetsvärden. De senaste årens kraftigt varierande elprisutveckling visar svårigheten att förutse lönsamheten i vindkraftsprojekt. Staden bör undvika att bidra till stora, osäkra projekt, där man på sikt riskerar att bli stående med stora områden med ett kraftigt försämrat naturliv och stora saneringsbehov.

Kärnkraft är nödvändig för stabil, fossilfri el, och en naturlig förgrening av den kraftindustri staden har byggt sitt välstånd på. Sverigedemokraterna anser att kommunen redan nu kan planera för eventuell framtida närproducerad kärnkraft.

Sverigedemokraternas förslag:

- Inför kommunalt stopp för nya vindkraftsetableringar.
- Öppna för kärnreaktorer i planeringen.
- Säkerställ att energistrategin prioriterar stabil och planerbar elproduktion.

Västerås i världen – världen i Västerås

Anundshög framhålls som ett framtida nationellt besöksmål. Det är tveksamt om detta verkligen är rätt prioritering. De som är intresserade av historiska kulturmiljöer känner redan till platsen, och en konstlad marknadsföring riskerar att ge begränsad effekt.

Sverigedemokraterna anser att kommunens resurser skulle göra större nytta genom att satsa på långsiktigt underhåll, förbättrad skyddsnivå och exempelvis kamerabevakning för att bevara och trygga platsen. Att "sätta Västerås på kartan" bör inte vara ett självändamål – istället borde fokus ligga på att ta hand om det kulturarv som redan finns och göra det tillgängligt på ett ansvarsfullt sätt.

2025-12-17

Kommentar:

Översiktsplanens utvecklingsinriktning handlar om att stärka kärnor och stråk. Genom detta ges förutsättningar för centralisering av service och god kollektivtrafik. Detta kan gynna även den omgivande landsbygden. Blandade boendeformer även i de små och stora landsbygds kärnorna möjliggör att kunna bo kvar på orten även om familjeförhållanden eller annat ändras.

Angående Sverigedemokraternas synpunkt om att bevara bra åkermark för livsmedelsförsörjning, så har översiktsplanen justerats med en ny markanvändning (Livsmedelsförsörjning). Inom detta område ska livsmedelsförsörjning vara prioriterad markanvändning.

Kulturarvet utgör en resurs för framtidens stad. Staden och stadskärnan, förändras ständigt – nybyggnation, stadsutveckling och modernisering är en naturlig del av en växande stad. Målet är inte att stoppa förändring, utan att låta den ske i dialog med platsens historia och kulturmiljövärden, så att de historiska miljöerna fortsätter att bidra till en attraktiv, hållbar och identitetsskapande stad.

Paritets synpunkt om att översiktsplanen ska fokusera på konkreta beredskapsåtgärder mot extrema väderhändelser arbetas med genom en långsiktig fysisk planering som kan minimera behovet av mer akuta och ofta kostsamma beredskapsåtgärder. Dessa åtgärder tas fram parallellt inom staden och i samverkan med den fysiska planeringen.

Sverigedemokraternas synpunkter om tillgänglighet och pendling till Finnslätten noteras. Området Finnslätten är under utveckling, och detta har inte varit medtaget i samrådsförslaget, men är nu tydligt utpekat i granskningsförslaget.

Partiets positiva inställning till etablering av bytespunkter beaktas och ligger i linje med översiktsplanens intention att förbättra tillgänglighet och möjliggöra smidiga byten mellan olika trafikslag. Planförslaget har efter granskning kompletterats med bytespunkter/pendlarparkeringar både i landsbygds kärnor och inom Västerås tätort.

Sverigedemokraternas betoning på bilens roll i stadsbilden och behovet av att upprätthålla framkomligheten noteras. Staden vill samtidigt framhålla vikten av att alla trafikslag har god framkomlighet. För att möjliggöra fortsatt tillväxt och en större befolkning behöver staden underlätta och göra det mer attraktivt att gå,

2025-12-17

cykla och använda kollektivtrafik. Genom att öka andelen hållbara färdsätt kan framkomligheten för biltrafik förbättras och staden utvecklas på ett effektivt och balanserat sätt.

Angående Sverigedemokraternas synpunkter om energiförsörjning så har kommunen hittills valt att pröva lämplighet för produktionsanläggningar från fall till fall.

3.5.8. VÄNSTERPARTIET

Vänsterpartiet Västerås anser att planens ambitioner måste kompletteras med tydliga, uppföljningsbara mål och indikatorer som säkerställer att de fyra hållbarhetsdimensionerna – ekologisk, ekonomisk, social samt andlig/existentiell genomsyrar hela stadsutvecklingen.

Koppling till planens underlag

Vänsterpartiet Västerås vill understryka vikten av att använda översiktsplanens digitala kartberättelse, mark- och vattenanvändningskartor och den strategiska miljöbedömningen som underlag för både politiska beslut och uppföljning. Dessa verktyg bör göras normgivande och fungera som kontrollpunkter för hur kommunen lever upp till de beslutade målen.

Exempel:

- Mark- och vattenanvändningskartan kan användas för att säkerställa skydd av jordbruksmark, nyckelbiotoper och spridningskorridorer.
- Miljöbedömningen kan användas som bas för årlig uppföljning av klimatpåverkan från nybyggnation och infrastruktur.
- Kartberättelsen kan användas som ett transparent kommunikationsverktyg för medborgare och politiker, med öppna data om utvecklingen i varje stadsdel.

Klimat & markanvändning

- Att översiktsplanen tydligt prioriterar förtätning och återbruk av redan exploaterad mark framför nyexploatering av jordbruksmark och värdefulla naturmiljöer.
- Att klimatpåverkan från all ny bebyggelse beräknas och redovisas öppet i varje planeringsskede.
- Att ett mål om max 10 minuters gångavstånd till närgrönområde införs som riktvärde för alla stadsdelar.

2025-12-17

- Att klimatanpassningsåtgärder som skyfallsplaner, skuggande träd och gröna tak integreras i detaljplaner från start.
- Att skyddet av såväl Mälaren som Svartån behöver stärkas, i synnerhet vid nyexploatering.

Social hållbarhet & bostadsförsörjning

- Att nya detaljplaner och vid större ombyggnationer ha ett tydligt mål om blandade upplåtelseformer.
- Att kommunen vid markanvisningar strategiskt säkerställer att hyresrätter, bostadsrätter och kooperativa bostadsformer blandas.
- Att kommunen vid markanvisning ställer krav på rimliga hyror.
- Att bostadsområden planeras med funktionsblandning – service, kultur och fritid inom gångavstånd.
- Att kommunen inför normkritisk jämställdhetsgranskning av offentliga miljöer vid planering.
- Att medborgarkontor samordnas med mötesplatser för äldre där möjlighet att ta del av kulturaktiviteter och friskvård finns.
- Att det införs en social konsekvensanalys för alla större byggprojekt.

Mobilitet & infrastruktur

- Att nya bostadsområden bara godkänns om högklassig kollektivtrafik är beslutad och finansierad innan inflyttning.
- Att parkeringsnormerna sänks och styrs mot mobilitetslösningar som bilpool, mälarpendling, pendlarnoder och cykelparkering.
- Att cykelvägnätet byggs ut med snabbcykelspår så att alla stadsdelar har säkra, separerade cykelvägar till centrum och skolor.
- Att huvudleder för kollektivtrafik prioriteras vid gatuombyggnader, även på bekostnad av biltrafikens framkomlighet.

Vatten, ekosystem & biologisk mångfald

- Att översiktsplanen garanterar skydd av alla identifierade nyckelbiotoper och spridningskorridorer.
- Att kommunen inför ett mål om minst 10 % ökning av träd- och grönyttäckning i tätorten till 2035.
- Att vattenplaner integreras i alla större stadsutvecklingsprojekt, inklusive öppna dagvattenlösningar.

2025-12-17

Kommentar: Planförslaget har kompletterats under Fortsatt arbete med att planindikatorer ska tas fram för att följa översiktsplanens mål och strategier. Tydligare uppföljning av det efterföljande planeringsarbetet ska göras.

I mark- och vattenanvändningskartan har ett nytt lager införts som redovisar prioriterad jordbruksmark för livsmedelsförsörjning. Syftet är att tydligare lyfta fram de områden som bedöms särskilt viktiga att bevara för framtida livsmedelsproduktion och därmed stärka kommunens långsiktiga motståndskraft och självförsörjningsförmåga.

Klimatberäkning har inte genomförts. Men till granskning har miljöbedömningen utvecklats och uppdaterats med nya bedömningar av det förändrade planförslaget. Avseende synpunkten om att klimatanpassningsåtgärder som skyfallsplaner, skuggande träd och gröna tak integreras i detaljplaner från start är några av flera aspekter som tas hänsyn till vid planeringen. I PBL framgår att kommunen ska ta hänsyn till miljö- och klimataspekter vid all planering.

Mälarporten utgör ett exempel på återanvändning av redan exploaterad mark. Åtgärder som möjliggör fortsatt exploatering i city syftar även till ett effektivt utnyttjande av befintlig infrastruktur. Ställningstaganden avseende stärka kärnor och stråk syftar till att främja ett ändamålsenligt utnyttjande av befintlig infrastruktur.

Översiktsplanen anger att vi sträva efter variation av bostadstyper, boende- och upplåtelseformer, kostnadsnivåer m.m. Vilken typ av bostäder hanteras i efterföljande planering utifrån behov och efterfrågan. Översiktsplanens strategi om att stärka kärnor och stråk handlar om att ha nära till det som behövs för en fungerande och enkel vardag.

Vänsterpartiets synpunkter om behovet av en översyn av parkeringsriktlinjer för att främja hållbara mobilitetslösningar noteras. Staden genomför kontinuerligt en översyn av parkeringsriktlinjerna, och de framförda synpunkterna kommer att beaktas i detta arbete.

Partiets positiva inställning till utpekandet av snabbcykelvägar på flera platser i kommunen beaktas och är i linje med översiktsplanens ambition att stärka gång- och cykelinfrastrukturen.

2025-12-17

Vänsterpartiets önskemål om att prioritera kollektivtrafiken vid gatuombyggnader, även om det medför viss minskning av bilens framkomlighet, noteras. Översiktsplanen syftar till att skapa ett balanserat transportsystem där olika trafikslag kan samverka, och prioriteringar för kollektivtrafik, cykel och gång kommer att göras i detaljplanering och i samband med framtida gatuprojekt, med hänsyn till framkomlighet, säkerhet och hållbarhetsmål.

Riktlinjer för fortsatt planering för biologisk mångfald redovisas i kapitlet Grönt och blått. De utpekade klimatanpassningsområdena framgår av planförslaget.

2025-12-17

3.6. SAMFUND, FÖRENINGAR OCH INTRESSEORGANISATIONER MM

3.6.1. FASTIGHETSÄGARNA MITTNORD

Fastighetsägarna meddelar att de som branschorganisation har vi enbart möjlighet att uttrycka oss om de övergripande dragen och inte specifika områden eller projekt som berör enskilda medlemmars fastigheter.

Lång och kort sikt

Fastighetsägarna gör medskick att i nuläget finns mycket vakanser i fastigheter runt om i hela kommunen. Det blir relevant i arbetet på kort sikt. Vid beslut att gå fram med de olika delarna i översiktsplanen bör hänsyn tas till hur det aktuella läget ser ut i kommunen. Till exempel om beslut tas om att påbörja byggnation av ett nytt bostadsområde bör det beaktas hur det drabbar det redan befintliga beståndet. Tomma fastigheter kan nämligen skapa otrygga platser och medverka till att kommunen blir mer oattraktiv.

Sett till arbetet på lång sikt är det positivt att översiktsplanen tar hänsyn till olika typer av klimatpåverkningar som ökade vattenflöden och rasrisker. Som branschorganisation ser vi även att det är av vikt att det finns en plan för kollektivtrafik eftersom det får påverkan på attraktionen för en fastighet och styr hur den långsiktiga utvecklingen av fastigheten blir.

Sammanfattningsvis anser Fastighetsägarna MittNord att följande punkter är viktiga kopplat till Västerås stads förslag på ny översiktsplan:

- Fastighetsägare uppskattar en lång tidshorisont
- Vid beslut om att utveckla områden behöver hänsyn tas till den aktuella vakansgraden
- Det är positivt översiktsplanen tar hänsyn till olika typer av klimatpåverkningar
- Det är av vikt att det finns en långsiktig plan för kollektivtrafik

Kommentar: *Vakansgrader inom kommunen följs inom ramen för arbetet med bostadsförsörjningen. Detta är en viktig indikator för hur efterfrågan och behovet av bostäder ser ut i kommunen. Inspelen föranleder ingen ändring i förslag till översiktsplan.*

3.6.2. FRILUFTSFRÄMJANDET

Friluftsförbundet har inte inkommit med några synpunkter som påverkar planen.

2025-12-17

3.6.3. KUNGSÅRA HEMBYGDSFÖRENING

Kungsåra Hembygdsförening har följande kommentarer till förslaget om att i en framtid ta ett område för användning till "Verksamhet och Industri" vid Avfart Östanbro i Kungsåra.

När TÖP73 behandlades och området på 170 ha "Avfart Östanbro" togs bort vid beslutet i fullmäktige 9 mars 2023 var vi i Hembygdsföreningen lugnade. Planerna på störande industri var strukna, beslutet vann laga kraft april 2023. 24 månader senare är delar av industriområdet i TÖP73 återigen införd i Västerås översiktsplan som industrimark. Är detta ett sätt att i en "kommande TÖP" återinföra industrimark på ett betydligt större område än de nu tilltänkta 22 ha i detta område?

Motstånd från markägare

Kungsåra Hembygdsförening upplever att det finns motstånd bland markägare i området att inom överskådlig framtid sälja sin mark för industriändamål. Kommunen har heller ingen rätt att expropriera mark för ändamålet industrimark. Dessutom är närboende, både i gamla hus och i nybyggda hus ytterst negativa till förslaget. Vi finner det vara slöseri med skattemedel att gå vidare med utredningar av "avfart Östanbro" med detta motstånd från markägare!

Miljömål

Miljömål från kommun, över Riksdag och vidare till klimatrapporter vill styra över transporter som minimerar mängden koldioxid (till järnvägar och båt). Vi finner det orimligt att lägga stora markområden för industrisatsningar till områden utan närhet till vare sig järnväg eller hamn som i fallet med Avfart Östanbro.

Rekreationsområde och jaktmark

Kungsåra Hembygdsförening menar att området används som rekreationsområden av närboende men även av tillresta. Många bilar är parkerade bl.a. vid bär- och svamptider. "Gammelskog" är ovanligt i Västerås Kommun! Området används även för jakt, av flera olika typer av jakt och jaktlag. Dessa jaktområden försvinner i och med förslaget.

Landskapsbilden

Hela landsbygdsbilden, ett område med skog och närhet till kulturmiljö sedan vikingatid – och kanske längre – kommer att försvinna i och med förslaget.

2025-12-17

Våtmarker

Området har unika våtmarker / sumpmarker som kommer att försvinna. Våtmarkerna är viktiga för ekologin. Runt om i Sverige pågår projekt med att återställa våtmarker! I "Avfart Östanbro" tas våtmarkerna bort!

Fyllnadsmassor i massor!

Kungsåra Hembygdsförening framför att de våtmarker med lågpunkter finns i området, kommer kräva mängder av fyllnadsmassor för att fylla upp ytan för att inte skador skall uppstå på byggnader i det tilltänkta industriområdet.

Nya dammar/våtmarker

När existerande våtmarken fylls ut måste nya dammar/våtmarker skapas vid avfart Östanbro som fördröjer vattnet vid skyfall. Detta för att inte dagvatten skall överbelasta skyfalls/avloppsdiken. Skyfall – som enligt klimatrapporter – kommer att öka i framtiden, både till storlek och antal.

Trafikintensitet

Kungsåra Hembygdsförening befarar att trafikintensiteten kommer att öka inte bara på E18 utan även på väg 693 genom Irsta/Kungsåra/Björksta med medföljande buller dygnet runt till det tilltänkta industriområdet. Erfarenhet från andra industriområden i Västerås blir mindre "smitvägar" belastade med transporter på tillfartsvägar och med "sovande" chaufförer som inväntar öppningstider eller måste ha sin vilotid. Transport av ett antal anställda till området kommer att medföra markant ökning av trafik. Under byggtid av industriområdet kommer förutom transport av "normalt" byggmaterial även en transport av mängder av fyllnadsmassor.

Infrastruktur saknas – kommunens ekonomi

Det saknas infrastruktur i området, Östanbro ligger mittemellan från existerande infrastruktur. Vattenledningar måste byggas ut de två milerna från Västerås. Avlopp för samma sträcka (förutom problem med dagvatten ovan). Fjärrvärmenät eller uppvärmningscentral måste byggas. El till en elintensiv industri behöver byggas. Fjärrkyla beroende på typ av industri kan troligen komma att behövas. Ett internt gatenät måste anläggas i området. Allt detta måste göras innan någon industrimark kan säljas vidare till tilltänkta industrier. Ingen vill väl köpa industritomt innan all infrastruktur är på plats! Kommunen måste alltså lägga ut mycket pengar innan 22 ha för "Avfart Östanbro" betalas igen. Frågan igen är: Finns planerna för ett större område som kan betala investeringen – som hela eller delar av området i TÖP73 som avslögs 2023?

2025-12-17

Med anledning av dessa synpunkter ovan säger vi i Kungsåra Hembygdsförening nej till det planerade nya Verksamhetsområdet för Industri i Kungsåra som är föreslaget.

Cykelbana

Kungsåra Hembygdsförening ser positivt på att en Gång och Cykelväg ligger med i planerna till Östanbro och Ängsö. Många som kan cykla drar sig idag för att cykla längs med "Gamla E18" mot Irsta/Västerås, även med tanke på att denna väg även är reservväg för motorvägen mot Stockholm.

Kollektivtrafik

Idag går en busslinje till Kungsåra/Östanbro från Västerås, den utgår från Irsta. Den linjen är enbart tänkt för pendling: Några bussar på morgonen till Irsta Västerås och några från Irsta Västerås på kvällen. Vad som saknas är möjlighet att utnyttja kollektivtrafik för åtkomst till Västerås kulturliv idrottsanläggningar m.m. även på kvällstid och under helger. Men det finns heller ingen möjlighet för framför allt unga och äldre utan bil att göra ärenden i centrum. Man måste alltså åka in på morgonen och hem på kvällen för att besöka t.ex. ett apotek. Det saknas alltså även rimlig möjlighet till kollektivtrafik dagtid! Det finns heller ingen möjlighet till buss/bil-parkering i Västerås. Centrumbesök kräver (höga) parkeringsavgifter i centrum, vilket "tvingar" landsbygdsbor utan kollektivtrafik till köpcentra som Hälla och Erikslund.

Hembygdsföreningen i Kungsåra vill att planer läggs in för förbättrad kollektivtrafik till Kungsåra.

Kommentar: Verksamhetsområde söder om avfart till Östanbro har tagits bort ur planförslaget. I stället har ett utredningsområde för möjlig bergtäkt och deponi tillkommit. Utpekandet medför inte i sig att en verksamhet kan tillåtas. Ett tillstånd till bergtäkt och deponi prövas av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation eller mark och miljödomstolen. En prövning av områdets lämplighet för ändamålet och risken för skador på människor och miljö bedöms utifrån gällande miljölagstiftning.

På landsbygden är det ofta svårt att upprätthålla en ekonomiskt hållbar turtäthet för kollektivtrafik på grund av ett begränsat befolkningsunderlag. För att förbättra tillgängligheten och möjliggöra ökad kollektivtrafikanvändning pågår försök, bland annat med att öppna upp skolskjutsar för allmänheten.

2025-12-17

Vad gäller parkering har det konstaterats att gratis parkeringsmöjligheter på Erikslund och Hälla inte kan konkurrera med tillgången till parkering i stadskärnan. I översiktsplanen har därför strategiska bytespunkter och pendlarparkeringar pekats ut för att underlätta pendling, minska behovet av biltrafik i centrum och skapa effektiva kopplingar mellan bil, kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik.

3.6.4. LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

LRF har i första hand tittat övergripande på utvecklingsstrategier samt hur landsbygd, jord- och skogsbruk beskrivs i handlingen. Vi har också tittat på vad som föreslås för allmänna intressen och riktlinjer för dessa och försökt bedöma hur det kan påverka förutsättningarna för jord- och skogsbruk samt landsbygdsutveckling. Slutligen har vi också vägt in vad regionstyrelsen för LRF Mälardalen svarade i samråd kring den regionala planen, för att se om frågorna är omhändertagna på kommunal nivå.

Livsmedelsförsörjning och beredskap

Mot bakgrund av utvecklingen i världen med allt fler krig, ett förändrat klimat och konkurrens om resurser anser LRF att det är av yttersta vikt att beredskap och livsmedelsförsörjning finns med i planeringen. Grunden för att samhället överhuvudtaget ska fungera är att det finns rent vatten att dricka och mat på bordet. Våra medlemmar är en av pusselbitarna och vi vill gärna bidra till en trygg livsmedelsförsörjning och hållbar utveckling!

För att kommuninvånarna ska få mat på bordet krävs att en lång kedja av händelser klaffar – såväl i vardag som i kris. Primärproducenterna behöver producera och för det behövs själva marken, men också transport av insatsvaror som diesel, gödsel och växtskydd. Transporter mellan gårdar behöver fungera på grund av arrenden eller maskinsamarbeten. Transporter av råvaror från gårdarna behöver ske till mottagningsanläggningar och förädlingsled i form av mejerier, slakterier, spannmålmottagningar, kvarnar, foderfabriker osv. Lagerhållning, kyla, distribution och försäljning måste klaffa. Livsmedel är alltså, precis som dricksvatten, knutet till ett komplext system av infrastruktur med flera inblandade aktörer.

LRF anser

Livsmedelsförsörjning och dess betydelse för en god beredskap och folkhälsa belyses behöver belysas redan i inledningen av ÖP. Först på sid. 84 under kapitlet

2025-12-17

Riskhantering och totalförsvarets intressen lyfts beredskap gällande livsmedel, trots att det är en grundläggande del av att möjliggöra befolkningsutveckling. Om kommunens befolkning ska öka behövs också mer mat. I kapitel 1 Planeringsinriktning, bör punktlistan på sid 11 kompletteras med avvägningar kring livsmedelsproduktion. Under Genomförande bör punktlistan på sid 37 kompletteras kring livsmedel. Under Teknisk infrastruktur bör punktlistan på sid 45 kompletteras kring livsmedelsförsörjning.

LRF föreslår att Västerås stad, likt exempelvis Södertälje kommun, tar fram en lokal strategi för Livsmedelsförsörjning. Genom att kartera vilka primärproducenter man har, förstå viktiga samband, kartera viktiga anläggningar och förstå brister kan man identifiera behov av samarbeten eller åtgärder. Kommunen har ett stort antal andra Program och Handlingsplaner, vilket medför att livsmedelsförsörjning riskerar att prioriteras ner jämfört med områden där man har styrdokument.

För att livsmedelskedjan ska fungera behövs ett antal strategiska anläggningar, varav siloverksamheten i Västra hamnen är en. Både fördjupad översiktsplan och detaljplan möjliggör fortsatt hamnverksamhet, vilket i sig är bra. LRF efterlyser dock tydligare skrivningar i ÖP om vilken typ av anläggningar som är strategiskt viktiga för livsmedelsproduktion. Dessa borde listas och tydligt ges företräde före andra intressen, förslagsvis i kapitel 3.

Framkomlighet till dessa strategiska målpunkter är också av yttersta vikt, se även nedan. LRF anser att ÖP är tydlig i att landinfrastrukturen till och från hamnen behöver ta höjd för att klara tung trafik samt specialtransporter (långa, breda, höga och tunga). LRF skulle önska fler likande beskrivningar till viktiga målpunkter.

Ytterligare en aspekt av livsmedelsförsörjning är klimatanpassning och hur jordbruksmark riskerar att drabbas av för mycket och för lite vatten. Kommunen bör i första hand sträva efter att det inte ska avrinna mer från ett område efter exploatering än vad det gjorde när ytan var naturlig. LRF föreslår att planeringen kompletteras med en inventering av om kommunen belastar markavvattningsföretag eller jordbruksdiken med dagvatten. Vid avledande av dagvatten till omgivningen bör kommunen ingå avtal med berörda markägare om flöden, del av dikesunderhåll osv.

LRF påminner, med afrikansk svinpest i bakhuvudet, att också smittskydd en oerhört viktig fråga att belysa. Ett utbrott kan snabbt påverka både

2025-12-17

livsmedelskedjan men också närboende på ett betydande sätt. Det förebyggande arbetet behöver fortgå i kommunen där avfallshantering kan förbättras via tömning, typ av förvaring och skalskydd mot vildsvin och fågel.

Jordbruksmarkens värde kontra markanspråk

Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse och brukningsvärd jordbruksmark får enligt Miljöbalken 3:4 exploateras för väsentliga samhällsintressen endast om alternativ lokalisering saknas. Jordbruksmark är både den mark som brukas och den mark som har brukats och skulle kunna återgå i produktion.

Jämte Miljöbalken ställer den nationella livsmedelsstrategin (Prop. 2016/17:104) krav på att den totala livsmedelsproduktionen ska öka, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås. Nyligen presenterades också betänkandet Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8), som omfattar flera förslag för att stärka livsmedelsberedskapen bland annat ett stärkt kommunalt ansvar och ett ökat skydd av jordbruksmark.

LRF anser att:

Marken är en grundförutsättning för livsmedelsproduktion, så att minimera permanent påverkan på jordbruksmark är av yttersta vikt för samhällets bästa. På sid. 91 framgår inriktningen att:

Brukningensvärd jordbruksmark får tas i anspråk för att möjliggöra en sammanhållen bebyggelsestruktur med bostäder och arbetsplatser lokaliserade nära varandra, en hög grad av nyttjande av redan befintlig infrastruktur och tekniska försörjningssystem och för att bevara möjligheterna till närrekreation.

Detta står i direkt strid med MB 3:4, som ju säger att dito exploatering får ske endast om alternativ lokalisering saknas. Här måste ÖP justeras.

ÖP anger att närmre en tredjedel av de nya bostäderna ska tillkomma i landsbygds kärnorna med omland. LRF anser generellt sett att landsbygdsutveckling är bra. ÖP anger dock att prioritering av närrekreation medför att jordbruksmark behöver tas i anspråk för att möjliggöra en sammanhållen bebyggelsestruktur. LRF anser även här att resonemanget är bakvänt. Kommunen verkar ha bestämt sig för att en sammanhållen ort är viktigare än att faktiskt utreda vilka alternativ som finns, innan ev. jordbruksmark tas i anspråk.

2025-12-17

Som exempel kan nämnas Tillberga, där bebyggelse föreslås på jordbruksmark både norr och sydväst om orten. Kommunen äger visserligen jordbruksmarken, men också skog i området. LRF anser att en rimlig slutsats för Tillberga är att kommunen väljer att undanta jordbruksmarken från exploatering. Eftersom man också äger skog i området finns det alternativ lokaliserings.

Hållbarhetsbedömningen pekar på att planförslaget är något bättre än nollalternativet, men belyser samtidigt att jordbruksmark kommer att tas i anspråk. LRF efterlyser mer konkreta åtgärder som en slutsats av bedömningen. Vad behöver kommunen göra för att förbättra ännu mer för sektorn jordbruk – undanta markområden, byta kommunal jordbruksmark mot skog, via upphandling stötta lokal produktion osv?

Att bo och verka på landsbygden

LRF anser slutligen att landsbygdsperspektivet behöver belysas på ett mer nyanserat sätt i ÖP. Landsbygden är inte bara ett område med viktiga naturresurser eller rekreationsvärden för stadens invånare. Landsbygden är viktig i sig för dess invånare, företagare osv. och likvärdiga möjligheter för landsbygden (som för staden) är en del av en hållbar utveckling.

LRF skulle önska att förslaget till ÖP kompletterades med texter också om de skyldigheter som allemansrätten innebär. ÖP behöver förtydligas kring vilken mark som är allemansrättsligt tillgänglig och inte, vad som gäller för terrängkörning, ridning, cykling, växande gröda osv.

För jord- och skogsbruk är en oerhört viktig fråga är att det går att ta sig fram med maskiner. Det måste gå att passera igenom eller förbi orter, det måste gå att ta sig hela vägen fram till åkern och tvärs landsvägen utan hinder av trafiksäkerhetsåtgärder, parkerade bilar som blockerar åkeranslutningar osv. Trafiksystemet måste också vara robust, så att det finns alternativa vägar att ta om en sträcka stängs av.

Kommunen bör i ÖP skriva in att framkomlighet för jordbrukets transporter ska säkerställas. I skrivande stund anger VGU en hinderfri bredd om 5,1 meter mellan räckan, vilket kan likställas med andra fasta hinder. Om måttet behöver vara mindre än 5,1 meter önskar LRF att kommunen samråder om lämplig anpassning (som exempelvis fällbara eller flyttbara stolpar). Trafikverket-VGU Bra information om frågan finns i vår broschyr "Bonde på väg", som nås via den här länken: LRF-

2025-12-17

Bonde på väg LRF är gärna i dialogpart i det fortsatta arbetet för att identifiera brister och diskutera åtgärder.

LRF vill slutligen poängtera att större markanspråk för infrastruktur, som exempelvis järnvägskorridor kopplat till UVEN, riskerar att lägga "död hand" på en bygd till dess att detaljeringsgraden har klarnat. Det framgår att ytterligare utredningar krävs innan området kan minskas ner. LRF anser att kommunen bör överväga om reservat i stället kan illustreras som en principiell koppling i markanvändningskartan, som på sid.16 i textdokumentet.

Kommentar:

I översiktsplanen har kommunen valt att peka ut landinfrastruktur till hamnen eftersom den förväntas utvecklas med mer godstransporter via sjöfarten och att man har en befintlig färdväg för specialtransporter. I övrigt är vägnätet anpassat efter normala transporter och om det är någon speciell målpunkt som har behov av utpekade stråk för specialtransporter så får det tas i dialog med kommunen på annat sätt. Bredden på vägarna pekas inte ut i översiktsplanen. Att jord- och skogsbruksmaskiner tar sig fram behöver beaktas i all planering där dessa trafikerar, det medför dock ingen skillnad i planförslaget.

Kommunen bedömer fortsatt att det finns ett värde i att reservera mark för en framtida järnvägsförbindelse mellan Dingtuna och Kvicksund. Detta för att möjliggöra strategiska val i framtiden och säkerställa att områdets funktion som transportnod kan bevaras, samtidigt som alternativa sträckningar kan utredas och utvecklas inom ramen för långsiktig regional planering och infrastrukturutveckling.

Kommunen delar LRFs syn, att en stark inhemsk jordbruks- och livsmedelproduktion är den bästa investeringen för att öka svensk beredskap i kristider. Detta betonas i det inledande kapitlet om Riskhantering och Totalförsvarets intressen. Kommunen betonar i kapitlet "Grönblå infrastruktur för ett robust Västerås" att "Mellan landsbygds kärnorna och utanför bebyggelsestråken värnas jordbruksmark och landskapsbild samt natur för rekreation och biologisk mångfald värnas och utvecklas. Inom dessa områden ska ekosystemtjänsten matförsörjning prioriteras. Åsens funktion som vattentäkt och dess tillrinningsområden är ett överordnat intresse som behöver säkras för framtiden."

2025-12-17

Den jordbruksmark som tas i anspråk enligt planförslaget är belägen i direkt anslutning till de föreslagna större landsbygdskärnorna. I kapitlet "Kärnor och stråk stärker den varierade landsbygden" påvisar kommunen att "Nästan en tredjedel av planeringsinriktningens 50 000 nya bostäder ska tillkomma i landsbygdskärnorna och dess omland" och hävdar att "Bostadsförsörjning av denna omfattning är utpekad som ett väsentligt samhällsintresse, vilket möjliggör ianspråktagande av jordbruksmark i anslutning till kärnorna. Prioritering av närrecreation medför att jordbruksmark behöver tas i anspråk för att möjliggöra en sammanhållen bebyggelsestruktur, med bostäder, samhällsfastigheter och arbetsplatser samt för nyttjande av redan befintlig infrastruktur och tekniska försörjningssystem."

Kommunen bedömer att jordbruksmark behöver ianspråktagas för att tillgodose bostadsförsörjningsbehovet, lokalisera bostäder och arbetsplatser nära varandra, säkerställa viktiga rekreationsintressen samt skapa väl fungerande och lämpliga försörjningssystem. Detta sammantaget, alltså inte bara bostadsförsörjning, är att betrakta som väsentligt samhällsintresse vilket möjliggör ianspråktagande av jordbruksmark. Då de flesta av kommunens landsbygdskärnor är belägna i jordbruksbygd kommer jordbruksmark behöva tas i anspråk, annan lokalisering av bebyggelse ger inte dessa samordnings fördelar. Efter samrådet har granskningshandlingen kompletterats med ett kartskikt i mark- och vattenanvändningskartan, som anger var livsmedelsförsörjning är prioriterad markanvändning. Detta utpekande stärker skyddet för jordbruksmarken ytterligare i dessa delar. Avgränsningen i översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta är schematisk och inte lämplig att mäta i.

Genom att betona skyddet för grundvattnet och möjlighet till konstgjord infiltration i Badelundaåsen har planförslaget stärkt förutsättningarna för att få rent dricksvatten på bordet.

Synpunkten om smittskydd är vidarebefordrad till miljö- och hälsa och Vafab.

3.6.5. LUNDBY HEMBYGDSFÖRENING

Lundby Hembygdsförening (fortsatt LHF) följer noga Västerås stads planarbeten som rör vår närmiljö. I ÖP59 noteras bland annat att "Området kring Lundby kyrka är klassat som område av särskilt värde". Vi har som bekant ett kyrkoområde och

2025-12-17

en Offerlund i nära anslutning till kyrkan som tillhör ett av landets äldsta kyrkoområden.

Även i FÖP67 (sid 22 och 27) pekar man vidare på att området är viktigt ur kulturmiljöhänseende och för landskapsbilden. Ny bebyggelse utanför plangränsen ska genomföras varsamt är andemeningen. När det gäller den nya översiktsplanen med utblick mot 2070 ligger det i sakens natur att det finns många motstridiga intressen som behöver beaktas och prioriteras under de kommande årens planarbeten.

LHF:s mening är i grunden att även om staden löpande utvecklas och nya markområden för bostäder och industrier tas i anspråk måste en levande stad ha råd att bevara kulturområden, delar av odlingsmarken och övriga naturresursområden i nära anslutning till ny bebyggelse. LHF vet att området runt Lundby med Kulturstigen (se bild) och skogen mot Örtagården redan idag utnyttjas frekvent av det rörliga friluftslivet när antalet boende i området är relativt litet.

Ett betydligt större antal bostäder på sikt runt bl a Barkarö kommer att ha behov av naturområden för rekreation och friluftsliv utan att man behöver åka långa sträckor i bil. Att spara de områden som redan idag nyttjas och utveckla dem genom en bättre skogsvård vore en god investering för det nära och rörliga friluftslivet även i framtiden.

Konkret vill LHF peka på ett par punkter där några av de nuvarande förslagen i översiktsplanen bör övervägas i det kommande detaljplanearbetet:

Söderledens föreslagna dragning:

Den föreslagna dragningen skär tvärs igenom det skogsparti som redan idag frekvent nyttjas för det rörliga friluftslivet. LHF menar att man bör se över dragningen och fundera över om inte dragningen kan följa Tidövägen en bit från leden till Barkarö och anslutas längre österut mot den tänkta förlängningen av Sjöhagsvägen. LHF menar att på sikt med fler boende runt Barkarö är värdet för områdets möjligheter till ett nära rörligt friluftsliv större än den lilla tidsvinst som den föreslagna dragningen innebär.

Kulturlandskapet runt Lundby kyrka:

LHF anser att det liksom i ÖP59 samt FÖP67 är viktigt att det fortsatt tas stor hänsyn till den känsliga kulturmiljön samt att den historiska miljön kan leva kvar

2025-12-17

och utvecklas genom att anlägga de tidigare föreslagna växtbarriärerna mot den norra industrimarken.

Kommentar: Söderleden planeras att förlängas till Västerås hamn och den föreslagna dragningen genom skogspartiet mot Örtagården pekas ut som en ny vägkoppling mellan Söderleden och Tidövägen.

I granskningsversionen av översiktsplanen har hänsyns- och kompensationsytor i anslutning till Lundby kyrka, hämtade från Fördjupad översiktsplan för Västerås hamn och Hacksta (FÖP 67), nu markerats som grönytor. Hänsyn är inlagt som texter kopplade till objekt i kartan. Lundby kyrka och landskapet runt denna är fortsatt viktiga att ta hänsyn till.

3.6.6. NATURSKYDDSFÖRENINGEN I VÄSTERÅS

Positiva aspekter på Översiktsplanens förslag

Naturskyddsföreningen anser att Strategi 2 "Stärk grönt och blått" som beskrivs i kapitel 1 låter bra på ett övergripande plan. Även under "Grönt och blått" i kapitel 2 ser Naturskyddsföreningen positivt på Gröna Ringen runt Västerås tätort och återvätning av tidigare våtmarker på kommunal mark samt nytt friluftsområde vid Anundshög och nytt friluftsområde Johannisberg-Önstensborg. Under "En sammanhållen stad" (s. 22) läser vi att det reserveras yta "för kollektivtrafiken i bärande stråk i hela kommunen, inklusive tvärlinjen". Tvärlinje för kollektivtrafiken ser Naturskyddsföreningen positivt på samt att stärka viktiga bärande kollektivtrafikstråk.

Naturskyddsföreningen ser också som positivt att "Lokala stadsdelskärnor med kommersiell och offentlig service vid torg, parker och stadsgator möjliggör ett Västerås där det som behövs i vardagen finns nära" och att "Lokalisering av stadsdelskärnorna samt ett ungefärligt gångavstånd inom en kvart" (s. 41). Naturskyddsföreningen anser att det är bra att man planerar för den s.k. 15-minuters staden.

Klimatförändringarna påverkar även riksintresset Västerås: "I den modernistiska stadskärnan finns det behov av att anpassa miljön till ett förändrat klimat genom att tillföra mer grönska och mindre hårdgjorda mark- och takytor för att hantera dagvatten, skyfall och för att ge skugga under varma dagar, bidra till biologisk mångfald och förbättra luftkvaliteten och ljudmiljön. [...] Ett grönare, mjukare city

2025-12-17

ger bättre förutsättningar för avkoppling, möten och motion och lek och därmed en ökad social hållbarhet” (s. 67). Detta är en bra ambition som Naturskyddsföreningen instämmer i.

Språkligt underlag och formuleringar

Naturskyddsföreningen ställer sig kritiskt till att kommunen nästan uteslutande använder sig av begreppet komplettering i stället för förtätning. Detta begrepp används i bland annat följande formuleringar: ”Befintliga verksamhetsområden ska i första hand kompletteras och utvecklas för att använda marken på ett yt- och resurseffektivt sätt” (s. 11). ”Kraftigt tillskott av bostäder, befintlig bebyggelse omvandlas och kompletteras” (s. 24). ”Kärnorna ska kompletteras med bostäder som bidrar till en variation av hustyper, boendeformer, upplåtelseformer och storlekar” (s. 34).

I planförslaget presenteras inte vad är det som fattas i dessa områden (... om det nu saknas något). På vissa ställen står det om att komplettera med grönska eller cykelvägar, men i övrigt sägs inte vad områdena ska kompletteras med. Att använda ordet ”komplettera” är att presentera förändringen som positiv ... att efter den planerade kompletteringsbebyggelsen kommer området att bli ... komplett.

Likaså med begreppet kompensation. Man talar om ”kompensationsåtgärder [...] för att ge tillbaka en del av de värden som tagits” (Västerås Översiktsplan s. 46). Kompensering innebär här att man får fortsätta belasta naturen eller planeten om man ”kompenserar” på annat ställe. Det innebär alltså ingen lösning, kanske på sin höjd hjälper det att lätta på samvetet. Vi kommenterar flera retoriska formuleringar och användning av vissa begrepp längre fram.

Planeringsinriktning

”Planeringsinriktningen om 260 000 invånare år 2070” (s. 42) är en central tanke i Översiktsplanen. Naturskyddsföreningen vet att befolkningstillväxt inte går att hejda och det måste planeras utifrån det faktum att vi kommer att bli fler invånare i Västerås. Men varför sträva efter att bli ännu fler invånare i Västerås? Översiktsplanen visar genomgående på den outtalade tanken att Västerås stad ska bli större, att vi ska bli fler genom att locka hit arbetskraft, studenter, forskare, spetskompetens mm. Att Västerås ska vara en attraktiv stad står på många ställen i planen, exempelvis:

”Detta lockar både företag att etablera sig här och människor att flytta hit” (s. 6).

2025-12-17

”Verka för en ännu mer attraktiv kommun och ett levande city. Utveckla Västerås till en attraktiv universitetsstad” (s. 37)

”Västerås ska vara en attraktiv stad” (s. 46)

”Västerås är en universitetsstad, vilket stärker det lokala näringslivet och ger oss ökad möjlighet att utvecklas till en ännu mer attraktiv stad” (s. 3)

”Tekniska anläggningar utformas utifrån plats och omgivande bebyggelse så att de bidrar till en modern, robust och attraktiv kommun” (s. 45)

Och förutom att locka människor till en attraktiv stad måste man försöka utveckla eller förstärka ”dragningskrafterna”. Man läser i planen:

”Ett brett bostadsutbud med variation i hus- och lägenhetstyper, upplåtelseformer, storlekar och kostnadsnivåer bidrar till stadens och regionens dragningskraft” (s. 25)

”Genom att skapa offentliga rum och stråk i samverkan med näringslivet ökar man dragningskraften tillsammans” (s. 25).

Om man ska försöka få att ”människor flyttar hit” bör detta presenteras som ett avsiktligt mål och det bör stå explicit i Översiktsplanen och motiveras.

Förtätning

Naturskyddsföreningen har redan tagit upp att förtätningen kallas, retoriskt, för ”komplettering: ”Komplettering med bebyggelse i staden sker huvudsakligen i city och i stadsdelskärnorna” (s. 14). Ordet ”Komplettering” här ger en positiv bild av förtätningen, som att något saknas och bör kompletteras. När det handlar om att bygga på utkanterna av staden och förtäta city presenteras det som att ”befolka platserna” (s. 24). Naturskyddsföreningen anser att det borde stå explicit i planen vilka risker finns med en förtätning i city och hur dessa är tänkt att motverkas eller åtgärdas.

Den kraftiga expansionen av Västerås, som till en tredjedel ska ske på landsbygden, sägs rättfärdiga att ta jordbruksmark i anspråk. Till saken kommer nu den ökade krismedvetenheten och att Sverige idag bara kan producera 50% av sitt behov av livsmedel. Denna planeringsinriktning kan ifrågasättas utifrån vikten av jordbruksmarken som uttrycks tydligt och bra under ”Riskhantering och totalförsvarets intressen”: ”Förmågan till självförsörjning av livsmedel blir allt viktigare, i synnerhet i tid av kris eller krig. I och med det stärks behovet av att bevara vår jordbruksmark så långt det är möjligt och att se till att möjlighet finns att ställa om även andra grönytor till odling i anslutning till där människor bor. Jordbruksmarken i Mälardalen och särskilt i Västerås har ett mycket högt värde sett till produktionskapacitet. En tredjedel av hela länets åkermark finns i Västerås” (s. 84).

2025-12-17

Naturskyddsföreningen anser att det bör ses över om ”en tredjedel av de nya bostäderna ska tillkomma i landsbygdkärnorna och dess omland” (s. 55).

Förtätning i relation till grönytor

Översiktsplanen tar planeringsmässig höjd för att i framtiden ha en beredskap för en ökad befolkning. Planförslaget utgår från en befolkning om 260 000 invånare år 2070, det vill säga en drygt 60-procentig ökning. SCB bedömer att Sveriges befolkning kommer öka med ungefär 11 procent under samma period.

Naturskyddsföreningen anser att det är orimligt att planera för en så stor ökning av befolkningens mängd inom kommunen. Att planera för en orimlig befolkningsökning leder till onödigt förtätning och ianspråktagande av åkermark. Detta ställer sig Naturskyddsföreningen emot. Det sätter en stor press på parker och grönytor och det anges att man även kommer att behöva använda åkermark för att nå målen.

Kopparlunden och centrala Mälarstranden från resecentrum till Ängsgärdet är områden i princip helt utan grönytor idag. Vi ser redan idag att planeringen på Kopparlunden kommer att ha knapphändigt med grönytor.

Naturskyddsföreningen ser att de övergripande ambitionerna med parker och grönytor och att stärka grönt och blått riskerar att kunna trängas undan vid den stegvisa detaljplaneringen då hus med uthyrbar yta ska konkurrera med gröna ytor vid varje ny detaljplan.

”I planförslaget skapas ytterligare förutsättningar för cirka 9 000 bostäder i stadsdelar (exempelvis Bjurhovda, Råby, Vallby samt delar av Hamre), i stadsdelskärnor, nytt område Norra Sättra och på Johannisberg inklusive Kanalstaden” (s. 9).

Bjurhovda, Råby, Vallby, delar av Hamre och stadsdelskärnor är mogna stadsdelar vilket innebär någon typ av förtätning för att uppnå målet. Detta ökar trycket på grönytor som ska räcka till flera. I Grönstrukturplanen varnas det just för att antalet invånare per kvadratmeter grönyta kan ha stor påverkan för befolkningens hälsa och för parkernas välmående. Vad gäller tryck på grannskapsparker har Västerås stad ”50 kvadratmeter fria per invånare som riktlinje för grannskapsparker och stadsdelsskogar sedan 2003, vilket baserades på förslag från Byggforskningsrådet och rekommendationer från Boverket” (Grönstrukturplan s. 85).

2025-12-17

Naturskyddsföreningen anser att den planeringsinriktning som anges i Översiktsplanen, med kraftig expansion av bostäder och arbetsplatser de närmaste decennierna, även skapar behov av skolor och annan service som också det tar plats i staden. Det gör att den övergripande strategin "Stärk grönt och blått" (s. 7) kommer i konflikt med planeringsinriktningen. Vi anser att denna planering inte är realistisk utan den behöver revideras.

Tyngdpunkt på ekonomi

Västerås översiktsplan innehåller många positiva aspekter.

Naturskyddsföreningen anser dock att riktlinjen att Västerås ska sträva efter en bra befolkningstillväxt leder till tanken att ekonomisk tillväxt är något önskvärt. Utifrån "planeringshorisonten", det vill säga att växa till 260 000 invånare år 2070, "möjliggör planen för minst 50 000 fler arbetstillfällen för att säkerställa en god ekonomisk tillväxt, effektiv konkurrens och säkra arbetstillfällen i relation till befolkningstillväxt (s. 10).

Naturskyddsföreningen anser att det i Översiktsplanen läggs stor vikt på ekonomisk tillväxt. Ett annat illustrativt exempel är: "God teknisk infrastruktur i kommunen är avgörande för att nå målet om ett Västerås som är robust, modigt och framsynt i den gröna omställningen och i tider av kris. Tillgången till teknisk infrastruktur är en väsentlig förutsättning för att kunna göra hållbara, långsiktiga och resurseffektiva lösningar i en växande kommun och för att säkerställa en god ekonomisk tillväxt" (s. 45). Ekonomisk tillväxt innebär att förbrukningen av naturresurser genom produktion och konsumtion fortsätter att öka, något som inte är bra ur ett hållbarhetsperspektiv.

Exempel på att fokus i den hållbara staden ligger för kommunen på den ekonomiska dimensionen exemplifieras med följande citat (våra kursiveringar): "Stadslivet fortsätter att utvecklas med en skön atmosfär. Fokus för utvecklingen är att skapa en socialt hållbar stad.

När stadskärnan förändras föds nya behov och beteendemönster. Handel, tjänster och hotellverksamhet är viktig för kommunens utveckling och attraktivitet. Genom att skapa offentliga rum och stråk i samverkan med näringslivet ökar man dragningskraften tillsammans" (Västerås Översiktsplan s. 25). "Detta ökar närheten och tillgängligheten till både vardagsservice, stadsliv och den regionala arbetsmarknaden. Med sin centrala placering, bidrar universitetet till ett

2025-12-17

innovativt näringsklimat samtidigt som studenterna medverkar till ett livfullt stads- och kulturliv” (Västerås Översiktsplan s. 23).

Kommunen måste naturligtvis ta ekonomiskt ansvar så att västeråsarna ska ha tillgång till arbete och resurser, men man borde skriva explicit att ekonomisk tillväxt innebär att en viktig del av samhällsstyrningen överläts till privata aktörer där kommunen inte råder över. Genom att använda begrepp som ekonomisk tillväxt i relation till hållbar utveckling bidrar man inte till den större medvetenhet som behövs för att överge dagens ekonomiska modell och gå mot den gröna samhällsomställningen. Naturskyddsföreningen anser, som Einstein lär ha sagt, att vi inte kan lösa dagens problem med samma tänkande som ledde fram till problemen. Detta är viktigt att notera på ett av kommunens offentliga dokument. Kommunen har ett ansvar att bereda invånarna på det som kommer. Ovan tagna synpunkter bidrar inte att förbereda västeråsarna för den nödvändiga samhällsomställning som behövs för att komma över natur- och klimatkrisen.

Kollektivtrafik som ryggrad

Enligt SCB är Västerås den storstad där det körs mest bil. Detta visar på att det behöver bli lättare och naturligare för västeråsarna att välja kollektivtrafik, cykel och gång. Kollektivtrafik med ett väl utbyggt linjenät med täta avgångar och rimliga taxor är en nyckel samt ett väl utbyggt cykelvägnät. Även att staden byggs där man har vardagens målpunkter som olika typer av service på överkomligt avstånd som i den s.k. 15-minuters staden.

På sida 19 står: ”Genom att fler väljer att resa kollektivt kan vi reducera vår klimat- och miljöpåverkan [...]. Om fler reser kollektivt kan vi förbättra luftkvaliteten samt minska buller i tätbebyggda områden”. Det framgår dock inte hur man ska göra för att få fler människor att åka kollektivt.

Naturskyddsföreningen föreslår att Översiktsplanen presenterar riktlinjer för att kollektivtrafiken blir gratis i en snar framtid. Flera åtgärder tidigare har inte gett de tänkbara effekterna.

Översiktsplanen fortsätter: ”Kollektivtrafiken bidrar också till en ökad social hållbarhet då den gör det möjligt att transportera sig i Västerås även utan tillgång till bil” (Västerås Översiktsplan s. 19). Naturskyddsföreningen förslag att kollektivtrafiken blir gratis bidrar inte bara till ekologisk hållbarhet utan även till social hållbarhet: alla ska kunna åka kollektivt, oavsett deras ekonomiska förhållanden. Viktigt är också att pendlarparkeringarna samlokaliseras med kollektivtrafik och cykelvägar som når ett flertal målpunkter. Om

2025-12-17

pendelparkeringen saknas i Västerås kommun och resande hänvisas till en parkering på andra sidan kommungränsen när man inte upp till målet/syftet.

Exempelvis på norra sidan av kommunen sker följande: Vid riksväg 56 finns ingen parkering vid Hallsta, som är första hållplatsen inom kommunen om man kommer norrifrån. Man blir hänvisad till att parkera på pendelparkeringen vid Ransta. Dock kostar bussbiljetten därifrån till Västerås nästan dubbel så mycket än på nästa hållplats (Hallsta). Sådana saker borde tittas närmare på för att ta en riktlinje i frågan.

Vad gäller trafik generellt är Naturskyddsföreningen kritisk till att det "utreds väg förbi Anundshög för att avlasta vägen från tung trafik mellan E18 och Finnslätten samt vidare till väg 56. Badelundavägen är smal och krokig och inte anpassad för tung trafik" (s. 16). Tung trafik bör i första hand ledas via dagens vägnät E18-Österleden till Finnslätten. Vi är oroliga för negativ påverkan på Anundshög-Badelunda området med en ny väg förbi Anundshög.

Grönska och vatten i stadsmiljön

Naturskyddsföreningen noterar intentionen att utreda möjligheten att öppna upp kulverterade vattendrag står det i Grönstrukturplanen (Grönstrukturplan s. 37). "Flera av de mindre vattendragen är delvis kulverterade och dessa partier har därmed förlorat sin funktion som spridningsväg för växt- och djurliv. [...] viktigt att de kvarvarande vattendragen och deras stränder skyddas och att dagvatten fördröjs och renas" (Grönstrukturplan s. 39). Här pratar vi om Emausbäcken, Persbobäcken, Kapellbäcken, Mälarparksbäcken och Hamrebäcken. Alla de har kulverterade delar. I ett led att göra staden mer attraktiv hävdas det i Översiktsplanen att det handlar om att skapa "vackra, gröna miljöer som stärker den biologiska mångfalden och bidrar till en modern och attraktiv stad" (s. 87). Detta kan passa väl med tanken på att utveckla nya grönområden runt om vattendragen genom att förlänga dem genom att öppna kulverteringarna och att göra stränderna attraktiva.

Lokalisering av tillkommande förnybar energi i Västerås

"Översiktsplanen är en strategisk plan mot en hållbar framtid. [...] För näringslivet, exempelvis bygg-, industri-, handels- och vindkraftsföretag, är översiktsplanen vägledande vid bedömning om lämplig plats för en verksamhet" (s. 4). Det saknas dock något mer konkret om detta i Översiktsplanförslaget. Naturskyddsföreningen anser att det behövs, inom ramen för Översiktsplanen, tas fram en Vindbruksplan

2025-12-17

för framtida lokalisering av vindkraft. Likaså behöver det tas fram en Solbruksplan för framtida lokalisering av parker för solkraft.

Även för större anläggningar för energilagring med batterier eller vätgas bör det finnas planer på lämplig placering. Det blir sannolikt allt vanligare med kombinerade energiparker med både elproduktion och energilagring.

Detta uttrycks bra i bilagan "Strategisk miljöbedömning av Västerås översiktsplan utblick 2070" (Kap 4.1 Agenda 2030, Mål 7 Hållbar energi för alla, sida 15). Tillräckliga ytor för både produktion och överföringskapacitet behöver avsättas för att möta framtidens behov.

Naturskyddsföreningen noterar att planen saknar specifika områden utpekade i planförslaget för solcellsparker eller vindkraft, inte heller nya kraftledningsstråk, så bedömningen om förnybar energiproduktion och tillgången därtill blir dock osäker.

Kommentar:

Angående Naturskyddsföreningens synpunkt om att en tredjedel av Västerås expansion kommer ske på landsbygden så har översiktsplanen kompletterats med en ny markanvändning (Livsmedelsförsörjning). Detta lager pekar ut den jordbruksmark i kommunen som är av högsta klass (A). Inom detta område ska livsmedelsförsörjning vara prioriterad markanvändning.

Frågan om avgiftsfri kollektivtrafik hanteras inom ramen för ett separat, pågående utredningsuppdrag.

Västerås stad bedriver samtidigt ett omfattande arbete för att stärka kollektivtrafikens attraktivitet och funktion. I översiktsplanen redovisas bland annat etableringen av en ny tvärlinje, förstärkning av kollektivtrafiken längs bärande stråk samt möjliga linjeförlängningar. Dessa åtgärder syftar till att fler invånare ska kunna nyttja kollektivtrafiken på ett enkelt, effektivt och tillförlitligt sätt.

Vidare pekar översiktsplanen ut ett antal strategiskt belägna bytespunkter, både i tätortens ytterområden och vid centrala entrépunkter. Dessa utgör viktiga strukturerande element för att möjliggöra välfungerande reskedjor och god tillgänglighet mellan olika färdstätt.

2025-12-17

Avseende eventuell ny vägförbindelse i anslutning till Anundshög har planförslaget förtydligats. Det anges nu att denna fråga behöver bli föremål för fortsatt utredning innan något ställningstagande kan göras. Kommande utredningar ska bland annat belysa konsekvenser för kulturmiljö, naturvärden och trafikfunktioner, i syfte att säkerställa att eventuella framtida beslut vilar på ett fullständigt och sakligt underlag.

Den utvecklingsinriktning som presenteras i planförslaget tar höjd för 100 000 fler västeråsare och 50 000 fler bostäder är politiskt förankrad. Detta är en planeringsinriktning och inte en prognos. Mark reserverar för fortsatt befolkningsutveckling i framtiden, om det blir 2070, tidigare än så eller långt senare vet vi inget om idag.

Kopparlunder har inga nya ytor inritade grönytor. Kopparlundens utformning har stämmts av med länsstyrelsen där riksintresse kulturmiljö med industrikaraktär varit viktig faktor för utformning av området. Planprogram för Mälarpporten pågår. Inom detta ingår även utformning av parker och gröna stråk.

Naturskyddsföreningen anger att det finns risk att parker & grönytor trängs bort vid stegvis detaljplanering pga hus m utbytbar yta konkurrerar med gröna ytor vid varje. I översiktsplanen är det tydliggjort vilka kärnvärden som hänsyn måste tas till.

Västerås stad håller med om att energilagring kan bli en växande fråga och har lagt in det ordet i en mening om elförsörjning. Förnyelsebar energi från vind och sol är en viktig del i omställningen. Kommunen har hittills valt att bedöma lämplighet till både småskaliga och storskaliga produktionsanläggningar från fall till fall utifrån flera olika aspekter. Skrivningen på sidan 4 är ändrad.

3.6.7. NYKVARNS VÄGSAMFÄLLIGHET

Nykvarns vägsamfällighet har inkommit med två yttranden med olika avsändare. Yttrande 1: Vi i Nykvarns vägsamfälligheten genom styrelsen vill uttrycka vårt starka motstånd mot planerna på ett nytt industriområde i direkt närhet till våra vägar.

Vi ser flera allvarliga konsekvenser av denna etablering:

2025-12-17

1. Ökad trafik: Industrierna kommer att leda till en betydande ökning av tung trafik, vilket kan orsaka ytterligare slitage på våra redan slitna vägar. Detta kan leda till kostsamma reparationer och en ökning av underhållsbehovet som vi som samfällighet redan kämpar med.
2. Risk för onormalt hög belastning på bron över Sagån: Den planerade ökning av trafikvolymen kommer att sätta en betydande press på bron över Sagån. Bron är redan ansträngd och har begränsad kapacitet, vilket innebär att en ökad trafik kan leda till säkerhetsrisker och potentiella strukturella problem. En plötslig ökning av tunga transporter kan även leda till en hastig försämring av brostrukturen, vilket hotar säkerheten för alla som använder den.
3. Säkerhet: Med fler fordon på våra vägar finns det en ökad risk för incidenter, både för bilister och för gående. Särskilt på smalare vägar där möten kan bli besvärliga, ökar risken för olyckor.
4. Miljöpåverkan: Utbyggnaden kommer att förstöra naturliga livsmiljöer och påverka den biologiska mångfalden negativt i området.
5. Livskvalitet: Den ökade bullernivån och föroreningarna från industriell verksamhet kommer att påverka vår livskvalitet negativt, störa det lugn och ro som präglar vårt samhälle.

Vi i Nykvarns vägsamfälligheten anser att det är avgörande att skydda våra vägar och det befintliga naturområdet. Vi kräver att beslutsfattarna lyssnar på vår röst och söker alternativa lösningar som inte påverkar vår gemenskap negativt. Tillsammans står vi starka för en hållbar framtid för vårt område!

Yttrande 2: Styrelsen för Nykvarns vägsamfällighet med tillhörande vägar påverkas direkt negativt av konsekvenserna ifall den föreslagna delen av översiktsplanen som avser ett industriområde i närheten till avfart 140. Samfälligheten påpekar de stora riskerna vid omledningar samt ökat generellt trafikflöde, trafik som inte bidrar till det ökade slitage av samfällighetens vägar.

Kommentar: Verksamhetsområde söder om avfart till Östanbro har tagits bort ur planförslaget. I stället har ett utredningsområde för möjlig bergtäkt och deponi tillkommit. Utpekandet medför inte i sig att en verksamhet kan tillåtas. Ett tillstånd till bergtäkt och deponi prövas av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation eller mark och miljödomstolen. En prövning av områdets lämplighet för ändamålet

2025-12-17

och risken för skador på människor och miljö bedöms utifrån gällande miljölagstiftning.

3.6.8. REBELLMAMMOR VÄSTERÅS OCH REBELLPAPPORNA

Organisationen har yttrat sig och menar att översiktsplanen saknar ett tydligt avstamp i den klimatkris, det klimatnödläge, vi befinner oss i.

Yttrandet citerar SMHIs beskrivning av klimatläget

” Klimatförändringen är en global kris som påverkar oss idag, och kommande generationer under århundraden framåt. Alla växthusgasutsläpp spelar roll. Alla koldioxidutsläpp påverkar klimatet under århundraden. Därför krävs snabba och omfattande utsläppsminskningar. Det finns kunskap, tekniker och underlag för att göra detta, men det ställer krav på genomgripande omställning av hela samhället. Detta innebär bland annat en snabb utfasning av fossila produkter och en övergång till ett resurseffektivt samhälle, samt att nettoupptaget av koldioxid i skog och mark kan öka. En rättvis omställning kan påskyndas **av politisk vilja** och samordning, precisa styrmedel, ledarskap och engagemang genom hela samhället och internationellt samarbete.”

Rebellmammor och rebellpappor i Västerås tillför kommentar till citatet:

”Kommentar: markeringen av **politisk vilja** är tillagd av undertecknade. Översiktsplanen redogör för förhållanden av väsentlig betydelse för planeringen. Klimatkrisen, hur Västerås planerar och arbetar för att nå de lokala och de globala klimatmålen, borde vara huvudpunkten i den redogörelsen och genomsyra hela översiktsplanen.

Därefter citeras Västerås stads vision, stadens vision och klimatmål.

”Mål 2040: Västerås ska uppnå nettonoll utsläpp av växthusgaser senast år 2040. Utsläppen ska minska med 10 % per år för att ligga i linje med Parisavtalets åtagande att nå målet om högst 1,5 graders uppvärmning. 10 % av utsläppen får kompenseras.”

Samt citat från Västerås hållbarhetsprogram

”I koncernen Västerås stads styrmodell är Visionen det högst styrande dokumentet och under den kommer Agenda 2030.”

”Västerås har nått netto-noll utsläpp av växthusgaser och vår påverkan på miljö och naturresurser ligger inom de planetära gränserna.”

2025-12-17

Rebellmammor och rebellpappor i Västerås tillför kommentar till citaten:

Översiktsplanen saknar en tydlig övergripande och genomgripande planering och struktur för hur verksamheten under perioden 2026- 2050 ska genomföras med utgångspunkt i Agenda 2030, Parisavtalet och Barnkonventionen, i samklang med lokala, redan antagna visioner och mål.

Klimatkrisen är ett faktum. All planering som görs inom perioden från NU och framåt måste i så hög grad som möjligt bidra till att Västerås når nettonollutsläpp av växthusgaser och att Västerås är en kommun som håller sig inom de planetära gränserna.

Kommentar: Målen och strategierna i översiktsplanen ska bidra till en hållbar kommun. Enligt översiktsplanens strategiska miljöbedömning framgår att beroende på prioriteringar och vägval i genomförandet kan planen medföra antingen positiva eller negativa effekter i jämförelse med nollalternativet (nollalternativet utgår från Västerås kommuns gällande översiktsplan, Västerås översiktsplan 2026 - med utblick mot 2050 antagen 2017-12-07).

3.6.9. RIKSIDROTTSFÖRBUNDET SISU VÄSTMANLAND

RF-SISU Västmanland tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Västerås stads översiktsplan. Vi vill särskilt lyfta idrottens och föreningslivets betydelse för en hållbar, inkluderande och attraktiv stad.

Sammanfattning av synpunkter

Vi ser positivt på översiktsplanens ambitioner kring hållbarhet, folkhälsa och social sammanhållning. Samtidigt saknas ett tydligt och strategiskt perspektiv på idrottens roll i samhällsbyggandet. Vi föreslår därför följande:

Förslag till förbättringar

Idrottens roll i samhällsplaneringen

RF-SISU Västmanland välkomnar planens fokus på grön- och blå infrastruktur samt rekreationsområden. Samtidigt vill vi betona vikten av att idrottsanläggningar och ytor för spontanidrott planeras in tidigt i stadsutvecklingen – både i nya bostadsområden och i förtätning av befintliga stadsdelar. Idrottsytor är inte bara viktiga för organiserad föreningsidrott, utan även för vardagsmotion, integration och trygghet.

2025-12-17

Idrottsanläggningar bör ses som en grundläggande samhällsstruktur, inte som frivilliga tillägg. Planen bör innehålla strategiska mål för:

Säkerställ att det finns tillräckligt med markreserver för framtida idrottsanläggningar i takt med befolkningsökningen. Tillgång till sporthallar, spontanidrottsytor, konstgräsplaner och multiarenor.

Samlokalisering av idrottsanläggningar med skolor, bostadsområden och parker.

Säkerställa att alla barn har gång- eller cykelavstånd till idrottsytor. Idrotten måste vara inkluderande och erbjuda likvärdiga möjligheter för flickor och pojkar, barn med funktionsnedsättning och barn från olika socioekonomiska bakgrunder.

Prioritera tillgänglighet till idrott för barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden.

Koppla idrott till hållbarhet och inkludering

Planen nämner hållbarhet och livskvalitet, men RF-SISU Västmanland saknar ett tydligare folkhälsoperspektiv kopplat till fysisk aktivitet. Regelbunden rörelse är avgörande för att förebygga ohälsa och minska samhällskostnader. Idrottsrörelsen är en nyckelaktör i detta arbete.

Extra fokus bör läggas på barns och ungas rörelsevanor. Goda förutsättningar för idrott och fysisk aktivitet i tidig ålder är avgörande för folkhälsan på lång sikt.

Idrott bidrar till flera av planens mål, exempelvis:

- Social hållbarhet – genom gemenskap, integration och folkhälsa.
- Ekologisk hållbarhet – genom aktiva transporter och naturbaserad rekreation.
- Ekonomisk hållbarhet – genom minskad sjukfrånvaro och ökad livskvalitet.

Landsbygdsutveckling och tillgång till idrott

Planen lyfter utveckling av orter som Tillberga, Skultuna, Dingtuna och Irsta. Vi vill understryka vikten av att säkerställa tillgång till idrott även i mindre orter, där idrottsföreningar ofta är navet i det lokala civilsamhället.

RF-SISU Västmanlands förslag:

- Stöd utvecklingen av idrottsanläggningar och mötesplatser i kommunens ytterområden.
- Säkerställ god kollektivtrafik till idrottsverksamheter för barn och unga i hela kommunen.

2025-12-17

Elitidrottens samhällsroll

Elitidrott är en viktig del av Västerås identitet och har potential att bidra till både lokal stolthet och ekonomisk utveckling. Genom att investera i arenor som möter elitidrottens behov skapas också möjligheter för evenemangsturism, förebilder för unga och synergier med breddidrott.

RF-SISU Västmanlands förslag:

- Utveckla strategier för hur elitidrottens närvaro kan stärka lokalsamhället.
- Säkerställ att nya arenor är tillgängliga för både elit och bredd.
- Integrera elitidrottens behov i planeringen av större stadsdelar och evenemangsytor.

Samordna med befintliga idrottsplaner

Västerås stads handlingsplan för idrott 2023–2027 innehåller viktiga mål. Dessa bör integreras i översiktsplanen för att säkerställa långsiktig samordning och investeringar.

Avslutning

För att planen ska bli socialt hållbar krävs att Västerås integrerar idrott som en grundfunktion i stadsbyggandet. Det bör innefatta:

- Nya arenor och multiarenor för såväl bredd som elit
- Samlokalisering av sportanläggningar i nya stadsdelar
- Strategier för att elitidrottens närvaro ska skapa förebilder lokalt
- Investering i föreningslivets infrastruktur, inte bara spontanytor

Extra fokus bör läggas på barns och ungas rörelsevanor. Goda förutsättningar för idrott och fysisk aktivitet i tidig ålder är avgörande för folkhälsan på lång sikt.

Kommentar:

Översiktsplanen pekar ut gång- och cykelbanor till alla idrottsytor för att möjliggöra för alla att ta sig dit som gående och cyklister. Kollektivtrafikens utbredning i kommunen är god och många idrottsverksamheter nås med kollektivtrafik.

Till granskningsversionen har de behov av samhällsfastigheter inklusive plats för idrott och rörelse hela livet, som en växande befolkning medför förtydligats. Detta gäller både i staden och för de olika kärnorna och orterna på landsbygden. Planen möjliggör fortsatt utveckling av idrottsplatser och plats för nya hallar som kan samnyttjas för skolans och idrottens behov.

2025-12-17

3.6.10. RÖRELSEHINDRADE BARN OCH UNGDOMAR I VÄSTERÅS

Dokumentet saknar tydlighet när det gäller hur staden ska göras tillgänglig, säker och attraktiv för personer med funktionsnedsättningar. Det saknas ett helhetsgrepp. I de fall tillgänglighet nämns, så är det svårt att förstå om därmed avses tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Det verkar mest handla om goda kommunikationer. Det är både enklare och billigare att tänka efter före!

Delaktighet

Vid planering, utformning och gestaltning av staden är viktigt att genom hela processen, i alla skeden, involvera de olika grupper som ska nyttja staden. För att säkerställa detta på bästa sätt är det viktigt att personer med olika funktionsnedsättningar engageras genom hela processen. Ett sätt att åstadkomma detta är att använda sig av de organisationer som finns. Denna form av delaktighet är mycket angelägen även vid framtagandet av själva ÖP-dokumentet. På så sätt skapas förutsättningar för personer med olika typer av funktionsnedsättningar att ta del av stadens utbud, men också att kunna bo och verka i den.

Det offentliga rummet

Rörelsehindrede barn och ungdomar i Västerås betonar att det är viktigt att det offentliga rummet utformas på ett sätt som gör det tillgängligt och inbjudande och säkert för personer med funktionsnedsättningar. På sidan 43 i nu gällande översiktsplan finns beskrivet att "Den fysiska miljön ska utformas så att personer med funktionsvariationer kan ta del av samhällets service, varor och tjänster. Såväl bostäder som offentliga byggnader och lokaler ska utformas så att de kan nås och användas av alla". Detta är en lovvärd ansats, men tyvärr saknas den i förslaget till ny översiktsplan.

Träningsanläggningar och lekparker i det offentliga rummet behöver vara utformade och tillgängliga på ett sätt som möjliggör att de kan nyttjas och uppskattas av alla, inklusive personer med funktionsnedsättningar. Det är viktigt att miljön utformas så att den skapar förutsättningar för människor att mötas och umgås över alla gränser som exempelvis ålder, fysiska förutsättningar och olika intellektuella förutsättningar. Den offentliga miljön behöver även förvaltas på ett sätt som vidmakthåller dessa förutsättningar.

2025-12-17

Beredskap, till exempel skyddsrum

Det är viktigt att beredskapsutrymmen, trygghetspunkter och skyddsrum görs tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar. De flesta skyddsrum ligger i källare och vägen ner för den som inte kan gå i trappa är hiss -fungerar inte vid strömavbrott.

Kommunikation i stadsrummet

Rörelsehindrade barn och ungdomar i Västerås anser att mycket av den symbolik och signalgivning som finns i stadsrummet i form av symboler, skrift och tecken är inte tillgängliga för en stor grupp människor med vissa funktionsnedsättningar. Detta behöver finnas med vid utformning redan från början. I vissa situationer kan det vara en ren säkerhetsfråga, som om det till exempel gäller varningar.

Infrastruktur och kommunikationer

Kommunikationer behöver göras tillgängliga så att så många som möjligt kan nyttja dem. Det kan handla om exempelvis nivåskillnader, ramper och säkerhet vid övergångar. Beläggning behöver vara i sådant skick att det inte finns skador som kan utgöra direkt fara för den som har svårt att uppmärksamma dem eller är extra känslig. Farthinder behöver vara utformade så att de kan passeras året runt av personer som framför sänkta fordon. Fordon anpassade för rullstol är ofta sänkta.

Närheten till Mälaren

Tillgänglighet till Mälarens stränder, öar, fiskeplatser, båtliv etcetera behöver säkerställas så att de är möjligt att tillgodogöra sig för personer med funktionsnedsättningar. På sidan 38 i nu gällande översiktsplan för Västerås påtalas vikten av att "En viktig fråga för utveckling av besöksnäringen är tillgängligheten. Välutbyggd infrastruktur för alla, det vill säga även för personer med funktionsvariationer och ej bilburna." Mer av denna ansats borde kunna föras över till förslaget till översiktsplan 2070!

Bostäder

Rörelsehindrade barn och ungdomar i Västerås anser att det saknas beskrivning av hur områden och byggnader med bostäder ska vara attraktiva, funktionella och säkra även för personer med funktionsnedsättningar. I nu gällande översiktsplan står att "Universell design kan förklaras som design av produkter, byggnader och miljöer som är användbara för en så stor del av befolkningen som möjligt, utan att det krävs speciell anpassning." Detta är en mycket god föresats, men den verkar saknas i det nya förslaget.

2025-12-17

Rörelsehindrade barn och ungdomar i Västerås framför att ett bra sätt att göra flerfamiljshus tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar är att gynna byggandet av lägenheter med moduler av typen 1+3, det vill säga en etta ihop med en trea (exempelvis), som går att hålla ihop eller avskilja. Detta möjliggör generationsboende, uthyrning, men också kvarboende för personer med funktionsnedsättningar som vill bo kvar i sin uppväxtfamilj.

***Kommentar:** Principer om universell design är en viktig utgångspunkt i byggandet av våra gemensamma rum. Tillgänglighet till skärgården handlar både om närhet till stranden, möjlighet för fler att ta sig ut på sjön genom kollektivtrafik på vattnet och om utformning av bryggor och kajkanter så att alla kan få möjlighet att njuta av Västerås fina läge vid Mälaren. Vikten av tillgänglighet har förtydligats i planhandlingen. Översiktsplanen utgör dock ett övergripande strategiskt dokument och behandlar inte detaljnivåer såsom nivåskillnader, ramper eller beläggning. Inte heller exakt hur bostäder utformas. Kommunen tackar för synpunkterna som vidarebefordras inom kommunen för att inkluderas i efterföljande planerings- och detaljplaneringsskeden.*

3.6.11. SVENSKA KYRKAN VÄSTERÅS PASTORAT

Västerås pastorat ställer sig positiva till att nya begravningsplatser pekas ut i översiktsplanen. De anser dock att mer än ett (1) område bör fortsatt pekas ut för att säkerställa att inte tillskapandet av ny begravningsmark riskerar att avstanna. Pastoratet vill trycka på vikten av att den mark som pekas ut är möjlig att förvärva.

De lyfter särskilt vikten av att även ta höjd för behov av beredskapsmark i händelse av krig eller större kris och framför önskan om att översiktsplanen även ska möjliggöra utbyggnation av ett antal befintliga kyrkogårdar med geografisk spridning över staden. Tillgänglighet med kollektivtrafik, gång- och cykel ska beaktas. Pastoratet välkomnar en utredning av transportlösningar mellan E18–Anundshög– Finnslätten–väg 56. Badelundavägen är smal och krokig, och tung trafik påverkar besökare till kyrka och kyrkogård negativt gällande både upplevelse och trafiksäkerhet.

Västerås pastorat lyfter särskilt den anda av hållbarhetshänsyn som präglar planen som något mycket positivt och poängterar vikten av existentiell hållbarhet utifrån WHO:s hälsobegrepp där identitetsskapande och -bevarande arkitektur,

2025-12-17

utrymmen och lokaler för möten och samvaro och tillgången till levande kulturmiljöer i den byggda miljön och landskapet är mycket viktiga. Särskild hänsyn bör tas till kulturmiljöer som kyrkobyggnader och deras omgivning då dessa är identitetsbärande för hela samhället. Detta är viktigt att beakta vid byggnation i närheten, både avseende utformning och byggnadshöjd.

***Kommentar:** Till granskningsversionen av översiktsplanen har antalet utredningsområden för begravningsplatser snävats in till två (2). Urvalet av dessa har gjorts utifrån inspel från bl.a. Länsstyrelsen. Dessa bedöms fortsatt möjliga att utreda. Storleken på de utpekade områdena är avsevärt större än behovet om 45 hektar för att möjliggöra en fortsatt flexibilitet i utformning och användning. Utöver dessa två ges även möjlighet att utöka befintlig kyrkogård vid Dingtuna.*

Kopplingar till gång-, cykel- och kollektivtrafik kommer att utredas och beaktas i efterföljande planeringsskeden. Utredningen av Badelundavägen kommer att fortsätta i kommande planeringsarbete. Söderleden planeras att förlängas till Västerås hamn och den föreslagna dragningen genom skogspartiet mot Örtagården pekas ut som en ny vägkoppling mellan Söderleden och Tidövägen.

Översiktsplanen har kompletterats med texter om kyrkomiljöerna inom riksintresseområdena, och riktlinjerna för hur dessa miljöer ska hanteras har även uppdaterats och förtydligats.

3.6.12. SYNSKADADES RIKSFÖRBUND

Vi i Synskadades Riksförbund Västerås-Kolbäcksdalen vill lämna synpunkter på översiktsplanen Västerås 2050. När trafikmiljöer planeras är det mycket viktigt att fotgängarnas säkerhet i trafiken prioriteras högt och att detta inkluderar att även personer med synnedsättning ska kunna ta sig fram på ett tryggt och säkert sätt. Det bästa för personer med synnedsättning är om de kan passera över eller under gatorna istället för att behöva korsa dem. Därför anser vi att det är ett steg i fel riktning att ta bort gångtunnlarna vid stationen, under Cityringen och under Kungsängsgatan. Dessa kan istället göras tryggare genom till exempel bättre belysning.

Att ta sig över hårt trafikerade gator är en utmaning för dem som har en synnedsättning. Ofta letar personerna efter alternativa vägar, även om det innebär en omväg, där passagen sker via en tunnel eller gångbro. Om sådana inte finns inom rimligt avstånd är det viktigt att tydligt vitmarkerade övergångsställen

2025-12-17

utrustade med ledstråksplattor och hörbara ticksignaler finns. Ticksignalerna är otroligt viktiga då de dels indikerar när det är säkert att korsa gatan, dels fungerar som en ljudfyr som både leder fram till övergångsstället och underlättar navigeringen så att man går rakt över vägen. Tydligt markerade övergångsställen visar även för bilister och cyklister var fotgängare korsar gatan och gör dem extra uppmärksamma på att de ska sakta farten och visa hänsyn där.

Synskadades Riksförbund Västerås-Kolbäcksdalen vill även att det ska bli betydligt enklare att få blind-skyltar uppsatta vid övergångsställen och gångpassager där det passerar fotgängare med synnedsättning. Exempel på sådana platser är samtliga övergångar nära Västerås sjukhus synenhet. Här passerar många personer med synnedsättning måndag-fredag. Därför är det otroligt viktigt att existerande övergångsställen finns kvar här.

Eftersom Synskadades Riksförbunds kansli är beläget på Klockargatan 7a passerar många personer med synnedsättning dagligen över vägarna i området. Vi är mycket angelägna om att de tydligt markerade övergångsställena och ticksignalerna vid korsningen Stockholmsvägen och Knektgatan ska finnas kvar och önskar blindskyltar även här. Likaså vill vi ha kvar samtliga övergångsställen i området runt Klockargatan 7a, det vill säga på sträckan längs Knektgatan, Klockartorpsgatan och Klockargatan. Vi önskar att även dessa utrustas med blindskyltar. Detta är särskilt angeläget vid övergångsställena som ligger i anslutning till busshållplatserna och flexlinjehållplatserna.

Genom att skapa en trygg och säker trafikmiljö för personer med synnedsättning kan Västerås stad bli ett föredöme. Synskadades Riksförbund Västerås-Kolbäcksdalen hoppas att vi genom att lämna dessa synpunkter kan få igång ett bra samarbete med er kring detta.

Kommentar: *Befintliga gång- och cykeltunnlar behålls, tunneln vid Kungsängsgatan/Björnövägen kommer eventuellt att ersättas med en planskild passage. Placering och utformningen av övergångsställen är inget som översiktsplanen behandlar men synpunkterna skickas vidare inom staden för att kunna beaktas i framtida planering.*

3.6.13. TILLBERGA GRANNSKAPSSERVICE

Hänsyn behöver tas vid all planering för att bevara Tillbergas kärnvärden, det som gör det attraktivt att bo i Tillberga. Den småskaliga känslan, lantliga miljön med

2025-12-17

öppna fält och större skogspartier bör bevaras. Byggnader behöver även fortsättningsvis vara låga och småskaliga i och i närheten av samhället.

Vid kommande gestaltning av samhället är det viktigt att ha med det historiska perspektivet, Tillbergas vikt som järnvägsknut, jordbruksbygd och att samhällsmiljön får en sammanhållen och utvecklad gestaltning. Miljöer av stor vikt för boende på orten, som parker och mötesplatser, behöver bevaras och stärkas i sin kapacitet när orten utvecklas. Förhållandet mellan grönyta och bebyggd mark ska minst kvarstå även vid utbyggnad av samhället.

Aktiv fritid – Hubbovallen och ny idrottshall

Tillberga grannskap anser att det är viktigt att Tillberga får en utökad sporthallskapacitet, den som finns idag är underdimensionerad för behoven i Tillberga med omnejd och i avsaknad av läktare. Konsekvenser som lett till svårigheter för lag att framåt satsa och tvingas flytta verksamhet.

Hubbovallen har snart uppnått sin tekniska livslängd och det behöver till en större renovering av byggnader, eller som i förslaget att verksamheten flyttas och får en ny anläggning. Konstgräs skulle möjliggöra att verksamhetsåret förlängs och det ges möjlighet till utökad aktiv fritid i Tillberga.

Förslag till placering vid andra sidan Kvistbergavägen från skolan sett, enligt kartunderlaget, ses som positivt. Men det behöver utredas vidare gällande säker trafikmiljö och miljöfaktorer som vindutsatthet, vattenflöden och markens kvalitet. Säkerställ lokaler för lokalsamverkan för aktiv fritid mellan civilsamhälle och Tillberga Grannskapservice i takt med att samhället växer.

Samhällsplanering, kommunikationer och kollektivtrafik

Tillberga grannskap anser att planförslaget behöver tydliggöra tänkta lösningar för planerad utbyggnad av bostäder och industri i Tillberga med omnejd. Trafikflödet kopplat till industrier och järnvägen är en utmaning som måste tas på allvar och planeras långsiktigt för tillsammans med andra berörda parter. Idag är det problem med tunga transporter och intensivt trafikflöde både i närhet av skola och vid bostäder. Helst byggs problemet bort med omledning, annars krävs hastighetsdämpande och bullerdämpande och säkerhetsfrämjande åtgärder.

Det är redan idag många som bor på orten som pendlar både in och ut. Behovet att genomtänkta kommunikationer kommer att växa i takt med befolkningsökning och fler arbetsplatser på orten. Vi ser positivt på möjligheten att åter få ett tågstopp och vill lyfta att det vore bra om pendlingsparkering och eventuellt

2025-12-17

anslutande busstrafik samordnas för att underlätta för omgivande landsbygd. Busslinjernas sträckning behöver också utökas för att möjliggöra för alla att ta del av samhällets utbud.

Tillberga grannskap anser att gångbro över järnvägen blir avgörande för att knyta samman de två sidorna av Tillberga och underlätta att transportera sig utan bil inom orten. Även utbyggnad av gång- och cykelvägar bör prioriteras för att främja ett säkert sätt att röra sig i samhällsmiljön och i miljön runt tillkommande industrier och främja ett aktivt liv.

Att skapa ett levande centrum i Tillberga, med en samlad centrumbebyggelse behöver prioriteras för att skapa en känsla av en levande ort. Vi ser sträckan längs Kvistbergavägen mellan Medborgarhuset och skolan som den miljö som behöver gestaltas för att ge upplevelsen av ett centrum.

Om planerade satsningar på utökad industri i Tillbergas utkant realiserar eller eventuell utbyggnad av Tillbergaanstalten tillkommer, behöver tillfart till dessa planeras eventuellt med en ny anslutning mot väg 56. Även personbilspendlingen in mot Västerås behöver utvecklas i takt med ökat flöde. Trafikfarliga korsningar behöver åtgärdas.

I övrigt så bör VA, elnät och övrig infrastruktur dimensioneras till framtida planer redan vid planerade större underhållsarbeten.

Samhällsservice

Tillberga är en unik ort, där samhällsservicen till stor del styrs av medborgarna. Vid utvecklig och utökning av samhällsservice är det av stor vikt att detta som är en grundsten för Tillberga stöttas och främjas. Västerås stad bör arbeta för att prioritera icke vinstdrivande organisationer som vill bedriva samhällsservice och ta vara på den värdefulla kunskap som dessa organisationer besitter om lokalsamhället.

Förskolor och skolan kommer behöva ta emot fler barn om det byggs många bostäder i och omkring Tillberga. Skolan har begränsat utrymme att växa på och satsningar på utökning och nybyggnation av förskolor behöver ske i samverkan med lokalsamhället.

Tillberga grannskap bedömer att behovet av boende för äldre kommer också vara ökande. En satsning på centralt boende för 55+ i Tillberga skulle frigöra större

2025-12-17

villor där barnfamiljer kan få utrymme att växa. Det är något vi vill lyfta som ett stort önskemål från äldre som idag bor kvar i sina hus i Tillberga.

Stationsområdet

Med järnvägen föddes Tillberga samhälle. År 1875 öppnade Stockholm–Westerås–Bergslagens Jernvägsaktiebolag (SWB) sina linjer och samma år uppfördes det gamla och numera rivna stationshuset. Bangård med plattformar, lokstall och lastkaj anlades och blev navet i den nya orten. Platsen har en 150-årig historia som är central för att förstå varför Tillberga existerar. Det är därför hög tid att ge stationsområdet den uppmärksamhet och utveckling det förtjänar.

I hänsynskartan pekas stationsområdet och dess omgivning ut som kulturmiljövärde och riksintresse. När området utvecklas bör utformningen hämta inspiration från det gamla stationsområdet, där gröna gångstråk och vackra perronger präglar Tillbergas identitet. För att skapa en attraktiv och fungerande station är det viktigt att se till helheten där plattformar, broförbindelse, parkeringsmöjligheter, väderskydd och kollektivtrafik samverkar.

Lika viktigt är att planeringen innefattar grönska, trädplanteringar och blomsterarrangemang som förstärker parkmiljön och gör platsen välkommande. Som en del av helheten kan även ett historiskt monument eller konstnärlig gestaltning övervägas, till exempel med motiv som knyter samman bondesamhället med järnvägens epok eller gestalter som stinsen, som påminner om den lokala historien. På detta sätt kan kulturmiljön bevaras och samtidigt förnyas, och fler Tillbergabor lockas att resa med tåg.

Kommentar: När Tillberga växer är det självklart viktigt att planera för helheten med utgång från de kvaliteter som finns på platsen. Olika platsers förutsättningar och möjligheter varierar och hänsyn ska tas till detta.

För goda boendemiljöer behövs mer än bara bostäder. Utveckling av väl gestaltade livsmiljöer kräver närhet och balans. Den mångfunktionella bebyggelsen inkluderar även samhällsfastigheter och service, parker och grönytor av olika storlek, lekplatser, gator och torg. Plats reserveras för dessa funktioner samtidigt som bostäderna planeras. Att samhällsfastigheter synliggörs och kopplingar i och mellan områden stärks bidrar till liv och ökad trygghet. Detta tillsammans med parker och lekplatser, plats för rekreation och rörelse i vardagen, utveckling av centrumfunktioner och samspel med arbetsplatser skapar

2025-12-17

väl fungerande bostadsområden. Allt det nya blir bitar i en fungerande stad med fokus på goda livsmiljöer för alla de som bor och verkar i Västerås.

Med en ökad befolkning och fler verksamheter uppstår ett behov av att se över den övergripande trafikstrukturen och säkerställa trafiksäkerheten. Ett helhetsgrepp tas för att främja transporteffektivitet för samtliga trafikslag, samtidigt som nätverksstrukturen för gång- och cykeltrafik fortsatt utvecklas. Flera gång- och cykelbanor är utpekade i översiktsplanen.

Bytespunkter och pendlarparkeringar är identifierade på flera platser inom kommunen, och i granskningshandlingen pekas särskilt en yta ut vid Tillberga busstation. Den framtida järnvägsstationen i Tillberga är också markerad i översiktsplanen. Kommunen bedriver för närvarande ett arbete med att se över och utveckla busstrafiken till och från Tillberga för att säkerställa god kollektivtrafikförsörjning.

En gång- och cykelbro över järnvägsspåren är utpekad, och planering pågår i samarbete mellan Trafikverket och kommunen. En cirkulationsplats vid korsningen Tillbergaleden/Lugna Gatan/Badelundavägen är planerad att byggas under 2029, vilket ska förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten vid denna plats.

Det ökade behovet av samhällsservice som en växande befolkning medför är inkluderat i planförslaget. Detta gäller även behovet av en ny sporthall. För synergieffekter mellan skola och idrottsliv bör idrottsplats, idrottshall och skola samlokaliseras. Plats för detta har pekats ut i planförslaget.

Det noteras att äldre gärna önskar ett 55+ boende i centrala Tillberga. Detta är inget som i detalj hanteras i översiktsplanen, men översiktsplanen ger möjlighet för ny kompletteringsbebyggelse i Tillbergas centrala delar. Vilken typ av bostäder som kommer byggas får efterföljande planering klargöra.

3.6.14. TILLBERGA HANDBOLL

Tillberga Sporthall började sin resa år 1967. Aktiviteter som innebandy, husmors gympa och handboll är en del av historien. Idag så används sporthallen av Tillberga skola, Tillberga Roosters (innebandy), Tillberga Handboll, gymnastik och medborgare som önskar hyra lokalen till ex. kalas.

2025-12-17

Vad representerar Tillberga Sporthall?

Anläggningen är en gemensam samlingspunkt för alla som vill utföra sporter (eller bada). Inte bara Tillbergabor är här för att ta del av aktiviteterna.

Hökåsenbor, Västeråsare och många mellan Sala, Skultuna och Tillberga samlas i Tillberga Sporthall för träning, match eller bad.

Tillberga Sporthall och dagens utmaningar

I takt med att Tillberga med omnejd har ökat i antal hushåll sedan 1967 så har även antalet deltagare/aktiva utövare ökat. Duktiga spelare/lag har utvecklats som senare varit tvungna att flytta träningar och matcher till andra lokaler då Tillberga sporthall inte uppfyller dagens krav på elitidrott, beskrivning av kraven finns nedan. Dessa spelare/lag är utmärkta dragplåster för att inspirera nya generationer, gärna på hemmaplan där allt började.

Andra utrymmen som duschar/ombytesrum har svårt att förändras till dagens standarder p.ga. utrymmesbrist. Skolan efterfrågar ex. separata duschplatser som är svåra att uppfylla i dagens utförande på lokal.

Läktare önskas även i lokalen men går inte att bygga då utrymmet som finns att tillgå är för litet och utrymningskrav vid ex. brand måste prioriteras först.

Tillberga Sporthall 2.0

I 54 års tid har denna hall skänkt mycket glädje och upplevelser, det gör den även idag. Storleken på sporthallen och dess utrymmen begränsar dock möjligheten som förening (och skola) att utöva idrott/träningar/matcher enligt dagens standard samt att ge besökare möjlighet till en sittplats och deltagare en dusch och ombytesrum med dagens krav.

Många av oss har tittat och drömt om en ny hall mitt emot den befintliga som idag är åkermark. En hall som kan skapas med dagens energikrav och önskemål från oss föreningar. Utanför hallen kan det skapas ytor att utöva sport utomhus vilket kan avlasta halltider inomhus (alla aktiviteter/sporter kan utövas även utomhus).

Tillberga Handboll uppmuntrar rörelse och roliga aktiviteter.

Vi tror att det är sådana aktiviteter som man tar med sig och kommer ihåg i vuxenlivet, vilket ökar oddsen för ett aktivare liv som vuxen.

2025-12-17

Rörelse minskar hälsosjukdomar och avlastar sjukvården (fysiskt och psykiskt), att satsa på en ny sporthall i Tillberga är att investera långsiktigt för friskare generationer.

Dagens krav på elitidrott

- Hallens spelyta ska vara 40m x 20m Träningsanläggning (kan även brukas av medborgare)
- Omklädningsrum, möjlighet att få rehab/massage i fastigheten. Utrymme för media/press i anslutning till spelyta/läktare.
- Ev. möjlighet till konvertering mellan olika sporter på spelytan.
- Föreningen bifogade även förslagbilder på multiarena.

Kommentar: *Behovet av samhällsfastigheter inklusive tillgång till idrottslokaler och plats för rörelse under hela livet har förtydligats i planförslaget till granskning.*

3.6.15. VÄSTER MÄLARSTRANDS BÅTHUS EKONOMISK FÖRENING

Vi noterar att det rörliga friluftslivet är ett prioriterat område idag som kommer att bli ännu mer prioriterat framåt. Samtidigt ser vi, i dokumentet, ingen tydlig koppling mellan det rörliga friluftslivet och fritidsbåtlivet. Fritidsbåtlivet dyker upp sent i dokumentet och då enbart som praktiska och underförstått svåra utredningsområden rörande båtuppställningsplatser och eventuell utveckling av fritidsbåtsverksamheten. Kommunen har i förslaget ingen lösning på detta utan ska fortsätta utreda dessa frågor.

Rörligt friluftsliv och rekreation ligger i kärnan av friluftsbåtlivet. Västerås har, som ni betonar i förslaget, Sveriges största småbåtshamn. Denna hamn hyser flera tusen fritidsbåtar. Vi talar här om fritidsbåtliv som engagerar flera tusen familjer i Västerås.

Kommunen måste i utredningsarbetet framåt ta hänsyn till denna stora friluftslivsgrupp behov av båtuppställningsplatser och utveckling av fritidsbåtsverksamheterna.

Med en utblick framåt som talar om 100 000 fler invånare i Västerås måste uppställningsplatser och fritidsbåtsverksamheterna expandera motsvarande.

Väster Mälarstrands båthus ekonomisk förening begär därför att få aktivt delta i det kommande utredningsarbetet kring båtplatser, båtverksamhet och

2025-12-17

fritidsbåtliv tillsammans med kommunen för att säkerställa att fritidsbåtlivsperspektivet tydligt kommer med och att den kompetens som finns i denna stora grupp aktivt tas tillvara i arbetet utredningarna och framtidsplanens färdigställande.

Kommentar: Ett nytt område är föreslaget efter samrådet i närheten av Johannisberg för båtuppställningsplatser. Det finns även stor potential att utveckla fritidsbåtsverksamheten i Gäddeholm och en plats för en ny större småbåtshamn, båtplatser och båtuppställning finns utpekade i mark- och vattenanvändningskartan. Kommunen ser positivt på att Västerås Mälarstrands båthus ekonomisk förening vill vara delaktig i den fortsatta utvecklingen.

3.6.16. VÄSTERÅS HANDEL

Handelns betydelse för staden

Västerås är en stark regionhandels stad. Handeln skapar många arbetstillfällen genom att locka besökare från andra orter. I heltidstjänster rör det sig om drygt 1 000 personer som har arbete genom handelsinflödet utifrån. Det ger också möjlighet att driva handel på närmare 100 000 kvm mer än utan inflöde av handel. Till det kommer andra service näringar som också drar nytta av inflödet av besökare och den delen torde vara minst lika stor i ekonomisk synpunkt. Handeln eller shopping turismens betydelse som näringsgren i staden och regionen framgår inte tillräckligt i planen. Ej heller dess förutsättningar i en växande stad.

Eftersom handeln och arbetsmarknad i Västerås bygger på ett starkt inflöde från andra kommuner bör planen även göra en överblick på regionen och inte bara Västerås Stad. Inte minst Hallstahammar och Surahammar ingår i Västerås primärområde för både handel/service, arbetsmarknad och utbildning. Det gör att även att man måste ta hänsyn till Hallstahammar och Surahammars utveckling, vilket planen inte tar upp.

Befolkningsfördelning och handelsområdena.

Västerås kan befolknings- och avståndsmässigt delas i två delar, östra och västra stadsdelar, som har varit ungefär lika stora. Senaste 10 åren har den östra sidan växt mer befolkningsmässigt medan västra sidan växer mer omsättningsmässigt. 2010 var handelns omsättning jämnt fördelad mellan Hälla och Erikslund. År 2024 var Erikslund 2,5 gång så stort. Det gör att det genomsnittliga avståndet till

2025-12-17

handelsplatserna ökar. Mycket av de nya planerade bostadsområdena ligger också på öster. Västerås handel anser att ur detta perspektiv gör planen att avstånden ökar och därmed kommer resandet öka i framtiden. Att dessutom över 90 % av externhandels kunder är bilburna gör att vi ser framför oss en ökad trafik på våra vägar.

Bilens betydelse

Antalet fordon ökar ständigt liksom bilanvändandet. Mellan 2012 och 2024 har antalet privat ägda bilar i trafik ökat med 17,8 % eller 9.000 i Västerås. Under samma tid ökade befolkningen i Västerås med 14,4 % eller cirka 20.000 invånare. Det vill säga ökning av antalet fordon ligger över befolkningsutvecklingen. Fram till 2070 beräknas befolkningen i Västerås öka med ytterligare 100.000 invånare vilket gör det troligt att även antalet fordon kommer att öka upp kraftigt. Västerås hade 2024 72 000 personfordon i trafik, det vill säga år 2050 kan vi ha 85.000 fordon i trafik och 2070 upp emot 100.000. Beräkningen är gjord utifrån en minskning av biltätheten framöver, till motsats hur utvecklingen varit de senaste 12 åren. Även om Västerås stävar efter ett ökade gående, cyklandet och användningen av kollektivtrafik, kommer antalet bilar att öka med befolkningstillväxten. Till detta kommer också det faktum att Västerås är och ska vara en stark regional handelsort som lockar besökare från andra kommuner. För dessa besökare är inte gående eller cyklande ett alternativ. Externhandels andel av den totala detaljhandeln ökar ständigt. För externhandel ligger andelen bilburna kunder totalt på drygt 90 % medan cityhandeln har ca 60 % av sina kunder som kommer med bil. Bilen är alltså det klart viktigaste transportmedlet för handels kunder. Citys längre siffror beror delvis på att de relativt sett stora antalet boende i närområdet. Tillgängligheten med bil är alltså av största betydelse för handels utveckling.

I ÖP 2050 finns det beskrivet de flesta större vägarna i Västerås. Västerås Handel saknar dock flera vägar runt Ängsgärdet och stationsområde i markanvändningskartan. Det är stråk som är viktiga för en väl fungerande infrastruktur. Flera av vägarna på kartan är markerade som utvecklade, visserligen med ytterligare viss markreservation. Men med hänsyn till utveckling av befolkningen och även antalet bilar behövs tydlig strategi för att öka tillgängligheten på de större vägarna i Västerås.

Västerås handelsplatser

Västerås är idag en stark handelsort. Med den befolkningsökning och därmed köpkraft som planen hoppas på kommer Västerås att även i fortsättning ha

2025-12-17

förutsättningar att vara en stark handelsort. Kommer befolkningen att öka med 100 000 personer fram till 2070 kommer handelsytorna troligen behöva ökas med minst 30 % för att tillgodose efterfrågan. För även om handeln genomgår en strukturomvandling kommer inte den fysiska butiken att försvinna. 85 % av sällanköpshandeln sker idag utanför Västerås centrum och främst i de större handelsområdena. Dessa områden behöver alltså kunna växa ytterligare för att klara framtidens behov. Det ställer också stora krav på tillgängliga ytor och infrastrukturen runt alla handelsplatser.

Sammanfattningsvis

Västerås handel anser att det är positivt att Västerås Stad i sin översiktsplan så tydligt satt upp ett mål på att Västerås ska växa och kanske nå 260.000 invånare år 2070. Staden behöver växa för att fortsätta att utvecklas. Räkner man med att växa befolkningsmässigt måste man planera så att staden kan växa med nya bostäder, nya butiker, vägar etc. Fler människor ger också fler bilar.

Koncentrationen av handeln ger ett ökat tryck och krav på väl fungerande vägnätet runt handelsplatserna samt nya ytor för butiker.

Västerås Handel vision om Västerås 2070, med inriktning mot handeln Västerås har vuxit stadigt varje år fram till 2070 och trenden ser ut att fortsätta. Glädjande är att också kommunerna i vår närhet har vänt en nedåtgående trend och nu åter ökar invånarantalet, dock i blygsam skala. Det gör att Västerås har fortsatt växa som handelsort och är nu största handelsort för sällanköpsvaror utanför Stockholm, Göteborg och Malmö. Ökningen beror inte enbart på att staden växt invånarmässigt utan också på den ökande mängden turister som besöker Västerås och Mälardalen. Handeln i hela Västerås arbetar aktivt tillsammans för att utveckla handeln i Västerås. En handel som starkt bidragit till att antalet turister ökar i regionen.

Kommentar: *I översiktsplanen redovisas de större vägar och vägavsnitt som bedöms behöva utvecklas eller byggas ut för att långsiktigt kunna möta kommunens tillväxt och de ökade transportbehoven. Samtidigt är det centralt att framhålla att en fortsatt utveckling av Västerås city – inklusive stora stadsutvecklingsområden såsom Kopparlunden och Mälarporten – förutsätter att en betydligt större andel av resorna till och från city sker med gång, cykel och kollektivtrafik.*

Citykärnan har ett begränsat utrymme, och de ytor som finns måste användas på ett så effektivt sätt som möjligt. Att prioritera yteffektiva och resurseffektiva

2025-12-17

färdsätt är därför avgörande för att skapa en attraktiv, tillgänglig och konkurrenskraftig stadskärna. Genom att stärka den yteffektiva mobiliteten frigörs kapacitet i gaturummet, vilket i sin tur möjliggör ytterligare stadsutveckling, förbättrad framkomlighet och en mer trivsamt stadsmiljö.

Angående Västerås handels synpunkt om att mycket av de nya planerade bostadsområdena ligger på öster stämmer inte helt. Flera områden planeras även på väster, så som utveckling utefter Råbyleden, Södra Vallby och Pettersberg. Norra Sättra har efter samrådet kompletterats med ett utredningsområde med möjlighet för ytterligare bebyggelse. Detta område är i närheten av Erikslund, med gång/cykelavstånd till Erikslund.

3.6.17. VÄSTERÅS IDROTTSALLIANS

Från Västerås idrottsallians lämnar vi våra synpunkter enligt per kapitel men inleder med några generella iakttagelser:

Det är på många sätt framsynt ÖP som är på remiss och till övervägande delar stöder idrottsalliansen planens planeringsinriktningar. Stadens gång- och cykelnät lyfts fram för transporter och framkomlighet, exempelvis mellan skolan och hemmet och vi lyfter fram att det inte går att överskatta trygga cykelvägars betydelse för transporter mellan hemmet och idrottsanläggningen. Mälaren ges en profilerad betydelse för staden. Vi för fram att Mälaren också är en arena för olika former av vattensporter; kanot, kajak, windsurfing, kappsegling och så vidare, det skulle kunna nämnas i ÖP i sammanhang när Mälarens betydelse framhålls för rekreation och Mäläröarna för framtida bostadsbebyggelse.

På sidan 49 finns ett bra stycke om att idrottsverksamhet kan bidra till integration och gemenskap, samtidigt som den levandegör Västerås. Idrottsalliansen håller fullt ut med om att via idrotten kan utanförskap motverkas och goda förutsättningar för rörelse ges. På sidan 50 finns ett avsnitt om att det behöver finnas flera platser för idrott och föreningsliv. Idrotten ska så som ÖP föreslår finnas nära i vardagen och vara synlig i stadsdelar och på den varierade landsbygden. Detta är utmärkt men från idrottsalliansen för vi fram att ÖP skulle kunna vara mera konkret om ett utökat behov av idrottsanläggningar i en växande stad. Västerås översiktsplan med utblick 2070 är ambitiös och genomtänkt i flera avseenden. Den stakar ut vägen för en hållbar stad med nya bostadsområden, mobilitetslösningar och ekologiska värden men satsningar på idrottsarenor

2025-12-17

behöver vara konkreta. Vi för också fram att Idrottsstaden Västerås inte syns i förslag till ÖP och idrotten lyfts inte heller fram som en av stadens identiteter.

Västerås idrottsalliansen lyfter fram idrottens betydelse för en trygg och robust kommun, för folkhälsan men också idrottens betydelse för identitetsskapande. Det är individuella framgångsrika idrottare samt lagidrotter som profilerar Västerås i nationella medier. Idrottalliansen menar att denna del skulle ges ett mer utvecklat avsnitt i ÖP, och idrotten anges som en av stadens identiteter.

Planförslaget utgår från en befolkning om 260 000 invånare år 2070, det vill säga cirka 100 000 fler än idag. Det ger enligt ÖP ett behov av 50 000 nya bostäder och 50 000 fler arbetstillfällen till år 2070. Hur ser det ut med behovet av olika slags anläggningar för idrott och rörelse i en växande stad? I ÖP sidan 50 finns ett påpekande om behov av fler idrottsplatser. Vi för fram att det i planen också vore önskvärt att tydliggöra att behoven av antalet fullstora idrottshallar ökar, inte minst i närheten av nya bostadsområden samt på landsbygden.

Fördjupning av geografiska inriktningar i ÖP syftar till att vara en konkretisering av utvecklingsinriktningen. I den digitala mark- och vattenanvändningskartan visas den dominerande mark- och vattenanvändningen för varje område.

Västerås idrottsalliansen menar att ÖP skulle kunna innehålla en högre grad av målsättningar och inriktningar för samlokalisering av olika miljöer för rörelse.

I samband med nybyggnationer, tex en skola skulle ett vidare grepp på tillgång till mark för olika former av samlokalisering, tex uteplaner, omklädningsrum, utegym mm ge effekt.

I Mark- och vattenanvändningskartan skulle parkmiljöer och lekparker kunna ha ett lager med en rörelsefaktor, en beskrivning av vilken typ av rörelse som är representerad på platsen. Det kan vara anläggning för organiserad idrott eller miljö för självorganiserad idrott. Syftet är att hantera olika typer av rörelse i ett sammanhang och dessa är uppdelade i fyra områden: organiserad idrott, självorganiserad idrott, vardagsrörelse och aktiva transporter. Ett exempel på en lekpark i ÖP är lekparken vid Leggatan på Jakobsberg. Genom att arbeta med rörelsefaktorer skulle den lekparken i ÖP kunnat visa att där finns en mindre grusplan för spontanidrott och fotbollsmål samt att planen spolas till skridskobana vintertid.

2025-12-17

Lekplatser anges i kartmaterialet. Från idrottsalliansen ser vi behov av att fler lekparkar utrustas med anläggningar och redskap som stimulerar rörelse och rörelseglädje. Lekparkerna är som sagt utmärkta men utan information av vad lekparken innehåller och vilken slags rörelse parken syftar till att stimulera.

Vi för också särskilt fram att ÖP inte har någon direkt text om behov av anpassningar av samhällsplanering och anläggningar såsom lekparkar och idrottsanläggningar till personer med olika slags funktionsvariationer.

Kommentar: *Översiktsplanen identifierar ett flertal gång- och cykelbanor för att säkerställa att alla invånare och besökare kan förflytta sig till fots eller med cykel. Trygghet och säkerhet är av avgörande betydelse för att dessa stråk ska nyttjas i praktiken, och planeringen syftar därför till att skapa en säker, välbelyst och lättorienterad miljö som främjar aktivt resande.*

Behovet av samhällsfastigheter inklusive tillgång till idrottslokaler och plats rörelse under hela livet har förtydligats i planförslaget till granskning. Planförslaget har uppdaterats för att tydligare lyfta fler tillgänglighetsaspekter.

3.6.18. YIMBY VÄSTERÅS

Cityfrågorna - behöver utvecklas och kompletteras mer ingående.

Innerstadsstrategin som skulle varit med i förra ÖP finns med i någon sida.

Cityfrågor bör vara mer prioriterade i ÖP. Även om Kopparlunden och Mälarporten sömlöst ska integreras i stadskärnan, bör det finnas strategier hur allmän platsmark ska kunna utvecklas innanför Cityringen.

Strategi vertikal förtätning - lovvärt, men med tanke på att Länsstyrelsen i Västmanland fullständigt mobbar Västerås Stad i större exploateringar inom och runt Cityringen med hänsyn till Riksintresset så kanske det borde vara rimligt även med alternativa strategier. Det är dessutom inte kommunala Cityfastigheter, så kommunens rådighet över dessa är i princip noll.

YIMBY Västerås anser att formuleringen "I City finns ingen byggbar mark" bör ändras till "Kommunen ska verka för att byggbar mark i City används till bostadsbyggande". Frågan om Mälarbanans framtida förstärkning är central och det är positivt till att mark reserveras för en framtida utbyggnad till fyra spår mellan Västerås och Stockholm.

2025-12-17

Det är lovvärt med två nya stationer vid Finnslätten och Hacksta. Framtida tågstopp bör sättas in i ett sammanhang som inkluderar en fullt utbyggd Mälarbana och en framtida Aroslänk.

YIMBY Västerås är försiktigt positiva till etableringen av pendlarparkeringar vid infarterna till Västerås om det minskar trafikbelastningen på Västerås innerstad. Strategin bör dock fokusera på mindre bilpendling över tid. Bra med bättre gång- och cykelkoppling över Oxbacken. Staden bör aktivt verka för att omlokalisera elitfotbollen från Rocklunda till Arosvallen.

Kommentar: *Meningen om att det inte finns någon byggbar mark i city har strukits i planförslaget efter samrådet.*

2025-12-17

3.7. FÖRETAG, BYGGHERRAR MM

3.7.1. ABB

Norra Finnslätten - Markanvändningskartan

ABB har granskat och bevakat samrådsförslaget för Västerås översiktsplan utifrån perspektivet att utveckla Finnslätten norröver. På s. 57 under rubrik Bebyggelseutveckling till 2026 i Västerås Översiktsplan 2026 med utblick mot 2050 nämns följande:

"Möjligheter till planläggning för verksamheter finns också inom norra delen av Finnslättenområdet och vid Lundaleden. Finnslätten kan även utvecklas ytterligare norrut och österut. Förtätning inom befintligt verksamhetsområde är också möjligt."

Ovanstående budskap är ABB generellt positiva till och anser att motsvarande eftersträvan bör finnas med även i utblicken mot 2070 samt tillhörande kartportaler. I markanvändningskartan för samrådsförslaget framgår det att Finnslätten i stort fått klassificeringen Verksamhetsområde – Ej specificerad - Utvecklad. Denna utvecklingsambition går emellertid inte att utläsa lika tydligt för andra delar av kartan, däribland resterande delar av Västerås 3:17 och 3:18, som idag inte är planlagda inom norra Finnslätten. ABB satsar stort på Finnslätten för framtida industriverksamhet och ser potential i att fortsätta utveckla fastigheterna Västerås 3:17-3:18. Därför är det viktigt utifrån ABB:s perspektiv att Västerås översiktsplan inte försvårar eller förhindrar ABB som fastighetsägare att kunna vidareutveckla dessa fastigheter i ett område som Finnslätten som är under stor tillväxt. Vi önskar därför att det på ett tydligt och konsekvent sätt framgår att det är linjen som eftersträvas. Med detta som utgångspunkt vill ABB framhålla följande synpunkter:

ABB ser positivt på en utveckling av Finnslätten där industriändamål fortsättningsvis ska vara överordnat på Finnslätten. Vi förväntar oss även att Västerås stad fortsätter bidra till förutsättningar för goda trafiklösningar på Finnslätten.

Den utveckling som sker får på inget sätt påverka pågående och planerade verksamheter samt omöjliggöra eller försvåra utveckling av ABB:s affärsverksamhet över tid.

2025-12-17

Från ABB:s perspektiv förefaller det inkonsekvent att området söder om Lundaleden (Dp 1266) och delar av norra Finnslätten (Dp 1949) fått klassificeringen Verksamhetsområde – Ej specificerad - Utvecklad medan kvarvarande delar av Västerås 3:17 och 3:18 lämnats utanför översiktsplaneringen. Mot bakgrund av detta vill ABB se att kvarvarande delar av Västerås 3:17 och 3:18 ingår i Västerås stads översiktsplan med utblick mot 2070.

ABB föreslår i första hand att fastigheterna får klassificeringen Verksamhetsområde – Ej specificerad - Ändrad användning eller Verksamheter och industri - Annan användning beroende av hur kategorin Annan användning definieras, något vi inte kunde utläsa av markanvändningskartans kategoribeskrivning. Att klassa Västerås 3:17 och 3:18 med någon av ovanstående markanvändningskategorier skulle gå i linje med att fortsätta utveckla de delar som idag inte är planlagda men som har potential att utvecklas likt övriga delar av Finnslätten.

Anser Västerås stad att det inte går att fatta ett sådant beslut ser vi i andra hand att ABB:s fastigheter skulle klassas som Utredningsområde, Verksamhet i linje med den klassificering Västerås flygplats har fått. ABB:s fastigheter på norra Finnslätten har likartade förutsättningar som flygplatsområdet och vi ser därför att det vore motiverat att besluta om att införa en sådan markanvändning även inom norra Finnslätten.

Som en följd av att ta med resterande delar av Västerås 3:17-3:18 som Verksamhetsområde –Ej specificerad - Ändrad användning, Verksamheter och industri - Annan användning eller Utredningsområde, Verksamhet ser vi att markanvändningarna Skog och Jordbruksmark tas bort från markanvändningskartan. Skogen har inte några särskilda ekologiska värden och om det efter utredning visar sig att skogen har skyddsvärda träd kan en ny grönstruktur inarbetas i ett förslag till detaljplan. Med hjälp av flygfoto kan vi konstatera att det utpekade området inte heller verkar utgöra del av någon sammanhängande skog. Skogspartiet som markerats i kartan har för övrigt inget samband med övriga gröna delar i detta område och verkar ha lagts in schematiskt.

En del av ytan som pekats ut som jordbruksmark ligger på ABB:s fastighet Västerås 3:17. Ytan inom ABB:s mark arrenderas inte ut för jordbruk. ABB har heller inte för avsikt att bruka marken för jordbruk framöver.

2025-12-17

Västerås centrum – Markanvändningskartan

Utöver Finnslätten har vi också bevakat samrådsförslaget kring utvecklingsidéerna för Mälarporten och centrum, inte minst mot bakgrund av att ABB ansökt om planbesked för fastigheten Västerås 1:194 för utveckling av bostäder och kommersiella lokaler i bottenplan. En viktig utgångspunkt är att den nya översiktsplanen för Västerås stad möjliggör för en god detaljplaneläggning för dessa ändamål i den berörda delen av Västerås centrum.

ABB har en positiv syn på utvecklingen av ett nytt resecentrum och vill gärna vara delaktiga i att utveckla denna del av centrum, det vill säga mellan resecentrum och Kopparlunden. Med det sagt vill vi skicka med följande synpunkter:

I markanvändningskartan i samrådsförslaget för översiktsplanen framgår det att passagen som planeras i anslutning till resecentrum är belägen utanför ABB:s fastighet Västerås 1:194 vilket ABB ser positivt på och uppmuntrar. Vi vill ha full rådighet över vår mark och är därför gärna delaktiga i processen för att säkerställa att det förblir så.

På s. 93 i kapitel 3 i samrådsförslaget för Västerås stads översiktsplan med utblick mot 2070 hänvisas det till en fördjupning av översiktsplanen för Stationsområdet (FÖP 64) där vi tydligt kan se på kartan på s. 14 i FÖP 64 att den passage som planeras i närmast anslutning till ABB:s fastighet avses planläggas i form av en tunnel under spårområdet. ABB ställer sig frågande till om detta är den mest ekonomiskt, sociala och ekologiskt hållbara lösningen. Vi har velat titta på den utredning som gjorts, för att bättre förstå vad som undersökts, men den utredning som länkas till via FÖP 64 fungerar inte (<http://projekt3b.se/om-projektet/utredningar/>). Vi ser gärna att man håller möjligheten till att detaljplanelägga passagen över spårområdet öppen och inte utgår ifrån symbolmärkningen för passagerna i kartan på s. 14 i FÖP 64 till dess att man utrett vilket alternativ som är mest fördelaktigt utifrån ett totalperspektiv. ABB för gärna en dialog med Västerås stad för att säkerställa en optimal lösning för området.

Från ABB:s perspektiv vore det emellertid önskvärt att passagerna fortsättningsvis märks upp i kartor på ett sådant sätt att det tydligt framgår vilken passage som är tilltänkt som den första, andra respektive tredje passagen. Detta skulle bidra till att underlätta förståelsen för hur kartan hänger samman med de respektive passagetyperna som beskrivs i FÖP 64.

2025-12-17

I markanvändningskartan framgår det att ABB:s fastighet Västerås 1:194 klassas som Utredningsområde, Mångfunktionell bebyggelse. Vi vill säkerställa att detta även innefattar möjligheten att utveckla marken för bostadsändamål. Med hänvisning till det positiva planbeskedet ABB har fått för framtida planläggning av Västerås 1:194 undrar vi om inte kategorin Mångfunktionell bebyggelse – Bostäder - Ändrad användning kan utgöra ett alternativ.

ABB vill understryka vikten av att tillräcklig omfattning och tillgång till attraktiva små- och grupphusområden som ett komplement till övriga flerbostadsformer är ett viktigt konkurrensmedel för att kunna attrahera medarbetare till ABB och Västerås.

Kommentar: Vad avser kopplingen under järnvägen vid Resecentrum finns ett behov av att förbättra förutsättningarna för kollektivtrafik, gående och cyklister. Syftet är att skapa en sammanhängande koppling mellan gång- och cykelnätet samt att möjliggöra snabbare och effektivare kollektivtrafik. Översiktsplanen identifierar detta behov, medan den exakta placeringen och de tekniska förutsättningarna kommer att hanteras i efterföljande planeringsskeden. Arbetsnamnet för projektet är "Tredje passagen", och eftersom det inte föreligger någon hierarkisk ordning mellan de olika passagerna, numreras dessa inte i översiktsplanen.

ABB:s fastighet 1:194 klassas i efter samråd som Mångfunktionell bebyggelse – centrum – Utvecklad. Denna markanvändning kan innefatta såväl bostäder, handel, samhällsfastigheter med mera. Efterföljande planering får avgöra vad platsen bäst lämpas för.

3.7.2. AB HVALFISKEN

Sammanfattningsvis vill Hvalfisken:

- Tätortsgränsen i Tillberga måste flyttas norrut till och med Tillbergaberget och väg 703 behöver göras om till stadsgata hela vägen upp.
- Området mellan järnvägen och Tillbergaby omfattandes även Tillbergaberget behöver utpekas som utvecklingsområde för bostäder.
- Klassificeringen av mark "sammanlagda hänsyn för beaktande" behöver finjusteras. Eller så behöver prövningen göras i enskilda fall utifrån en kriteriebedömning.

2025-12-17

Om AB Hvalfiskens och dess intressen

AB Hvalfiskens äger idag ca 16,000 hektar mark runt om i Sverige varav ca 1,600 hektar i Västerås Kommun som köptes 2007. Markerna i Västerås sträcker sig från järnvägsstationen i Tillberga lång norrut och omfattar t.ex. Tillbergaberget (eller Ösbyberget), Hedensbergs Gods samt stora skog och åkermarker norr därom.

Omedelbart öster om samrådshandlingens markområde, öster om järnvägen, angränsar Train Alliance marker som Hvalfiskens har intressegemenskap med. Förutom satsningarna på järnväg investerar Hvalfiskens också i grön energi och driver ett flertal projekt för vind- och solkraft. Hvalfiskens huvudinriktning är långsiktig skogsförvaltning där mantratt är att man ska ta hand om det man äger.

Där lägesvärden uppkommer därför att tätorten växer norrut är Hvalfiskens intresse att utveckla bostäder, antingen inom ramen för nya detaljplaner eller småskalig småhusbebyggelse i grupp utan att detaljplan behövs.

Övergripande planeringsinriktning för Västerås Stad 2070

Kommunen gör ingen prognos för befolkningsutvecklingen fram till 2070 men anger en planeringsinriktning innefattande 260 000 invånare och 50 000 nya bostäder. För serviceorten Tillberga anges inriktningen för planeringsperioden vara tillväxt med 2 500 nya bostäder. Inriktningsmålet torde innebära 5 000 till 6 000 nya invånare i Tillberga. För Tillberga innebär detta att målet är att tätorten ska växa med i genomsnitt 5 till 6 % per år. Vi applåderar förstås denna ambition!

Dock leder denna ambition till stora konsekvenser för utvecklingen av både social och teknisk infrastruktur. Vi emotser tacksamt en analys som kan stödja en sådan utveckling. Med det mycket stora markinnehav som Hvalfiskens innehar norr om järnvägen är det angeläget för Hvalfiskens långsiktiga planering att få underlag som kan stödja kommunens planeringsinriktning.

Hvalfiskens pågående markutveckling i Tillberga

Förslag till samrådshandling har tagits fram som byggherreplan och har lämnats till stadsbyggnadskontoret 2023-03-31. Förslaget är en småhusplan och omfattar ca 120–150 enheter. Numera drivs planprojektet i kommunal regi och samråd pågår nu.

Train Alliance har på sin mark öster om järnvägen från Tillbergaberget sett en pågående detaljplan för spåransluten logistik och industrimark som ska ut på samråd inom kort.

2025-12-17

Tillbergas utveckling

Tillberga är redan i tidigare översiktsplaner en av de serviceorter, numera benämnda landsbygdskärnor, som kommunen har beslutat ska utvecklas och stärkas. I ÖP-förslagets plankarta visas på två områden i tätorten som upptar c:a 105 hektar vilket med normal exploateringsgrad, 6-7 byggrätter för småhus per ha, kan ge ca 650 småhusbyggrätter. Ställt mot kommunens angivna planeringsinriktning på 2500 bostäder motsvarar detta en fjärdedel av tillväxtvolymen i planeringsinriktningen. Plats för ytterligare tre fjärdedelar behöver lokaliseras.

Som kommunen har påpekat i ÖP-förslaget kommer Finnslättnens starka industriexpansion att medföra stort tryck på nytillkommande bostadsbebyggelse i Tillberga. Tillsammans med Train Alliance pågående industriprojekt är framtida efterfrågan på bostäder från ny sysselsättning i Finnslätten och i TAs nya industriområde uppenbar. Båda dessa kommer att generera många högutbildade arbetstillfällen men också, eftersom det är basindustri, sysselsättning i servicenäringen vilket genererar ytterligare 3 gånger så många sysselsatta som i själva industrierna. Givet att flertalet av dessa nya sysselsatta människor bosätter sig i Tillberga så blir kommunens redovisade planeringsinriktning för Tillberga realistisk.

Sambanden mellan tillväxt av sysselsättning enligt ovan och efterfrågan på bostäder är uppenbara. På kommunens plankarta lokaliseras nya bostäder i stor utsträckning till lågt efterfrågad leråkerexploatering. För att man ska kunna rekrytera högkvalificerade arbetare och ingenjörer till Train Alliance projekt och till Finnslätten behövs attraktiva bostäder belägna på marker med höga lägesvärden.

I takt med att Tillberga som både arbetsort och bostadsort växer ökar behovet av lätt tillgänglig pendlingstrafik. Om stationen i Tillberga öppnas tar det 7 minuter att pendla från Tillberga till Västerås och från Västerås till Tillberga. Knivsta samhälle, som exempel, har arbetspendling till Uppsala och Stockholm med 15 minuters trafik. Knivsta samhälle har en tillväxttakt med c:a 3% per år de senaste 10 åren. Vi anser att återöppnandet av tågstationen i Tillberga är en viktig förutsättning för den stora utveckling som redovisas enligt ovan.

Tätortsgränsen måste flyttas norrut

Hvalfiskan menar att slutsatsen från föregående avsnitt är att Tillberga ska växa. Frågan blir då i vilken riktning ska detta ske? En självklar utgångspunkt är att

2025-12-17

järnvägen och pendlingsstationen är det framtida centrumet i en sådan utveckling. Vår analys enligt ovan leder också till slutsatsen att den tillväxt av samhället som är förutsägbar ryms inte söder om järnvägen, särskilt med beaktande av att de marker som syns på plankartan inte innehåller de lägesvärden som är behövliga. Ytterligare måste hänsyn tas till ställningstagandet att Hökåsen och Tillberga inte ska växa ihop.

Sålunda måste tillväxten av bebyggelseutveckling ske norrut, norr om järnvägen. Där finns mark och där finns marker med attraktiva lägesvärden. Kommunen måste redan i dag ta höjd för den stora bebyggelseutveckling som ska ske och flytta tätortsgränsen norrut hela vägen till och med Tillbergaberget.

Ett viktigt element i att flytta tätortsgränsen norrut är att skala ner väg 703 till en stadsgata, vilket redan i stor utsträckning är redovisat i förslaget till ÖP. Analys av detta är påbörjat av Trafikverket och utgångspunkten är fullt genomförbart vilket hänger ihop med de övriga aktiviteterna i området. Det är angeläget att knyta ihop stadsdelen söder om järnvägen med den framtida stadsbilden norr om järnvägen vad avser gatumiljön. Därav vår invändning att man i förslaget har stannat vid Snar-Sörby istället för att fortsätta upp till och med Tillbergaby.

Särskilt om Tillbergaberget

De platser i närheten av Tillberga som innehar höga lägesvärden ligger alla norr om järnvägen upp mot och på Tillbergaberget. Hvalfiskens har under de senaste åren givit till känna för kommunen intresse för att med sina marker delta i tätortsutveckling norrut. Hvalfiskens har mellan 2017 och idag tagit fram en mängd olika utredningar som redovisar hur en möjlig utveckling norrut kan se ut och hållit föredrag och seminarier med kommunen och andra myndigheter. Ett urval av dessa utredningar och presentationer biläggs detta yttrande.

I sammanhanget Tillbergaberget vill vi även framhålla att området har sådana särskilda läges kvalitéer att området inte konkurrerar med någon annan lokalisering av bostäder i Tillberga. Vidare ligger det inom gångavstånd från det nya industriområdet.

Hvalfiskens vill att kommunen tar med hela området norr om järnvägen upp till och med Tillbergaby som utvecklingsområde för bostäder i sin Översiktsplan. Detta är nyckeln till att Tillberga ska kunna växa så som Kommunen önskar. Denna utveckling stöds även av Train Alliance vars industrisatsning förutsätter

2025-12-17

högkvalitativa bostäder i direkt anslutning för att säkra tillförseln av humankapitalet.

Utveckling av ny social och teknisk infrastruktur

Som resultat av den befolkningsökning som kommer att ske i och med ökningen av arbetstillfällena kommer det uppstå påfrestningar på både social och teknisk infrastruktur. Tröskelvärden för förskolor, skolor, äldreomsorg, sjukvård samt fritidsanläggningar kommer att överskridas i förhållande till dagens tillgängliga anläggningar. Pendeltågstationen behöver återöppnas, väg 703 behöver göras om till stadsgata och ut och infarter till det nya industriområdet måste lösas. Utöver detta behöver det nuvarande VA systemet uppgraderas och byggas ut. Hvalfisken är således fullt medvetna om behovet av mycket stora samhällsinvesteringar i både social och teknisk infrastruktur som tillkommer.

Hvalfisken är intresserade av att påbörja förhandlingar med kommunen om deltagande i dessa investeringar.

Bybebyggelse på landsbygden

För området kring godset har Hvalfisken haft möten med bl.a. stadsbyggnadskontoret rörande en mindre omfattande förtätning med småhusbebyggelse med stora tomter. För områdena norr om godset har Hvalfisken visat vilja att utveckla bybebyggelse som inte kräver detaljplan. Dessa nu nämnda idéer har vi redovisat i en skrivelse till byggnadsnämnden "Bostadsutveckling inom del av Hedensberg med mindre byar på landet".

Kommunen har i sin ÖP redovisat en ny klassificering av olika områden där man tidigt kan ta ställning till behovet av detaljplan kontra att skapa nya bostadstomter via förhandsbesked. Denna klassificering behöver enligt Hvalfisken revideras i områdena norr om Hedensbergs Gods.

Enligt Hvalfisken är denna klassificering allt för grov och hämmar utvecklingsmöjligheterna. Hvalfisken tycker att en ansökan om enstaka bygglov eller mindre byutveckling bör prövas i varje enskilt fall frångående från denna klassificering, alternativt att man redan nu finjusterar den.

Kommentar: *Det ökade behovet av samhällsservice i takt med en växande befolkning är inkluderat i planförslaget.*

Den framtida järnvägsstationen i Tillberga anges som en strategisk punkt i översiktsplanen. Översiktsplanen omfattar inte beslut om eventuell utökning av

2025-12-17

tätortsgränsen. Även utformning av in- och utfarter till det planerade nya industriområdet ligger utanför översiktsplanens strategiska nivå och kommer att hanteras i detaljplanering och trafikplaneringsprocesser i samverkan med berörda aktörer.

I de områden som anges som mångfunktionell bebyggelse är det inte bara småhusbebyggelse som planeras att tillkomma, utan en blandad bebyggelse med både, småhus och flerbostadshus. Kommunen gör bedömningen att utpekade områden i Tillberga är tillräckliga för kommunen planeringsinriktning till 2070. Hvalfiskens föreslagna områden kan på längre sikt bli möjliga att pröva.

Del av föreslaget område "Tillberga nordost" ingår i planförslaget Mångfunktionell bebyggelse – Bostäder - Ändrad användning norr om Tillberga. De föreslagna bostäderna i de östra delarna av "Tillberga nordost" samt "Tillbergaberget" kan komma att störas av buller med mera då det ligger intill föreslaget verksamhetsområde och anses inte lämpligt. Översiktsplanen ger uttryck för en del av denna utveckling men inte i alla delar. Ert yttrande är vidarebefordrat till berörda handläggare/planarkitekt.

3.7.3. BORUP BACKE OCH GÅRD

Borup backe och gård vill framhålla att översiktsplanen i starkare grad behöver beakta jordbruksmarkens långsiktiga värde och arbeta aktivt för att stärka lokal livsmedelsproduktion. Nedan lämnar vi därför medskick, baserade på aktuell forskning och erfarenhet.

Motiv och argument

Jordbruksmark som en ändlig och oundgänglig resurs. När jordbruksmark exploateras för bebyggelse eller infrastruktur förloras möjligheten att i framtiden använda marken för odling och boplats för djur och viktiga pollinatörer – detta är ofta både svårt och kostsamt att återställa. Forskning visar att många kommuner underutnyttjar jordbruksmarkens fulla samhällsvärde i sina beslut om exploatering (forskning.se; cec.lu.se).

Livsmedelsförsörjning, resiliens och lokal säkerhet. Lokal livsmedelsproduktion stärker kommunens motståndskraft mot externa störningar i livsmedelskedjan (t.ex. klimatkriser, handelshinder och energikriser). En lägre självförsörjningsgrad gör kommunen sårbar vid avbrott i import eller transporter (stud.epsilon.slu.se).

2025-12-17

Klimat, ekosystemtjänster och landskapsvärden. Bevarad jordbruksmark bidrar till ekosystemtjänster som pollinering, kolbindning, vattenreglering och biologisk mångfald. Dessa värden försvagas vid exploatering, men stärker lokalsamhället om marken bevaras.

Elnätsutbyggnad utan intrång i jordbruksmark. Samtidigt som samhället behöver förstärka och bygga ut elnätet, är det viktigt att denna utveckling sker på ett sätt som inte tar högkvalitativ jordbruksmark i anspråk. Genom att planera nätutbyggnaden längs befintliga infrastrukturstråk (vägar, järnvägar, befintliga ledningsgator) kan kommunen bidra till energiomställningen utan att försämra förutsättningarna för livsmedelsproduktion. Detta stärker både klimatarbetet och försörjningstryggheten.

Styrning, rättvis markanvändning och hållbar utveckling. Kommunen har, genom sitt planmonopol, ansvar för att väga exploateringsintressen mot långsiktiga samhällsintressen. Att tydliggöra jordbruksmarkens nyttor i översiktsplanen stärker förutsättningen för hållbara beslut (Jordbruksverket, rapport 2013:35).

Borup backe och gårds förslag

- Inför ett kommunalt mål för bevarande av jordbruksmark.
- Säkerställ att exploatering inte sker på jordbruksmark eller annan mark som används för livsmedelsproduktion.
- Utveckla riktlinjer för elnätsutbyggnad där jordbruksmark undantas som etableringsyta.
- Stimulera lokal livsmedelsproduktion genom markförsörjning, rådgivning och samverkan.

Effekter av värnande av jordbruksmark och livsmedelsproduktion

Genom att värna jordbruksmarken och samtidigt planera energiomställningens infrastruktur så att den inte tar odlingsbar mark i anspråk, kan kommunen bidra både till livsmedelsförsörjning, beredskap och klimatmål. En tydlig skrivning i översiktsplanen stärker långsiktigheten och signalerar att kommunen prioriterar både resiliens, hållbarhet och framtida försörjningstrygghet.

Kommentar: Planeringen av kraftledningssträckningar sker främst av nätägarna som samråder med kommun och andra berörda. Vid nyetablering av kraftledningar försöker man hitta en sträckning som ger så lite störningar som möjligt, både för boende, naturvärden, landskapsbild och de areella näringarna jord- och skogsbruk.

2025-12-17

3.7.4. CASTELLUM MÄLARDALEN AB

Vision och strategiska mål

Castellum anser att politik och Stadens tjänstemän ska våga bygga fullskalig infrastruktur till nya utvecklingsområden i steget före än som det uttalas i ÖP, i samband med utveckling. Detta skapar otrygghet i kommersiella satsningar och investeringar samt svårare att locka till sig nationella och internationella företag. Castellum anser också att arbetsplatstillväxten med 50 000 arbetsplatser noggrant behöver studeras kring frågor om hur, när, var tillväxten sker till syfte att inte få en lokalinflation som riskerar en osund lokalbalans mellan tillgång och efterfrågan.

Stads- och landsbygdsutveckling

På sidan 25 i handlingen omnämns vertikal komplettering och omvandling i syfte att få till mer byggbar yta i citynära området, där byggbar mark ej finns att tillgå. Castellum anser att det skrafferade utbredningsområdet för vertikal komplettering ska utvidgas och tex införlivas även med Östermalm/Mimerkvarteren.

Castellum ställer sig frågande till varför vertikal komplettering inte är tillagt för ytterområden som har annan användning. Syftet med vertikal komplettering är att värna om markanvändningen vilket även borde gälla i ytterområden såsom tex Tunbytorp.

På sidan 26 och 27 i handlingen saknar Castellum sammanhängande stråk från Södra ringvägen (ny stationsbyggnad) och genom Mimerkvarteren via Port Anders gata för anslutning mot Stora Gatan.

Infrastruktur och mobilitet

På sidan 23 i handlingen anges att framtidens mobilitet säkras på E 18. Vad avses? Då texten är i sammanhanget överdäckning av E18 kan texten tolkas på flera vis. Avser texten att mobilitet ska säkras på överdäckningen på E18 eller är det under överdäckningen, hur där mobiliteten för E18 ska säkras?

Tidshorisonten 2070 är lång och i kapitlen där det anges om mobilitet, återges det vad som behöver nyskapas, stärkas och utvecklas för att klara befolkningsökningen. Många av åtgärderna är redan under planeringsstadiet och det anges inte mycket av nya penseldrag för mobilitet. Hade varit önskvärt att ÖP

2025-12-17

kompletteras med kvantiteter kring hur transporter och mobilitet är tänkt lösas, för att få en bättre känsla om åtgärderna klarar kapacitetsbehovet.

Castellum anser att frågan om järnvägspassager bör förtydligas På sidan 18 i handlingen: Varför verkar det inte finnas behov för biltrafik vid passagen under järnvägen strax öster om resecentrum som kopplar samman Kungsängsgatan med Södra Ringvägen? Behövs det fler tunnlar eller broar för oskyddade trafikanter?

På sidan 31 i handlingen beskrivs det att några av tunnarna i Västerås behöver ses över gällande trygghet och överblickbarhet. Med den meningen undrar vi hur det är tänkt att den planerade tunneln under spårområdet mellan Södra Ringvägen och Kungsängsgatan ska utformas. Sträckningen är över 200 meter lång och planeras i ÖP för GC väg och Buss (ej bilväg vilket vi också anser tunneln ska inrymma). Hur skapas trygghet i en sådan tunnel med angiven relativt begränsad användning?

Castellum önskar att ÖP kompletteras med framtidens parkeringsstrategi och mobilitetslösningar/samnyttjande.

Grönområden och rekreation

Sidan 32 i handlingen: Kan tolkas att Mimerkvarteret inkl. delar av Asea torget är ett prioriterat bristområde för grönska och att området behöver utvecklas med gröna gaturum för kli-matanpassning. För Castellum som ägare av både byggnader och gaturum i stora delar av Mimerkvarteret inkl. delar av Asea torget, kan inte acceptera att området ska vara ett prioriterat område för grönska. Mimerkvarteret är anpassat för den verksamhet/er som råder i området. Castellum planerar för att utveckla Mimerkvarterets markyta för myllrande stadsliv och saknar därför en markering för det i bilden på kap 1, sid 26 i handlingen.

Industri och teknisk infrastruktur

Det omnämns i handlingen om utvecklingen av spåranläggningen ute på Hacksta. Castellum funderar om liknande utredningar gjorts på Finnsletten.

Nationella intressen och kulturarv

Sidan 27 i handlingen: Går inte att tyda Kopparlundens kulturstråk som är inarbetat i de nyligen framtagna och lagakraftvunna detaljplanerna, i Syd - nordlig utbredning genom Kopparlundens centrala delar. I handlingen beskrivs nu ett nytt kulturstråk med utbredning i riktning från väst och österut. I ett kulturhistoriskt

2025-12-17

perspektiv önskas siktlinjer från Mälaren mot Ottar 6 och Mimer 5. Saknar detta i ÖP.

Genomförande och strategisk planering

Sidan 10 i handlingen: Castellum och säkerligen andra läsare att tolkar att universitet är låst till nuvarande plats i ÖP. Är placeringen utred med avseende på Universitetets och Stadens bästa utveckling?

Kommentar: *Genom att peka ut sträckor för "framtidens mobilitet" säkerställs utrymme för ett flexibelt och långsiktigt nyttjande av marken. Detta är av betydelse för att kunna möta framtida krav på framkomlighet och nyttjande av gaturummet i takt med teknikutvecklingen, såsom elektrifiering, delade fordon, automatisering eller nya kollektivtrafiklösningar. Utpekandet innebär inte att någon specifik lösning förutsätts på kort sikt, utan att kommunen reserverar de ytor som kan komma att behövas för att säkerställa framtida transportbehov och förhindra att långsiktigt viktiga funktioner blockeras av annan markanvändning.*

På Finnslätten pågår ett utvecklingsarbete, där även frågor kring järnvägsspår och en framtida tågstation ingår.

Vad gäller kopplingen under järnvägen vid resecentrum finns ett behov av att förbättra för kollektivtrafik, gående och cyklister, för att knyta samman gång- och cykelnätet samt möjliggöra snabbare kollektivtrafikförbindelser. Skillnaden mellan formuleringarna på sidorna 18 och 31 beror på att tunneln på sidan 18 avser gång, cykel- och kollektivtrafik, medan stycket på sidan 31 endast behandlar gång- och cykelkopplingar. Tunneln är inte avsedd att bli 200 meter lång och utredning pågår beträffande dess slutliga utformning.

En översyn av parkeringsriktlinjerna genomförs kontinuerligt inom staden för att säkerställa att behovet av parkering och tillgänglighet kan tillgodoses i takt med utvecklingen.

Dessutom har en entrépunkt till resecentrum lagts till för att tydliggöra åtkomst och knytning till övriga transportsystem.

3.7.5. CITYSAMVERKAN

Under åren har vi aldrig sett en så omfattande plan med olika lager. Det är bra att city tydligt finns med och att ni jobbat med olika stråk med olika teman. Det

2025-12-17

utvecklar både identitet och stolthet för vår plats. Bra också med starka hållbarhetsperspektiv som tar höjd för eventuella översvämningar och värmeböljor. Ett stort och omfattande material som gör det svårt att greppa helheten för oss som inte jobbar med denna typ av frågor på den nivån varje dag. Den är väldigt övergripande och lite otydlig, anger inte någon tydlig riktning

Den är lite mer inzoomad i city och ni har till viss del tagit hänsyn till den inlaga som föreningen fastighetsägarna i Västerås City tagit fram som underlag till framtida innerstadsstrategi.

Översiktsplanen pekar inte ut prioriteringar och vad som ska göras först. Vi förstår att det inte är översiktsplanens syfte, men bidrar till att det blir ännu viktigare för oss i Västerås city med mer detaljerat arbete kopplat direkt till stadskärnan.

Citysamverkan saknar en fullständig innerstadsstrategi som även innehåller tydligare riktlinjer och strategier för om-och tillbyggnader av fastigheter, utveckling av mötesplatser, torg, grönområden, lekplatser mm i stadens offentliga rum. I förlängningen även ett stadsmiljöprogram.

Citysamverkan saknar också ställningstaganden kring viktiga infrastrukturfrågor kopplat till stadskärnans flöden. Tänker främst på E-18 frågan, ringleden mm. Noterade att Kungsgatan/Smedjegatan är tänkt att vara prioriterat för gående. Det är bra.

Viktigt för tillgängligheten till city att vi har tillräckligt med parkering, fungerande kollektivtrafik som stannar nära det utbud vi har i city och att tillgängligheten för gående och cyklar fungerar bra.

Det pågående arbetet som vi har tillsammans (Samhällsbyggnadsenheten på stadsledningskontoret, Teknik och Fastighetsförvaltningen, Föreningen Fastighetsägarna i Västerås city och Västerås Citysamverkan) med Strömmen eller som ni kallar det i ÖP, Energistråket är en god start på fortsatt fint samarbete för att nå vår vision och målbild.

Framtidens stadskärna med kommande nya arbetsplatser, bostäder, grönområden, shopping, mötesplatser, kultur och nöje mm är en framgångsfaktor för hela Västerås stads framtida utveckling.

Kommentar: *Trafiksystemet kring Västerås city kommer att stärkas och förändras på flera samverkande sätt i linje med översiktsplanens inriktning. De utpekade*

2025-12-17

bytespunkterna inom tätorten är centrala för att skapa ett mer effektivt och lättnavigerat transportsystem, där resenärer enkelt kan byta mellan kollektivtrafik, cykel, gång och bil. Detta bidrar både till att avlasta city från onödig genomfartstrafik och till att förbättra tillgängligheten för dem som ska till stadskärnans utbud.

Översiktsplanen behandlar prioritering av transportslag i viss omfattning, särskilt i områden nära stadens centrum. Mycket av den detaljerade prioriteringen och konkretiseringen av åtgärder kommer dock att behöva hanteras i efterföljande planeringsskeden och genom kompletterande trafikplanering.

Samtidigt planerar kommunen för en utvecklad kollektivtrafikstruktur samt nya och förbättrade gång- och cykelvägar som stärker kopplingarna både till och genom city.

3.7.6. EDENS GARDEN

Företaget har inkommit med yttrande i två ärende, där yttrandet avses användas såväl i ärende gällande vindkraftsetablering som i till översiktsplanen:

Vi framför vi härmed vårt starka motstånd mot den planerade etableringen av upp till 28 vindkraftverk med en totalhöjd på 280 meter i Skultuna – Kranshällarna – Västerås kommun. Den planerade lokaliseringen ligger 12 km söderut om Edens Garden AB och Hällsjögård och utgör ett direkt hot mot vår turistverksamhet och den värdefulla naturmiljö vi verkar i.

Konsekvenser för naturturism och rekreation

Edens Garden AB, grundat 2007, är inriktat på naturturism och erbjuder småskalig, hållbar logi till besökare som söker lugn, tystnad och orörd natur. Våra kunder utgörs främst av lokala,- nationella och internationella kunder, naturälskare, fågelskådare, naturljudinspelare och personer som medvetet väljer en plats där mörkret fortfarande är mörkt och tystnaden hörbar.

Etableringen av 290 meter höga vindkraftverk – bland de högsta i Europa – skulle drastiskt förändra landskapsbilden i Svartådalens södra dalgång och allvarligt påverka områdets karaktär. Majoriteten av våra gäster besöker området just för dess unika kombination av naturvärden, stillhet och kulturhistoria. De förväntade störningarna skulle leda till en betydande minskning i besöksantal.

2025-12-17

Många av våra gäster besöker Skultuna med bl.a. Messingbruket. Samt även vandra Bruksleden och (hyr)cykla bl.a. kulturkaraktäristiska lands-grusvägar via Västmanlandsmittpunkten, Svanå, Haraker mot Skultuna och även Skerikevägen mot Västerås.

Ljusförorening

De planerade hinderljusen på vindkraftverken innebär en permanent ljusförorening, med blinkande ljus som riskera att sprida över hela södra Svartådalen och dess rekreatiomsområden. Detta kommer allvarligt att påverka det naturliga mörkret – ett av Svartådalens mest uppskattade kvaliteter. Södra horisonten i Svartådalen är redan ljusförorenade pga Västerås stadsbelysningen. Ytterliga blinkande ljuskällor på 290 meter höjd riskerar ger ännu mer ljusförorening på Svartådalens södra horisonten. Främst under dimmiga omständigheter sprids ljuset långt via fuktpartikelns prisma. Fuktiga och dimmiga omständigheter är karaktäristisk för Svartådalens våtmarkmiljöer.

Ljudstörningar – hot mot den naturliga tystnaden

Vindkraftverk genererar både hörbart ljud och infraljud (lågfrekventa vibrationer), vilka kan kännas på långt avstånd enligt färskt studie utfört av Uppsala Universitetet. Dessa ljudvågor påverkar både människor och djur negativt, och utgör ett allvarligt intrång i områdets naturliga tystnad. Svartådalen är idag en av få platser i Sverige där fullständig tystnad fortfarande kan upplevas – en avgörande kvalitet för natur- och ekoturism. Samt kommer dessa lågfrekventa ljud ha ett störande effekt på migrerande arter som enligt studier kommer att undvika dessa migrationsområden.

Edens Garden AB utför bl.a. naturguidningen med kanot på Svartån med nationella och internationella besökare. Under dessa guidade turer är tystnaden ofta inte mer än bara 26-30 dB. Edens Garden AB ta emot kända gäster in branschen för naturljudinspelning bl.a. Alan Burbidge och George Vlad vinnaren av The AMPS Award Winning Soundtrack – 2025 – Movie Dune Part Two.

Värdefulla naturmiljöer i och omkring Svartådalen

Det planerade energipark med vindkraftsområdet kan direkt påverka fågelmigrationen som sträcker utifrån söder via Köping över bl.a. Kolbäckån-, Mälaren-, och sedan via Svartådalens dalgången norrut. Svartådalen har hög ekologisk status och ingår i både Ramsar- och Natura 2000-nätverken tack vare sin exceptionella artmångfald. Här förekommer ett stort antal rödlistade fågelarter,

2025-12-17

inklusive svarttärna, rörsångare, blå kärrhök, havsörn m.m. Området är av avgörande betydelse som häcknings- och rastplats för flyttfåglar i Europa.

Etableringen av ett omfattande energipark kommer därmed att påverka flera sammanhängande naturmiljöer med mycket hög skyddsstatus:

- Generellt är Svartådalen erkänt som ett av Mellansveriges mest värdefulla våtmarksområden och är ett viktigt flytt-, häcknings- och övervintringsområde för fågelarter.

- Norr om Skultunas liggande del av Svartådalens dalgång ingår även i Ramsarkonventionens nätverk av internationellt betydelsefulla våtmarker. Det har samma status som Barriärrevet i Australien eller Pantanal i Latinamerika.
- Flera Natura 2000-områden och naturreservat med sällsynta fågel- och växtpopulationer finns inom den norra delen av Svartådalen.
- Flera naturreservat och nyckelbiotoper är utpekade med högt vital status, samt inte minst det nya naturreservatet Hälleskogsbrännan med Sveaskogens Ekopark Öjesjönbrännan.
- Hela Svartådalens dalgång fungerar som en viktig vattenbuffert och utgör ett naturligt översvämningsskydd för nedströms liggande områden, bland annat Skultuna och Västerås.

Att fragmentera ytterligare och störa dessa biotoper genom storskaliga industriella installationer står i direkt strid med både nationella och EU:s mål för naturvård och ekologisk återhämtning. Den prospekterade energiparken kommer att slå in i en kil och kan orsaka stora hinder för migrerande fåglar, däggdjur, fisk, insekter, amfibiarter, svampar och kärlväxter. Akademiska Peer reviewed studier bekräftar om och om igen att landskapsfragmentering ger potentiell risk för öforning som sviktar den ekologiska sammanhang ännu mer och bidrar till ett ökade risk för arter och nyckelarter att dö ut helt.

Västmanland och Svartådalen – nyckelområde för biologisk mångfald

Västmanland, med Svartådalens dalgång, som angränsar med östra Bergslagens avrinningsområde-, Nedre Dalälven- och Mälarens landskap utgör en av de viktigaste naturresurserna i Mellan Sverige. Denna hela sammanhängande region spelar en avgörande roll för bevarandet av biologisk mångfald på både nationell och internationell nivå och är ett komplement till Sveriges och därmed även Europas vitala ekologiska förutsättningar.

2025-12-17

Ekonomisk påverkan

Den ekonomiska skadan för Edens Garden AB är betydande. Vår affärsmodell är beroende av områdets attraktionskraft – en attraktivitet som allvarligt kommer att minska på grund av visuell, akustisk och ekologisk påverkan. Potentiella kunder kommer att söka sig till destinationer där dessa störningar inte förekommer, vilket innebär inkomstbortfall, hot mot lokala arbetstillfällena och ett slag mot hållbar turism som ekonomisk motor i regionen. Edens Garden Enskild Friman och sedan som Aktie Bolag engagerad sig i bl.a. Svartådalens Bygdeutveckling. Många miljonkronor injekterade i form av olika bidrag från WWF, Jordbruksverket, Region Västmanland, LEADER m.fl. i diverse projekt som placerade Svartådalen som viktigt destinationsmål på karta. Kringliggande destinationsmål såsom Skultuna med Messingsbruk, Harakerskvarn, Svanå herrgård seglades i bakgrunden upp under dessa projekter.

Minskade fastighetsvärden för boende i Hällsjögård

Edens Garden bedömer, utöver skadan på turistnäringen, att lokalbefolkningen kommer att påverkas direkt. Fastighetsvärdena i Hällsjögård förväntas sjunka avsevärt till följd av områdets industrialisering, lågfrekvent bullerrisk och ljusförorening i den nu fortfarande mörka horisonten. Forskning från Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) visar att fastighetsvärden inom några kilometers radie från stora vindparker kan minska med 15–30 %. Minskningen är större ju högre och mer visuellt dominerande turbinerna är – vilket onekligen är fallet här.

Hälsoturism och nationell marknadsföring

Edens Garden AB är en del av Hälsodestination Svartådalen – ett initiativ som fokuserar på naturens hälsofrämjande egenskaper såsom lugn, tystnad och återhämtning. Genom detta nätverk erbjuds naturbaserad rekreation, retreatverksamhet och hälsovistelser i samklang med natur och miljön.

Svartådalen och Edens Garden AB är dessutom utnämnda av Visit Sweden och lyfts fram i deras nationella och internationella marknadsföring av Sverige som en hållbar natur- och hälsodestination. Området profileras som ett föredöme inom småskalig, naturnära turism med fokus på hälsa och återhämtning. Den planerade vindkraftsetableringen hotar inte bara tystnaden och naturvärdena, utan underminerar även det varumärke och de strategier som både lokala aktörer och nationella instanser har byggt upp.

2025-12-17

Havsörnens häckning i Svartådalen

Havsörn (*Haliaeetus albicilla*) förekommer regelbundet i Svartådalen och i området inom både Sala och Västerås kommun. Enligt naturvårdsplanen för Sala kommun är havsörnen en återkommande art, särskilt under vinterhalvåret, och har sedan 1996 åter etablerat häckningsplatser i området.

Havsörnen är en skyddad art enligt EU:s fågeldirektiv och rödlistad som "nära hotad" (NT) i Sverige. Det planerade vindkraftsområdet riskerar att påverka artens häckningsmiljö negativt, vilket står i direkt konflikt med både nationella och europeiska naturvårdsmål. Förekomsten av havsörn som häckande art understryker det höga naturvärdet i Svartådalen och bör tillmätas stor betydelse i bedömningen av projektets lämplighet.

Slutsats

Den planerade etableringen av energipark med höga vindkraftverk på Kranshällarna är oförenlig med bevarandet och utvecklingen av Svartådalen som naturmiljö, rekreationsområde och turistdestination och står i direkt strid med både Sveriges och EU:s klimatmål för naturvård och ekologisk återhämtning. Det hotar inte bara extentionella ekologiska och landskapsmässiga värden, utan även livskvaliteten för boende, den ekonomiska hållbarheten för lokala företag och regionens position som nationellt profilerad hälsodestination.

Edens Garden AB yttrar sig härmed med kraft emot prospektering av energipark Kranshällarna och all annan form av industriell etablering på bekostnad av ekosystemet i hela Svartådalens dalsystem.

Kommentar: *Specifika vindkraftsprojekt hanteras utanför översiktsplanen. Projekt Kranskullarna är inte något kommunalt ärende i dagläget men era synpunkter är vidarebeordrade till den enhet som hanterar samråd om vindkraftsparker.*

3.7.7. H2SOLO

Som ägare till fastigheten Ytterberga 2:2 och företagare med bolaget H2SOLO vill jag vill här framföra att fastigheten har potential att utvecklas till en helt unik ny stadsdel i Västerås – en förebild för framtidens hållbara boende. Ambitionen är att skapa ett område som inte bara tillgodoser behovet av småhus och förskola, utan som också blir en nationell symbol för klimatställning genom självförsörjande energilösningar baserade på solenergi och vätgas. Med fastighetens strategiska läge vid infarten från Enköping kan Ytterberga bli ett

2025-12-17

skyltfönster för Energistaden Västerås, där ny teknik, boendemiljö och social gemenskap samverkar till en ny typ av stadsdel. Jag anser att Västerås nya översiktsplan ska möjliggöra bostadsutveckling för småhus och förskola, för att underlätta beslut om planbesked och detaljplan inom min fastighet. Jag vill framhålla följande:

Innovation i Energistaden Västerås

Jag driver företaget H2Solo som utvecklar nyckelfärdiga produktions- och lagringslösningar för vätgas. Vi tror att vätgas kommer att spela en avgörande roll för att nå morgondagens nollutsläppssamhälle. Vårt system är byggt på en modulär design med välkända och beprövade leverantörer.

Fastigheten Ytterberga 2:2 har unika förutsättningar att utvecklas till ett nyskapande bostadsområde med självförsörjande energilösningar baserade på solenergi och vätgas. Ett sådant område skulle ligga helt i linje med Västerås profil som "Energistaden" och utgöra en stark symbol för kommunens ambitioner inom klimatomställning och innovation. Jag som fastighetsägare vill tillsammans med Västerås stad ta fram en gemensam målbild för området i samband med uppstart av detaljplan. Förslag på energilösningar kan genomsyra planarbetet och specificeras i tex kvalitetsprogram/hållbarhetsprogram. Placeringen, vid infarten till Västerås från Enköping, ger dessutom området ett strategiskt skyltfönsterläge.

Attraktivt läge med regional förankring

Fastigheten har ett unikt läge inom pendlingsavstånd till Västerås, Enköping, Uppsala och Stockholm. Det innebär att Västerås kan attrahera boende som arbetar i hela Mälardalsregionen – samtidigt som kommunen får del av skatteintäkterna. Här finns möjlighet att bo lantligt med naturkontakt, men ändå snabbt nå fyra större städer.

Samordning med angränsande markanvändning

Fastighetsägaren noterar att fastigheten norr om Ytterberga 2:2 i översiktsplanen är utpekad som verksamhetsområde. Detta bekräftar platsens strategiska läge och dess potential för utveckling.

Jag vill understryka att detta inte bör hindra bostadsutveckling på angränsande fastigheter där det finns en stark vilja, tydliga idéer och långsiktiga förutsättningar. En planering som inkluderar Ytterberga 2:2 skapar en mer komplett helhetslösning i området och stärker bostadsförsörjningen med småhus och styckebyggartomter på rätt sida om kommungränsen. Infrastruktur, VA och kollektivtrafik kan då också samordnas på ett effektivt sätt.

2025-12-17

Skala och social struktur

Fastigheten är tillräckligt stor för att inrymma ca 350 bostäder, förskola och vid behov en skola F–3, vilket kan studeras närmare i detaljplan. Det ger möjlighet att skapa en genuin "bykänsla" med en stark identitet, social gemenskap och en fungerande närmiljö för barnfamiljer. Området kan planeras med närservice, gemensamma mötesplatser och mobilitetslösningar som reducerar bilanvändningen.

Småhus på landet är ofta starkt efterfrågade av barnfamiljer som söker trygg miljö, närhet till natur och till rimliga priser. Nya bostäder kan bidra till att hålla kvar eller locka tillbaka unga familjer till kommunen. Det stärker skolornas elevunderlag och annat serviceunderlag på landet.

Småhusområdet kan planeras med grönytor, dagvattenhantering och biologisk mångfald som stärker ekosystemtjänster i landskapet. Jag är öppen för att detta studeras närmare i detaljplan.

Barnperspektivet

Fastighetsägaren känner till att kommunen tidigare uttryckt oro kring barnperspektivet, särskilt beroendet av skjutsande föräldrar och begränsade kollektivtrafikalternativ. Min uppfattning är att detta går att lösa genom:

- planering för en lokal förskola och skola (F–3), vilket ger barn möjlighet att gå i skola inom gång och cykelavstånd
- integrerade gång- och cykelvägar som binder området till det regionala nätet
- dialog med regionen om möjlighet till kollektivtrafik

En barnkonsekvensanalys kan tas fram med detaljplan. Planläggningen är även långsiktig och området kommer inte byggas ut förrän om många år. Kollektivtrafikförsörjning och mobilitet förändras/utvecklas, många kan arbeta på distans och bilpool kan minska bilanvändningen. Beslut om kollektivtrafik tas längre fram i processen.

Självförsörjande och hållbart

Utöver energilösningarna vill jag framhålla att området även kan bli självförsörjande på vatten och avlopp. Fastigheten är tillräckligt stor för att rymma en gemensam VA-anläggning, exempelvis i form av ett mindre reningsverk och vattenverk dimensionerat för ca 350–400 bostäder. Tekniken är väl beprövad och kan ge hög reningsgrad och långsiktigt hållbar försörjning. Tillsammans med sol- och vätgaslösningarna finns här en möjlighet att skapa ett unikt bostadsområde

2025-12-17

som är självförsörjande på både VA, värme och el – en förebild för framtidens hållbara stadsdelar.

Sammanfattning

Ytterberga 2:2 kan bli en förebild för framtidens hållbara landsbygdsboende. Området kombinerar innovation inom energi, attraktiva boendemiljöer och social hållbarhet – samtidigt som det stärker Västerås som en växande kommun i Mälardalen. Jag anser därför att översiktsplanen ska öppna för bostadsutveckling på Ytterberga 2:2, alternativt utpeka området som ett utredningsområde för bostäder i markanvändningskartan. Jag ser fram emot fortsatt dialog med kommunen för att utveckla projektet i samklang med översiktsplanens mål.

Kommentar:

Bebyggelseförslaget på Ytterberga 2:2 går inte linje med översiktsplanen utvecklingsinriktning.

3.7.8. JERNHUSEN AB

Jernhusen äger följande fastigheter i Västerås stad:

Hubbo-Mälby 3:6 (Tillberga depå),
Västerås 5:10 (Västerås västra) samt
Västerås Saltängen 6 (Västerås kombiterminal).

Detta yttrande redovisar Jernhusens synpunkter på förslaget till översiktsplan för Västerås stad och våra synpunkter bottnar i första hand i Jernhusens erfarenheter av att äga, förvalta och uppföra depåbyggnader, kombiterminaler och stationsbyggnader. Med tanke på det ökande tågresandet och utökad fordonsflotta behövs det såväl fler som större verkstadslokaler för underhåll av järnvägsfordon.

Tillberga depå

Tillberga depå utgör viktig infrastruktur för järnvägsunderhåll. Här utförs tyngre underhåll och fordonsrevisioner. Placering längs med järnvägen ger bra möjligheter till att utveckla verksamheter som har behov av att ligga järnvägsnära: det vill säga järnvägsrelaterade verksamheter, tillverkningsindustri, logistik och ytkrävande verksamheter.

Jernhusen vill utveckla sina verksamhetslokaler med högre byggnadshöjd (mer än 13 meter) för att kunna framtidssäkra lokalerna för framtida tågmodeller. Av

2025-12-17

tekniska skäl kräver underhåll av nya moderna tåg betydligt högre byggnadshöjd än många befintliga tågdepåer. Jernhusen har lämnat in en planansökan för att utveckla Tillberga depå.

Västerås västra depå

Västerås västra depå är underhållsdepån som utgör en viktig del av den regionala kollektivtrafikpendlingen. Här utförs all typ av fordonsunderhåll.

Jernhusen har för avsikt att utveckla Västerås västra depå inom befintlig detaljplan med att öka spårkapaciteten och effektivisera fastigheten. Det planeras att bygga fler uppställningsspår på fastigheten. Även här kan det behövas högre byggnadshöjd (mer än 13 meter) för framtida verkstadslokaler.

Västerås kombiterminal

Kombiterminalen är en betydelsefull nod för logistiken i Mälardalen. Här sker omlastning av gods från tåg till lastbil. Jernhusen genomför en stor satsning på fastigheten tillsammans med en internationell logistikaktör. Jernhusen avser att inom kort skicka in en ansökan om bygglov för att utveckla fastigheten genom att uppföra en logistikbyggnad (så kallad cross-dockbyggnad) på minst 25 000 kvm. Denna utveckling av fastigheten kommer gynna såväl Västerås kommun som Jernhusen samt bidrar till en hållbar transportkorridor för gods genom Europa.

Sammanfattningsvis

Jernhusen menar att det är av yttersta vikt kan fortsätta utveckla sina fastigheter inom Västerås stad för ett framtida hållbart samhälle och hållbara transporter samt stödja utvecklingen av svensk järnväg. Jernhusen ser fram emot fortsatt dialog med Västerås stad kring hur våra fastigheter kan bidra till stadens utveckling.

Kommentar: Kommunen tar höjd för utökad kombiterminal och Västerås västra depå i översiktsplanen.

3.7.9. KUNGSBYN FÖRVALTNING AB

Kungsbyn har unika förutsättningar att utvecklas till en ny landsbygdsnära stadsdel som förenar boende, småföretagande och turism. Med sin historia som djurpark och sitt läge i direkt anslutning till Ängsö naturreservat, golfbana och camping kan Kungsbyn bli en attraktiv nod för både boende och besökare. Ambitionen är att bygga vidare på platsens identitet och skapa en levande miljö

2025-12-17

där människor kan bo, verka och mötas – samtidigt som friluftsliv och turism i hela området stärks.

Bolaget Kungsby förvaltning har tidigare bedrivit djurparken Kungsbyn och platsen är redan etablerad som en destination för besökare. Erfarenheten visar dock att en traditionell djurparksverksamhet inte varit ekonomiskt hållbar i den omfattning som tidigare fanns. Förskolan som bedrivits på platsen har nyligen lagts ner då tillräckligt underlag saknas. Idag står byggnaderna tomma utan verksamhet och hyresgäster.

I tidigare översiktsplan har Kungsbyn pekats ut för turism och friluftsliv, men i det nu aktuella samrådsförslaget har Kungsbyn ej pekats ut för utveckling i markanvändningskartan. Jag anser att fastigheten med omkringliggande mark ska öppnas upp för bostadsutveckling avseende småhus, förskola och verksamheter, och vill framhålla nedanstående:

Bo och verka i Kungsbyn

En första etapp av projektet kan inrymma ca 100 bostäder, med möjlighet att på sikt växa till ca 500 bostäder. Idén bygger på att skapa en blandad bebyggelse med villor, kedjehus och radhus, samt tomter där småföretagare kan bo och verka i sin hemmiljö. Det öppnar för lokal försäljning, närservice och ett levande lokalsamhälle. Området kan också erbjuda boendialternativ för dem vars familjekonstellation ändras men som ändå vill bo kvar på landsbygden. På så vis blir Kungsbyn inte enbart ett bostadsområde, utan en plats där människor både bor, leker, arbetar, möts och åldras.

Utveckling i samklang med platsens identitet

Genom en utveckling med småhusbebyggelse, förskola, verksamheter och småskalig djurhållning kan vi skapa en långsiktig struktur där platsens identitet bevaras och samtidigt får nytt liv och framtidskraft. Befintliga byggnader kan aktiveras med verksamheter, service och småföretagande som gör området attraktivt både för de boende och för besökare. En mindre visningsverksamhet med djur kan på detta sätt kopplas till det nya bostadsområdet och få ekonomiskt stöd genom den större bebyggelsen runt omkring, vilket gör den mer realistisk och hållbar.

Friluftsliv och turism

En utveckling av Kungsbyn stärker kommunens befintliga rekreations- och turismvärden. Området ligger i direkt närhet till Ängsö naturreservat, Ängsö

2025-12-17

golfbana och Ängsö camping, tre av Västerås etablerade besöksmål. Genom att kombinera bostäder med småskalig verksamhet, service och upplevelser kan Kungsbyn bli en naturlig knutpunkt som kompletterar och stärker dessa målpunkter. Tillgängligheten till naturreservatet kan ökas med stigar och cykelvägar genom området. Möjligheten att bo nära naturen och samtidigt ta del av lokalt utbud gör att området kan attrahera både boende och besökare, och skapa en helhet som gynnar hela Västerås.

Barnperspektivet

Kungsbyn är ett attraktivt alternativ till dem som inte vill bo urbant. Jag är medveten om att kommunen tidigare uttryckt oro för att barn i liknande lägen blir beroende av skjutsande föräldrar eller av busslinjer med begränsad turtäthet. Jag menar att den struktur som föreslås i Kungsbyn motverkar detta genom att:

- en lokal förskola och skola F-3 kan etableras i området. Dessa kan också minska avstånden för omkringliggande hushåll vars barn idag bussas in till Irsta eller Gäddeholm.
- vardagliga aktiviteter som idrott och fritid kan ske inom gång- och cykelavstånd. Området är tillräckligt stort för att rymma idrottsytor som tex en fotbollsplan.
- planerad bebyggelse ger underlag för utvecklade kollektivtrafikalternativ
- Befintliga byggnader kan utvecklas med närservice.

Detta skapar en socialt hållbar struktur och ger barnfamiljer goda förutsättningar att leva och verka i området.

En barnkonsekvensanalys kan tas fram under detaljplaneprocessen.

Planläggningen är även långsiktig och området kommer inte byggas ut förrän om många år. Under den tiden utvecklas kollektivtrafik och mobilitet, distansarbete blir allt vanligare och bilpooler och andra mobilitetsåtgärder kan reducera bilanvändningen.

Jordbruksmarkens förutsättningar

Fastighetsägaren vill även lyfta frågan om den jordbruksmark som i översiktsplanen pekats ut inom delar av fastigheten. För att kunna skapa en samlad och välplanerad bebyggelse behöver delar av denna mark tas i anspråk. Marken är fragmenterad och avgränsad på ett sätt som gör den saknar förutsättningar att bruka rationellt i större skala. De plättar runt Kungsbyn som idag är markerade som jordbruksmark har tidigare använts som betesmarker för djur i Kungsbyns djurpark, men i och med att djurparken är avvecklad brukas marken inte längre. Ett framtida bostadsområde här skulle därför inte innebära att värdefull jordbruksmark av nationell betydelse försvinner, utan snarare att

2025-12-17

marken får ett mer långsiktigt hållbart nyttjande i form av bostäder, verksamheter och lokalt småföretagande. De mindre, fragmenterade delarna runt Kungsbyn bör därför tas bort i markeringen av jordbruksmark i översiktsplanens markanvändningskarta och ersättas med bostadsutveckling, så att markanvändningen bättre speglar de faktiska förutsättningarna på platsen.

Sammanfattning

Kungsbyn 3:5 (m.fl.) har potential att utvecklas till ett unikt landsbygdsnära bostadsområde som förenar boende, småföretagande, rekreation och turism. Genom att bygga vidare på platsens identitet och koppla till de starka besöksmål som redan finns i närområdet kan Kungsbyn bli en nod som stärker Västerås som en attraktiv boendekommun och turiststad.

Området erbjuder även möjligheten att åldras på landsbygden och kunna bo kvar i en trygg och fungerande vardagsmiljö, nära service och sociala sammanhang. Fastigheten är redan förberedd med kommunalt VA, el och fiber, vilket möjliggör en utbyggnad utan stora initiala investeringar. Dessutom finns en uttalad vilja från mig som fastighetsägare att bidra till natur- och friluftslivet genom att utöka naturreservatet söder om Kungsbyn och knyta ihop Kungsbyn med Ängsö. Fastighetsägaren anser därför att översiktsplanen bör öppna för bostadsutveckling på Kungsbyn 3:5 (m.fl.), alternativt utpeka området som ett utredningsområde för bostäder och verksamheter. Detta för att underlätta efterkommande planbesked och detaljplan. Jag önskar föra fortsatt dialog med kommunen om hur utvecklingen kan ske på ett sätt som gagnar både Västerås och hela Mälardalsregionen.

Kommentar: *Kungsbyn 3:5 m.fl. läggs som utredningsområde för mångfunktionell bebyggelse i mark- och vattenanvändningskartan. Platsens lämplighet och möjligt antal bostäder prövas i detaljplaneskedet.*

På landsbygden är det ofta svårt att upprätthålla en ekonomiskt hållbar turtäthet för kollektivtrafik, eftersom befolkningsunderlaget är begränsat och den planerade bebyggelsen inte ger tillräckligt stöd för en större utbyggnad. Behovet av egen bil och skjutsning är därför fortsatt betydande, då bussutbudet inte alltid är anpassat till arbetstider, fritidsaktiviteter eller tillgång till service. För närvarande pågår dock försöksverksamhet med bland annat öppnande av skolskjutsar för allmänheten, som ett sätt att öka tillgängligheten och flexibiliteten i kollektivtrafiken på landsbygden.

2025-12-17

3.7.10. LABYRINTEN AB

Företaget Labyrinten AB har uttryckt önskemål om att kommunen ska peka ut ett område norr om E18 vid avfart 140 Östanbro som lämpligt för avfallshanterings- och masshanteringsverksamhet samt täktverksamhet. Företaget menar att Västerås saknar erforderlig kapacitet för att tillgodose de omfattande behov av hantering av massor och annat avfall som uppkommer vid den planerade utbyggnaden av staden och att det föreligger underkapacitet såvitt avser produktion av berg för konstruktionsändamål. Det finns inte några täkter eller avfalls- och masshanteringsanläggningar öster om staden. Bolaget har efter utredning av alternativa lokaliseringar inom kommunen funnit endast ett större område, öster om staden, som har berg med ändamålsenliga geologiska förutsättningar.

Kommentar: Synpunkten har medfört att den föreslagna markanvändningskartan har kompletterats med ett utredningsområde på aktuell plats.

3.7.11. MG REAL ESTATE

Vi kan konstatera att fastigheten Tönsta 4:8 och Tönsta 4:1 finns omnämnd och markerad i ÖP:n under rubriken och kartan Mark- och vattenanvändningskartan och vidare under rubriken Verksamheter och industri och Transport och infrastruktur. I den s.k. kartförklaringen kan också noteras texten "Ej specificerad och Pågående"!?

MG Real Estate har tidigare haft ett möte 8 maj 2025 med kommunens representanter där presenterades utbyggnadsförslaget med illustrationer på en utbyggnad, då tillsammans med den kommunal fastighet Tönsta 4:1 där avsikten är att förvärva och sammanslå detta till en fastighet. Den nya sammanslagna fastigheten kommer att kunna utgöra en bra möjlighet till framtida etableringar för bl.a. större industrier och verksamheter i Västerås.

Förslag till en etablering är en större huskropp som kan uppdelas efter önskemål och behov beroende på verksamhetens art och detta redovisades på mötet. Förslaget kommer att medge både mindre, medelstora och större etableringar och vi har tagit fram illustrationsmaterial om detta. Vi kan tyvärr nu konstatera att texten "småindustrietablering" är redovisat för det aktuella området?

2025-12-17

MG Real Estate hoppas därför att detta kan tydliggöras och ändras till större industrier och verksamheter och som då ger möjligheten till att också genomföra större etableringar enligt tidigare presenterat förslag.

Vi ser fram mot att kunna medverka till att en detaljplan kan bli antagen enligt presenterat förslag och att området kan locka nya företag till Västerås och bidra till utveckling av företaget i Västerås.

Kommentar:

Som ni anger är Tönsta 4:1 och 4:8 utpekade med markanvändning Verksamhetsmark ändrad. Detta är ett storskaligt verksamhetsområde som till större del redan är detaljplanelagt för verksamheter inom industri, lager och logistik. Efter samrådet har attributtexten ändrats och "ej specificerad" är borttaget.

3.7.12. NORTHVILLE

Vi vill att ett läge för bostadsproduktion av med grupphus för små yteffektiva egna hem inom Hubbo Jädra 3:6 enligt bilagd presentation tidigare redovisad för staden tas in i översiktsplanen. Förslaget har även fått positivt planbesked av staden.

Bakgrund

Staden är i fortsatt behov av framtida byggrätter för bostäder. I dagsläget finns bra förutsättningar i befintliga och kommande centrala detaljplaner för byggrätter med i huvudsak lägenheter i flerbostadshus som boendeform. Även byggrätter för enskilda enfamiljshus är till viss del tillgodosedda i befintliga och kommande detaljplaner. Dock är behovet tillgodosett i väldigt liten del i stadens stora expansiva framtida sektor för arbetsplatser, den nordöstra delen av staden och inte alls för grupphusområden av större omfattning. Det är allmänt känt sedan många år att det råder en asymmetri mellan den faktiska önskan av boende mellan det som en merpart efterfrågar, ett eget boende i hus med markkontakt mot vad som faktiskt producerats och alltså planeras för i antal. Denna önskan finns både hos unga familjer med barn samt äldre boende i villa som vill skala ned men bibehålla boendeformen och därmed skapa förutsättningar för behövliga flyttströmmar inom bostadsmarknaden.

2025-12-17

Projektets förutsättningar

Vid Hubbo Jädra 3:6 finns tillgänglig mark samt ett framtaget koncept Northville med en modern boendeform, en framtidens trädgårdsstad. Läget är strategiskt med närhet till de expansiva arbetsplatsområdena med medarbetare i Tillberga och på Finnslätten i de multinationella företagen. Konceptet omfattar cirka 80–100 småhus kombinerat med ett Village Center. Där erbjuds förskola, coworking, gym, spa, restaurang, hotell och lokaler för civilsamhället. Detta ger social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet i praktiken.

Detta läge har strategiskt värde för staden då det ligger utefter existerande infrastruktur och mellan de två expansiva arbetsplatsområdena med förväntade stora bostadsbehov. Läget är även strategiskt för stadens framtida investeringar i gång- och cykelbana mellan centralorten och Tillberga utefter Tillbergaleden. En liknande lösning som i dag finns för Barkarö; Ekbacken-Enhagen, Dingtuna, Skultuna, Hökåsen, Irsta och nu även Gäddeholm.

Projektet har inga direkta hinder i form av fasta fakta. På föreslagen fastighet/läge finns inga noteringar om fornminnen, det är inte heller i kommunens Översiktsplan markerat som viktigt för natur- eller kulturmiljövärden, inte prioriterat för grönområden eller natur- och friluftsliv. Det är även fullt hanterbart för buller både från trafik på järnvägen/Mälarbanan och Tillbergaleden. Tidigare geotekniska undersökningar i området och inom aktuell fastighet indikerar inga problem för genomförande.

Det är i dag det enda läget som klarar flera viktiga aspekter

Konceptet med sitt innehåll kräver en viss skala, en nödvändig markareal om ca 70 000 kvadratmeter. Tillsammans med kommunen har studerats flera lägen på Gäddeholm (som inte klarar lägesbehovet eller storleken i sig) både i befintliga och tänkta kommande detaljplaner. Samtliga har befunnits ogenomförbara, detta det enda alternativet i dagsläget för denna typ av boende i östra delen av staden. Fastigheten är strategiskt rätt placerad utefter befintlig infrastruktur, nära stora expansiva arbetsplatser, tillräckligt stor för projektet och tillgänglig, markägaren är part i utvecklingsbolaget för Northville. Detta borgar för rådighet genom hela projektets olika utbyggnadsetapper.

Fastigheten är en ytterst liten del av hela det markerade området för jordbruksmark runt Hökåsen och Tillberga angivet för resurshushållning. Vi anser att det är av betydande samhällsintresse att denna yta tillåts användas för just denna bostadsproduktion.

2025-12-17

Tanken är inte ny, tvärtom det finns tidigare utredningar som stödjer detta!

I ÖP 37 "Översikt staden" från 1990-06-28 har ett större sammanhängande markområde Nyängen-Jädra utpekats som lämpligt större exploateringsområde för bostäder. Aktuellt markområde ligger inom delen Jädra. Då var största restriktionen nytt spårläge för Mäljarbanan. Den är nu på plats och det finns inga motsättningar mellan dess läge och aktuellt markområde.

I ÖP 42 "Kommuntäckande" från 1991, utpekades en framtida tätortsutbyggnad söderut från Tillberga utefter Kvistbergavägen/Tillbergaleden mot den mer centrala staden på längre sikt. I denna står att läsa att Mäljarbanans läge bör dock fixeras innan ortens expansion söderut studeras. Här markeras på sidan en expansion väster om Kvistbergavägen för arbetsplatser och öster om den samma för bostäder.

Northville - ett hållbart och framtidsinriktat koncept

Projektet Northville är inte en traditionell småhusutbyggnation, utan ett helt nytt boendekoncept som svarar mot tre breda samhällstrender:

1. Behov av gemenskap – många svenskar upplever svårigheter att bygga relationer i sitt närområde. Northville återupptäcker bykänslan genom gemensamma funktioner, delningstjänster och medveten stadsplanering.
2. Livspusslet – små barnfamiljer efterfrågar boende nära service, barnomsorg och arbetsplatser. I Northville integreras förskola, coworking och service i själva bostadsområdet.
3. Nya arbets- och livsmönster – med ökat distansarbete och flexibla arbetstider behövs bostäder med både närhet till naturen och tillgång till digital infrastruktur. Projektet innehåller även starka miljöinitiativ, såsom en solpark som kan stå för cirka 50 % av områdets energibehov, smarta hem-lösningar och delningstjänster. Tillsammans gör detta att projektet kan bli ett pilotområde för Västerås klimatarbete. I projektets Village Center planeras en grön oas som närmast kan beskrivas som ett stort växthus där egen gemensam odling av grönsaker kan ske av typen "Farbror grön".

Avslutningsvis

Hubbo Jädra 3:6 ett pilotprojekt med mervärden för hela Västerås – Northville kan bli ett föregångsprojekt för hur framtidens bostadsområden utformas: nära arbetsplatser, med stark social samhörighet och låg klimatpåverkan. Det stärker stadens attraktivitet och kan fungera som modell för andra stadsdelar.

Vi menar därför att Hubbo Jädra 3:6 bör inkluderas i Översiktsplan 2030 som en prioriterad plats för bostadsutveckling. Northville kan bli ett pilotprojekt som visar

2025-12-17

hur Västerås kan kombinera bostadsförsörjning, hållbarhet och attraktionskraft i ett och samma område.

Kommentar: *Del av Hubbo Jädra 3:6 ligger efter samrådet med som ett föreslaget område för Mångfunktionell bebyggelse – utredningsområde.*

3.7.13. TORP 21 AB

Torp 21 AB har sedan 2017 arbetat med projektet "Norra Sättra", namnet på projektet presenterades på möte för Västerås Kommuns processledningsgrupp Samhällsbyggnad 2018 (se bilaga 1). Därefter har fortsatt dialog om Torp 2:1 (Norra Sättra) pågått.

Positiv grundinställning

Vi ser mycket positivt på att Västerås kommun tar ett helhetsgrepp och planerar för en långsiktig och hållbar utveckling av kommunen. Vi välkomnar en översiktsplan som tydligt adresserar framtida utmaningar och möjligheter, och som beaktar både den växande tätorten och den varierade landsbygden. Området "Norra Sättra" (Torp 2:1) ser vi som Västerås nya stadsdel där staden möter landsbygden.

Norra Sättra och bostadsutveckling

Torp 21 AB noterar med intresse att översiktsplanen möjliggör en utveckling av bostäder i området Norra Sättra, och att den är utpekad som ett område där ny bebyggelse i stadsdelarna kan ske. Vi är positiva till att bidra till kommunens mål om ett varierat bostadsutbud (se Program och handlingsplan för bostadsförsörjning, Målområde 2), som skapar förutsättningar för blandade boendeformer och ökad integration.

Viktigt att beakta

Grönområden och ekosystemtjänster: Att utvecklingen sker med hänsyn till befintliga grönområden och att vi hittar innovativa lösningar för att bevara eller förstärka ekosystemtjänster, biologisk mångfald och grönstruktur i området. Vi har tidigare låtit rita en planering med ett väldigt trevligt vattenstråk genom framtida bebyggelse.

Infrastruktur: Att eventuell ny bebyggelse planeras med en väl fungerande och hållbar infrastruktur, inklusive kollektivtrafik, gång- och cykelvägar, laddinfrastruktur och smarta energilösningar. Att skapa trygga och tydliga stråk är

2025-12-17

viktigt, såväl inom området som till angränsande områden. Direkt sammankoppling med Norrleden och befintlig gång/cykelbanestruktur ser vi som väldigt positivt.

Social hållbarhet: Att bostäderna som utvecklas bidrar till en god social blandning (både olika upplåtelseformer och ekonomisk tillgänglighet), att platser för möten och gemenskap skapas, och att området blir tryggt och inkluderande. Att se till att befintliga kvaliteter bevaras och förbättras.

Klimatanpassning: Vikten av att beakta klimatanpassning och skyfallshantering för att minimera risker för översvämningar och skapa en robust bebyggelse. Området ska utformas så att vatten kan tas om hand på ett säkert och hållbart sätt.

Riksintressen: Att säkerställa att riksintressen, som natur, kulturmiljöer, skyddas under planläggning och byggnation.

Engagemang och samarbete

Torp 21 AB som fastighetsägare är beredda att aktivt delta i dialogen med Västerås kommun och andra intressenter för att säkerställa en välplanerad och hållbar utveckling av Norra Sätra. Vi har sedan 2017 haft väldigt god dialog med ett flertal stora byggherrar (även Västerås Kommun). De ser alla att detta projekt kräver gott samarbete mellan fastighetsägare, byggherrar samt kommunen.

Koncept

Idag har vi ett tufft klimat inom fastighetsbranschen, framgångsfaktorn är främst bra ekonomi. Man behöver också ha ett koncept som lockar den som ska flytta in i sin nya bostad. Vikten av att tillsammans med kommunen i tidigt skede komma fram till vilken funktion denna utveckling ska spela i utvecklingen av Västerås, som stad och regionalt nav.

Torp 21 AB frågor och åsikter

Mark och vatten: I mark- och vattenanvändningskartan är det svårt att avgöra exakt hur påverkan ser ut då det inte finns något lager som visar fastighetsgränser, men så vitt vi kan avläsa så tycks det just nu ligga tre olika typer av utvecklingsområden som delvis överlappar med fastigheten, men som inte täcker hela. För oss är det av största vikt att man ritar utvecklingsområdet utmed tomtgränserna för att få en enkelhet i planering och juridiska frågor. Detta är viktigt på flera sätt (se övriga delar i dokumentet). Kan man nu i ÖP få in hela fastigheten Torp 2:1 som utvecklingsområde i den digitala kartan?

2025-12-17

Omfattning och Flexibilitet: Vi ser gärna att fastigheten omfattas av ett utvecklingsområde för bostäder, men betonar att flexibilitet i översiktsplanen är viktig. Många faktorer kan påverka framtida behov, planen bör möjliggöra hållbar utveckling ur både ekonomisk och miljösynpunkt, utan att låsa fast oss vid dagens behov. Vi erbjuder oss att vara tillgängliga för en dialog kring hur man på bästa sätt kan utveckla området i etapper. Detta för att möta en god funktion i bostadsutvecklingen och den faktiska marknaden. Att ha dessa dialoger tidigt inför planläggning kan möjliggöra en slutprodukt med synergier för alla parter. Tillsammans måste vi ha förmågan att se helheten, denna punkt är superviktig för att utvecklingen av området ska kunna göra den samhällsnytta som behövs.

Distribution: Vi ser på Norra Sättra som högtintressant utvecklingsområde med tanke på geografiskt läge med allt ifrån närhet till stadskärna, handelscentrum, vägnät, lokaltrafik samt el och VA nät. Dessa saker är en viktig ekonomisk fråga för utvecklare i dagens "byggklimat". Detta kan i många fall vara avgörande för att en kalkyl går vidare till att ett bostadsbyggande startas.

Användning: Torp 21 AB har sedan 2017 haft en positiv dialog med kommunen gällande bostadsutveckling på fastigheten Torp 2:1. I nya ÖP har ett vattenutredningsområde samt en eventuell begravningsplats utpekats för utredning på fastigheten. Angående dessa användningsområden så borde fastigheten utpekats som bostäder med tanke på alla fördelar som tex geografiskt läge samt teknisk distribution. Utvecklingsmark för bostäder har väldigt mycket högre krav och utmaningar innan man har framgång om man jämför dessa användningar av marken som skall utredas. Man bör inte upprepa de felaktigheter som gjordes med nu gällande ÖP, där "låste" man in sig i utvecklingsalternativen.

Omgivning: Gör kommunen redan idag planeringar i "Sättra" som beräknas på att det kan ske utveckling även på andra sidan vägen i "Norra Sättra"?

Utpekad mark: Sättra 6:11 är utpekad som bostäder men ser idag ut att vara jordbruksmark, det är enligt flera organ viktigt att behålla jordbruksmark så långt det går. Hur ser kommunen på detta?

Byggnadstyper: Fastigheten Torp 2:1 är relativt stor och vi ser en bostadsplanering som sträcker sig över hela spannet från stycketomter till flerbostadshus. Även behovet av samhällsnyttiga byggnader kan tillgodoses, tex handel, skolor och äldreboende.

2025-12-17

Tomtkö: Vi ser även positivt på att öronmärka villatomter till kommunens egen tomtkö. Detta skulle kommunen kunna använda sig av i sitt arbete att kommunicera och attrahera. Alltså inte bara en service mot befintliga invånare utan det kan också vara ett verktyg att locka nya invånare.

Tidsplan: Torp 21 AB ser med området en lång utbyggnadsplan i etapper men ser gärna att dialogen och planering startas omgående

Numrering: I den nya ÖP:n (se sidan 40) gällande den bostadsutveckling som skall ske så har man numrerat områden med 1-3, är detta något som ligger i kommunens tanke att följa nummerordning i kommande planläggningsarbete?

Kommentar: Efter samrådet har större del av Torp 2:1 utpekats som utredningsområde för mångfunktionell bebyggelse, vilken kan innefatta såväl bostäder som samhällsfastigheter, parker m.m. Området utpekat som klimatanpassningsåtgärd ligger dock kvar då marken inte är lämplig för bebyggelse.

Numreringen på sid 40 (i samrådsförslaget) är inte någon turordning, utan bara siffror för att koppla kartan med text.

2025-12-17

3.8. SYNPKUNKTER FRÅN ENSKILDA PERSONER

3.8.1. BOSTÄDER

Synpunkter har inkommit där det ifrågasätts om Västerås behöver bli större (6). Några anser att kommunen bör avvakta med fortsatt byggande tills efterfrågan hinner ikapp och ifrågasätter om det finns tillräckligt befolkningsunderlag för planförslagets bostadsexpansion. En person anser att det är viktigt att bromsa expansionen så långt det bara går. Skatteintäkterna är oviktiga om man jämför med konsekvenserna av fortsatt expansion.

***Kommentar:** Kommunen väljer att ange en planeringsinriktning till 2070 med 100 000 fler invånare än idag. Detta innebär 50 000 fler bostäder utifrån beräkningen att lika många människor ska bo i en bostad 2070 som idag. I översiktsplanen tar vi höjd för att Västerås ska kunna utvecklas och vi reserverar mark för fortsatt befolkningsutveckling i framtiden, om det blir 2070, tidigare än så eller långt senare vet vi inget om idag.*

Några synpunkter handlar om bebyggelsens utformning. Exempelvis finns synpunkt om att det ska byggas traditionella stadskvarter med slutna gårdar. Man anser också att det ska byggas mer färgrika hus, inte så tätt och inte så likriktat överallt.

***Kommentar:** Översiktsplanen anger inte bebyggelsen utformning i detalj, utan detta får klargöras i den efterföljande planeringen, i detaljplaner och bygglov.*

En del inkomna synpunkter handlar om boendeformer och till vilka målgrupper man ska bygga, med särskild tyngdpunkt på bostäder till äldre (6). Man anser också att äldreboenden saknas i planförslaget.

***Kommentar:** Program och handlingsplan för bostadsförsörjning hanterar hur olika målgruppers behov och efterfrågan ser ut. Planförslaget har kompletterats med texter kring behov av samhällsfastigheter, så som vård- och omsorgsboende, skolor m.m.*

3.8.2. ARBETSTILLFÄLLEN

Synpunkter (3) har kommit gällande fler jobb, arbetslöshet och studier samt byggfusk.

2025-12-17

Kommentar: Dessa synpunkter skickas vidare till näringslivsenheten på kommunen.

3.8.3. ÖSTANBRO/ INDUSTRIOMRÅDE VID ORRESTAAVFARTEN

En **större mängd synpunkter** (66) har inkommit gällande den föreslagna platsen för industriområdet och de eventuella konsekvenser byggandet kan ha på grönstrukturen och naturvärdena i Orresta och Kungsåra. Därtill lyfts de ökade bullernivåerna, försämrade luftkvaliteten etc.

Nedan en kort sammanställning. Samtliga inkomna synpunkter i sin helhet finns i separat dokument i ärendet.

Nej till industriområde vid Östanbro/Orrestaavfarten

Samtliga motsätter sig planerna på att etablera ett industriområde vid Orresta/Östanbro. Exploateringen skulle innebära allvarliga och oåterkalleliga skador på miljö, biologisk mångfald och landskapsvärden, inklusive våtmarker, skog, jordbruksmark samt livsmiljöer för skyddade arter som salamandrar, fladdermöss och rovfåglar.

Ett industriområde skulle leda till kraftigt ökad tung trafik, buller, ljusföroreningar, försämrad luft- och vattenkvalitet samt ökad risk för översvämningar på grund av förstörda våtmarker. Detta påverkar både boende, barn och djur negativt och försämrar livskvaliteten samt fastighetsvärdena i området.

Platsen saknar järnväg, hamn och nödvändig infrastruktur, vilket gör verksamheten helt beroende av vägtransporter via E18. Det strider mot kommunens klimatmål, Agenda 2030 och långsiktig hållbar utveckling, samtidigt som det innebär stora ekonomiska risker för kommunen.

Området har tidigare mött starkt lokalt motstånd, vilket redan lett till att liknande planer dragits tillbaka. Tycker det är förkastligt att Västerås stad strax efteråt att TÖP 73 lagts ned om industriområde vid Kungsåra väljer att återigen lyfta med det i en ny översiktsplan. Att återinföra förslaget strider mot dialog, förtroende och god samhällsplanering.

Vi uppmanar kommunen att avstå från industrietablering i området, ta hänsyn till boende och naturvärden samt i stället använda redan exploaterad mark och satsa på hållbara alternativ som stärker landsbygden långsiktigt.

2025-12-17

Kommentar till samtliga synpunkter gällande verksamhetsområde vid avfart 140 vid Östanbro: Verksamhetsområde söder om avfart till Östanbro har tagits bort ur planförslaget. I stället har ett utredningsområde för möjlig bergtäkt och deponi tillkommit. Trafiken till och från detta område kommer i mindre utsträckning belasta boendemiljöer söder om E18.

Utpekandet medför inte i sig att en verksamhet kan tillåtas. Ett tillstånd till bergtäkt och deponi prövas av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation eller mark- och miljödomstolen. Områdets lämplighet för ändamålet samt den risk för störningar på människor och miljö som oro har framförts kring i ovanstående yttrande kommer då att prövas mot gällande lagstiftning.

3.8.4. TRAFIK

Sex personer har kommenterat järnvägen med önskemål om ny tågstation i Finnslätten, snabbare och fler tågförbindelser mellan Västerås-Eskilstuna-Norrköping, Västerås-Uppsala, Oslo-Stockholm och Västerås-Ludvika.

Kommentar: I översiktsplanen pekas en ny järnvägsstation i Finnslätten ut och planen stödjer utbyggnaden av "Arosstråket" och "Nobelbanan". Västerås stad arbetar också för att förkorta restiden från Västerås till Stockholm, Örebro, Eskilstuna och Ludvika.

Sju personer har kommenterat järnvägsreservatet mellan Dingtuna och Kvicksund, varav fem är negativa och en är positiv till byggandet av ny järnväg, samt en önskar lägga väg 56 och järnväg i tunnel under Kvicksund.

Kommentar: Västerås ser fortsatt ett värde i att peka ut ett reservat för en framtida järnvägssträckning mellan Dingtuna och Kvicksund.

25 personer har kommenterat kollektivtrafiken med önskemål om anpassade busstider, tvärlinje, närmare busshållplatser, behålla befintliga hållplatser, egna körfält för bussar, bussbiljetter, fler och bättre väderskydd samt olika typer av kollektivtrafik.

Önskemål om trafikering av kollektivtrafik till följande platser:

- Biskopsängen och Hovdestalund (1)
- Tidö-Lindö (1)
- Orresta-Kärsta (1)

2025-12-17

- Lillåudden (1)
- Rytterne (1)
- Borgåsund-Kvicksund (1)
- Kvicksund-Västerås (1)
- Böseberg (1)
- Irsta-Gillberga (1)
- Dingtuna-Västerås (2)
- Resecentrum-MDU (1)

Kommentar: Kollektivtrafikens trafikering, hållplatsernas form och placering hanteras inte av översiktsplanen. I granskningshandlingen pekas Västerås-Dingtuna, Västerås-Barkarö och Västerås-Tillberga tydligare ut som viktiga stråk att utveckla för att koppla ihop kommunens tätorter. I arbetet med planprogram för Barkarö är kollektivtrafikförsörjningen av området en del som vägs in. I översiktsplanen föreslås att kollektivtrafik på vatten blir en del av kollektivtrafikutbudet i Västerås, för att knyta ihop staden med skärgården.

En person har önskat spårvagnar.

Kommentar: Västerås stad utreder kapacitetsstark kollektivtrafik och om det innebär spårvagn eller kapacitetsstark busstrafik får framtiden avgöra.

En person har önskat en ny tågstation i Hacksta.

Kommentar: Översiktsplanen pekar ut förslag till en ny järnvägsstation i Hacksta, där pendeltågstrafik ska ha möjlighet att stanna.

Tre personer har kommenterat resecentrum vid Västerås central och önskar att nytt resecentrum inte byggs.

Kommentar: Västerås stad har beslutat att bygga ett nytt resecentrum för att hantera dagens och framtidens resenärer.

Tio personer har kommenterat kollektivtrafik på vatten och ser det som bra. En hade önskemål om en hållplats på Björnön och en annan om tätare förbindelser till Almö-Lindö.

2025-12-17

Kommentar: Kommunen ser kollektivtrafik på vatten som ett bra komplement till befintligt system. Hur privata rederier planerar sina tidtabeller kan dock kommunen inte påverka. Björnön kommer att nås genom en ny gång- och cykelbro, så angöring för färja inte bedöms aktuellt där.

52 personer har kommenterat gång- och cykelvägar med önskemål om ökad separering, bättre cykelbanor, säkrare skolvägar för barn samt nya cykelvägar.

Kommentar: Förslaget till översiktsplan tar ett övergripande grepp om hur kommunens cykelnät ska utvecklas bland annat genom snabbcykelvägar och utbyggnad av huvudcykelnätet. Flera av de önskade stråken finns med i planförslaget och i mark- och vattenanvändningskartan.

Synpunkter gällande nya och utvecklade gång- och cykelstråk har inkommit för följande stråk (antalet synpunkter inom parentes):

- Nortuna-Brånsta (Tösta) (5)
Kommentar: Ett cykelstråk mellan Munga och Västerås fanns utpekad i samrådsförslaget, denna kvarstår i granskningsförslaget. I mark- och vattenanvändningskartan förtydligas att även möjligheten att nå Nortuna, Brånsta och Tösta ska tas med vid planering av stråket.
- Rytterne-Kvicksund (2)
Kommentar: I samrådsförslaget pekades en ny cykelväg ut mellan Rytterne och Kvicksund, denna kvarstår i granskningsförslaget.
- Vid sjukhuset (1)
Kommentar: I samrådsförslaget pekades nya cykelvägar ut vid sjukhuset för att bättre knyta an till omkringliggande områden, dessa kvarstår i granskningsförslaget.
- I centrum (2)
Kommentar: Flera nya cykelvägar pekades ut i centrum i samrådshandlingen, dessa kvarstår i granskningsförslaget. Framförallt behöver stråken längs med Vasagatan och Stora gatan utvecklas.
- Orresta-Kärsta (4)
Kommentar: Ny gång- och cykelväg mellan Orresta och Kärsta fanns utpekad i samrådsförslaget, den kvarstår i granskningsförslaget.

2025-12-17

- Orresta-skolan (1)
Kommentar: En ny cykelväg mellan Orresta och Kärsta pekades ut i samrådsförslaget, den kvarstår i granskningsförslaget. I mark- och vattenanvändningskartan förtydligas att denna även ska nå skolan i Orresta.
- Irsta-Hummelsta (1)
Kommentar: Ett cykelstråk mellan Västerås och Enköping (där det idag saknas cykelväg mellan Irsta och Hummelsta) pekades ut i samrådsförslaget, den kvarstår i granskningsförslaget.
- Bro Gäddeholm-Björnön (1)
Kommentar: En brokoppling mellan Gäddeholm och Björnön pekades ut i samrådsförslaget. I granskningsförslaget har dess läge justerats något för att bättre stämma överens med tidigare utredningar.
- Anundshög-Tortuna (1)
Kommentar: En ny cykelväg mellan Anundshög och Tortuna pekades ut i samrådsförslaget, den kvarstår i granskningsförslaget.
- Tingsliden-Dingtuna (1)
Kommentar: Cykelväg mellan Tingsliden och Dingtuna läggs till i granskningsförslaget.
- Tillberga-Böseberg (1)
Kommentar: Ny cykelväg pekas ut längs med väg 702 mellan Tillberga och Finnslätten. Denna fanns med i samrådsförslaget och kvarstår i granskningsförslaget.
- Bro Tillberga över järnvägen (2)
Kommentar: Bro över järnvägen i anslutning till Tillbergas fd. station finns med i planförslaget.
- Kvarnbacksvägen, Tillberga (2)
Kommentar: Ny cykelväg längs med Kvarnbacksvägen är utpekad i planförslaget. Vid exploatering av området kommer nya gång- och cykelvägar att anläggas för att koppla ihop området med centrala Tillberga.
- Gotövägen (1)

2025-12-17

Kommentar: Ny gång- och cykelväg är planerad att anläggas längs med Gotövägen mellan Barkarövägen och skolan.

- Kvicksund-Västerås (2)

Kommentar: I mark- och vattenanvändningskartan finns det ett utpekade cykelstråk mellan Kvicksund och Västerås längs med det utpekade järnvägsreservatet.

32 personer har uttryckt synpunkter om framkomlighet för motorfordonstrafiken med bland annat önskemål om att ta bort övergångsställen och farthinder, leda om intern trafik från E18, fler filer på Norrleden och E18, bättre underhåll samt att inte bygga nya vägar i grönområden eller åkermark.

Kommentar: Hastighetsdämpande åtgärder och placering av övergångsställen hanteras inte av översiktsplanen. Planförslaget medger utveckling av Norrleden och E18, men ny dragning av E18 utanför tätorten eller i tunnel föreslås ej. Möjlighet att däcka över delar av E18 möjliggörs av planförslaget.

En person har kommenterat effektivisering av godstrafiken.

Kommentar: Planförslaget innehåller flera förslag på att effektivisera godstrafiken, bland annat nya och utvecklade vägar till och från hamnen samt utvecklad omlastningsstation på Hacksta.

22 personer har uttryckt synpunkter om parkering med önskemål om att ta bort parkeringar, billigare parkering, fler parkeringar i city, solceller över parkeringsplatser samt avgiftsfri parkering.

Kommentar: Parkeringsavgifter och antalet parkeringsplatser vid nybyggnation hanteras inte av översiktsplanen. Möjlighet att skapa nya ytor för parkering undersöks.

En person har kommenterat flygplatsen med önskemål om utveckling för att bättre bistå samhället vid kris eller krig.

Kommentar: Planförslaget möjliggör nya verksamheter intill flygplatsen med syfte att bistå samhället vid kris eller krig.

2025-12-17

Två personer har kommenterat elsparkcyklar och önskar begränsa eller ta bort dessa i staden.

Kommentar: Staden anser att delad mobilitet i form av elsparkcyklar har en relevant plats i stadens trafiksystem, särskilt som "last mile"-lösning.

Sju personer har kommenterat hur staden ska kunna växa med en hållbar trafikplanering, inklusive önskemål om lägre utsläpp och minskad biltrafik.

Kommentar: Med utbyggd kollektivtrafik och fler gång- och cykelbanor kommer det finnas fler alternativ till bilen. Staden fortsätter att undersöka alternativ för att minska halterna av skadliga partiklar.

En person har framfört att Västerås flygplats bör bevaras och utvecklas i framtida planering.

Kommentar: Flygplatsen är utpekad som riksintresse och beredskapsflygplats och utredning av verksamhetsmark i anslutning till flygplatsen behövs.

3.8.5. CITY

3.8.5.1. Levande city

Synpunkter (37 se även ungdomsdialog) har framförts kring önskemål om city.

Västerås city behöver ta ett kraftfullt helhetsgrepp för att åter bli levande, attraktivt och tryggt. Fokus bör vara en mer människovänlig stad med gånggator, uteserveringar, grönska och mötesplatser. Svartån och parkerna ska utvecklas till trygga, tillgängliga och levande stadsmiljöer.

Stora lekplatser i city, särskilt i Vasaparken, efterfrågas för att locka barnfamiljer och stärka handeln. Tomma gallerior och parkeringshus bör omvandlas eller rivas till blandstad med bostäder, verksamheter och aktiva bottenvåningar. Småbutiker, kultur och lokala verksamheter måste ges bättre förutsättningar.

Staden behöver en tydlig vision, modigare arkitektur, starkare styrning av fastighetsägare och inspiration från andra framgångsrika städer. Ett levande city är avgörande för Västerås långsiktiga attraktivitet och sociala hållbarhet.

Kommentar: Innerstaden är västeråsarnas vardagsrum, själva hjärtat i Västerås. Den är centrum, nav, mötesplats, livsrum och upplevelser. Här lever västeråsare

2025-12-17

och besökare dagens liv mitt i stadens hela tusenåriga historia. Nästan alla i Västerås har en relation till innerstaden. Innerstaden är också ofta den plats besökare först möter när de kommer hit. Den är därför viktig både för vår egen och stadens identitet. Den är hjärtat i dagens Västerås, och ska vara det också för framtidens västeråsare och besökare. Innerstaden har en hög koncentration av handel, nöjen, kultur, kontorslokaler och bostäder. Många vill arbeta, leva, roa sig och umgås här. Det byggs mycket nytt. De stadsdelar som skapas nu blir nya delar av innerstaden. Det är mycket som händer och vi är många som vill vara med och göra innerstaden attraktiv, kreativ, vänlig, funktionell och välkomnande. Innerstaden ska vara alla västeråsares vardagsrum och ska därmed vara tillgänglig för alla. Innerstaden ska vara en inspirerande plats med identitet. Planförslaget har som inriktning att i linje med Målbild för Västerås innerstad till exempel: • öka tillgängligheten till och inom innerstaden • stärk innerstaden som mötesplats • ta tillvara och våga testa idéer som berikar innerstaden • lägg särskild omsorg vid gestaltning av det offentliga rummet och byggnader • ge konst och kultur ökad plats i innerstaden • stärk grönskans och vattnets roll i innerstaden • arbeta för ett bostadsutbud med bredd och fler boende med gångavstånd till innerstaden • förbättra sambanden med omkringliggande stadsdelar och Mälarstranden

Universitet och dess studenter är viktiga för City idag och i framtiden.

Synpunkter förs vidare inom kommunen och i vidare dialog med Citysamverkan.

3.8.5.2. Bostadsbyggande

Det finns delade åsikter om bostadsbyggande i city. Några vill se fler bostäder särskilt i centrala områden och vid vattnet, för att stärka stadskärnan och skapa liv i city. Samtidigt finns oro över att parkeringsplatser försvinner när nya bostäder byggs. Parkeringshus och halvtomma gallerior ses som outnyttjade ytor som borde rivas eller omvandlas till bostäder, kontor och levande stadsmiljöer. Bostäder bör kombineras med grönytor, vacker arkitektur och inslag av vattennära aktiviteter för trivsel.

Kommentar: *Hela city anges som mångfunktionell bebyggelse – centrum. Bostäder kan tillkomma genom att i första hand bygga på höjden (vertikal komplettering) och genom att omvandla befintlig bebyggelse. Längs med stadslivsstråk görs det plats för stadsliv, olika typer av verksamheter, arbetsplatser och andra målpunkter. Kulturmiljöerna ses som ett värde att inspireras av vid gestaltning av nya tillägg och miljöer.*

2025-12-17

3.8.5.3. Trafik

- 20 personer har kommenterat trafiken i city, med synpunkter som dyr parkering, bussens trafikering på Vasagatan, bilfri stadskärna, bevarande och förbättring av gång- och cykeltunnlar samt parkeringsplatser. Två personer nämner att transporter till verksamheter ska ske via i tunneln. Önskemål om att fixa ett tunnelteam som ser till att det inte blir stopp i tunnel. Gågatan på Vasagatan borde vara där året runt (Ta bort busstrafik från city).

Kommentar:

Parkeringsavgifter hanteras inte av översiktsplanen. Planförslaget möjliggör busstrafik genom city via Vasagatan, Kopparbersvägen/Domkyrkoesplanaden samt cityringen. Framtida rutt av busstrafiken utreds vidare. Bilen kommer fortsatt att ha en viktig roll i Västerås trafiksystem. Gång-, cykel- och kollektivtrafik kommer att prioriteras i de centrala delarna av staden. Befintliga gång- och cykeltunnlar behålls, tunneln vid Kungsängsgatan/Björnövägen kommer eventuellt att ersättas med en planskild passage. Planförslaget lyfter behovet av att utveckla citytunneln för att minska godstransporter i gatuplan. Vid nybyggnation kan parkeringsytor komma att byggas bort, vilket kan kräva att nya platser för parkering identifieras.

3.8.6. STADSDELAR OCH STADSDELSKÄRNOR

Synpunkterna visar en bred enighet om att det finns en vilja att stadens stadsdelar och stadsdelskärnor utvecklas till levande, trygga och hållbara platser. Det handlar om områden där människor vill vistas: med trygghetsskapande funktioner, välskötta och estetiskt tilltalande miljöer samt god tillgång till grönska och vatten. Flera betonar också behovet av att minska bilberoendet och stärka gång-, cykel- och vistelsemiljöer.

En rad stadsdelar nämns med olika önskemål: vissa vill se ökad prioritering och utveckling i sin stadsdel, medan andra vill bevara den nuvarande karaktären i sin. Många synpunkter rör även en upplevd obalans i hur resurser och satsningar fördelas mellan olika delar av staden. Återkommande är dessutom önskemål om fler lekplatser, mötesplatser, servicefunktioner och stärkt grönstruktur i områden där detta saknas i dag. Synpunkterna visar ett starkt stöd för att prioritera grönska, trädplantering och bevarande av natur som en central del i stadens utveckling. Synpunkterna visar också ett starkt engagemang för att knyta ihop Västerås – både fysiskt och socialt. Invånare vill se bättre förbindelser mellan

2025-12-17

stadsdelar, satsningar på säkra och hållbara trafik, samt att nya vägar och ledsträckningar inte får skapa nya barriärer.

Tre synpunkter (3) handlar om hur stadens olika stadsdelskärnor och centrumområden kan utvecklas för att skapa trygghet, attraktivitet och rörelse. Synpunkterna pekar mot ett gemensamt önskemål om att stadens kärnor – ska vara levande, trygga och hållbara.

Kommentar: Planförslaget visar en tydlig inriktning mot att stärka stadens kärnor som levande, trygga och hållbara platser. Genom att prioritera gång-, cykel- och vistelsemiljöer, utveckla mötesplatser, parker och lokala centrum svarar förslaget mot många av de behov som lyfts. I planförslaget betonas även vikten av att utveckla grönstrukturen, knyta samman stadsdelar och undvika nya barriärer, bland annat genom att styra bebyggelse till rätt lägen och stärka viktiga kopplingar i stadsstrukturen.

3.8.6.1. Rönaby

Sammanfattning

Synpunkterna (8) handlar om att de vill se en nystart för stadsdelen. Det finns en tydlig vilja att utveckla området genom fler bostäder, bättre service och ett levande centrum, men utan att förlora de gröna kvaliteter och gemenskap som redan finns.

Bostadsbyggande

Fler synpunkter har inkommit om önskan att kommunen satsar på nybyggnation i (4). Särskilt flerbostadshus och hyresrätter, för att förnya området och möjlighet att bo kvar. De menar att stadsdelen har stått stilla sedan 1970-talet och att unga tvingas flytta därifrån på grund av bostadsbrist. Man anser att en förtätning nära centrum skulle skapa en mer levande och trygg stadsdel med bättre service, handel och mötesplatser. Samtidigt vill man bevara grönområdena.

Kommentar: Rönaby är utpekad som en stadsdelskärna och möjliggör för mer bebyggelse och övrig utveckling av stadsdelen.

3.8.6.2. Hammarby

Sammanfattning

Synpunkterna visar en tydlig vilja att bevara Hammarbys nuvarande karaktär och stärka det som redan finns snarare än att bygga nytt. De boende efterlyser

2025-12-17

trygghet, tillgång till service och fungerande kollektivtrafik, samt att staden tar hänsyn till sociala och miljömässiga värden i den fortsatta planeringen.

Bostadsbyggande

Synpunkter (5) har inkommit om att inga fler bostäder ska byggas på Hammarby. Man anser att Hammarby har tillräckligt med hyreslägenheter, det finns flera vakanser.

Kommentar: Hammarby anges i mark- och vattenanvändningskartan som ”pågående markanvändning”. Viss kompletteringsbebyggelse är möjlig, men det finns inte några direkt utpekade områden för ny bebyggelse i planförslaget för Hammarby. Hammarby är utpekad som en stadsdelskärna vilket möjliggör att området i framtida planering stärks med funktioner som service och mötesplatser för att underlätta vardagslivet.

Trafik

Sju personer har kommenterat trafiken kopplat till Hammarbys utveckling och önskar behålla befintliga busshållplatser samt få bort tung och störande trafik på Surahammarsvägen.

Kommentar: Busstrafikens hållplatser ses över kontinuerligt och antalet hållplatser kan behöva minskas för kortare restider. Utbyggnaden av Söderleden kommer delvis att avlasta Surahammarsvägen från tung trafik. Synpunkter föranleder ingen ändring av planförslaget.

3.8.6.3. Öster Mälarstrand

Bostadsbyggande

Östermälarstrand är färdigbyggt enligt inkomna synpunkter (5) och att det byggts för tätt (4).

Kommentar: Synpunkten föranleder ingen ändring av planförslaget.

Trafik

Fem personer har kommenterat trafiksituationen på Öster Mälarstrand med önskemål om hastighetsdämpande åtgärder och fler parkeringsplatser.

Kommentar: Hastighetsdämpande åtgärder och komplettering av parkeringsplatser hanteras inte av översiktsplanen. Synpunkterna föranleder ingen ändring av planförslaget.

2025-12-17

3.8.6.4. Bjurhovda

Synpunkterna visar på ett behov av fler mötesplatser och bättre service i Bjurhovda. Det finns en önskan om att området ska utvecklas till en mer levande stadsdel med aktiviteter för både barn och vuxna samt attraktiva platser för lek, fritid och social samvaro.

Kommentar: *Bjurhovda är utpekad som stadsdelskärna, vilket betyder att området på sikt kan utvecklas med mer bebyggelse samt funktioner som service och mötesplatser för att underlätta vardagslivet för de boende.*

3.8.6.5. Bäckby

En synpunkt lyfter behovet av mer handel och fler mötesplatser på Bäckby (1).

Kommentar: *Bäckby är utpekad som stadsdelskärna, vilket betyder att området på sikt kan utvecklas med mer bebyggelse samt funktioner som service och mötesplatser för att underlätta vardagslivet för de boende.*

3.8.6.6. Råby

Synpunkterna för Råby visar ett tydligt fokus på att bevara och stärka stadsdelens natur, gemenskap och trygghet. Många betonar Råbyskogens värde och vill att framtida utveckling ska ske utan att skada områdets gröna karaktär. Det lyfts också behov av fler platser för aktivitet, lek och social samvaro, för både barn, unga och äldre.

Kommentar: *Råby är utpekad som stadsdelskärna, vilket betyder att området på sikt kan utvecklas med mer bebyggelse samt funktioner som service och mötesplatser för att underlätta vardagslivet för de boende. Råbyskogen är utpekad som en stadsdelsskog med höga natur- och rekreationsvärden.*

3.8.6.7. Vallby

Två synpunkter handlar om Vallby. Sammanfattningsvis uppmanar dessa staden att stärka Vallby centrum med fler verksamheter, bättre skötsel och tryggare miljö.

Kommentar: *Vallby är utpekad som stadsdelskärna, vilket betyder att området på sikt kan utvecklas med mer bebyggelse samt funktioner som service och mötesplatser för att underlätta vardagslivet för de boende.*

2025-12-17

3.8.6.8. Västra Skälby

Synpunkter om Västra Skälby handlar om att man inte anser att det ska byggas flerfamiljshus där (1). Man anser också att kommunen bör fundera på begränsning i hur höga hus som ska få byggas i ytterområdena. Detta för att bevara landby/åker känslan.

Kommentar: *Översiktsplanen anger inte exakt hustyp och byggnadshöjder, utan detta prövas i efterföljande detaljplanering.*

3.8.6.9. Önsta Gryta

Synpunkterna visar att Önsta Gryta ses som en stadsdel med utvecklingsmöjligheter. Flera efterfrågar också en mötesplats för äldre i stadsdelen, eftersom det idag krävs bussbyte för att nå befintliga träffpunkter. En sådan lokal skulle stärka gemenskap och social samvaro i området. Sammanfattningsvis pekar synpunkterna på behovet av bättre omsorg om stadsdelens befintliga miljöer och sociala funktioner, snarare än ny bebyggelse.

Kommentar: *Önsta Gryta är utpekad som stadsdelskärna, vilket betyder att området på sikt kan utvecklas med mer bebyggelse samt funktioner som service och mötesplatser för att underlätta vardagslivet för de boende.*

3.8.7. LANDSBYGD OCH LANDSBYGD SKÄRNOR

Synpunkter från enskilda personer gällande Västerås varierade landsbygd och landsbygdskärnor berör i första hand de olika kärnorna och bemötandet av dessa går att utläsa under respektive ort. Frågor om jordbruksmark och livsmedelsförsörjning kommenteras under egen rubrik och frågor om biologisk mångfald och naturvärden kommenteras under grönstruktur.

3.8.7.1. Barkarö med omnejd

Sammanfattning

Synpunkterna visar en önskan att bevara Barkarös lantliga karaktär, naturvärden och tystnad. Vissa uttrycker oro för att nya vägar, ökad trafik, industriell utveckling och bebyggelse ska förändra områdets identitet. Flera betonar behovet av att skydda skog, kulturmiljöer, vandringsleder och öppna landskap. Samtidigt finns tydliga önskemål om förbättrad vardagsinfrastruktur, såsom bättre kollektivtrafik, säkrare trafikmiljöer vid skolor och underhållning av befintliga vägar. Några lyfter även vikten av lugna miljöer för personer som är känsliga för

2025-12-17

intryck. Överlag efterfrågas en utveckling som värnar landsbygdens kvaliteter, samtidigt som befintlig service och trafiklösningar förbättras.

Bostadsbyggande

Flera personer (7) är kritiska till utbyggnaden i Barkarö. Ingen uttrycker stöd för mer bostadsbyggande. De vill att området ska behålla sin lantliga karaktär och inte växa ihop med staden, eftersom det då skulle förlora sin känsla av landsbygd och lugn. Istället för stora villor och tät bebyggelse förespråkas småskalig, varsam byggnation som harmonierar med naturen. Sammantaget handlar åsikten om att värna landskapet, tystnaden och livskvaliteten framför stadsnära expansion.

Kommentar: *Ett planprogram håller på att tas fram för Barkarö, vilket kommer klargöra Barkarös framtida utveckling. Ett av målen för arbetet med planprogrammet är ett Naturnära och levande Barkarö.*

Trafik

Tolv personer har kommenterat en ny väg mellan Hacksta och Barkarö (Söderleden) och önskar att den inte går genom skogen norr om Örtagården.

Tre personer har uttryckt åsikter om trafiken kopplat till Barkarös utveckling, främst efterfrågan på fler gång- och cykelvägar.

Kommentar: *Söderleden planeras att förlängas till Västerås hamn så att den ansluter mot Johannisbergsvägen via Hacksta, vilket avlastar Surahammarsvägen och Sjöhagsvägen från tung trafik. Den föreslagna dragningen genom skogspartiet mot Örtagården pekas ut som en ny vägkoppling mellan Söderleden och Tidövägen. Planförslaget inkluderar flera nya gång- och cykelstråk på en övergripande nivå inom Barkarö med omnejd. I det fortsatta arbetet med planprogram för Barkarö kommer ett fördjupat arbete att ske gällande gång- och cykelvägsstrukturen.*

3.8.7.2. *Dingtuna*

Generellt

Vi ser positivt på att Dingtuna lyfts fram som en ort med ett strategiskt viktigt läge och med potential för utbyggnad. Vi ser däremot en risk att storslagna planer på pendeltåg, som ligger långt fram i tiden, riskerar att bromsa arbetet för att förbättra kollektivtrafiken här och nu. Vi vädjar till kommunen att vara proaktiv

2025-12-17

och stärka kollektivtrafiken nu och inte förlita sig på att framtida järnväg ska lösa behovet.

Kommentar: Västerås stad arbetar för att förbättra kollektivtrafiken mellan Dingtuna och Västerås även på kort sikt.

Trafik

Tre personer har kommenterat trafiken i Dingtuna och önskar koppla ihop Dingtuna med Tingsliden med gång- och cykelvägar samt bättre kollektivtrafik till Västerås.

Kommentar: Det bör vara möjligt att nå Tingsliden med gång- och cykel på ett säkert sätt från Dingtuna. Staden pekar därför till ett nytt stråk i mark- och vattenanvändningskartan för denna sträcka. För kollektivtrafiken se kommentar ovanför.

Samhällsfastigheter

En person har framfört behovet av en ishockeyrink i Dingtuna. Flera förslag har även inkommit avseende möjligheten att koppla samman friluftsområdet och idrottsplatsen för bättre tillgänglighet samt samordningsfördelar. Inkomna yttranden lyfter även behovet av en ny större skola i Dingtuna.

Kommentar: Det ökade behovet av samhällsservice som en växande befolkning medför är inkluderat i planförslaget. Detta inkluderar även behovet av rörelse i vardagen. Planförslaget har kompletterats avseende möjligheten att koppla samman Friluftsområdet och idrottsplatsen för förbättrad tillgänglighet och synergieffekter.

3.8.7.3. Gäddeholm

Samrådsmötet

En person påtalar att information om samrådsmötet i Gäddeholm inte nått ut.

Kommentar: Informationen om samrådsmötet följde beslutad kommunikationsplan.

Bostadsbyggande

En person önskar ett äldreboende eller liknande i Gäddeholm.

2025-12-17

Kommentar: I utvecklingen av Gäddeholm behöver ett helhetsgrepp tas. Med tillkommande antal bostäder enligt planeringsinriktningen (+6500) behövs ett nytt vård- och omsorgsboende.

Idrott och fritid

Fyra personer lyfter olika aspekter av behovet av idrottsytor och tillgång till närrekreation i skog, samt att se över behovet i redan utbyggda områden i Gäddeholm. En person anser att den skog som används för friluftsliv idag bör skyddas från exploatering och att man istället bygger öster om vägen. En person lyfter särskilt ett önskemål om gång- och cykelbro mellan Gäddeholm och Björnö.

Kommentar: Pågående planering och byggande i Gäddeholm följer den gällande fördjupningen av översiktsplanen för Gäddeholm. Där finns möjlighet till byggnation av en gång- och cykelbro mellan Gäddeholm och Björnö utpekad. I planförslaget lyfts, att en ny fördjupning behöver tas fram för utvecklingen av Gäddeholm utifrån behovet av ett utökat markområde, ändrade förutsättningar och bland annat de aspekter som lyfts av de enskilda personerna. I översiktsplanen hanteras inte en översyn av idrottsytor i redan utbyggda områden men synpunkterna vidarebefordras till kultur- idrotts- och fritidsförvaltningen.

3.8.7.4. Kvicksund

Bostadsbyggande

Det råder delade meningar om bostadsbyggande i Kvicksund. En person anser att det inte får byggas ut för fort, en annan person anser att Kvicksund är nedprioriterat i planförslaget.

Kommentar: Kommunen ser positivt på fortsatt utveckling av Kvicksund som ort. Enligt planförslaget föreslås orten fortsatt utvecklas enligt den utvecklingsplan som togs fram tillsammans med Eskilstuna kommun och i dialog med kvicksundsbor, föreningar och företagare under 2016–2020. För att möjliggöra en långsiktig utveckling även på Västeråssidan föreslås bland annat ett utredningsområde för mångfunktionell bebyggelse på den intilliggande Trossön.

Trafik

Elva personer har kommenterat trafiken i Kvicksund med önskemål om motorfordonsanslutning mot väg 56, gång- och cykelväg längs väg 56, förbättrad kollektivtrafik mot Borgåsund samt negativa och positiva synpunkter på järnvägsreservatet.

2025-12-17

Kommentar: Kollektivtrafikens trafikering hanteras inte av översiktsplanen. Planförslaget pekar ut viktiga stråk för utveckling av kollektivtrafik. Västerås stad ser fortsatt ett värde i att peka ut ett reservat för en framtida järnvägssträckning mellan Dingtuna och Kvicksund. I kommande arbete kan en ökad precisering av järnvägsdragningen medföra ett minskat markanspråk. Utveckling av gång- och cykelväg mellan Västerås och Kvicksund finns med i planförslaget. Synpunkten föranleder ingen ändring av planförslaget.

3.8.7.5. Orresta/Kärsta/Björksta

Samhällsfastigheter

32 inkomna synpunkter påtalar vikten av skola och framförallt behov av förskola i Orresta.

Kommentar: Tillgång till samhällsfastigheter är mycket viktigt för en orts utveckling. Synpunkterna medför dock ingen ändring av planförslaget. Översiktsplanen pekar ut en särskild plats för samhällsfastigheter, det vill säga den plats där skolan och förskolan ligger idag. Det är också möjligt att vid behov bygga såväl förskola/skola som eventuell gruppboende eller vård- och omsorgsboende på ytor med markanvändningen Mångfunktionell bebyggelse – Bostäder. Markanvändningen beskriver den huvudsakliga användningen på platsen men rymmer en flexibilitet att komplettera med andra markanvändningar som är förenliga med bostäder. Synpunkterna anses därmed tillgodosedda i arbetet med översiktsplanen.

Bostadsbyggande

En person anser att det finns flera ställen där det kan byggas bostäder kring Orresta. Det finns önskemål om mindre bostäder, exempelvis mindre radhus, då flera ensamma äldre bor i stora hus med trädgårdar.

Kommentar: Planförslaget innehåller områden för mer bebyggelse i Orresta. Program och handlingsplan för bostadsförsörjning hanterar olika målgruppers behov och hur efterfrågan ser ut. Målgruppen äldre är en grupp som prioriteras.

Trafik

Nio personer har uttryckt önskemål om gång- och cykelväg mellan Orresta-Kärsta, fler bussturer samt vägar som behöver ses över.

2025-12-17

Kommentar: Ny gång- och cykelväg mellan Orresta och Kärsta finns utpekad i planförslaget. Kollektivtrafikens trafikering hanteras inte av översiktsplanen. Synpunkter på specifika vägar skickat vidare till berörd myndighet för vidare hantering.

3.8.7.6. Skultuna

Bostadsbyggande och tillväxt

En person anser att man inte ska bygga ut Skultuna så mycket, att inte förstöra naturen. Man kan bygga nya bostadsområden i Skultuna centrum istället för Hægervallen i Skultuna, medan en annan person anser att kommunen måste sluta bygga på åkermark och ifrågasätter varför kommunen vill växa så mycket då en större stad skapar större problem.

Kommentar: Det föreslagna bostadsområdet i Hægervallen är borttaget efter samrådet. Den beslutande planeringsinriktningen för Västerås utveckling innebär att ett nytt förslag på bostadsområde behöver föreslås. Detta är placerat i anslutning till Skultunas befintliga infrastruktur längs med Västeråsvägen mot Svanå, norr om centrum. Även detta område tar jordbruksmark i anspråk men bedöms bättre lokaliserad utifrån hänsyn till kultur- och miljövärden samt möjligheter att bygga vidare på befintlig infrastruktur. Se separat rubrik 3.8.13 angående motiv för ianspråktagande av jordbruksmark.

Samhällsservice

En person anser att kommunen måste satsa mer pengar på Skultuna och sluta flytta viktig service in till stan.

Kommentar: Markanvändningen "Mångfunktionell bebyggelse" omfattar även möjlighet till service och samhällsfastigheter, vilket har förtydligats i planförslaget. Stora satsningar görs i Skultuna på till exempel invånararenan Drömfabriken som innehåller skola, bibliotek och möjlighet till fritidsaktiviteter. Kommunen råder inte över utbudet av kommersiell service men på orten uppmuntras etablering av mer då Skultuna är en av de landsbygds kärnor som kan ha störst tillväxt i framtiden.

Energipark, Kranshällarna

Kommentar: Synpunkterna från enskilda gällande en vindkraftspark vid Kranshällarna kommenteras under 3.8.11 Energiförsörjning.

2025-12-17

3.8.7.7. Tillberga

Kommentar: I Tillberga är ett antal detaljplaner under framtagande i olika skeden. De synpunkter som berör dessa har vidarebefordrats till Stadsbyggnadsförvaltningen som handlägger detaljplaner på uppdrag av Byggnadsnämnden.

Samrådsmöte i Tillberga

Flera personer (2) anser att samrådsmötet i Tillberga borde ha hållits i Medborgarhuset, att mötet inte var bemannat med rätt kompetens och att annonsering om mötet inte gick till på rätt sätt.

Kommentar: Lokal och bemanning av samrådsmötet följde beslutad kommunikationsplan.

Bostadsbyggande

Tre synpunkter har inkommit om att det behövs fler bostäder för målgruppen äldre i Tillberga, exempelvis 55+ boende och att äldreboende behöver utökas. Man anser att byggande till äldre är det högst prioriterade byggandet i Tillberga. När äldre flyttar ut ur sina hus behöver man inte bygga lika mycket nytt. Det är ett hållbarare alternativ enligt synpunkterna.

Kommentar: Översiktsplanen anger inte vilken typ av bostäder som ska byggas. Behov och efterfrågan hanteras inom ramen för arbetet med program och handlingsplan för bostadsförsörjning, samt inom lokalbehovsplanen för äldregruppen. Målgruppen äldre är en målgrupp som prioriteras.

Samhällsfastigheter, Kvarnbacken

Sju inkomna synpunkter rör förslaget om byggnation av ett LSS-boende på Kvarnbacken i Tillberga (fastigheterna Hubbo-Mälby 1:62, 1:66 och 1:68). En av dessa är positiv till förslaget medan övriga sex önskar en annan placering med hänsyn till bland annat natur- kultur- och rekreationsvärden på platsen samt områdets värde för klimatanpassning och klimatreglering.

Kommentar: Synpunkterna medför ingen ändring av planförslaget. Översiktsplanen anger markanvändningen Mångfunktionell bebyggelse – Bostäder på platsen. Inom denna markanvändning kan även samhällsfastigheter likt gruppboende tillkomma men även exempelvis förskola. Detta då plankartan endast ska ange den huvudsakliga markanvändningen. Fastigheterna omfattas idag av en befintlig äldre detaljplan för bostadsändamål. Någon ny detaljplan pågår inte på fastigheterna, planansökan har skickats in men har ännu inte fått

2025-12-17

planuppdrag. De inkomna synpunkterna har skickats vidare till Planenheten på Stadsbyggnadsförvaltningen för kännedom.

Trafik

Nio personer har uttryckt önskemål om återöppnad järnvägsstation i Tillberga, ny bro över rälsen vid gamla stationen, fler cykelvägar få bort tung trafik genom centrala Tillberga samt en ny cirkulationsplats på Tillbergaleden.

Kommentar: Planförslaget pekar ut en järnvägsstation samt ny gång- och cykelbro över järnvägen vid Tillbergas fd. station, flera nya gång- och cykelvägar samt ny cirkulationsplats vid Tillbergaleden. Trafiksituationen i Tillberga kommer ses över i det fortsatta arbetet med utvecklingen av orten. Synpunkterna föranleder ingen ändring av planförslaget.

Idrott och fritid

Tre yttranden pekar på behovet av förbättringar gällande sport- och fritidsaktiviteter, bland annat i sporthallen och vid ytor för fotboll och annat idrottsutövande.

Kommentar: Möjligheterna till att utöva idrott och andra fritidsaktiviteter nära sin bostad och i livets alla skeden är en viktig aspekt i ett hållbart samhällsbyggande. Planförslaget lyfter detta på en övergripande nivå och ger möjligheter för utveckling. Det ökade behovet av samhällsservice som en växande befolkning medför är inkluderat i planförslaget. Detta gäller även behovet av en ny sporthall. För synergieffekter mellan skola och idrottsliv bör idrottsplats, idrottshall och skola samlokaliseras. Plats för detta har pekats ut i planförslaget. Detaljfrågor om underhåll och nybyggnationer föranleder ingen ändring av planförslaget men har vidarebefordrats till kultur- idrott- och fritidsförvaltningen för kännedom.

3.8.7.8. Irsta

Trafik

Två personer har kommenterat trafikplaneringen för Irsta och önskar fler avgångar i kollektivtrafiken samt nå fler platser kring Irsta.

Kommentar: Planförslaget innehåller förslag på nya gång- och cykelvägar kring Irsta, men antalet avgångar i kollektivtrafiken hanteras inte av översiktsplanen.

2025-12-17

Kollektivtrafikförsörjning av utbyggnadsområden kring Irsta hanteras i kommande kollektivtrafikplanering. Synpunkterna föranleder ingen ändring av planförslaget.

3.8.8. SKÄRGÅRD

Tillgång Mälaren

Synpunkterna visar ett starkt engagemang för Mälaren som Västerås största tillgång. Det finns en bred samsyn om att tillgängligheten till vattnet måste stärkas, både genom fler mötesplatser och bryggor i stadsmiljön och genom en fungerande, tillgänglig skärgårdstrafik.

Samtidigt finns delade uppfattningar om hur mycket öarna ska utvecklas – vissa vill bevara dem som natur- och fritidsområden, medan andra vill möjliggöra permanentboende under förutsättning att miljö och infrastruktur hanteras hållbart.

Kommentar: *Utveckling av och tillgång till rekreation och friluftsliv är en del av planförslaget. Kollektivtrafik på vattnet ger även detta en större möjlighet att utveckla och stärka tillgången till Mälaren för flera.*

Bostadsbyggande

Tre yttranden från privatpersoner uttrycker sig tydligt emot bostadsbyggande eller omvandling till permanentboende på öarna. Tre personer är positiva till utveckling eller möjligheten till visst boende året runt, men under förutsättning att det sker varsamt och med bättre färjetrafik. Både de som är negativa och positiva till bostadsbebyggelse/permanentboende efterfrågar bättre färje- och kollektivtrafik för att göra öarna mer tillgängliga för både invånare och besökare – även utan egen båt.

Kommentar: *Kapitlet om skärgården har utvecklats något till granskning. Prioritering av åtgärder för genomförande kommer vara en del i det fortsatta arbetet med en genomförandestrategi.*

Båtlivet

Ett yttrande har inkommit som efterlyser båthamnar bättre anpassade för båtägare och lyfter svårigheterna att med ett långt ekipage komma fram, parkera och sjösätta (på Öster Mälarstrand) i konkurrens med övrig trafik och gående.

2025-12-17

Kommentar: I Västerås stads olika fritidsbåtshamnar finns flera trailerramper för iläggning och upptagning av båtar som är tillgängliga för alla. Beroende på olika krav på framkomlighet/konkurrens med övrigt stadsliv kan vissa upplevas mer lättillgängliga än andra för långa och stora båtar/ekipage. Iläggning/upptagning bör alltid ske så att risk för oskyddade trafikanter undviks. Trailerramper tillgängliga för allmänheten finns i följande hamnar:

- Lögarängen – två trailerramper
- Öster Mälarstrand – två trailerramper, en i södra delen av hamnen och en i norra
- Tegeludden
- Gäddeholm
- Frösåker – en enkel grusramp

Synpunkten föranleder ingen ändring i planförslaget men har skickats vidare till Kultur-, idrott- och fritidsförvaltningen som ansvarar för kommunens småbåtshamnar.

3.8.9. JÄMLIKA LIVSVILLKOR

3.8.9.1. Trygghet

Synpunkterna gällande trygghet handlar om både social och fysisk trygghet, och om att alla ska känna sig välkomna och delaktiga i stadens miljöer. Trygghet i offentliga miljöer återkommer gällande både parker, stadsdelskärnor och långa stråk i city. Flera synpunkter betonar att gemenskap är en viktig trygghetsskapande faktor. Mötesplatser som Trygghetspunkten Paletten lyfts som goda exempel, och liknande funktioner efterfrågas i fler stadsdelar. Även aktiviteter och rörelse beskrivs som trygghetsskapande. Idrottsytor, utegym och lekplatser upplevs öka närvaro och liv i stadsdelen. Till sist betonas vikten av trygga trafikmiljöer. Planskilda gång- och cykelpassager ses som avgörande för att barn, äldre och personer med synnedsättning ska kunna röra sig säkert i staden.

Kommentar: Planförslaget stärker trygghet genom att utveckla stadsdelskärnor med service, mötesplatser och välgestaltade offentliga rum. Det lyfter också behovet av trygga stråk som skapar liv och rörelse. Grönområden värnas och kompletteras för att bidra till trygghet och trivsel. Planen betonar dessutom säkra gång- och cykelstråk, särskilt planskilda passager, för att öka tryggheten.

2025-12-17

3.8.9.2. Tillgänglighet

Sex synpunkter lyfter behovet av en stad som fungerar för alla, särskilt äldre och personer med funktionsnedsättning. Flera efterfrågar bättre tillgänglighet i vardagen genom anpassade boenden, närmare service, fungerande kollektivtrafik i småorter och fullt tillgängliga toaletter. Sammanfattningsvis menar dessa synpunkter att tillgänglighet måste vara en grundläggande del av stadens planering – inte något som får försämrats när staden utvecklas.

Kommentar: *Till granskningen har planförslaget kompletterats och förtydligats, särskilt avseende tillgänglighet, som nu betonas tydligare i frågor om trafik, mötesplatser och stadsdelsutveckling.*

3.8.9.3. Jämlik utveckling i hela kommunen

Synpunkterna uttrycker en upplevelse av att satsningar och resurser fördelas olika mellan olika delar av Västerås. Många menar att vissa stadsdelar prioriteras mer, medan andra, både i tätorten och på landsbygden, upplevs få stå tillbaka. Sammanfattningsvis efterfrågas ett mer konsekvent arbete med likabehandling och en rättvis fördelning av resurser, service och utvecklingsinsatser, så att hela Västerås – från innerstad till landsbygd – ges likvärdiga förutsättningar att växa och må bra.

Kommentar: *Översiktsplanen omfattar hela kommunen och ger en gemensam inriktning för utvecklingen i både stad och landsbygd. Synpunkten föranleder därför ingen ändring av planförslaget.*

3.8.10. TEKNISK INFRASTRUKTUR

Flera personer lyfter brist på infrastruktur i ett område som ett argument för att inte bygga där.

Kommentar: *Syftet med översiktsplan är att ha så lång framförhållning i planeringen att det blir möjligt att exempelvis ta höjd för framtida behov vid anläggande av ny teknisk infrastruktur.*

3.8.11. BEREDSKAP

En person lyfter beredskapsfrågor. Hen önskar att Västerås kommun ser över samtliga mobil- och radiomaster avseende driftstörningar och att ha

2025-12-17

beredningsplaner och krisen eller kriget kommer. Personen anser också att flygplatsen behöver genomgå förbättringar av bland annat landningsbanan för att kunna ta emot större militärflygplan.

Kommentar: Västerås stad ansvarar inte för mobil- och radionätet.

Översiktsplanen styr inte över vilka förbättringar som görs av flygplatsen men dess verksamhet värnas genom att ett område kring flygplatsen är markerat i mark- och vattenanvändningskartan och att flygplatsen är utpekad som riksintresse.

3.8.12. KLIMAT, MILJÖ OCH HÅLLBARHET

Flera personer uttrycker en oro över hållbarhetsfrågor, bland dem klimatförändringar så som värmeböljor. Det påtalas att kommunen uttrycker visioner för klimatarbete och hållbarhet som sedan inte återspeglas i förslagen i översiktsplanen. Det efterfrågas en konkret planering och handling för att målen faktiskt ska nås.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Synpunkterna är också vidarebefordrade till kommunens hållbarhetsenhet. Bedömningarna i den till planen hörande Strategiska miljöbedömningen har till granskningskedet kompletterats med utvecklade resonemang om klimatpåverkan och klimatanpassning och medskick till genomförande för en hållbar utveckling.

3.8.13. ENERGIFÖRSÖRJNING

Energiförsörjning kopplat till klimatförändringar är ett ämne som lyfts av ett tiotal privatpersoner. Någon påtalar att kommunen uttrycker en vision om att bli en världsledande energihuvudstad samtidigt som det saknas en plan för att åstadkomma detta. Någon annan kritiserar Mälarenergis utsläpp av CO2 vid eldning av grot och att andra lösningar för att tillverka el och värme skyndsamt måste genomföras. En person lyfter risken för tillväxtpanik, där klimatmålen reduceras till mål om att öka elproduktionen, när det som behövs för ett hållbart elsystem är energieffektivisering och minskad efterfrågan, investeringar i nätkapacitet och stöd för lokala lösningar. Flera personer lyfter fram potentialen i solceller, både storskaliga anläggningar och småskaliga på tak och parkeringar. När det gäller vindkraft går åsikterna isär. Några personer för fram vindkraft som positivt, medan ett stort antal personer framför kritik mot vindkraftprojekt Kranshällarna utanför Skultuna.

2025-12-17

Kommentar: Förnyelsebar energi från vind och sol är en viktig del i omställningen. Mål och åtgärder när det gäller exempelvis solceller för kommunens egna verksamheter kommer att anges i kommunens energiplan. De generella synpunkterna om klimat och energiförsörjning inklusive vindkraft och solceller är vidarebefordrade till kommunens hållbarhetsenhet. Kommunen bedömer lämplighet till både småskaliga och storskaliga produktionsanläggningar från fall till fall utifrån flera olika aspekter. Det finns i nuläget inget kommunalt samrådsärende om etableringen vid Kranshällarna och synpunkter på förslaget hanteras utanför översiktsplanen. Inkomna synpunkter som handlar om Kranshällarna är därför vidarebefordrade till stadsledningskontoret och den enhet som hanterar samlingsärendet om vindkraftsparker.

Bedömningarna i den till planen hörande Strategiska miljöbedömningen har till granskningsskedet kompletterats med utvecklade resonemang om klimatpåverkan och medskick till genomförande för en hållbar utveckling.

3.8.14. GRÖNSTRUKTUR

3.8.14.1. Skötsel av parker och grönområden

Synpunkter har inkommit på skötsel av gator, park och naturområden i tätorten. Det har också inkommit konkreta förslag på fadderskap för grönområden samt anläggning av lekparker och hundrastgårdar i parker samt utveckling av rekreativvärden i grönområden som t.ex. Rönnbyskogen och Björnö. Även synpunkter på skötsel av stigar och andra anläggningar i naturområdet vid Anundshög har inkommit.

Kommentar: Denna typ av synpunkter berör förvaltning och tas inte omhand i en planprocess som denna. Däremot samlas synpunkterna och lämnas vidare till berörd förvaltning.

3.8.14.2. Rocklunda

Idéer om helhetssyn kring idrottsanläggningar och anslutande friluftsområden har också inkommit i samrådet.

Kommentar: Skrivelse om att Rocklundaskogen delvis kan ses som en arena för friluftssporter har lagts till i planhandlingen. Synpunkterna lämnas vidare till berörd förvaltning som ansvarar för drift av anläggningarna.

2025-12-17

3.8.14.3. Bevarande av stadsgrönska

I flera inkomna synpunkter uttrycks önskemål om att bevara och öka grönskan i staden.

Kommentar: Planförslaget är en sammanvägning av olika intressen. Staden anser att invånarnas tillgång till grönområden för rekreation och friluftsliv har tillgodosetts.

3.8.14.4. Barkarö

Synpunkter har framförts om att värna det öppna åkerlandskapet runt Barkarö och att inte bygga ihop Barkarö med Västerås tätort. Det finns också synpunkter på att inte avverka mer skog runt Barkarö för att bygga bostäder eftersom det finns så lite skog i området och det som finns har naggats i kanten under flera år pga byggnation och avverkning. Anlagda rekreationsområden ersätter inte riktig skog och man ska inte behöva ta bilen till skogen när man bor på landet.

En önskan har framförts om att bevara mörka områden runt kyrkan och prästgården för att värna livsmiljöer för fladdermöss och ugglor har förts fram. Likaså önskan om att ingen exploatering ska ske runt Kottskogen och vägen mellan Barkarö förbi Askö gård samt att Pilgrimsleden mellan Barkarö kyrka och Lundby kyrka via offerkällan skyddas vid en eventuell utbyggnad av Söderleden. Även allén mellan Rua backe och Goto bör enligt önskemål värnas från belysning och asfaltering. Den är ett uppskattat promenadstråk.

Kommentar: I översiktsplanen finns inga förslag på markanvändning i Barkaröområdet. Staden har däremot ett pågående arbete med att ta fram planprogram för Barkarö där sådana synpunkter kan hanteras. Frågan förs vidare till planprogrammets projektledning.

En synpunkt behandlar att fortsatt byggande bör ske i förenlighet med den traditionellt småskaliga, låga bebyggelsen med gemensamhetshus i stället för stora villor eller hus i flera våningar. Synpunkten lyfter vikten av att bibehålla orörd natur och en svag belysning.

Kommentar: Parallellt med framtagandet av ny översiktsplan för Västerås pågår ett arbete med att ta fram ett planprogram för Barkarö. Ett av målen för arbetet som fastställts politiskt är att Barkarö ska växa ihop med Västerås tätort och bli en stadsdel. I arbetet med planprogram och detaljplaner i förlängningen av detta

2025-12-17

behöver hänsyn tas till bl.a. fladdermusmiljöer, landskapsbild samt människors behov av rekreation

En synpunkt lyfter att utbyggnadsplanerna för Barkarö får inte vara för stora för att konkurrera med den lantliga atmosfären eller riskera att vilda djur tvingas flytta om grönområden tas i anspråk.

Kommentar: *Den utvecklingsinriktning som presenteras i planförslaget tar höjd för 100 000 fler västeråsare och 50 000 fler bostäder varav 3400 av dessa bostäder i Barkaröområdet. För att detta inte i för hög utsträckning ska påverka rekreativsmöjligheterna är ståndpunkten i planförslaget att en del av bebyggelsen placeras på åkermark. I översiktsplanen är Barkaröområdet utpekade som utvecklingsområde. Inga utpekanden av var den nya bebyggelsen ska placeras har därför gjorts. Detta fastslås i det planprogram för området som är under framtagande.*

I en synpunkt har det framförts att det inte bör tillkomma fler industriytor på vägen om fler ska cykla till och från Barkarö det blir smutsigt och otruggt.

Kommentar: *Fler verksamhetsytor planeras längre västerut mot Hackstaområdet. Längs Johannisbergsvägen kommer inte fler verksamhetsytor att tillkomma. Naturområde skyddas runt befintligt reservat vid Johannisberg.*

3.8.14.5. Allmän grönstruktur

I en synpunkt har det framförts att utpekande av naturreservat saknas i översiktsplanen, och lyfter vikten om att skydda biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer.

Kommentar: *I planförslaget pekas Johannisberg, Vedboskogen, Badelundaåsen och delar av Rönnbyskogen ut som viktiga för biologisk mångfald och ska enligt förslaget säkras långsiktigt. Om det blir i form av naturreservat eller andra skyddsformer avgörs i ett senare skede.*

Flera synpunkter framför en önskan finns om mer grönska och träd i staden för ökad trivsel samt i klimatanpassningssyfte.

Kommentar: *Planförslaget betonar bevarandet av gröna områden som en klimatanpassningsåtgärd som både bidrar med omhändertagande av dagvatten samt temperaturreglering. I planförslaget har sammanvägning gjorts av intressen*

2025-12-17

där behovet av att försörja inflyttade västeråsare med bostäder har jämkats med människors behov att ha grönska i närheten av sin bostad. I gällande grönstrukturplan har ställningstagande kring bevarande gjorts för de viktigaste grönområdena. Planförslaget föreslår en utveckling av flera av dessa områden samt förslag på hur dessa kan sammanlänkas. Staden har en separat plan för plantering av nya träd. Denna plan ska vägas av mot nya krav som kan komma från EU:s restaureringsförordning och kan behöva revideras.

En önskan har framförts att undvika att fragmentera tätorternas kvarvarande skogar genom att dra vägar genom skogsområdena och att de gröna områden som ännu finns kvar i bostadsområdena ska skyddas från exploatering.

Kommentar: *Planförslaget visar på markanvändning för bebyggelse för ett växande Västerås. För en god livsmiljö med bl.a. tillgång till grönområden har ny bebyggelse pekats ut på åkermark i landsbygds kärnorna för att säkra tillgången på skog för rekreatiönsändamål. Fler bostäder innebär ändå att nya vägar behöver byggas. Dessa kan ibland behöva gå igenom en skog men hänsyn tas till artskydd och naturvärden vid lokaliseringen så att den förläggs på den plats som orsakar minst skada.*

Satsa mer på hållbar stadsplanering som cykelvägar, kollektivtrafik, grönområden, samt natur och friluftsliv.”

Kommentar: *Planförslaget är en sammanvägning av olika intressen. Planförslaget lyfter tillgång till grönområden för rekreation och friluftsliv.*

I en synpunkt poängteras att grönområden måste sparas i alla bostadsområden som byggs samt att befintlig grönstruktur måste omhändertas.

Kommentar: *I samband med att nya stadsdelar utvecklas säkras områden för rekreation. Det senaste exemplet är Sättra där stora ytor reserverats för artskydd (fladdermöss) och rekreation i den fördjupade översiktsplanen (FÖP 68).*

En synpunkt har framförts att det i planförslaget inte finns en tydlig målbild om vart Västerås är på väg samt att kartor är svåra att läsa. En önskan framställs om en tydligare genomförandestrategi när det kommer till klimatomställning.

Kommentar: *Översiktsplanen ger endast de grova penseldragen för hur markanvändningen ska ske. Mer detaljerade planer för vilka funktioner som olika*

2025-12-17

gröna områden ska ha och hur de ska utvecklas finns bl.a. i grönstrukturplanen, parkplanen och trädplanen. En mobilitetsplan är under framtagande. Ansats har gjorts för att förenkla de digitala kartorna och därmed öka deras läsbarhet

En synpunkt framför en önskan om en högre satsning på grönområden runt om i Västerås för att skapa fina parker med lekplatser, blommor och växter.

Kommentar: *Vi tar till oss synpunkten. En del utveckling av grönområden är utritad på kartan i planförslaget. En grön ring som sammanbinder olika grönområden i stadens ytterkant finns också med i planförslaget. Mer detaljerad utveckling av parkområden beskrivs i stadens parkplan.*

Två synpunkter har framförts angående riskerna med landskapsfragmentering och biodiversitetsförlust. När ekosystem delas upp i små, isolerade delar förlorar arter möjligheten att röra sig, föröka sig och anpassa sig till förändringar som klimatförändringar. Staden bör erkänna Svartådalen med hela Svartåns dalgång som område av högsta vitala betydelse för klimatåterställning.

Kommentar: *Översiktsplanen föreslår ingen exploatering i Svartåområdet förutom att Skultuna ska ges möjlighet att växa samt att bebyggelse i anslutning till Norrleden ska kunna genomföras i område där stadens och länsstyrelsens syn går isär på hur avgränsningen av riksintresset för kulturmiljö ska dras.*

3.8.14.6. Allmän idrott

Översiktsplanen saknar ett barnperspektiv och förslag på nya idrottsanläggningar i närheten av de nya bostadsområdena.

Kommentar: *Planförslaget föreslår utveckling av idrottsanläggningar på många platser inom kommunen, däribland Hammarby. Önsta, Gäddeholm, Sätra samt utvidgning av rekreation och friluftslivsområdet vid Anundshög. Även i markanvändningen "mångfunktionell bebyggelse" ingår olika typer av idrottsanläggningar. Lokaliseringen av anläggningar fastställs i detaljplaner snarare än i översiktsplanen.*

3.8.14.7. Björnö

En synpunkt har framfört att det i planförslaget bör säkerställas att Björnö förblir ett friluftsområde utan att det exploateras med bostäder. Ön önskas underhållas ytterligare för att minimera slitaget på miljön, samt utvecklas för att avlasta Rocklunda som idrottsområde. En utveckling och förlängning av vandrings- och

2025-12-17

mountainbikeleden på Björnö föreslås, samt en satsning på ett naturrum på Björnö. Därtill föreslås den planerade färjetrafiken på Mälaren att ta med Björnö som hållplats.

Kommentar: Planförslaget pekar ut utveckling av rekreation och friluftslivsvärden på Björnö. Eftersom Björnö är förbundet med fastlandet genom en bro föreslås ingen ny hållplats vid Björnö för kollektivtrafik på vattnet.

3.8.14.8. City

Ett yttrande lyfter att bilen tar för mycket plats på andra världens bekostnad och framför en önskan om ett färre antal filer på bilvägar, ett ökat antal cykelbanor och mer grönska i stadsrummet.

Kommentar: Flera förslag för att göra centrum grönare läggs fram i planförslaget.

- Gröna gaturum med trädplanteringar och växtbäddar skapas, särskild vikt läggs på att tillföra grönska på platser och stråk i områden där det idag är brist på grönt.
- Befintliga parker utvecklas och nya parker skapas i det utvidgade city.
- Vattnet i gatumiljön synliggörs genom öppna dagvattenlösningar.
- Längs med Svartån, citys blågröna pulsåder, skapas fler attraktiva och trygga offentliga platser.
- Stadens entréer förstärks med mer grönska.

I ett yttrande framförs det att citykärnan bör stärkas och utökas mot Mälaren, med Siloområdet som ett fokus för att knyta samman Mälaren, hamnen och resecentrum. För att minska bilberoende och främja en aktiv livsstil föreslås ett byggande av byggnader och grönområden vid hamnen samt utveckling av god mobilitet genom gång och cykelbanor. Vidare betonas vikten av att arkitekturen i områden harmonierar med grönområden.

Kommentar: Planförslaget har ett antal ställningstaganden för att få centrum mer attraktivt:

- Gröna gaturum med trädplanteringar och växtbäddar skapas, särskild vikt läggs på att tillföra grönska på platser och stråk i områden där det idag är brist på grönt.
- Befintliga parker utvecklas och nya parker skapas i det utvidgade city.
- Vattnet i gatumiljön synliggörs genom öppna dagvattenlösningar.

2025-12-17

- *Längs med Svartån, citys blågröna pulsåder, skapas fler attraktiva och trygga offentliga platser.*
- *Stadens entréer förstärks med mer grönska.*

Planförslaget pekar också ut mäljarstranden som en del av gröna ringen, en grön bård som sammanbinder olika attraktiva grönområden med varandra. Placering av byggnader och grönområden i silosområdet sker på en mer detaljerad nivå i planprogram för Mäljarporten samt i detaljplan för silokvarteret.

Två synpunkter har inkommit gällande önskemål om mer grönska i city med mer plats för lek och offentlig konst.

Kommentar: *Ett arbete för att ta fram förslag till ett city med plats för mer grönska pågår parallellt med översiktsplanen.*

3.8.14.9. Enhagen

I en synpunkt framförs en önskan om fortsatt mycket med natur på Enhagen och Ekbacken, då detta är viktigt för trivselnivåer för både djur och människor. Synpunkter lyfter även betydelsen att kunna se stjärnorna på kvällen, samt att det finns många platser att leka för barnen.

Kommentar: *I översiktsplanen finns inga förslag på konkret markanvändning i Barkaröområdet. Staden har däremot ett pågående arbete med att ta fram planprogram för Barkarö där områden för utveckling ska pekas ut. En eventuell utveckling av bebyggelse i Enhagen definieras i detta planprogram. Frågan förs vidare till planprogrammets projektledning.*

3.8.14.10. Gäddeholm

Två synpunkter har framfört vikten av att bevara skog och betesmark i Gäddeholm. Skogen önskas vara lättillgänglig med elljusspår och parkbänkar.

Det har även framförs en önskan om ett äldreboende för att möjliggöra att kunna bo kvar i stadsdelen.

Kommentar: *Planförslaget anger att Gäddeholm är en av de landsbygdskärnor som förväntas växa. Inom de ytor som benämns mångfunktionell bebyggelse ryms bl.a olika former av äldreboende. Förslaget har balanserat bostadsområdet mot områden för rekreation och friluftsliv. Mer detaljerad markanvändning där plats*

2025-12-17

för grönområden respektive bebyggelse anges i den fördjupade översiktsplanen vilket sedan styr markanvändningen i de detaljplaner som tas fram för området.

Ett yttrande behandlar en önskan om fler ytor för spontanidrott på Gäddeholm, såsom hockeyrink, tennisbana, basketplan och gräsytor för fotboll och lek för alla i området. Detta för att möjliggöra för rörelse utan att behöva transportera sig en längre sträcka.

Kommentar: *Det finns ytor utpekade i planförslaget för rekreation- och idrottsanläggningar i Gäddeholm.*

3.8.14.11. Hacksta

En synpunkt har framförts om att de boendes livsmiljö måste tas i beaktande vid utbyggnad av Hacksta industriområde, hamnen och Johannisberg (flyg och fallskärm) och att bullerskydd i form av träd och ljudvallar är av vikt. Områden kring Örtagården och Barkarö används idag till vandring, cykling samt svamp- och bärplockning. Örtagården och Barkarö behöver förbli ett område med landsbygdskaraktär där naturområden ska bevaras och tas hänsyn till innan stora vägar etableras.

Kommentar: *I den fördjupade översiktsplan som finns för Hackstaområdet finns ett hänsynsområde i söder mot närliggande bebyggelse och kulturmiljöerna runt Lundby kyrka.*

3.8.14.12. Hammarby

Ett yttrande framför att alla grönområden på Hammarby bör behållas, samt att det behövs fler lekplatser och underhåll av de befintliga. Därtill framförs en önskan om att det inte byggs höghus på Hammarby.

Kommentar: *Planförslaget föreslår inga byggnationer i Råbyskogen. I den utvecklingsplan som tas fram för Hammarby betonas Råbyskogens värde för omgivande bostadsområden.*

3.8.14.13. Hamnen

En synpunkt framför att den ändrade användningen för hamnen (Objektid: 2585) inte får riskera att påverka naturreservaten Kattskär och Amundsgrund, och att Hamnområdet bör ritas in så dessa öar inte omfattas.

2025-12-17

Kommentar: Öarna ingår i naturreservatet Hästholmarna. Kattskär ingår också helt och Amundsgrund delvis i riksintresset för sjöfart, befintlig hamn.

3.8.14.14. Kvicksund

En synpunkt lyfter att det saknas löparspår i Kvicksund och Nyckelön.

Kommentar: Områden på Nyckelön för friluftsliv och rekreation har avsatts i planförslaget.

3.8.14.15. Mälarporten/Mäljarstranden

En synpunkt berör önskan om ökad rening av vattnet vid Västerås fjärden.

Kommentar: Arbetet med att få bättre vattenkvalitet i Mälaren pågår enligt antagen handlingsplan för yt- och grundvatten. Mälarenergi har tagit principiellt beslut på att avloppsreningsverkets placering fortsatt ska vara vid Kungsängen. Därmed kommer utsläppspunkten från avloppsreningsverket fortsatt att vara i den sk "Skitviken".

3.8.14.16. Råby

Två synpunkter framför önskan om att Råbyskogen inte ska exploateras mera.

Kommentar: Planförslaget föreslår inga byggnationer i Råbyskogen. I den utvecklingsplan som tas fram för Hammarby betonas Råbyskogens värde för omgivande bostadsområden.

3.8.14.17. Rönaby

I en synpunkt föreslås att den gamla asfalterade tennisbanan vid Trestegets lekplats ("Piratlekplatsen") på Rönaby, borde utvecklas och nyttjas till en plats för idrott och aktivitet. Det föreslås konstgräsplan för barn och unga för att skapa liv och rörelse, öka tryggheten och attraktiviteten av området. Utegymp föreslås som mötesplats för alla generationer.

Kommentar: Översiktsplanen styr markanvändningen inom kommunens geografiska avgränsning på en övergripande nivå. Parkernas utveckling behandlas i en nyreviderad parkplan som Teknik- och fastighetsförvaltningen har tagit fram. Den aktuella planen har för övrigt blivit upprustad.

Tre synpunkter motsätter sig våtmark vid Rönbyskogen samt i närheten av bostadsområden på Rönaby.

2025-12-17

Kommentar: Ytor för våtmarker pekats ut i anslutning till bebyggelse för att klimatanpassa och hantera den mängd hårdjord yta som ny bostadsbebyggelse medför. Vårmarkerna minskar risken för översvämning i fastigheter nedströms och bidrar därför till att bevara ekonomiska värden.

I ett yttrande framförs kritik mot resecentrums utformning och mot den täta bebyggelsestruktur som föreslås i förslaget till planprogram för Mälarporten.

Kommentar: Mälarportenområdet där resecentrum ingår i utredningsområde för mångfunktionell bebyggelse i översiktsplanen. Mer definitiva ställningstaganden kring områdets utformning görs i detaljplaner.

Två yttranden har inkommit där insändarna motsätter sig vindkraftsparker och föreslår i stället solcellspaneler på tak av större industrier.

Kommentar: Inga utpekanden av områden för vindkraft görs i översiktsplanen och kommunen har inget ansvar för de tillståndprocesser som pågår. Det är verksamhetsutövare som ansvarar för att hantera inkomna synpunkter i ett samråd inför tillståndsprövning av den föreslagna verksamheten.

En synpunkt har inkommit gällande bostadsbyggande på åkermark och uttrycker en oro över minskad mark för livsmedelsförsörjning.

Kommentar: Planförslaget föreslår utbyggnad av landsbygdskärnor för att utnyttja befintlig infrastruktur. Utbyggnad av en tätare bebyggelsestruktur är ett väsentligt samhällsintresse som motiverar att brukningsvärd åkermark tas i anspråk.

3.8.14.18. Skärgård

En synpunkt framför en önskan om att avstå från bostadsbyggande på fritidsöarna i Västerås skärgård för att värna om natur- och rekreationsvärden. Det påpekas också att byggande på öarna är ett ekonomiskt riskfyllt projekt för staden samtidigt som bara ekonomiskt välbärgade människor kan dra nytta av projektets fördelar.

Kommentar: Samrådsförslaget till ny ÖP har föreslagit bebyggelse i skärgården på Almö-Lindö, Ridön och Trossön. Ridön är naturreservat och Natura 2000-område. Länsstyrelsen påpekade i sitt remissvar att det är förbjudet att uppföra nya

2025-12-17

byggnader enligt reservatföreskrifterna varför det är tveksamt om ny bebyggelse kan uppföras här. Utpekandet för bebyggelse kvarstår i granskningshandlingen. Även om inte nya bostadsområden kan komma till stånd kan vissa anordningar för att öka tillgängligheten till Ridön för friluftsliv komma att uppföras vilket kommer allmänheten till godo.

3.8.14.19. Öster Mälarstrand

Ett yttrande framför missnöje kring byggande på Öster mälarstrand då bebyggelsen upplevs för tät vilket bidrar till insyn mellan lägenheter. Kritik mot trafiklösningen i området framförs också.

Kommentar: *Kvarteret Regattan pekas i förslaget till ny ÖP ut för mångfunktionell bebyggelse. Att tillräcklig mängd gröna ytor lämnas kvar för att upprätthålla en god bebyggd miljö skall säkerställas i detaljplanarbetet. Synpunkter på trafiksituationen besvaras under rubriken 3.8.4.3 Öster Mälarstrand.*

Tre synpunkter framför en önskan om bevarande av grönområden vid Öster mälarstrand/Framnäs för att klimatanpassa på och motsätter sig bostadsbyggande där. Man motsätter sig också mer byggande på området eftersom det förvärrar en redan dålig trafiksituation samt att behov av fler bostäder saknas i området efterom många lägenheter står tomma.

Kommentar: *Samrådsförslaget har flera förslag på hur de gröna strukturerna i och runt Västerås ska utvecklas. Dessa inkluderar vidareutveckling av gröna stråk längs Mälarstranden och Svartån samt vid områdena Johannisberg, Rocklunda, Anundshög och Björnön. En grön ring för att som sammanbinder dessa natur och friluftslivsområden föreslås också. Planförslaget pekar inte ut något parkområde vid öster Mälarstrand för ny bebyggelse utan poängterar mälarstrandens betydelse som en del av gröna ringen, en grön bård som sammanbinder olika attraktiva grönområden med varandra.*

3.8.14.20. Hänsynskartan

En synpunkt poängterar att det i hänsynskartan bör framgå om lagret för ängs- och betesmarksinventeringen är resultat av första inventeringen som pågick runt 1990 eller andra inventeringen som gjordes efter millennieskiftet. Därtill föreslås att det läggs in en länk till TUVAs databasen (Jordbruksverkets databas för betesmarksinventeringar).

2025-12-17

Kommentar: Hänsynskartan kommer att omarbetas inför granskningen. Detta kommer att innebära en ökad läsbarhet för allmänheten. Skikten för ängs- och betesmarksinventering är dock tillgängliga som internt arbetsmaterial i Kartportalen.

3.8.15. JORDBRUKSMARK OCH LIVSMEDELSFÖRSÖRJNING

Tre synpunkter från privatpersoner berör frågan om jordbruksmark, främst kopplat till behovet av livsmedelsförsörjning och en efterfrågan om att ge jordbruksmarken ett starkare skydd. En person undrar om jordbruksmarken kommer att räcka i kris och föreslår att annan mark utpekade som kompensation för den som föreslås tas i anspråk i planförslaget.

Kommentar: Jordbruksmarken i kommun har ett mycket högt värde och har enligt lagstiftningen även ett starkt skydd, vilket är belyst i planförslaget. Efter samrådet har planförslagets mark- och vattenanvändningskarta kompletterats med ett utpekade av den största delen av jordbruksmarken för användning till livsmedelsproduktion. Detta för att förtydliga jordbruksmarkens värde. Dock finns möjlighet enligt plan- och bygglagen, att ta jordbruksmark i anspråk för annan markanvändning än livsmedelsförsörjning i lägen där en avvägning gjorts gentemot behovet gällande ett annat väsentligt samhällsintresse. I planförslaget tas höjd för att närmare en tredjedel av de nya bostäderna ska tillkomma i landsbygdkärnorna och dess omland. Prioritering av tillgång till närrecreation i kärnorna medför att jordbruksmark behöver tas i anspråk för att möjliggöra en sammanhållen bebyggelsestruktur, med bostäder, samhällsservice och arbetsplatser nära varandra, som drar nytta av redan befintlig infrastruktur och tekniska försörjningssystem. Detta sammantaget är att betrakta som väsentligt samhällsintresse, vilket möjliggör ianspråktagande av jordbruksmark. Även i kapitlet om totalförsvarets intressen lyfts vikten av livsmedelsförsörjning.

Kommunen bedömer inte att det finns behov av att peka ut annan mark för kompensation i planförslaget då det är fullt möjligt att ställa om annan mark och andra ytor för odling och livsmedelsförsörjning om behov skulle uppstå. Den mark som i första hand är klassad som lämplig för livsmedelsproduktion är utpekad i planförslaget.

2025-12-17

3.8.16. STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING

Tre synpunkter har kommit in från privatpersoner som berör den till planförslaget tillhörande Strategiska miljöbedömningen. De ifrågasätter det hållbara i planeringsinriktningen 100 000 fler invånare, hur detta kommer påverka klimatet och hur det har vägts in i bedömningen av planförslaget. De lyfter även ianspråktagandet av jordbruksmark, hur påverkar detta livsmedelsförsörjningen i kristid och hur har det inkluderats i miljöbedömningen?

Kommentar: *Till granskning har alla bedömningarna i den strategiska miljöbedömningen setts över och utvecklats. Resonemang och bedömning om exempelvis den klimatpåverkan som planeringsinriktningens 100 000 fler invånare kan medföra samt medskick till fortsatt planering har bearbetats. Detta gäller även ianspråktagandet av brukningsvärd jordbruksmark och hur det påverkar flera olika miljöaspekter som exempelvis Hushållning av råvaror, Landskapsbild och Naturmiljö.*